

Univerza v Ljubljani
Fakulteta za socialno delo

Andrej Poglajen

**Vpliv razkritja nenormativne spolne
usmerjenosti in/ali spolne identitete na
samospoštovanje in samopodobo mladih**

Diplomsko delo

Ljubljana, 2017

Univerza v Ljubljani
Fakulteta za socialno delo

Andrej Poglajen

**Vpliv razkritja nenormativne spolne
usmerjenosti in/ali spolne identitete na
samospoštovanje in samopodobo mladih**

Diplomsko delo

Mentorica: izr. prof. dr. Vesna Leskošek

Ljubljana, 2017

PODATKI O DIPLOMSKEM DELU

Ime in priimek: Andrej Poglajen

Naslov diplomskega dela: Vpliv razkritja nenormativne spolne usmerjenosti in/ali spolne identitete na samospoštovanje in samopodobo mladih

Mentorica: izr. prof. dr. Vesna Leskošek

Kraj: Ljubljana

Leto: 2017

Število strani: 154

Število prilog: 3

Število slik: 1

Povzetek: V diplomskem delu nudim vpogled v življenje mladih oseb z nenormativno spolno usmerjenostjo in/ali spolno identiteto, v njihovo doživljanje in izkušnje s procesom razkritja in z reakcijo ožjega in širšega socialnega okolja na razkritje. Skozi subjektivne pripovedi o doživljanju pojmov samospoštovanja in samopodobe prikažem njihovo doživljanje vpliva razkritja, predvsem reakcij, na množico odnosov, ki jih posameznice_ki vzpostavljamo do samih sebe. Z raziskavo se osredotočam na več raziskovalnih vprašanj, prek katerih raznolikost intervjuvanih oseb pride še toliko bolj do izraza, pojavljajo pa se določene skupne teme. Vse_i sogovornice_ki stalno občutijo pritisk tako obče heteronormativne družbe kot tudi znotraj lastne skupnosti. Soočajo se z občutki strahu pred kategoriziranjem in z vprašanjem o legitimnosti samoidentifikacije. Kljub tem občutkom pa se v odnosu do kategoriziranja in posledično razkritja pojavlja ambivalenten odnos, saj lahko zaznamo občutek želje in nuje po tem ter tudi občutke odpora, utesnjenosti in nepravilnosti.

Ključne besede: razkritje, spolna usmerjenost, spolna identiteta, heteronormativnost, samopodoba, samospoštovanje

Title: The effects of revealing non-normative sexual orientation and/or gender identity on self-esteem and self-image on youth

Abstract: In this thesis, I offer an insight into the lives of young people with non-normative sexual orientations and/or gender identities and in their perception of and experience with the process of coming out and the reactions to it by their immediate and broader social environment. I showcase their experiences of the impact of coming out on the multitude of relations which we as individuals establish through the subjective narratives about their perception of the concepts of self-esteem and self-image. In the research I focus on several research questions through which the diversity of the interviewed people comes even more to the foreground, however certain common themes do arise. All of the persons are constantly under pressure from both the general heteronormative society, as well as within their own community. They face feelings of fear of categorizing and the question of the legitimacy of self-identification. Despite these mentioned feelings, however, there appears to be an ambivalent attitude in relation to the categorization and hence to the process of coming out because we can detect a sense of desire and the need for it, as well as feelings of reluctance, anxiety and injustice.

Keywords: Coming out, sexual orientation, gender identity, heteronormativity, self-image, self-esteem

*Zahvaljujem se mentorici, **izr. prof. dr. Vesni Leskošek**, za vso pomoč, koristne komentarje in neverjetno odzivnost v času pisanja diplomskega dela.*

*Zahvaljujem se tudi **DIC Legebitra**, kjer sem vsa štiri leta študija opravljal prakso. Hvala za vso predano znanje, podporo in zaupanje!*

Na koncu gre zahvala prav vsem posameznicam_kom, ki ste si vzele_i uro svojega časa in mi predstavile_i svoje doživljanje skozi intervjuje.

Hvala vam za vašo čudovito unikatnost!

KAZALO

1. TEORETIČNI UVOD.....	1
1.1. RAZKRITJE	1
1.1.1. Razkritje kot proces.....	2
1.1.2. Vrste razkritja	3
1.2. HETERONORMATIVNOST IN HETEROSEKSIZEM	5
1.2.1. Heteronormativnost.....	5
1.2.2. Heteroseksizem	6
1.3. SAMOPODOBA	7
1.3.1. Oblikovanje samopodobe.....	8
1.3.2. Samopodoba in mladostništvo.....	9
1.3.3. Funkcije samopodobe	10
1.4. SAMOSPOŠTOVANJE	12
1.5. SPOLNA USMERJENOST IN SPOLNA IDENTITETA	14
1.5.1. Spolna usmerjenost.....	14
1.5.2. Spolna identiteta	17
1.6. IDENTITETNE POLITIKE	20
1.7. SPOŠTLJIV_A IN ODGOVOREN_A ZAVEZNIK_CA	21
2. OPREDELITEV PROBLEMA.....	24
3. METODOLOGIJA	27
3.1. Vrsta raziskave.....	27
3.2. Merski instrument.....	27
3.3. Populacija in vzorčenje.....	28
3.4. Zbiranje podatkov.....	28
3.5. Obdelava in analiza podatkov	28
4. REZULTATI	32
4.1. Doživljanje lastne spolne usmerjenosti in/ali spolne identitete	32
4.2. Pogled na proces razkritja	35
4.3. Doživljanje razkritja	36
4.4. Razkritje kot nujnost.....	38
4.5. Reakcije na razkritje	39
4.6. Vpliv razkritja.....	41

4.7. Doživljanje samopodobe in samospoštovanja	44
5. RAZPRAVA	47
6. SKLEPI	55
7. PREDLOGI	57
8. UPORABLJENA LITERATURA:	59
9. PRILOGE.....	63
9.1. Vodilo za intervjuje.....	63
9.2. intervjuji	64
9.3. Kvalitativna analiza.....	106
10. POVZETEK.....	153

1. TEORETIČNI UVOD

1.1. RAZKRITJE

Kuhar (2001: 190) razume razkritje kot proces prepoznavanja lastne spolne usmerjenosti k sebi enakemu spolu in z njo povezane nastajajoče nove identitete. Ta se udejanja in potrjuje s svojim izpričevanjem okolici in s tem, da tudi okolje potrdi identiteto. Angleška literatura s področja gejevskih in lezbičnih študij ta proces označuje s terminom coming out, ki je okrajšava besedne zveze coming out of the closet (prevod: priti iz omare) in "metaforično označuje točko posameznikovega prenehanja prikrivanja homoseksualne spolne usmerjenosti" (Kuhar 2001: 188). Razkritje se iz angleškega termina redkeje prevaja tudi v termin razodetje, med populacijo z nenormativno spolno usmerjenostjo ali identiteto pa je še vedno bolj prisoten angleški termin, v katerem izraz closet "namiguje na omaro kot prostor, ki je skrit očem drugih ljudi" (Kuhar 2001: 188).

Kot opisujeta Švab in Kuhar (2005: 53–54), ima razkritje več pomenov, saj ga lahko razumemo v političnem pomenu boja za enakopravnost, v katerem vsaka intimna naracija vzpostavlja novo obliko bivanja, pri tem pa prav razkritje omogoči prostor, v katerem se nova identiteta, skupnost in posledično prostor za zahtevo pravic vzpostavijo. Nadaljujeta, da razkritje v psihološkem smislu za posameznico_ka¹ pomeni konec izdatnega vlaganja energije v dvojno življenje, ki ga osebe živijo zaradi heteroseksizma in heteronormativnosti, saj te oblike vedenj diskvalificirajo in obsojajo nenormativno spolno usmerjenost in spolno identiteto. Jack Drescher (2004) ugotavlja, da poskušajo osebe zaradi prej omenjenih vedenj svoja občutja ločiti od sebstva in jih hkrati prikriti pred drugimi, in poudarja, da šele razkritje v smislu lastnega priznanja in priznanja drugih lahko vzpostavi občutek lastne vrednosti in preseže sovraštvo do sebe. Švab in Kuhar (2005: 54) govorita tudi o sociološkem pomenu razkritja, saj stanje "v omari" opisujeta kot prostor med družbeno heteronormativnostjo in internalizirano homofobijo, v katerem razkritje kot tako prikazuje specifični vzorec družbenega zatiranja oziroma etiketiranja določene skupine posameznic_kov s specifično, neheteroseksualno spolno usmerjenostjo.

¹ Skozi celotno diplomsko delo uporabljam spolno neizključujoč način pisanja. Podčrtaj uporabljam, ker želim vključiti vse spole, tudi tiste, ki presegajo spolni binarizem "moški - ženska". Podčrtaj obe normirani slovnični obliki namreč povezuje, ju ločuje in hkrati med njima ustvarja prazen prostor za še ne poznane jezikovne norme, ki bi se lahko razvile. Z uporabo presegam jezikovno normo, ki pravi, da je moški slovnični spol generična oblika in da sta spola samo dva.

1.1.1. Razkritje kot proces

Kuhar (2001: 190) navaja, da so si sociologi in psihologi enotni v poudarjanju razkritja kot procesa. Markowe (1996) razlaga, da je razkritje kompleksen proces, ki vključuje mnogo vprašanj, in je odvisen od kulturnega konteksta, zgodovinskega obdobja, posameznikovega značaja, nanj pa vplivajo tudi družbeni kontekst in relacije. Poudarja tudi, da je razkritje proces, pri katerem je končno točko skoraj nemogoče definirati, saj v življenju vedno znova potekajo interakcije z novimi subjekti in se vedno znova pojavlja vprašanje, ali se jim razkriti ali ne. Hodges in Hutter (1997, v Kuhar 2001: 191) pa procesu razkritja dajeta tri pomene: priznavanje spolne usmerjenosti samemu sebi, razkritje svoje spolne usmerjenosti drugim homoseksualnim ljudem in razglasitev svoje spolne usmerjenosti vsem in vsakomur. O procesu razkritja kot o samospoznavanju in priznavanju lastne identitete piše tudi Baetz (1984, v Kuhar 2001: 191), ki pa se osredotoča bolj na možne negativne posledice razkritja. Samorazkritje, navaja, lahko vodi do izgube samozavesti, celo do samosovraštva, fizičnih bolezni, živčnih zlomov, alkoholizma, samomora in podobno. Razkritje pred drugimi pa opisuje kot "križišče z določenimi tveganji", kjer se srečujemo z osebno odločitvijo razkritja, prav tako pa tudi s kulturno pogojenimi ovirami (Baetz 1984, v Kuhar 2001: 191). Markowe (1996) govori o družbenem kontekstu, v katerem se odvija proces razkritja, in ga enači s heteroseksualno družbo oziroma heteronormativnostjo. Ta prepleta pravzaprav vse vidike človekovega življenja, kar navaja tudi Hennessy (1995: 146, v Kuhar 2005: 119), ki ugotavlja, da so s heteroseksualnostjo prežete vse samoumevne norme v družbi, ki oblikujejo naš pogled na svet. Kuhar (2005: 119) navaja, da to še bolj specificira Richardson, ki dodaja, da je prav heteroseksualni par tisti okvir, znotraj katerega se družba interpretira in razume samo sebe. Queer teorija pa je tista, ki je koncept heteronormativnosti poimenovala kot fenomen heteroseksualnosti kot domnevno univerzalne kategorije (Kuhar 2005: 119). Ni treba posebej poudarjati, da je znotraj tega okvira treba razmišljati o samem procesu razkritja nenormativne spolne usmerjenosti in/ali spolne identitete, ki vpliva in najpogosteje zavira oziroma otežuje proces razkritja, ter to tudi razumeti (Kuhar 2001: 192).

Razkritje vedno poteka v interakciji z drugimi akterji, ko informacija o razkritju poteka v smeri od jaza, torej osebe, ki se razkriva, do akterja, torej osebe, ki ji je informacija zaupana. To lahko spodbudi jazova lastna odločitev ali pa pritisk akterjev z neposrednimi vprašanji, namigovanji in podobno (Kuhar 2001: 192). V proces razkritja pa so takoj ob

prejetju informacije vključeni tudi akterji sami. Kuhar (2001: 194) tako govori o fenomenu "prenosa jazove dileme", pri čemer se akter sooča z dilemo, kako in komu povedati o informaciji glede posameznikove spolne usmerjenosti. Naprej poudarja, da so pred največjo dilemo najpogosteje starši, saj so njihova pričakovanja o jazovi identiteti skorajda nujno drugačna (Kuhar 2001: 194). Pričakovanja staršev pogosto sodelujejo z družbenim pritiskom k reprodukciji, ki ima lahko tako moteč učinek na posameznico_ka, da se ta prisilno razkrije ali pa se manifestira v še večjem skrivanju in strahu. Poleg omenjenega družbeni kontekst, ki posameznici_ku otežuje ali pa jo_ga odvrča od razkritja, sestavljajo še homofobija, vulgarizirane predstave o homoseksualnosti in izostanek pozitivnih modelov homoseksualnih vlog (Kuhar 2001: 195).

1.1.2. Vrste razkritja

Proces razkritja Kuhar (2001: 196) razvršča v štiri kategorije: razkritje pred samim seboj, razkritje kot družbene podskupine, ožje socialno razkritje in širše socialno razkritje.

Kuhar (2001: 196) tako razkritje pred samim seboj razume kot proces ozaveščanja, samospoznavanja in samopriznavanja oziroma kot nekakšen proces oblikovanja, v tem primeru homoseksualne identitete. Švab in Kuhar (2005: 55) povzemata ugotovitve La Place (2000), ki govori o interakcionističnih modelih razvoja identitete, ki opisujejo tri glavne tematike: posameznikova občutenja ali razmišljanja o lastni spolni usmerjenosti, vzpostavljanje teh občutij v identiteto in še prevzem identitete, ki postane pomembna referenčna točka v posameznikovem življenju. Predstavnice_ki queer teorije pa opozarjajo, da modeli oblikovanja homoseksualne identitete predpostavljajo linearne prehode in dajejo nerealen vtis, da oblikovanje in sprejemanje lastne identitete poteka z napredovanjem od začetne stopnje h končni, fiksni in nespremenljivi identiteti. Ugotavljajo, da je v kontekstu razumevanja identitet kot fluidnih identiteta ves čas v nastajanju in da gre torej za kontinuiran proces. Ta pa je vedno znova posledica družbenih, političnih in zgodovinskih kontekstov, v katerih nastaja (Švab, Kuhar 2005: 55).

Podoben proces, vendar na ravni družbe, Kuhar (2001: 196) imenuje razkritje homoseksualcev kot družbene podskupine. "[To] se manifestira v različnih oblikah: projekti proti diskriminaciji homoseksualcev, medijsko udejstvovanje, gejevske in lezbične parade, odzivanje homoseksualnih skupin na aktualne družbene probleme in s tem opozarjanje na lasten obstoj in podobno." (Kuhar 2001: 197). Zgodovinsko gledano je upor

pred gostiščem Stonewall Inn prvi zabeležen primer razkritja oseb z nenormativno spolno usmerjenostjo ali spolno identiteto kot družbene podskupine in pomeni prelomnico v zgodovini zatiranja ter začetek modernega gibanja za pravice in svoboščine predvsem lezbijk in gejev. Upor je potekal med 27. in 29. junijem 1969 in je pozneje postajal vse bolj boj za državljsanske in človekove pravice (Kuhar 2001: 75). Kuhar (2001: 197) navaja, da so tovrstna razkritja spodbuda za posameznice_ke, ki si tega sicer ne upajo storiti, zato skrivajo svojo spolno usmerjenost.

Tretja oblika klasifikacije je razkritje lastne spolne usmerjenosti ali spolne identitete pred ožjim sorodstvom, predvsem starši in sorojenci. Kuhar (2001: 197) navaja, da po pripovedih posameznic_kov in po ugotovitvah psihologov tovrstno razkritje od osebe terja največ energije, je najbolj naporno in pogosto tudi čustveno obremenjujoče. Markowe (1996: 40–43) meni, da je razkritje pred družino rušilno predvsem zato, ker se porušijo tradicionalna pričakovanja, ki so vezana na družbene vloge spolov in naj bi bile osnovni vidik vseh družinskih odnosov. Butler (2001) uporablja izraz heteroseksualna matrica, s katerim označuje hegemoni diskurzivni model družbenega spola, ki predpostavlja, da je za smiselnost teles potreben stabilen biološki spol, ki pa se odraža s stabilnim družbenim spolom in njemu pripisanimi spolnimi vlogami.

Kuhar (2001: 199) navaja, da razkritje pred širšim socialnim okoljem, torej pred tujci, dosežejo le redki in da predstavlja zadnjo stopnjo v njegovi klasifikaciji razkritja. V to stopnjo šteje razglasitev spolne usmerjenosti prek medijev, gestikulacija razkritja, s katero se javno izraža čustva do partnerice_ja istega spola, kot npr. poljubljanje v javnosti. Med oblike širšega socialnega razkritja štejemo tudi neželjeno razkritje ali outing, pri čemer gre za javno proklamiranje spolne usmerjenosti osebe, ki jo skriva ali je ne želi razkriti (Kuhar 2001: 199).

Za to, da oseba svoje nenormativne spolne usmerjenosti ali spolne identitete ne razkrije, Marshall (1995, v Kuhar 2001: 201–202) našteva pet ovirajočih elementov na poti razkritja:

- a) družbeni kontekst oziroma odnos družbe do nenormativne spolne usmerjenosti, kamor vključuje stereotipne predstave, družbena pričakovanja, ki so vezana na družbeni spol, homofobijo ter kulturno-zgodovinsko-religiozne momente, ki pri posameznici_ku povečujejo stopnjo strahu pred priznanjem spolne usmerjenosti in/ali spolne identitete;

- b) internalizirana homofobija, ki je plod naše socializacije in predstavlja skupek vseh družbenih predstav in stereotipov;
- c) projicirana homofobija, ki se veže na prejšnji element in je odraz nezmožnosti sprejetja lastne nenormativnosti in projiciranje družbeno neželenih lastnosti na druge;
- d) "Je res potrebno?", s čimer avtor označi kopico izgovorov in kot najpogostejšega navaja, da razkritje ni potrebno, saj se tudi heteroseksualci ne razkrivajo. Zavrača ga s tezo, da je heteroseksualnost v družbi samoumevna in da se razkriva ob vsaki omembi otrok, moža ali žene, partnerice_ja in podobno;
- e) posameznikin_kov odnos s starši, pri čemer navaja značilnost tako imenovane neme družine, v kateri otroci ne zaupajo in se ne pogovarjajo s starši o svojih osebnih težavah.

Ken Plummer (1996, v Kuhar 2001: 202) meni, da je od osemdesetih let prejšnjega stoletja dalje razkritje lažje izvedljivo, kar pripisuje spreminjajoči družbeni klimi. Kljub temu dodaja, da heteroseksualne predpostavke v družbi ovirajo pot do razkritja, in lahko povzročijo oblikovanje negativne samopodobe, izolacijo in celo vodijo v poskuse samomora. Markow (1996) pa večkrat omenja, da so prav sprememba družbene klime in druge modifikacije na družbenokulturni ravni tisto, kar bi lahko pripomoglo k olajšanju procesa razkritja tako na intrapsihični kot tudi interpersonalni ravni, pogoj za to pa bi bile bolj fleksibilne ideje o spolih in normalnosti.

1.2. HETERONORMATIVNOST IN HETEROSEKSIZEM

1.2.1. Heteronormativnost

Heteronormativnost oziroma heteroseksualna normativnost je vseprisotna in prav zaradi tega pogosto nereflektirana in nevidna. Zaradi svojega vsakodnevnega uprizarjanja se pogosto pozabi, da javni prostori, kot je na primer šola, niso seksualno nevtralni in samoumevnost neke družbene norme postane razvidna šele tedaj, ko se krši ali pa je oseba obtožena, da jo krši (Kuhar 2005: 9).

Izraz heteronormativnost se je pojavil znotraj queer teorije, pred tem pa so bili v rabi izrazi, kot so prisilna heteroseksualnost, heteroseksizem, hetero patriarhat in heteroseksualna matrica (glej Ponse 1978, Devor 1987, Butler 2001, idr.). Zadnji izraz je skovala Judith Butler (2001), ki navaja, da heteronormativnost v skladu z biološkim determinizmom predvideva izključno moško in žensko spolno vlogo, vsaka od teh pa ima točno določene oblike spolnih vlog, ki se jih priučimo med socializacijo. Nadaljuje, da so vse spolne vloge družbeno konstruirane, nam pripisane in da ne izhajajo naravno iz nas samih. Prav ta biološki determinizem naravnosti pa predpostavlja, da je družbeni konstrukt spola (tako biološkega kot tudi družbenega) naturaliziran, posledično nespremenljiv in večer.

Ponse (1978) tako govori o heteroseksističnem principu konsistentnosti, ki povezuje seksualne vloge, spolno identiteto in vlogo, izbiro seksualnega objekta in seksualno identiteto. Nadaljuje, da torej lezbijka sploh ni prava ženska, saj je njena spolna identiteta v konfliktu z njeno seksualno identiteto.

Heteronormativnost obrača fokus posebej na nasilje dotičnih norm oziroma na nasilje koncepta normalnosti (Castro Varela *et al.* 2011). Kršenje norm je na splošno nezaželeno, saj vodi v dvom do obstoječega reda in vladajoče morale, ki ju te norme vzdržujejo (Mencin Čeplak 2008). Kuhar (2005: 49) pravi, da je heteronormativnost institucionalizirana kot oblika prakse in odnosov ter da pomembno vpliva na vsakdanje življenje oseb z nenormativno spolno usmerjenostjo in spolno identiteto.

Kot tak koncept heteronormativnosti tudi v dobršni meri odgovori na vprašanje o nujnosti razkritja nenormativne spolne usmerjenosti in spolne identitete, ki se ga pogosto zasledi v javnem diskurzu, saj bolj kot je heteronormativnost samoumevna, večja je potreba po razkritju neheteronormativne identitete (Kuhar 2005: 49).

1.2.2. Heteroseksizem

Heteroseksizem izhaja iz heteronormativnosti in se nanaša na družbene ideologije ter vzorce institucionalnega zanikanja neheteroseksualnih ljudi (Denša 2004: 42). Heteroseksualnost je v okviru heteroseksizma edina legitimna in priznana oblika seksualnosti, ki kot tak ne priznava drugih možnih alternativ. Zorn (2000: 22) tako navaja, da je norma tako prodorna, da jo je težko prepoznati, saj starši avtomatsko pričakujejo, da se bodo njihovi otroci poročali, in to z osebo nasprotnega spola, v šolah se predvideva, da

so vse_i učenke_ci heteroseksualne_i in posledično v kurikulumu ne zasledimo neheteroseksualnih učnih vsebin – vse to pa so primeri heteroseksizma.

Kaže se kot splošno veljavno dejstvo, da heteroseksualnost velja za superiorno in edino veljavno oziroma sprejemljivo seksualnost, še posebej, če jo postavimo ob bok nenormativnim spolnim usmerjenostim. Heteroseksualne osebe imajo tako dostop do heteroseksualnih privilegijev in so deležne drugačne obravnave (Zorn 2000: 23).

Treba pa je poudariti, da, kot navaja Denša (2004: 41), heteroseksizem ni univerzalen, temveč družbeno pogojen in povezan z drugimi strategijami izključevanja ter podreditve. Te so razred, spol, generacija in "rasa". Denša (2004: 33) nadaljuje, da je heteroseksistična drža naučena, oblikovana in se vzdržuje prek komunikacije in prek interakcije z drugimi, kot so družina, učitelji, prijatelji in pomembni drugi.

S heteroseksizmom se na primer otrokom vsiljuje soglašanje z vlogami spolov, starševske skrbi, ki so seveda heteroseksistične, pa poskrbijo, da otroci ne odstopajo preveč od tradicionalnih seksističnih vzorcev vzgoje (Nastran Ule 1999).

Kot posledico heteroseksizma Velikonja (1998) navaja homofobijo, ki jo opisuje kot persistenten in iracionalen strah ter nestrpnost pred homoseksualnostjo, ki vsebuje tudi elemente sovraštva. Ko govori o iracionalni homofobiji, poudarja, da je ta posledica popolne socializiranosti v heteroseksističnem svetu in je oblika socialnega nadzora.

1.3. SAMOPODOBA

Samopodoba je konstrukt, ki se v teoriji pojavlja vse od teorije sebstva dalje, ki je postavil W. James (1890). Posameznico_ka je razdvojil na sebstvo kot subjekt (ang. I), ki predstavlja dejaven, čisti ego, in na sebstvo kot objekt (ang. Me), ki predstavlja pasiven, empirični ego, ki je kot tak predmet samoopazovanja in proučevanja (Kobal Grum, 2003: 19). Empirično sebstvo je še dalje razčlenil na podsebstva in jih uredil v hierarhično strukturo, na vrh česar je postavil duhovno sebstvo – z drugimi besedami zavestna stanja individuuma in njegova doživljanja lastnih mentalnih lastnosti in sposobnosti, čemur sledi materialno sebstvo, ki vključuje občutja in predstave individuuma o lastnem premoženju, ter socialno sebstvo. Tega tvorijo doživljanja individuuma o tem, kakšen je in kakšen naj bi bil v očeh drugih. Najmanj pozornosti je namenil telesnemu sebstvu, saj je menil, da

doživljanje lastnega telesa prispeva le manjši delež k lastni samopodobi, kar pa so poznejše raziskave ovrgle (Kobal Grum 2000: 19–20).

James poudarja tudi, da podoba, ki si jo posameznica_ik ustvari o sebi, vključuje tudi zavestni in nezavedni vidik idealnega jaza (Kobal Grum, 2000: 19), saj, kot navaja, "jaz ni le to, kar si oseba misli o sebi, da je, marveč tudi vse tisto, kar si želi pokazati, da je" (Kobal Grum 2003: 20).

Samopodoba je na splošno rečeno množica odnosov, ki jih posameznica_ik v različnih stopnjah razvoja in v različnih situacijah pripisuje sam_a sebi. Ti odnosi tvorijo referenčni okvir, s katerim uravnava in usmerja svoje ravnanje, so v tesni povezavi z obstoječim vrednostnim sistemom posameznika in z obstoječim vrednostnim sistemom ožjega ter širšega družbenega okolja in so pod nenehnim vplivom delovanja obrambnih mehanizmov (Kobal Grum 2000: 25). Danes pa samopodobo razumemo kot "množico odnosov, ki jih posameznik – zavestno ali nezavedno – vzpostavlja do samega sebe" (Kobal Grum 2003: 20).

1.3.1. Oblikovanje samopodobe

Samopodoba je koncept, ki se postopoma oblikuje že od otroštva dalje in se razvija ter spreminja skozi celotno življenje. Musek (2010: 6–7) navaja, da je sestavljena iz objektivnih elementov, kot so naše fizične lastnosti, po eni strani, po drugi pa iz spoznanj o nas samih, ki si jih pridobimo skozi različne osebne življenjske izkušnje. Vključuje tudi pomembnost povratnih informacij, ki nam jih posredujejo nam pomembne osebe, in njihov vpliv na nas ter našo samopodobo. Tako pravi tudi Singelis (2000: 79, v Kobal Grum 2003: 37), da je oblikovanje samopodobe odvisno od socialnega konteksta, po drugi strani pa ima samopodoba pomembno vlogo in ima velik vpliv na socialno obnašanje.

Nasploh ima samopodoba velik vpliv, saj zaradi slabe samopodobe lahko doživljamo hude stiske, medtem ko v primeru dobre samopodobe živimo polno, prijetno in pozitivno življenje. Tušak in Faganel (2004: 17) navajata, da se ljudje obnašamo in živimo na osnovi lastnega dojemanja realnosti, torej je zelo pomembno, kako dojemamo same sebe. Menita, da je vse, kar si želimo in tudi delamo, osnovano prav na samopodobi. To Youngs (2000: 9) poetično opisuje kot skrivno energijo in način, kako vidimo same sebe, kar ji daje zelo osebno vrednost, ki jo pripišemo sami sebi.

Ker se razvoj samopodobe začne že v zgodnjem otroštvu, je smiselno naštetih temeljne dejavnike, ki vplivajo na njen razvoj. Kobal Grum (2000: 55) navaja:

- a) zgodnjo izkušnjo s samim seboj in drugim;
- b) oblikovanje mej med zavestjo, podzavestjo in nezavednim;
- c) strukturalizacija ega in razvoj superega;
- d) razvojni mehanizmi, ki v zgodnjem obdobju oblikujejo zametke sebstva (identifikacija, projekcija idr.);
- e) procesi separacije in individualizacije;
- f) razvoj občutij samega sebe in vstop v medosebne odnose.

Raziskave, ki proučujejo oblikovanje samopodobe, dodajajo še poudarek na to, da je treba ločevati med dvema konceptoma, in sicer med samozaznavanjem in samozavedanjem. Slednje je proces, značilen le za človeka in nekatere vrste opic, ki se pri otroku začne med 15. in 18. mesecem starosti. To sovпада z razvojem govora in s sočasnim razvojem čustev samozavedanja, kot so krivda, empatija, sram in ponos (Kobal Grum 2000: 56–57).

1.3.2. Samopodoba in mladostništvo

Razvoj samopodobe je še posebej izrazit v obdobju mladostništva. Svetovna zdravstvena organizacija mladostništvo definira kot obdobje med 10. in 19. letom starosti (WHO 2017), ki ga Kobal Grum (2000: 60) opisuje kot obdobje in proces duševnega dozorevanja iz otroka v odraslega. Pri tem pravi, da celoten proces poteka prek medsebojnega delovanja med otrokom in njegovim okoljem, pri čemer mora otrok iz zaščitenega okolja lastne družine preiti na samostojno odločanje, kar zahteva reorganizacijo odnosa do sebe.

Mladostništvo je prav tako obdobje, ko se oseba sooča z vrsto razvojnih nalog, kot so na primer iskanje lastne identitete oziroma samopodobe, oblikovanje spolnih vlog, medosebni odnosi z vrstniki, starši in drugimi pomembnimi, odnos do lastne prihodnosti in še posebej odnos do lastnega, spreminjajočega se telesa (Kobal Grum 2000: 64). Za razvoj mladostnikove identitete so ključna štiri temeljna področja: telesni vidik samega sebe, kognitivne sposobnosti, socialni odnosi in sebstvo. Ta področja naj bi si sledila tudi v časovnem zaporedju, povezana pa so s štirimi temeljnimi razvojnimi nalogami, ki so: telesni, kognitivni in socialni razvoj ter oblikovanje identitete. Vse razvojne naloge se med seboj tesno prepletajo in sooblikujejo mladostnikovo samopodobo (Kobal Grum 2000: 64–

65). Podobno meni tudi Juriševič (1999, v Žibert, 2011: 12), da na razvoj samopodobe vplivajo kognitivni, telesni in edukativni dejavniki.

Tušak in Faganel (2004: 22–23) navajata konkretne dejavnike, ki vplivajo na razvoj samopodobe, in sicer so ti:

- a) predstava o lastnem telesu;
- b) jezik in sposobnost pogovora o sebi in o drugih;
- c) interpretacija povratnih informacij iz okolja o tem, kako na posameznika gledajo pomembni drugi in kakšen odnos ima posameznik do norm in vrednot, ki jih je prejel med socializacijo;
- d) identifikacija s pripadajočo spolno vlogo;
- e) vzgoja v otroštvu, ki naj bi bila pomembna zaradi naslednjih predpostavk:
 - samopodoba je naučena,
 - večji del samopodobe izhaja iz povratnih informacij pomembnih drugih,
 - starši so tisti pomembni drugi, ki so običajno največ prisotni v zgodnjih otrokovih letih;
- f) otrok je tako fizično kot tudi čustveno in socialno odvisen od svojih staršev, ki posledično nosijo veliko odgovornost pri vplivanju na otrokovo samopodobo.

1.3.3. Funkcije samopodobe

Raziskave, ki samopodobo obravnavajo kot kognitivno shemo, razlagajo tudi funkcije samopodobe. Kobal Grum (2000: 135–136) navaja, da je Markusova (1977) opravila pionirsko delo na tem področju in navedla naslednje funkcije samopodobe: selekcijo informacij, njihovo predelavo, oblikovanje novih izkušenj in usmerjanje posameznikovih dejanj. Avtorica namreč predpostavlja, da oseba v svojo samopodobo običajno vključi večinoma tiste informacije, ki so zanjo primerne, jih rekonstruira in združi v samopodobo. Nadaljuje, da mora oseba te informacije ustrezno predelati, tako da jih kategorizira, nato jih strukturira in oblikuje v ustrezne samopredstave, na koncu pa jih presoja. Markusova nadaljuje, "da je samopodoba psihični konstrukt, s katerim posameznikov jaz vzpostavlja in ohranja nenehne interakcije med emocionalnim in kognitivnim ter med individualnim in družbenim" (Kobal Grum 2000: 137).

Lamovec (1994) povzema tri glavne funkcije samopodobe po Tušak in Faganel (2004: 18):

- a) klasifikacija, strukturiranje in kognitivni nadzor: vse to omogoča, da avtomatiziramo naše reakcije na določeno situacijo, ki se ujema z lastnim pojmovanjem sebe. Ta proces posledično olajša vsakdanje socialne interakcije;
- b) samoocena, ki postavlja temelj za lastne odločitve, ki se navezujejo na negotovo prihodnost. Pri pomembnih odločitvah lahko evaluativna komponenta pojma sebe pomaga pri sprejemanju ustrezne možnosti;
- c) selektivnost zaznavanja, ki omogoča boljšo prilagojenost okolju, saj dražljaje, ki niso v skladu z našim pojmom sebe, enostavno zanemarimo. Če je selektivnost pretirana, to lahko privede do prekinitve stika s socialnim okoljem.

Za dober razvoj osebe pa je ključna tako imenovana zdrava samopodoba. Youngs (2000: 17–18) govori o šestih ključnih področjih zdrave samopodobe pri otroku. In sicer so ta:

- a) fizična varnost – varnost pred fizičnimi poškodbami, ki daje otroku občutek varnosti, s čimer otrok pridobiva in se uči zaupanja do drugih ljudi. S tem občutkom varnosti pa tudi razvija svojo radovednost in odkrivanje novega, s čimer se uči o svojem neposrednem okolju;
- b) čustvena varnost – odsotnost zastraševanja in strahov: otrok naj bi s tem pridobil skrb za druge, kar ga dela sočutnega do sebe in drugih, to pa naj bi vodilo v spoštovanje in upoštevanje drugih;
- c) identiteta – vprašanje: Kdo sem jaz?: avtor predpostavlja, da lahko vsak otrok razvije zdrav občutek identitete, kadar se dobro pozna in ima izkušnje iz okolja, v katerem so vse_i posameznice_ki spoštovane_i, cenjene_i in enakovredne_i;
- d) pripadnost – občutek pripadnosti: pripadnost in občutek sprejetosti dajeta otroku občutek spoštovanja in da je cenjen. Posledično se otrok nauči sprejemanja in spoštovanja drugih, s čimer spoznava medsebojno odvisnost in povezanost;
- e) kompetentnost – občutek usposobljenosti: če ima otrok izkušnjo uspešnosti na določenem področju, se je pripravljen učiti tudi na drugih področjih. Zaradi občutka sposobnosti otrok ne bo odnehal, temveč bo v razvoj vložil trud in energijo ter si prizadeval, da bo uspešen;
- f) poslanstvo – občutek, da ima življenje svoj smisel in pot, se nanaša na otrokovo postavljanje in uresničevanje ciljev ter ustvarjalno premagovanje ovir na poti do prej omenjenih ciljev, ki jih rešuje s svojim notranjim znanjem.

Avtorji, kot npr. Tam in Watkins (1995), pa na splošno menijo, da je samopodoba v odraslosti bolj strukturirana in hierarhično urejena ter sestavljena iz splošne samopodobe na vrhu, ki se deli na individualno in medosebno samopodobo. Individualna se še dalje razdeli na področje uspeha oziroma dosežkov in na telesno samopodobo. Medosebna pa se deli na socialno in družinsko samopodobo. Vse naštete se še posebej delijo na samooceno vedenja v specifičnih situacijah (Kobal Grum 2000: 125).

1.4. SAMOSPOŠTOVANJE

Kobal Grum (2000: 154) vrednostni vidik samopodobe poimenuje samospoštovanje in navaja, da ga v angleški literaturi opisujejo z različnimi izrazi, med katerimi so najpogostejši *self-worth*, *self-esteem*, *self-evaluation* itd. Rosenberg (1965, v Kobal Grum 2003: 21) pa samospoštovanje poimenuje kot pozitivno ali negativno stališče do sebe. Pri pozitivnem stališču se posameznik ceni, sprejema, takšno_ega kot je, in ima visoko samospoštovanje. Pri negativnem stališču pa je ravno obratno, saj se oseba ne ceni, njeno mnenje o sebi je negativno itd. Kaže, da obstaja visoka korelacija med samospoštovanjem in samopodobo: človek, ki ima visoko samopodobo ima tudi visoko samospoštovanje in obratno, človek z nizko samopodobo ima nizko samospoštovanje (Kobal Grum 2003: 21).

Glede samospoštovanja se razlikujejo tudi pojmovanja o strukturi, ki niso enotna. Splošno lahko govorimo o dveh nasprotujočih si skupinah prepričanj, in sicer da ima samospoštovanje samo eno razsežnost, in nasprotno, da ima samospoštovanje mnogo bolj razvejano strukturo (Kobal Grum 2000: 155). Rosenberg (1965, v Kobal Grum 2000:155) je denimo predpostavljala, da se samospoštovanje nanaša na splošno posameznikovo samooceno, za kar je izdelal tudi lestvico samospoštovanja, s katero je želel izmeriti splošna stališča, ki jih imajo osebe do sebe. Njegova lestvica je še vedno ena najpogosteje uporabljenih za merjenje splošnega samospoštovanja.

Z uporabo lestvice se je pokazalo, da je samospoštovanje pomembno povezano z učno uspešnostjo, spolom in drugimi osebnimi okoliščinami, kot je na primer tudi starost, pri kateri se je izkazalo, da je v obdobju poznega otroštva, torej pri starosti od 8 do 11 let, otrokovo samospoštovanje razmeroma stabilno, vendar nerealno visoko. Med 12. in 13. letom se zniža in postane bistveno manj stabilno, nakar se po 14. letu spet postopno viša in postaja vse bolj stabilno. To nihanje stabilnosti samospoštovanja se povezuje z različnimi

dejavniki, in sicer: 1. s povečano skrbjo za podobo, ki si jo pomembni drugi ustvarjajo o mladi osebi, 2. z neskladnostjo mnenj o mladi osebi pri različnih osebah, npr. starši proti učiteljicam_em, 3. s prizadevanjem oblikovanja samopodobe, ki bi bila drugim všečna, in 4. z neskladnostjo med socialnimi vlogami in pričakovanji drugih do mlade osebe (Kobal Grum 2000: 155–159). Kobal Grum (2000: 159) navaja, da je uporaba Rosenbergove lestvice priročna in uporabna posebej v primerih, ko se želi pridobiti vpogled v samospoštovanje določene skupine in ga povezati z drugimi dimenzijami osebnosti.

Novejše raziskave, kot navaja Kobal Grum (2000: 159–161), pa hipotezo o enorazsežnostnem modelu samospoštovanja zavračajo in ugotavljajo, da je samospoštovanje strukturirano, večrazsežnostno in hierarhično. Navaja francoski vprašalnik o samospoštovanju za učence od 10. leta starosti dalje, s katerim se meri splošno, socialno, družinsko, akademsko in lažno samospoštovanje. Takšna hierarhična strukturiranost se kaže tudi v Toulouški lestvici samospoštovanja, ki je bila izdelana leta 1992. Z njo se meri čustveno, akademsko, socialno, telesno in bodoče sebstvo. Iz slovenske stroke je lestvico samospoštovanja sestavila Lamovec leta 1987, s katero se meri štiri dejavnike: 1. socialni jaz, 2. čustveni jaz, 3. telesni jaz in 4. samozavest.

Kobal Grum (2000: 161) je predstavila tudi shemo strukture samospoštovanja po Shavelsonu, Hubnerju in Stantonu, pri kateri je opazila, da se njihova struktura popolnoma ujema s tisto, ki jo povzemajo tudi pri strukturi samopodobe. Avtorji v tej shemi na vrh hierarhije postavijo splošno samospoštovanje, ki ga delijo na akademsko, socialno, čustveno in telesno samospoštovanje. Dodajo, da se tudi vsa ta področja razcepljajo na posamezna podpodročja, in tako navajajo še vrstnike, pomembne druge, čustvena stanja, telesne dejavnosti in zunanji videz.

Na tem delu se zazdi, da bi bila zgornja shema nekakšen dokaz, da sta samospoštovanje in samopodoba isti koncept, ki se ne more obravnavati ločeno, če pa se že, prihajamo do podobnih ali istih modelov (Kobal Grum 2000: 160). Vendar avtorica poudarja, da je samopodoba koncept deskriptivne narave, ki deluje predvsem na zavestni ravni in na ravni racionalnega konceptualnega sistema, kjer oseba razmišlja logično, pri tem pa uporablja konvencionalne simbole. Nasprotno, poudarja, je samospoštovanje izrazito vrednostni odnos do samih sebe in se giblje na predzavestni ravni. Ta deluje na ravni izkustvenega konceptualnega sistema, ki pa izhaja iz izkušnje, ki je izrazito čustvene narave, in se je oseba vedno neposredno sploh ne zaveda (Kobal Grum 2003: 27–28).

1.5. SPOLNA USMERJENOST IN SPOLNA IDENTITETA

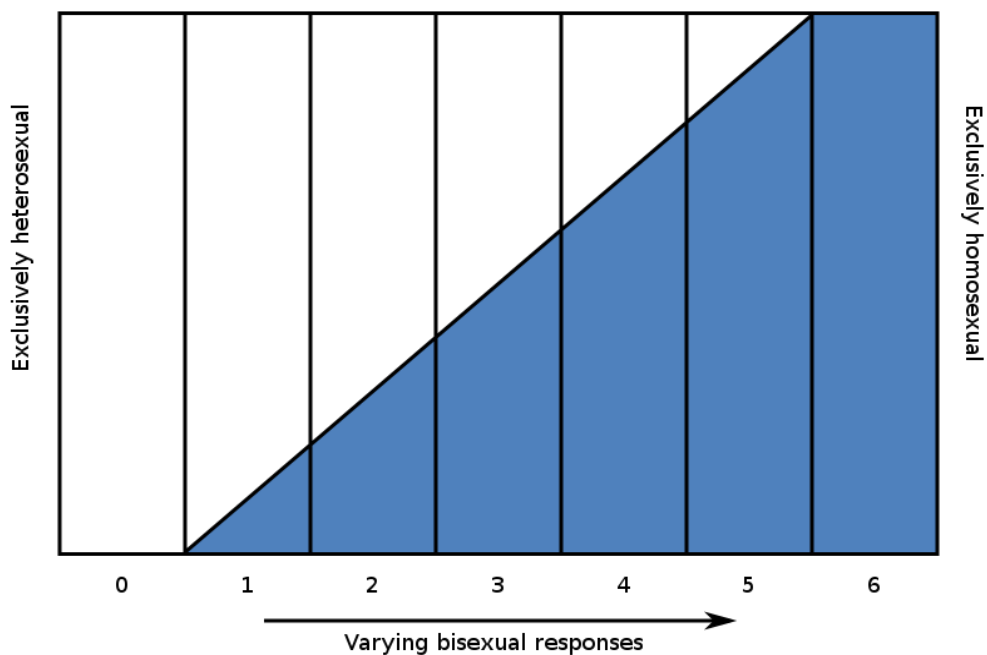
1.5.1. Spolna usmerjenost

Spolna usmerjenost označuje čustveno, romantično in/ali spolno privlačnost do drugih oseb. Najbolj poznane spolne usmerjenosti so heteroseksualnost, homoseksualnost in biseksualnost (Plahutnik Baloh 2015: 9). Pri tem seveda ne gre poudarjati, da je heteroseksualnost tista, ki jo označujemo z normativno, saj družba predpostavlja, da so vse osebe heteroseksualne, in je posledično tudi edina družbeno sprejeta spolna usmerjenost, ki daje osebam več družbene moči in predvideva, da so večvredne od oseb z nenormativno spolno usmerjenostjo (glej poglavje Heteronormativnost).

Heteroseksualnost je "spolna usmerjenost, seksualno nagnjenje do oseb nasprotnega biološkega spola" (Bibič *et al.* 2011: 22). Zaradi nje se predvideva, da vse osebe privlači "nasprotni" spol, kar simultano utrjuje tudi binarni sistem spolov v družbi. Kot "nasprotje" njej pa se pojavlja homoseksualnost, ki se opisuje kot "spolna usmerjenost, seksualno nagnjenje do oseb istega spola" (Bibič *et al.* 2011: 24). Poudarek, da gre za nasprotje, je namenski, saj ponovno nakazuje na binarni sistem naše družbe. Heteronormativnost se tako kaže tudi znotraj gejevske in lezbične skupnosti ter je poimenovana kot homonormativnost. Ta označuje sprejemanje heteronormativnih vrednot. Sledi načelom poskusa asimilacije v večinsko – heteronormativno družbo, ne pa k prepoznavanju in legitimiranju nenormativnih spolnih usmerjenosti in spolnih identitet. Pogosto celo služi nadaljnji marginalizaciji že tako marginaliziranih skupin biseksualk_cev, transspolnih oseb, kvir oseb, interspolnih oseb, aspolnih oseb idr. (Zavod TransAkcija 2017: Slovar).

Ta binaren koncept je že leta 1948 v knjigi Spolno vedenje človeka poskušal dekonstruirati Kinsey, ki je spolno usmerjenost razumel kot fluidni koncept, ki lahko variira in se spreminja v času, saj je del nenehnega razvoja posameznice_ka. Kljub temu naj poudarim, da je avtor spolno usmerjenost razumel kot kontinuum hetero- oziroma homoseksualne izkušnje, torej mu binarnosti v celoti ni uspelo preseči. Kinsey (1984) je oblikoval sedemstopenjsko lestvico spolne usmerjenosti.

Slika 1: Sedemstopenjska lestvica spolne usmerjenosti (Vir: Kinsey 1984: 642)

Na tej lestvici je Kinsey uredil različne spolne izkušnje v naslednje kategorije:

1. ekskluzivno heteroseksualna,
2. samo naključno homoseksualna,
3. več kot naključno homoseksualna,
4. enakovredno heteroseksualna in homoseksualna,
5. več kot naključno heteroseksualna,
6. samo naključno heteroseksualna,
7. ekskluzivno homoseksualna.

Gruden (2011: 21) navaja, da je Kinseyeva lestvica sicer pomemben vidik v razumevanju spolne usmerjenosti kot veliko bolj fluidne, vendar pa psihičnih reakcij ni ločeval od dejanskega vedenja. Povzema ugotovitve Kleina, ki pravi, da mora ustrezna definicija spolne usmerjenosti upoštevati več spremenljivk, in navaja:

1. spolno privlačnost,
2. spolno vedenje,
3. spolne fantazije,
4. čustvene preference,
5. socialne preference,

6. heteroseksualni oziroma homoseksualni življenjski stil in
7. samoidentifikacijo.

Kot najbolj ključno različni viri opisujejo prav zadnjo, samoidentifikacijo. Ta je bistvenega pomena za vse ostale kategorije ter za posamezničino_kovo vedenje, stališča ipd. Samoidentifikacije "je pravica vsake posameznice_ka, da sam_a (pre)oblikuje in (ne)definira svojo spolno [usmerjenost in/ali] spolno identiteto" (Zavod TransAkcija 2017: Slovar).

Kot piše Gruden (2011: 21–22), tudi ta definicija ni popolna, vendar prikazuje, kaj vse spolna usmerjenost pravzaprav lahko vključuje, in ilustrira njeno kompleksnost.

Kinsey je osvetlil in uporabil tudi pojem biseksualnosti, ki je včasih pomenila privlačnost do "obeh" spolov (predpona bi- pomeni dva, obeh), s čimer je kot taka utrjevala binarni sistem, danes pa jo razumemo kot spolno in/ali romantično usmerjenost oseb, ki jih lahko privlačijo ljudje več kot enega spola ne nujno v istem obdobju ter ne nujno na enak način ali v enaki meri (cf. spletna stran Legebitre, lgbtq slovar). V primeru, ko oseba specifično želi nasloviti dejstvo, da spolna identiteta ali spolni izraz osebe nimata nobene vloge pri njihovi spolni usmerjenosti, pa pogosto uporabljajo izraz panseksualnost (predpona pan-pomeni vse) kot identiteto, s katero se identificirajo (Bisexual.org).

Biseksualnost je identiteta, ki je stalno podvržena stereotipiziranju, stereotipov o spolni usmerjenosti in identiteti biseksualke_ca pa ne zmanjka. Udis-Kessler (1995:45) navaja najpogostejše stereotipe, ki se pojavljajo:

- biseksualke_ci so zmedene osebe, v resnici so hetero/homoseksualne;
- pričakovanje, da se bodo biseksualne osebe definirale glede na spol partnerice_ja;
- biseksualke_ci so promiskuitetne, lažnivke_ci, ki se še niso odločile_i ipd.

McLean (2008: 158) tako navaja, da so stereotipi namenjeni prav deligitimizaciji biseksualnosti. Vse skupaj pogosto vodi v bifobijo, ji jo je biseksualna oseba deležna takood heteroseksualne kot tudi neheteroseksualne skupnosti. Bifobija je definirana kot iracionalni strah, nestrpnost in sovražen odnos do biseksualnih oseb. Pogosto se kaže z izbrisom oziroma nevidnostjo, ko se jih predstavlja kot heteroseksualne ali homoseksualne (Zavod TransAkcija 2017: Slovar).

S podobno obliko nevidnosti se srečujejo tudi aseksualke_ci. To je "oseba, ki ne čuti želje po spolnosti ali spolnem stiku z drugo osebo" (Bibič *et al.* 2011: 10). Plahutnik Baloh (2015: 11) navaja, da so si aseksualne osebe med seboj zelo različne in zelo raznoliko dojemajo odnose, čustveno in spolno privlačnost. Poudarja, da aseksualnosti ne smemo enačiti s celibatom ali abstinenco, saj gre pri slednjih za obliki vedenja, aseksualnost pa je spolna usmerjenost. Nadaljuje tudi, da aseksualne osebe lahko imajo partnerke_je, prav tako pa imajo lahko zaradi iz razlogov tudi spolne odnose, kljub odsotnosti želje po spolnosti, kar dokazujejo tudi raziskave (glej Prause, Graham: 2007). Z vidika družbenega pripisovanja pomembnosti (hetero)seksualnosti je samoumevno, zakaj se aseksualnost kot taka posledično pogosto izbriše, deligitimizira in preprosto – ne razume.

1.5.2. Spolna identiteta

Z istimi težavami in, kot se pogosto zdi, še težjimi oblikami diskriminacije, ki je zakoreninjena v biološkem determinizmu, pa se srečujejo osebe, katerih družbeni spol ne odraža tistega, ki jim je bil pripisan ob rojstvu. Koletnik *et. al* (2016: 106–108) poudarjajo, da je treba spolno identiteto in spolno usmerjenost razlikovati. Nadaljujejo, da so lahko transspolne osebe heteroseksualne, lezbijke, geji, biseksualne, aseksualne osebe itd., tako kot kdorkoli drug. Koletnik *et. al* (2016: 106) se pri tem sklicujejo na podatke Poročila nacionalne raziskave o diskriminaciji transspolnih oseb na področju zdravja in zdravstvene oskrbe iz ZDA (N = 800), v kateri se je 23 % vprašanih identificiralo kot gej ali lezbijka, 24 % kot biseksualna oseba, 23 % kot kvir ali panseksualna oseba, 23 % kot heteroseksualna oseba, 4 % kot aseksualna oseba in 2 % kot drugo.

Pojma heteroseksualen in homoseksualen sta problematična za tiste osebe, ki se ne identificirajo na kontinuumu moški – ženska. Ponekod se posledično uporabljata izraza androfilija in ginefilija, s čimer se definira privlačnost do določene osebe brez pripisovanja spola ali identitete tej osebi (Koletnik *et. al* 2016: 107). V behaviorizmu kot tudi v medkulturnih primerjavah se androfilija uporablja kot pojem, ki pomeni privlačnost do moških in moškosti, med tem ko ginefilija pomeni privlačnost do žensk oziroma ženskosti (Shackelford *et al.* 2015: 186).

Transspolna oseba je "oseba, ki na podlagi svoje spolne identitete ne pristaja na zakoreninjenost bioloških in družbenih spolov ali se giblje med spoloma in s tem presega spolno binarnost" (Bibič *et al.* 2011: 51). Koletnik (2016) pa transspolnost poimenuje kot

"krovni pojem za vse spolne identitete, ki so osnovane in (pre)oblikovane v skladu s posameznikovimi_činimi čutenji in doživljanji sebe ne glede na spol, ki je bil osebi pripisan ob rojstvu" (Koletnik *et. al* 2016: 24).

Kot spremljevalka besedi transspolnost se je razvila beseda cispolnost, predvsem z namenom nasprotovanja odklonskosti. Butler (2004: 127) tako poudarja, da pri uporabi predpone cis- ne obstaja neka oblika primarnega spola, ki bi ga drag imitiral, ampak je spol kot tak sam po sebi neke vrste imitacija, ki nima izvirnika. Kljub poimenovanju pa se ne moremo izogniti dejstvu, da so osebe, katerih družbeni spol se ujema s tistim, ki jim je bil pripisan ob rojstvu v okviru heteronormativnosti, del katere je tudi cisnormativnost, dojete kot normativne, transspolne osebe pa avtomatsko kot odklonske.

Cisnormativnost izhaja neposredno iz biološkega determinizma. Ta govori o dveh ločenih in različnih telesih ter o na njiju vezanih dveh različnih, ločenih spolih moški – ženska. Posledično vse osebe, ki se ne definirajo v tej binarni ločitvi spolov, nimajo prostora v družbi in je njihova legitimnost pod vprašajem. Anna F. Enke (2012) govori o cis privilegijih, ki se utrjujejo prek socialnih interakcij in družbenih praks. Prvo se nanaša na predvidevanje, da se spol, ki je bil osebi pripisan ob rojstvu, in spolna identiteta prekrivata s spolnim izrazom. To vodi v izbris transspolnosti in transspolnih oseb. Kot drugo navaja zahtevanje družbe, da se oseba nujno razkrije kot trans oseba z dejansko uporabo predpone, temu pa se doda še zahteva po prilagoditvi družbeno konstruiranim normam spola, s katerim se poistovetijo. Paradoksalno se hkrati pojavljajo tudi kritike, da oseba poustvarja spolne stereotipe, če je spolni izraz te osebe dojet kot zelo ženstven ali možat.

Prav zaradi zgornjih pritiskov so predpostavke, da transspolne osebe želijo prilagoditi svoje telo notranjim doživljanje, zelo pogoste. Koletnik *et. al* (2016: 26) pravi, da sama transspolnost ne vključuje nujno procesa tranzicije, s čimer poimenuje proces, skozi katerega oseba na različne načine potrdi svojo spolno identiteto, ki se ne ujema s spolom, ki ji je bil pripisan ob rojstvu. "[N]ajbolj znane so hormonska terapija in operacije za potrditev spola." (Koletnik *et. al* 2016: 26).

Transspolnost kot taka je torej krovni pojem, nekatere izmed transspolnih identitet pa so:

- a) transseksualne osebe: osebe, ki izkušajo ali pa želijo izkusiti tranzicijo, torej telesno potrditev lastnega spola. Najpogosteje se uporabljata kratici MTF (Male to Female)

in FTM (Female to Male), v katerih prva črka označuje spol osebe, ki ji je bil pripisan ob rojstvu;

- b) nebinarne osebe: osebe, katerih identiteta je zunaj binarnega spolnega sistema, in se ne identificirajo kot ženske ali moški;
- c) kvirspolne osebe: osebe, katerih identiteta je zunaj binarnega spolnega sistema in je v svojem bistvu zelo podobna nebinarnosti;
- d) bispolne osebe: čutijo, da imajo dve spolni identiteti, npr. ženska in nebinarna oseba;
- e) trispolne osebe: čutijo, da imajo tri spolne identitete, npr. ženska, moški in nebinarna oseba;
- f) spolno fluidne osebe: tiste osebe, ki imajo fluidno spolno identiteto, kar pomeni, da se njihova spolna identiteta ne definira določeno ali pa prehaja med raznolikimi identitetami;
- g) aspolne osebe: osebe brez spolne identitete;
- h) neutrois: osebe, ki čutijo nevtralnno spolno identiteto.

Đurković (2012: 15) vključuje še druge identitete, ki so npr:

- a) transvestitke_i: osebe, ki se oblačijo v oblačila "nasprotnega" spola (moj poudarek);
- b) kralj_ica preobleke: oseba, ki se oblači v oblačila "nasprotnega" spola zaradi zabave in nastopanja (moj poudarek);
- c) butch kot identiteta: opredeljuje osebo biološko ženskega spola, njen spolni izraz pa je vezan na družbeni koncept moškosti.

Pri vseh naštetih identitetah se pogosto uporablja besedno zvezo spolna identiteta. Ta je pomemben del posamezničine_kove identitete, ki se jo opisuje kot osebno identifikacijo lastnega spola, ki ni (nujno) odvisna od spola, ki je bil osebi pripisan ob rojstvu. Poudarja se tudi, da ta identiteta ni vezana samo na binarni sistem moški - ženska (LORI 2012: 71). V praksi v DIC Legebitra pa smo spolno identiteto dojemale_i kot osebno doživljanje lastnega družbenega spola, ki se lahko ujema s spolnim izrazom osebe, vendar da to ni nujno (Legebitra 2017: LGBTQ slovar).

1.6. IDENTITETNE POLITIKE

Metka Mencin Čeplak (2002) navaja, da je v kulturnih študijah pojem identitetne politike utrdil Stuart Hall. Pojem se nanaša na politično delovanje, ki izhaja iz pripadnosti določeni marginalizirani ali zatirani skupini. Koletnik pa navaja, da so identitetne politike "vse politične dejavnosti ali gibanja, ki na podlagi kulturnega, etičnega, spolnega, rasnega, verskega ali socialnega interesa kategorizirajo navidezno enoto skupinske identitete [...], zanemarjajo intersekcionalnost in posplošujejo politične interese na vse z določeno osebno okoliščino [...]" (Koletnik *et al.* 2016: 164–165).

Mencin Čeplak (2002) pripisuje gibanjem identitetnih politik eno najpomembnejših vlog v emancipacijskih procesih te dobe in jih razlikuje po tem, kako gibanja definirajo sama sebe, glede na nasprotnike in glede na družbene cilje. Povzema Castellsa (1996), ki navaja, da v današnji družbi prevladujejo tako imenovana gibanja odpora. Ta generirajo stigmatizirani akterj z malo družbene moči, ki nasprotujejo načelom, ki jih uveljavljajo prevladujoče družbene institucije. Njihova moč izhaja iz skupnostnega značaja in odpovedovanja individualnim projektom, kar je njihova prednost, a hkrati tudi njihova meja. Mencin Čeplak (2002) navaja, da "vse skupnosti, ki se obravnavajo politično na osnovi nekih skupnih korenin, usode ali izkušenj, temeljijo na izključevanju 'drugačnih', pogoj za njihovo enotnost pa so prav strukture oblasti" (Hall 1997 v Mencin Čeplak 2002: 243). S tem se avtorica sicer strinja, vendar dodaja pomembno sporočilo, da se te kolektivne identitete politizirajo prav zato, da ohranijo lastne privilegije, oziroma še pogosteje, da bi si zagotovile dostop do vzvodov družbene moči.

Eno izmed takšnih gibanj je tudi lezbično-gejevsko. Kot pišeta Ivačič in Sešek (2016), se je v mainstream lezbično-gejevskem gibanju identiteta razvila okoli "cisspolnih, belih gejev oziroma lezbijk srednjega razreda, katerih interes je večinoma pridobivanje hetero pravic in normaliziranje gejevstva/lezbištva" (Ivačič, Sešek 2016: 12–13).

Že Seidman (1993: 135) je govoril o izključevanju in zatiranju razlik, ki ju povzročata postavljanje gejevske identitete, čeprav je morebiten namen vključujoč. Unificirana identiteta v lezbično-gejevskem gibanju, kot nadaljujeta Ivačič in Sešek (2016), temelji na dihotomiji hetero : homo, pri čemer je prav spolna usmerjenost tista, ki je postavljena kot osrednja identiteta. S tem se zanemari vse preostale identitete, ki naj bi bile znotraj gibanja, in hkrati se zanemari tudi strukturna razmerja moči. S tem postanejo presečne izkušnje

zatiranja popolnoma nevidne in za gibanje nepomembne. Presečnost ali intersekcionalnost "je koncept, ki opisuje skupek več osebnih okoliščin, na podlagi katerih so lahko posameznice_ki diskriminirane_i. Nobene izmed osebnih okoliščin, ki sestavljajo ta skupek ne smemo obravnavati ločeno, saj le vse skupaj ustvarjajo specifično realnost." (Koletnik *et. al* 2016: 165). Hrženjak in Jalušič (2011: 34) pa sta mnenja, da intersekcionalnost opisuje medsebojno učinkovanje več domen oziroma razsežnosti, kot so spol, etičnost, družina, kultura itd.

Identitetne politike imajo nekatere pomembne točke avtonomne politike, ki določenim ljudem omogočajo varen prostor in dajejo občutek pripadnosti ter domačnosti, vendar so hkrati osnovane na navideznem občutku istosti. Bickford (1997) uporablja besedno zvezo politični dom, ko govori o prostorih, ki temeljijo na skupni identiteti.

Pri nas večina boja za pravice marginaliziranih skupin (v tem primeru predvsem lezbično-gejevske gibanje) sloni na identitetnih politikah. Kot navajata Ivačič in Sešek (2016):

"[K]ot eno izmed oblik opravičenja vidiva izgovor, da so za razbijanje norm še nujno potrebne identitetne politike [...] to ne pomeni, da ne obstajajo oblike boja brez identitetnih politik. Problematično se nama zdi, da se o teh oblikah boja ne govori, ali se jih ne prepozna kot legitimne in uspešne" (Ivačič, Sešek 2016: 91).

1.7. SPOŠTLJIV_A IN ODGOVOREN_A ZAVEZNIK_CA

Idejo za podnaslov dotičnega dela sem dobil iz koncepta soustvarjanja, o katerem govori Gabi Čačinovič Vogrinčič, moj namen pa je predstaviti povezavo s temo in socialnim delom.

"Odnos med uporabnikom in socialnim delavcem je odnos med ekspertom iz izkušenj ter spoštljivim in odgovornim zaveznikom, ki vzpostavita in ohranjata procese raziskovanja in udeležnosti v zelenih izidih." (Čačinovič Vogrinčič 2010: 241).

Spoštljiv_a in odgovoren_a zaveznik_ca deluje po konceptih socialnega dela, pri katerem je še posebej pozorna_en na sprejemanje uporabnika_ce in izhaja iz nje_ga. Flaker (2012) tako govori o socialnem delu, ki sprejema človeka celostno, in zavzema zagovorniško držo v primerih, ko se ljudi poskuša reducirati na oznake in nalepke. Poudarja, da imamo ljudje

svojo voljo, svoje želje, besede in lastna dejanja. S tem ko osebi prisluhnemo, imamo možnost ohraniti zgodbo, ki bi bila sicer preslišana, in lahko pomagamo soustvariti novo življenjsko zgodbo. Kot socialne_i delavke_ci lahko osebi ponudimo prav to – slišnost in zagovorništvo.

Čačinovič Vogrinčič (1993: 54) povzema E. Von Braunmuhla (1979) in govori o psihološki pravici otroka do stvarnosti kot o eni temeljnih otrokovih pravic. Posebej poudarja pravico do lastne stvarnosti, do tega, da osebo slišimo in vidimo ter jo jemljemo resno. Posledično se za njeno resnico tudi zavzamemo. Pri tem je pomembno, da socialna_i delavka_ec zavzame držo spoštljivega in odgovornega zaveznika v procesu soustvarjanja pomoči in da odstopi od moči, ki mu jo daje posredovanje resnic in rešitev (Čačinovič Vogrinčič 2002: 93). S perspektivo moči pa iščemo vire moči v uporabnici_ku, pri čemer raziskujemo njen_gov življenjski svet, kot ga je definiral Heidegger (1989). Čačinovič Vogrinčič (2002) govori o virih moči v prvi vrsti večinoma v obliki izkušnje kompetentnosti uporabnika_ce, ki jo pogosto pridobi prav s procesom soustvarjanja v delovnem odnosu.

Saleebey (1997) prav tako govori o praksi, ki temelji na perspektivi moči, pomemben pa se mi zdi njegov poudarek, da s tem kot socialni_a delavec_ka pomagamo "odkriti, olepšati, raziskati in izkoristiti klientovo moč in vire, ko mu pomagaš, da doseže svoje cilje, uresniči svoje sanje in razbije okove oviranosti in nesreč" (Saleebey 1997: 3).

Uporabnice_ki prihajajo k nam z raznolikimi osebnimi izkušnjami in osebnimi okoliščinami. Kot socialne_i delavke_ci z njimi soustvarjamo v sedanjosti. Čačinovič Vogrinčič (2002) govori o navodilu "tukaj in zdaj" ter poudarja, da samo v sedanjosti lahko načrtujemo prihodnost. Pomembnejši del tega pa je za to področje refleksija lastnega ravnanja. Povzema De Vriesovo in Kemplerjevo "osebno, konkretno, tukaj in zdaj" in pravi, da nam koncept kot opora za učinkovito ravnanje omogoča samorefleksijo, in tudi, da najdemo okvir za nadaljevanje dela oziroma razgovora (Čačinovič Vogrinčič 2002: 92).

Samorefleksija v primerih dela z osebami, ki imajo osebne okoliščine nenormativne spolne usmerjenosti in/ali spolne identitete, pa je še kako pomembna. V prejšnjih poglavjih sem pisal na primer o cis privilegijih (glej Enke 2012), o heteroseksualnih privilegijih (glej Zorn 2000) in predvidevanjih ter pričakovanjih, ki se vežejo na njih, dodatno pozornost pa bi usmeril na pojem interseksionalnosti (glej Koletnik *et. al* 2016, Hrženjak, Jalušič 2011), saj prepogosto fokus reševanja usmerimo samo na eno področje.

Socialna_i delavka_ec, da je resnično spoštljiv_a in odgovoren_a zaveznik_ca, mora v dotičnih situacijah imeti znanje za ravnanje in mora poznati raznolikost uporabnic_kov ter njihovih okoliščin, s katerimi soustvarja. Koncept znanje za ravnanje Čačinovič Vogrinčič (2005) opisuje kot vzpostavljanje in vzdrževanje konteksta socialnega dela ter tako imenovano prevajanje iz osebnega jezika v jezik stroke. V praksi pa se večkrat dodaja tudi uporaba klientovega osebnega jezika, ko "se pridružimo uporabniku, da bi uporabili njegov jezik in soustvarili skupnega v vsakokratnem izvornem delovnem projektu pomoči" (Čačinovič Vogrinčič, 2010: 243). Slednje me spominja predvsem na spoštovanje in strogo dosledno rabo osebnih zaimkov (transspolnih) oseb, ki morebiti ne sovpadajo z našimi pričakovanji.

Podobno se z uporabo osebnega jezika uporabnic_kov lahko navežemo na njihovo poimenovanje družine. Kot poudarja Urek (2005), je "[p]omembna sprememba v dojetanju koncepta družine [je], da daje prednost subjektivnim pomenom intimnih razmerij pred formalnimi, objektivnimi, krvnimi ali zakonskimi opredelitvami" (Urek 2005: 158).

Pri tem se predvsem navezuje na tako imenovane mavrične družine (glej Zaviršek, Sobočan 2012), poimenovanje katerih izvira iz dejstva, da se običajno uporabljajo izrazi, kot so npr. alternativna, nekonvencionalna ali netradicionalna družina. Urek (2005) nadaljuje, da s tovrstnimi izrazi poudarimo razliko in odmik od norme, ki jo predstavlja heteroseksualna družina. S tem pa samo še dodatno legitimiziramo diskurz in privilegirano položaj "normalne" družine.

Kot pri področjih dela s posameznicami_ki in z občo družbo je tudi v kontekstu dela z družino v stroki socialnega dela treba slediti sodobnim smernicam razvoja. Urek (2005) poudarja, da moramo pri tem slediti "sodobnim smerem razvoja družinskega življenja, pluralizaciji družinskih oblik, življenjskih stilov in življenjskih potekov, spreminjanju družinskih vrednot, spremembam v družinskih vlogah in drugim spremembam na področju družine" (Urek 2005: 168).

2. OPREDELITEV PROBLEMA

Idejo za temo diplomskega dela sem dobil pri delu z osebami, ki obiskujejo podporno skupino DIC Legebitra, vodenje katere sem lansko leto prevzel med opravljanjem obvezne prakse. Opažam, da se pogovor pogosto vrača k temi razkritja lastne spolne usmerjenosti in/ali spolne identitete, še pogosteje pa se nanaša na pomanjkanje samospoštovanja in slabo samopodobe.

Prav zaradi pogostosti pogovorov in odprtosti skupine, s čimer so se menjavale tudi pripovedi in izkušnje glede razkritja, sem hitro dobil uvid v kompleksnost in raznolikost samega proces razkritja, v mnogoterost reakcij, ki so jih deležne_i uporabnice_ki, in v raznolike pripovedi o stanju pred večjim, pomembnejšim razkritjem in po njem. Kot takega so pogosto opisovale_i razkritje ožji družini.

Zaradi razlik, ki sem jih zaznaval, so se pri meni porajala vprašanja o vplivu razkritja in reakcij na razkritje na mlado osebo, s poudarkom na njeno samospoštovanje in samopodobo.

V raziskavi me je zanimalo, kako mlade osebe razkritje sploh dojemajo in doživljajo ter kako obsežen del njihovega življenja zavzemajo pritiski, ki jih potencialno čutijo. Dodatno sem želel dobiti vpogled v področja, na katerih so mlade osebe svojo spolno usmerjenost in/ali spolno identiteto razkrile, in na kakšne reakcije so ob tem procesu naleteli. Ker so te reakcije lahko zelo raznolike, sem poskušal pridobiti vpogled v njihov morebitni zaviralni oziroma spodbujevalni učinek ter v stanje pred razkritjem, med njim in po njem, kot ga doživljajo mlade osebe. Z analizo sem poskusil zaznati vse potencialne spremembe, ki so se zgodile po dejanju razkritja spolne usmerjenosti in/ali spolne identitete, in ugotoviti, ali ima tudi razkritje kot proces vpliv na mladostnike_ce. Pri vplivu sem se osredotočil predvsem na zaznavanje spremembe v samospoštovanju in samopodobi, zaradi česar me je zanimalo tudi, kako mladi dojemajo nekatere pojme, da bi tako pridobil subjektivni vpogled, ki ga lahko pridobim prek psiholoških definicij. Pri raziskavi se nisem mogel izogniti vprašanju, na koga vse dejanje oziroma proces razkritja vpliva, s čimer sem se dotaknil tudi ožje in širše družine, kroga prijateljev in širše družbe nasploh.

Osrednje mesto v raziskovalnem problemu imata proces razkritja in njegov vpliv na samopodobo ter samospoštovanje, ki je zaradi družbenih normativov in predvidevanj

postal skoraj nujnost. Literatura, ki bi proces opisovala in proučevala, je na slovenskem prostoru prisotna, vendar izredno omejena na identiteto lezbijke in še bolj na identiteto geja, ki sta postali gonilni sili mainstream gibanja za človekove pravice oseb LGbt+², s čimer pa se v resnici ostale neheteronormativne in nehomonormativne identitete popolnoma spregleda, zanemarja in dela nevidne. V podporno skupino DIC Legebitra so vključene večinoma osebe, ki se ne vključujejo v to binarno delitev, zaradi česar je namen raziskave dobiti dodaten uvid v raznolikost življenjskih izkušenj in o tem, kako svojo situacijo med dvema poloma doživljajo osebe, ki se znajdejo nekje na sredini, nekje v prehajanju med eno ali drugo, ali pa popolnoma izven in nikjer na spektru hetero : homo.

2.1. Raziskovalna vprašanja

Za čim bolj celovito razumevanje problema sem si zastavil bolj podrobna raziskovalna vprašanja, ki zajemajo naslednja področja:

1. proces razkritja spolne usmerjenosti in/ali spolne identitete:
 - a. osebno doživljanje lastne spolne usmerjenosti in/ali spolne identitete,
 - b. doživljanje spolne usmerjenosti in/ali spolne identitete v okviru družbenih okvirov in pričakovanj (obča heteronormativna skupnost in homonormativna skupnost LGbt+),
 - c. potek procesa razkritja,
 - d. spodbudni in zaviralni dejavniki pri razkritju (reakcija, poznavanje drugih oseb s podobno situacijo, homofobija v družini itd.),
 - e. področje razkritosti (družina, prijatelji, širša družba itd.);
2. reakcije na razkritje spolne usmerjenosti in/ali spolne identitete:
 - a. doživljanje pozitivnih in negativnih reakcij,
 - b. vpliv reakcij na nadaljnja razkritja in na doživljanje same_ga sebe;
3. pojem samopodoba in samospoštovanje:
 - a. subjektivno doživljanje samopodobe in samospoštovanja,
 - b. doživljanje samopodobe in samospoštovanja v navezavi z reakcijami na razkritje,

² Kratico LGbt+ uporabim na nekaj mestih v tej obliki, s čimer želim poudariti dominacijo identitet lezbijk in gejev v socialnih gibanjih v Sloveniji in posledično homonormativen diskurz, ki se lahko ustvarja znotraj skupnosti.

- c. doživljanje samopodobe in samospoštovanja pred razkritjem in po njem,
- d. razumevanje same_ga sebe pred razkritjem in po njem.

3. METODOLOGIJA

3.1. Vrsta raziskave

Raziskava je kvalitativna in poizvedovalna. "Kvalitativna raziskava je raziskava, pri kateri sestavljajo osnovno izkustveno gradivo, zbrano v raziskovalnem procesu, besedni opisi ali pripovedi, in v katerih je to gradivo tudi obdelano in analizirano na besedni način brez uporabe merskih postopkov, ki dajo števila, in operacij nad števili." (Mesec 1997: 11).

3.2. Merski instrument

Podatke sem zbiral z biografskim intervjujem, s katerim sem skozi pogovore z uporabnicami_ki pridobil temeljit vpogled v njihovo doživljanje procesa razkritja, reakcije, ki so jih doživljale_li, njihovo poimenovanje pojmov samopodobe in samospoštovanja ter kako so dojemale_i vpliv vsega tega nase. Pri vsem sem upošteval vplive, ki jih ima nanje heteronormativnost obče družbe, ki se ji dodaja tudi homonormativnost gejevske in lezbične skupnosti, obe, po mojem mnenju, pa močno vplivata na proces in potencialne pritiske, ki jih oseba doživlja ob odkrivanju lastne spolne usmerjenosti in/ali identitete.

Izdelal sem polstrukturiran vprašalnik kot vodilo za intervju. Vsebino sem oblikoval glede na teoretična izhodišča, ki sem jih predstavil v prvem delu diplomskega dela, in glede na izkušnje pri delu s skupino. Nekatera vprašanja sem zastavil vsem sogovornicam_kom, čeprav ne nujno v dobesedno enaki obliki ali v enakem zaporedju, saj so se, glede na informacije, ki sem jih dobival od uporabnic_kov, vprašanja porajala tudi med intervjujem.

Osrednja tema raziskovanja je doživljanje razkritja mladih z nenormativno spolno usmerjenostjo in/ali spolno identiteto in njegova povezava s pojmom samopodobe in samospoštovanja.

3.3. Populacija in vzorčenje

Populacijo sestavljajo osebe, ki se identificirajo kot osebe z nenormativno spolno usmerjenostjo in/ali spolno identiteto in ki imajo raznolike izkušnje s procesom razkritja. Vse osebe so uporabnice_ki društva informacijski center Legebitra, ki obiskujejo podporno skupino za mlade in so bile prisotne na podporni skupini 5. aprila 2017. Pri tej skupini sem jih zaprosil za sodelovanje pri raziskavi. Osebe so stare med 19 in 25 let.

Vzorec je bil neslučajnostni in priročni, saj sem z osebami, ki sem jih intervjuval, že imel vzpostavljen osebni stik. Prosil sem jih za sodelovanje na podporni skupini za mlade, ki jo vodim dvakrat mesečno. V vzorec sem vključil vse osebe, ki so bile prisotne na skupini 5. aprila 2017. Vzorec je teoretično relevanten za prikaz raziskovalnega problema in hkrati odpira še dodatna vprašanja za nadaljnje raziskovanje.

3.4. Zbiranje podatkov

Na začetku izvajanja dejavnosti v podporni skupini dne 5. aprila 2017, na kateri so bile prisotne štiri osebe, ki se jo redno udeležujejo, sem povedal, da začnem s pisanjem diplomskega dela, in jih prosil za sodelovanje. Vse osebe so privolile v sodelovanje. Z njimi sem se dogovoril za termine, ki so nam najbolj ustrezali. V treh primerih sem izvedel intervju na domu intervjuvanke_ca, v enem primeru pa sva ga opravila v prostoru svetovalnice DIC Legebitra, s čimer je bil zagotovljen čim bolj varen prostor za pogovor. Intervjuji so trajali od 37 do 53 minut in so potekali 11., 12., 18. in 19. aprila 2017. Vse intervjuje sem posnel z aplikacijo diktafona na mobilnem telefonu, o čemer sem uporabnice_ke predhodno obvestil, in so se s tem strinjale_i. Po izvedbi intervjujev sem vse zvočne posnetke pretipkal, pri tem pa sem poskusil obdržati čim več slengovskih in pogovornih besed ter jezikovnih značilnosti, ki bralki_cu doda še dodaten vpogled v življenjski svet mlade osebe.

3.5. Obdelava in analiza podatkov

Posnete intervjuje sem pretipkal in zapisal dobesedno. Transkripte intervjujev sem nato obdelal s kvalitativno analizo. Mesec navaja (1997: 463), da je to analiza v okviru kvalitativnega pristopa, pri katerem so besedni opisi osrednje izkustveno gradivo,

analiziramo pa jih na način, da ohranimo samo kvantitativno naravo in da jih ne poskušamo reducirati v kvantitativne podatke. Analiza je potekala v več fazah.

Prva faza je vključevala celostno prebiranje pretipkanih intervjujev, v katerih sem podčrtoval dele besedila, ki so vsebovali oziroma nakazovali največjo povezavo z raziskovalnimi vprašanji.

V drugi fazi sem podčrtane izjave vsakega intervjuja posebej kronološko vnesel v tabelo, pri čemer sem se načrtno izognil parafraziranju in lastnim interpretacijam zapisanega ter posledično uporabil čim večji del izjave v izvorniku. Podčrtanim delom izjav sem dodelil tudi številke in črke (prvi intervju ima A, drugi B, tretji C in četrti D) ter osnovne kode, ki sem jih določil z neposrednim poimenovanjem. Oblikoval sem tudi osnovne kategorije.

V tretji fazi sem na osnovi raziskovalnih vprašanj oblikoval raziskovalne sklope, kamor sem smiselno vključeval podčrtane dele izjav iz vseh intervjujev, ki vključujejo najbolj relevantne informacije, dopolnil kode in kategorije, pri čemer sem svoj nabor izjav selektivno izbiral in skrčil. Slednje mi predstavlja rezultate kvalitativne analize, na osnovi katerih sem postavil poskusno teorijo in spisal razpravo.

3.5.1. Primer podčrtanih delov besedila iz intervjujev z mladimi osebami

Kako definiraš lastno spolno usmerjenost?

Trenutno. Hmm. Dobro vprašanje, zaradi tega, ker trenutno lih tut sam o tem razmišljam. Do zdej je vedno blo gej al neki, sam mislm homoseksualno, s tem da odkar sem to mel predstavljen, kot da pač spolna usmerjenost ni samo spolna privlačnost, pač to, kar te privlači, se mal ... in tko če razmišljam za svoje crushe za nazaj, je mogoče mal bl pisano, kot pa, kako bi reku, monotono, recmo temu tko. Pač da ni samo gej.

3.5.2. Primer izpisanih delov in odprto kodiranje – intervjuji z mladimi osebami

INTERVJU 1 (odprto kodiranje A)

Tabela 1: Primer kvalitativne analize – odprto kodiranje intervjujev z mladostniki

ŠT. IZJAVE	PODČRTANI DELI IZJAVE	KODA	KATEGORIJA
A1	<u>Do zdej je vedno blo gej, mislm homoseksualno ...</u>	Homoseksualna spolna usmerjenost	Spolna usmerjenost
A2	<u>in tko če razmišljam za svoje crushe za nazaj, je mogoče mal bl pisano, kot pa, kako bi reku, monotono,</u>	Biradovedna spolna usmerjenost	

	<u>recmo temu tko. Pač da ni samo gej.</u>		
A3	<u>Pač maš folk, ki, kaj jst vem, recimo glih k sm enkrat brau, da je ena gospa pr svoji menopavzi ugotovila, oziroma kot upokojenka, da pač so ji všeč ženske</u>	Fluidnost spolne usmerjenosti	
A4	<u>po Kinseyu pač, k maš tisto lestvico, ni čista sredina, se prav ni čist bi ... Ni lih spolna privlačnost, je pa tut ... Je pa privlačnost.</u>	Biradovedna spolna usmerjenost	

3.5.3 Primer kodiranja znotraj kategorij raziskovalnih vprašanj – intervjuji z mladimi osebami

Doživljanje razkritja

Tabela 2: Primer kvalitativne analize – kodiranje znotraj kategorij raziskovalnih vprašanj

PODČRTANI DELI IZJAV	POJMI	KATEGORIJE
<u>(A35) Neki zlo stresnega definitivno. Pozitivnega pa predvsem zame. Za njiju ne, se mi zdi, ker, kako bi reku, mata neke svoje želje in pričakovanja. Aaam, ampak se mi zdi, da na dolgi rok zna bit to pozitivn za vse, ker se lahko bolj odkrito pogovarjamo glede vsega in pač jst lahko svoj lajf lažje, boljš delim z njima. In ne skrivam. Kar v bistvu si mislm, da bi si tut onadva želela, da pač sm jst ob njima bolj sproščen in pač ne skrivam.</u>	Stresno pred in med (So)udeležene i v razkritju Pričakovanja staršev	Čustveno doživljanje pred razkritjem, med njim in po njem Vpliv razkritja na vse udeležene v procesu
<u>(A36) Boljše počutje, pač predvsem</u>	Šok razkritja	Razbijanje pričakovanj
<u>(A45) ... se mi zdi, da ko maš enkrat okolje, kjer se počutš totalno sprejeto, da si pol OK, kul sem, kul je.</u>	Pozitivnost razkritja na dolgi rok Vpliv razkritja	Nepravičnost razkritja Heteronormativnost
<u>(B31) Mislim, mene ni to nikoli tak dušilo, da so pač meni všeč punce.</u>	Boljše počutje po	Biološki determinizem
<u>(B32) recimo, če zdaj gledamo družino, da mi je neko breme padlo dol v smislu, da ok, zdaj vejo, mir.</u>	Sproščenost po Občutek dušenja	Kategorizacija
<u>(B33) Čeprav se men zdi ful glupo, da pač mormo to govorit, ker potem takem bi mogla strejt oseba iste stvari občutit. Isto bi mogla met nek cmok v grlu, ko bi mogla nekemu povedat, ojej, jst sm strejt. Pa pač načeloma ne delajo tega, ne.</u>	Mir Nepravičnost in neumnost razkritja	Celoživljenjski proces
<u>(C4) me je strah, po pravic povedan, zaradi splošne nestrpnosti in vseh teh predsodkov, mi je nerodn, ker me je tut strah pol kaj bi</u>	Strah Obstoj identitete	

<p><u>drugi ljudje, kako bi me pol oni začel dojemati.</u></p> <p><u>(C20) Se mi zdi vrede, ker tut če bi ena druga punca rekla, ja jst sm pa strejt, bi blo ok, ja prov, strejt si, pa? Mislm, ni nč nenavadnega. Ne vem, zakaj bi mogla bit poj pr ker kol drugi usmerjenosti oziroma tem, kšn bl, drgačen odziv. Pač rečeš ok, prov. Ker še vseen ti jemlješ človeka, takšnga kokr je on, ne pa pod kaj se on identificira al pa kko je on usmerjen, al pa vse ostalo.</u></p> <p><u>(D24) Definitivno. Še posebej to predalčkanje, če ni eno, je pa drugo, ane. Ampak pri spolni usmerjenosti in spolni identiteti ni tko, če ni eno, je pa drugo, tko da na nek način se mi zdi, v redu, da obstaja beseda, da obstaja naziv za neka občutja, za neko stvar, ker potem je realno. Potem obstaja.</u></p> <p><u>(D25) Ampak na žalost s tem se rabimo potem tut predalčkati, če pridemo do takih tem, pogovorov, kdo ti je všeč in kako se počutiš in tko naprej.</u></p> <p><u>(D30) Če bi štela, po moje ne bi mogla dost naštet, ker razkrivam se skor po tako vsak drugi dan, že s tem, da mogoče rešujem kako anketo in vidim, da moraš pripisati samo en spol ali eno spolno usmerjenost in se razkrijem, ko se pritožim, da to ni vrede</u></p> <p><u>(D31) Tako da ja, razkrivanje mislim, da poteka celo življenje. Včasih lažje, včasih težje.</u></p>	<p>Predalčkanje identitet</p> <p>Potek skozi celo življenje</p>	
--	---	--

4. REZULTATI

Do rezultatov sem prišel z intervjuvanjem štirih raznolikih mladih oseb, ki so mi poglobljeno predstavile doživljanje lastnega sebstva, procesa razkritja in pogled na samopodobo ter samospoštovanje. Pri analizi sem se oprl na svoja raziskovalna vprašanja, na osnovi katerih postavljam končne sklepe, prek njih pa predstavljam tudi rezultate.

4.1. Doživljanje lastne spolne usmerjenosti in/ali spolne identitete

Mlade osebe so svojo spolno usmerjenost in spolno identiteto definirale zelo raznoliko. Že moj prvi sogovorec je nakazal, kako potencialno zanimive intervjuje bom imel, saj je svojo spolno usmerjenost do zdaj definiral kot homoseksualno (A1 - *»Do zdej je vedno blo gej, mislm homoseksualno«*), zaradi napovedi intervjuja pa je začel razmišljati o tem in posledično odprl temo o fluidnosti spolne usmerjenosti (A3 - *»Pač maš folk, ki, kaj jst vem, recimo glih k sm enkrat brau, da je ena gospa pr svoji menopavzi ugotovila, oziroma kot upokojenka, da pač so ji všeč ženske«*), kjer se je v razmisleku vrnil v zgodnje mladostništvo in opisoval svoje zaljubljenosti kot kriterij opredelitve svoje spolne usmerjenosti (A2 - *»in tko če razmišljam za svoje crushe za nazaj, je mogoče mal bl pisano, kot pa, kako bi reku, monotono, recmo temu tko. Pač da ni samo gej.«*). Med pogovorom se je opredelil s pomočjo uporabe Kinseyeve lestvice (A4 - *»po Kinseyu pač, k maš tisto lestvico, ni čista sredina, se prav ni čist bi ... Ni lih spolna privlačnost, je pa tut ... Je pa privlačnost.«*), pri čemer je izpostavil tudi raznolikost v pojmu privlačnosti, ki se ga pogosto reducira samo na seksualnost (A71 - *»... seksualna usmerjenost je tista, ki pač pomeni tudi spolno usmerjenost ...«*).

Naslednja sogovornica je bila edina, ki se je definirala s tako imenovano mainstream identiteto lezbijke (B1 - *»Za spolno usmerjenost definiram pač, da sem pač lezbijka«*) vendar je izpostavila pritisk LGbt+ skupnosti, pri kateri je njena spolna usmerjenost pod vprašanjem zaradi transspolnosti (B75 - *»Včasih se mi zdi, da malo čutim pritiska iz strani določenih delov skupnosti al kak naj rečem, v smislu, da ti zna včasih pač kdo rečt, ja kaj si pol ti. Ne vem, a si še vedno lezbijka, če si transspolna oseba, al si punca al si fant, pač to ja, to me ful zmoti.«*).

Tretja sogovornica je svojo spolno usmerjenost definirala kot neheteroseksualno (C1 - *»Kot ne strejt«, C2 - »kot da me ne zanimajo samo fantje, ampak tut kšna punca, mislm, zdej drugih ljudi oziroma oseb, na primer trans oseb nisem še nikol začutila do nobene česar kol tazga, tko da ne bi vedla povedat za njih«*) in kot razlog, da se ne poslužuje identitete biseksualke, navedla razlog večje odprtosti identitete (C16 - *»... zato pa rajš rečem, da se mam za ne strejt kot pa za bi, ker je ful bolj odprta pa manj definira pa tko.«*) in vprašanje pravice do identitet (C3 - *»... ne jemljem si pravice, da bi se tko sama označla. Zato, ker mam občutek, da bi drugi ljudje to vzel kot neko preseravanje ...«, C15 - »če je men punca sam všeč, a sm že bi, al če sm zalublena vanjo al če bi lahko z njo mela zvezo itd. kaj vse od tega, kje vse mora bit kljukca, da se jst lahk označm kot bi.«*). Dotična sogovornica in prvi sogovorec sta svojo spolno identiteto definirala kot cispolno (A5 - *»Imam se za tipa«, C5 - »se mam za žensko«*), ki se šteje za normativno in se posledično razgovor ni nadalje preveč razvil. Oba sta na hitro omenila samo spolni izraz, pri čemer je sogovornica pripovedovala o tem, da njen spolni izraz ne spada v klasične stereotipne predstave o ženskosti (C6 - *»Sem pa bl un, bl tko na izven tom boy varianta punce, ne pašejo mi lih te oblekce, sm se že večkrat probala v to klasično žensko damsko podobo dat, ampak ne vem, ne morm, ne počutm se notr v tem.«, A6 - »ne piše mi na čelu, ampak tut ne skrivam niti ne izpostavljam.«*). Zadnja sogovornica tako kot druga svojo spolno identiteto dojema v smislu transspolnosti, a sta obe še precej v raziskovanju (B2 - *»spolna identiteta pa je pač pri meni mal v procesu iskanja in je pač ni lih definirana, pač jst se zavedam, da nisem cis in torej padem pod trans ne, ampak pač ni še to čist izoblikovano«, D6 - »s spolno identiteto se mi pa zdi, da sem še manj razkrita kot s spolno usmerjenostjo, ker jo tudi še sama odkrivam in tudi sama imam dneve disforije in razmišljanja, kaj je sploh prav in kaj ni prav.«*). Kljub temu pa ima zadnja sogovornica za svoje doživljanje besedno zvezo, ki ji olajšuje opisovanje njenega doživljanja same sebe (D3 - *»svojo spolno identiteto trenutno definiram kot gender fluid oziroma fluidno identiteto. Imam dneve, ko se počutim bolj ženstveno, in druge dneve bolj moško, in to izražam preko oblačil in ne vem, glede svojga spolnega izgleda, načina, kako se obnašam. To ne pomeni, da menjam zaimke, ker nisem še pripravljena na to.«*).

Zadnja sogovornica je uspešno našla tudi identiteto, s katero opisuje svojo spolno usmerjenost, in sicer panseksualnost, ki jo jasno opiše in predstavi tudi lastno doživljanje razlike od biseksualnosti (D1 - *»Svojo spolno usmerjenost definiram kot panseksualna oseba, se pravi, mi ni pomembno za kak spol, katerega spola si, ampak me privlači neka*

razmišljanja, neka, ne vem, potreba po pogovoru in po spoznavanju neke osebe kot njene duše in ne njenega telesa oziroma njegovega.«, D2 - »kot jst vidim razliko, je da te ne privlači noben spol oziroma vsi spoli, se pravi, da je manjša različica v temu, da te privlači nekaj drugega, kar ni spol.«).

Pri pogovoru o transspolni identiteti se je hitro pojavila tema uporabe osebnih zaimkov; obe sogovorki še nista pripravljene na menjanje teh, vendar razmišljata o tem in zdi se, kot da je to nekaj, kar jima predstavlja naslednji korak (B27 - *»čez nekaj časa, ko sma se dosti o tem pogovarjale, sem ji jaz pač začela dovolit, da meša zaimke«, B29 - »To res še en vem, ker je to še vse res od začetka«, D11 - »me še doma večinoma naslavljajo z moškimi zaimki. In prav to se mi zdi smešno, ker njim se zdi vredno, da nosim moška oblačila, da me naslavljajo z moškimi zaimki, če bi se jim pa na primer outirala kot transspolna oseba, da to bi bilo pa nedopustno ...«, D12 - »Zelo mi je domače, zelo mi je prijetno in nekako tut ljubkovalno. Se mi zdi, da mi pristaja, ko mi to domači rečejo, ker sem navajena tega že od otroštva. kasneje, ko sem odkrivala svojo spolno identiteto, sem bla v bistvu zelo hvaležna, da sem vsaj to dobila od staršev. Neko večjo nebinarnost mogoče.«, D13 - »Trenutno, ko razmišljam o slovenskih zaimkih, ki sta samo dva oziroma tretji spol ne obstaja, ker je že tisto ono, ampak če bi obstajal tretji spol v slovenskih zaimkih, se mi zdi, da bi ga uporabljala.«).*

Zanimivost, ki sem jo opazil pri vseh, pa je bila ta, da so večino časa občutile_i potrebo po kategorizaciji in definiranju, istočasno pa se pojavlja težnja proti sami kategorizaciji (A27 - *»Takrat mislm, da sm mel pač fazo, ko sm mislu, da sm aseksualn.«, B23 - »ful ne maram tega predalčkanja drugače. In se mi ne zdi. Bolj se osredotočam na ta trenutek, kaj jst rabim, kaj je pač meni kul in kaj ne«, C14 - »... Kaj sm jst, kje sm, a je to prov, a ni prov, mislm ne a je to prov, ampak a je prav, da se tko kategoriziram, označm kot bi, al ni prov.«, D23 - »Mi je bilo pa všeč, ko sem najdla definicijo o panseksualnosti in sem si sama lahko to popredalčkala ...«, D25 - »Ampak na žalost s tem se rabimo potem tut predalčkati, če pridemo do takih tem, pogovorov, kdo ti je všeč in kako se počutiš in tko naprej.«).* Pravico do obstoja in legitimnost je povzela zadnja sogovornica, ki je nakazala tudi svoje doživljanje problematičnosti kategoriziranja v njegovi načelni binarnosti (D24 - *»Definitivno. Še posebej to predalčkanje, če ni eno, je pa drugo, ane. Ampak pri spolni usmerjenosti in spolni identiteti ni tko, če ni eno, je pa drugo, tko da na nek način se mi zdi, v redu, da obstaja beseda, da obstaja naziv za neka občutja, za neko stvar, ker potem je realno. Potem obstaja.«).*

Jasno je, da vse intervjuvane osebe svojo spolno usmerjenost in/ali identiteto doživljajo bolj kot nekaj živega, spreminjajočega se in v razvoju in deluje daleč od tega, da je njihova identiteta končna.

4.2. Pogled na proces razkritja

Pri pogledu na proces razkritja so mlade osebe govorile o posrednem in neposrednem razkritju in pomenu, ki ga ima en ali drugi. Predvsem pa je bilo prisotno predvidevanje, da drugi tako ali tako že vse vedo (A26 - *»v bistvu men je blo čist jasno, da folk ve ...«*, B4 - *»... [oče] po mojem ve, ampak nisva o tem nikol konkretno spregovorila ...«*), še posebej, ko se je govorilo o razkritju v družini. Predvidevanje, da vsi že vse vedo, je tudi eden izmed razlogov, da se osebe ne razkrivajo (A6 - *»... ne piše mi na čelu, ampak tut ne skrivam niti ne izpostavljam.«*, B36 - *»... če bo koga zanimalo, me bo vprašal in mu bom povedala ...«*).

V intervjujih se je hitro pokazala tudi razlika v dojemanju razkritja drugim in sebi, ki so ga opisovale_i kot proces prepoznavanja lastne osebne okoliščine (A15 - *»v bistvu jst sm tut z bivšim pr seb ozavestu pač kar se tiče svoje spolne usmerjenoti ...«*, A28 - *»ko se je on men outiral, se je men fizično se mi je zvrtil in sm rabu it na wc, ker pač kako je lahko ena tako straight looking oseba gej in vrjetno se me je neki dotaknlo v men. Neki v men se je premaknlo.«*, C14 - *»Sam proces, da bi se jst zdej odločala, zdej se bom pa jst razkrila ni bil, bil je pa bl pr seb, da sm jst ugotavljala kaj se pr men dogaja. Kaj sm jst, kje sm, a je to prov a ni prov, mislm n,e a je to prov, ampak a je prav, da se tko kategoriziram, označm kot bi, al ni prov.«*, D23 - *»Mi je bilo pa všeč, ko sem najdla definicijo o panseksualnosti in sem si sama lahko to popredalčkala ...«*).

Pogovor, ki je potekal o posrednem razkritju, je vseboval elemente, ki nakazujejo, da je to lažje izvedljivo (A51 - *»... Lažje se mi je blo pač outirat, ne da bi omenu pač svojo spolno usmerjenost.«*, C11 - *»... sm mu pa rekla, da nism strejt ...«*, D8 - *»... sem odprla to temo s prijateljico ...«*, D9 - *»... med ovinki sem se probala razkriti tudi svojima dvema bratoma ...«*) in da je včasih posledica slabih preteklih izkušenj (D36 - *»Ja v bistvu je, ker ko sem imela slabe reakcije, sem jih približno iskreno pričakovala, ampak potem, ko so se pa zgodile tako hujše in slabše reakcije, kot sem pričakovala, sem pa dobila tudi večji strah in bolj potipala to osebo, ki sem se ji pripravljena outirati, bolj sem iskala boljši trenutek, ocenila sem tudi dlje, zavlečevala razkrivanje s kakimi osebami, ki se mi zdijo*

homofobične.«). Hitrejše, manj stresno, a ne vedno lažje izvedljivo je bilo tudi razkritje, za katerega so osebe dobile zunanji impulz (B12 - »... V bistvu je kr ona začela razlagat čist vesela in jst sm bla tako ojoj, ok.«, B24 - »N. je v bistvi to na en način, nekaj privlekla to iz mene ...«).

Vse intervjuvane osebe se strinjajo, da je načinov, kako opraviti razkritje, več. Naštevajo razkritja, ko se subtilno in posredno razkriješ, pri čemer ne spregovoriš o svoji spolni usmerjenosti (A31 - »daš subtilno vedt, oziroma pri mojih razkritjih je blo tko, ej mam tipa oziroma z njim sva bla skupi. Al pa recimo, da je blo par takih primerov, da sva se preprosto poljubila pred skupnimi frendi in sva dala s tem vedt.«, A30 - »mogoče še najboljši približek tega je, da smo šli z eno frendico na kavo in sm ji sam reku, da ej jst sm pa ugotovu, da na tindrju sm vidu, da mava ful skupnih frendov na ta način. Tko sm se nekaj indirektno outiral.«). Ali pa situacije, v katerih predvsem izhajajo iz sebe in svojih čustev oziroma neposredno povedo (D30 - »Če bi štela, po moje ne bi mogla dost naštet, ker razkrivam se skor po tako vsak drugi dan, že s tem, da mogoče rešujem kako anketo in vidim, da moraš pripisati samo en spol ali eno spolno usmerjenost in se razkrijem, ko se pritožim, da to ni vredno«, D38 - »vsaj pri meni je to na drugačne načine, da ne začnem jst, sem pa oseba, ker se mi zdi do zdej, da vsakemu k sm se razkrila, sploh ne ve, kaj pomeni ta izraz panseksualnost, ampak začneš pa razlagat o temu, kaj čutiš, in začneš razlagat, vsaj v mojem primeru, meni so pa všeč ljudje. Tko da ja, vsaj jst se začnem tako razkrievati, da izhajam iz sebe in iz svojih čustev.«, C7 - »... sm rekla ja o fak, jst sm pomoje bi, ja, jest sm bi ...«). Pomen razkritja, ki se lahko kaže v obliki vidnosti in legitimnosti, pa je pod vprašaj postavila tudi ena izmed sogovork (C13 - »Mislm, da se lahko tut na drug način nardi, ampak ne vem, če te pol ljudje resno jemljejo, dokler ti ne rečeš, jst sm to pa to, te nekaj ne jemljejo resno al pa sami nočjo te vzet resno.«).

4.3. Doživljanje razkritja

Prva stvar, ki sem se jo opazil pri doživljanju razkritja, je bilo čustveno doživljanje samega procesa in dejanja razkritja. Mlade osebe so v intervjujih izpostavljale občutke stresa, strahu, govorile pa so tudi o občutkih dušenja (A35 - »Neki zlo stresnega definitivno. Pozitivnega pa predvsem zame. Za njiju ne, se mi zdi, ker kako bi reku, mata neke svoje želje in pričakovanja. Aaam, ampak se mi zdi, da na dolgi rok zna bit to pozitivn za vse, ker se lahko bolj odkrito pogovarjamo glede vsega in pač jst lahko svoj lajf lažje, boljš delim z

njima. In ne skrivam. Kar v bistvu si mislm, da bi si tut ona dva želela, da pač sm jst ob njima bolj sproščen in pač ne skrivam.«, C4 - »me je strah, po pravic povedan, zaradi splošne nestrpnosti in vseh teh predsodkov, mi je nerodn, ker me je tut strah pol, kaj bi drugi ljudje, kako bi me pol oni začel dojemati.«, B31 - »Mislim, mene ni to nikoli tak dušilo, da so pač meni všeč punce.«). Hkrati pa so že same_i načele_i teme vpliva razkritja na dolgi rok, s tem ko so izpostavljale_i pozitivnosti, sproščenost, mir in splošno boljše počutje (A36 - »Boljše počutje, pač predvsem«, A45 - »... se mi zdi, da ko maš enkrat okolje, kjer se počutš totalno sprejeto, da si pol OK, kul sem, kul je.«, B32 - »recimo, če zdaj gledamo družino, da mi je neko breme padlo dol v smislu, da ok, zdaj vejo, mir.«).

Intervjuvane mlade osebe so mnenja, da je razkritje dolgotrajen in vseživljenjski proces (D31 - »Tako da ja, razkrivanje mislim, da poteka celo življenje. Včasih lažje, včasih težje.«), ki ga spremljajo raznoliki pritiski in nepravilnosti. Razloge za to vidijo v heteronormativnosti, ki sloni na biološkem determinizmu, k temu pa se dodaja še potreba po kategorizaciji (B33 - »Čeprav se men zdi ful glupo, da pač mormo to govorit, ker potem takem bi mogla strejt oseba iste stvari občutit. Isto bi mogla met nek cmok v grlu, ko bi mogla nekemu povedat, ojej, jst sm strejt. Pa pač načeloma ne delajo tega, ne.«, C20 - »Se mi zdi vrede, ker tut če bi ena druga punca rekla, ja jst sm pa strejt, bi blo ok, ja prov, strejt si, pa? Mislm, ni nč nenavadnega. Ne vem, zakaj bi mogla bit poj pr ker kol drugi usmerjenosti oziroma tem, kšn bl, drgačen odziv. Pač rečeš ok, prov. Ker še vseen ti jemlješ človeka takšnga, kokr je on, ne pa pod kaj se on identificira al pa kko je on usmerjen, al pa vse ostalo.«, D24 - »Definitivno. Še posebej to predalčkanje, če ni eno, je pa drugo ane. Ampak pri spolni usmerjenosti in spolni identiteti ni tko, če ni eno, je pa drugo, tko da na nek način se mi zdi, v redu, da obstaja beseda, da obstaja naziv za neka občutja, za neko stvar, ker potem je realno. Potem obstaja.«, D30 - »Če bi štela, po moje ne bi mogla dost naštet, ker razkrivam se skor po tako vsak drugi dan, že s tem, da mogoče rešujem kako anketo in vidim, da moraš pripisati samo en spol ali eno spolno usmerjenost in se razkrijem, ko se pritožim, da to ni vrede.«).

Tema, na katero sem bil še posebej pozoren v okviru doživljanja proces razkritja, pa je bilo dojemanje njegove nujnosti.

4.4. Razkritje kot nujnost

Pri intervjuvanih mladih osebah sem zaznal občutek želje po razkritju (A64 - *»se mi pa vseen zdi, da je neka skrita želja, da si folk pač to želi narest. Ker se mi zdi, da si vsak pač želi bit totalno sproščen glede samega sebe pač in v svoji koži in v svojem okolju in sprejet.«*, C31 - *»vrjamem pa, da je velik ljudi, k skos to najdejo neko širšo identiteto.«*) in po drugi strani pritiske, ki jih čutijo od obče družbe kot tudi znotraj skupnosti (A70 - *»po drugi strani znotraj communityja, pač LGBT komunitija pač ne slišiš tut tok mogoč zlo glede bi, pač pa tko ja, dej pač priznej pač, sam gej si.«*, A76 - *»znotraj communitya oziroma znotraj same skupine obstaja folk, ki pač al postavlja druge stereotipe al jih v bistvu druga oknčka, druge predalčke. In njihov odnos je tko pač mal ne ok.«*, B75 - *»Včasih se mi zdi, da malo čutim pritiska iz strani določenih delov skupnosti al kak naj rečem, v smislu, da ti zna včasih pač kdo rečt ja kaj si pol ti. Ne vem, a si še vedno lezbijka, če si transspolna oseba al si punca al si fant, pač to ja, to me ful zmoti.«*, D16 - *»osebe tam so me tudi spraševale za mojo spolno usmerjenost in sem bla cela zmedena in še sama nisem znala povedat, kako čutim. Nekateri so rekli, da sem mogoče biseksualka, ampak to mi ni čisto ustrezalo, ker ni tisto, kar me privlači.«*). Predvsem pa sem zaznal jasno sporočilo, da razkritje ni vedno nujno, še posebej v primerih, ko oseba ni v varnem okolju ali pa ji to ni pomembno (A65 - *»Ne. Če se oseba počuti udobno oziroma če enostavno pač ne čuti te potrebe, ker marsikdo tut ne čuti te potrebe, kul.«*, B35 - *»odvisno od posameznika. Zdaj za mene se mi ni zdelo tak nujno, razen če bi, razen če bi meni blo joj, jaz pa to zdaj moram to povedat, hočem.«*).

Hkrati pa se pojavlja želja po razkritju oseb, ki so na položaju moči zaradi svoje slave ali uspeha. Na takšne vrste razkritja se gleda kot na potencialen vir moči (B38 - *»Pa ne vem, meni je recimo ful pomagalo, če sem vidla, da se razkritje kak športnik, šprtnica, ne. V smislu sploh, če je biu kak taki, ki je bil meni mogoče malo idol oziroma ki je bil bolj takšen, ki ga spoštuješ, pol pa izveš še na primer, da je LGBT, in si tak o kul, pač pa si misliš o lej, tut uspešni ljudje na položajih, ne. Tak no, za take ljudi si jaz želim, da bi se razkrili, ampak je pa to še vedno njihova odločitev.«*). Nujnost se opaža predvsem takrat, ko se govori o aktivizmu in odpiranju prostora za nenormativne diskurze ter vidnost (B38 - *»ne zdi se mi potrebno, da bi se mogli, razen, ne vem, zdaj za širšo družbo, če bi zdej hotli bit neki aktivisti al pa delovat na tem področju, pol se mi zdi ok, da se pač razkriješ ne ...«*, D49 - *»ker s tem, da sebe outiram, s tem, da sem jst tista, ki je vidna in glasna, odpiram*

tudi prostore, varne prostore in prostore za razmišljanje samega sebe in vse to ustvarim. Tako da mislim, da je pomembno se razkrivati, pomembno je tudi gledati za svoj varen prostor in da si pač razkrit na varnem prostoru. Pa hkrati je pomembno se razkrivati čim več.«).

4.5. Reakcije na razkritje

Prva stvar, ki je bila očitna pri sogovorkah_cih, je ta, da reakcije na razkritje dojemajo kot pozitivne in negativne (A32 - »razen staršev, vedno je blo vse kul«, A52 - »lej, to pr men pač nč ne spremeni, totalno te sprejemam, tale totalno kul.«, B7 - »recimo sošolka ena in edina, ki je vedla, je bla ful ok kul, pač nobenga problema.«, B15 - »... čutiš tisto energijo, da pač nekaj ni ok, da se jim to ne zdi ok.«, B16 - »babica je pol enkrat ne vem rekla, da en teden pred referendumom, da njo ne zanima moj problem ...«, C18 - »Tut zlo pozitiven odziv.«, D29 - »In zaenkrat so imeli vsi zlo pozitivno reakcijo, k sreči.«, D3 - »Ja v bistvu je, ker ko sem imela slabe reakcije, sem jih približno iskreno pričakovala ...«), pri čemer je večina pogosteje doživljala pozitivne reakcije. Zadnja sogovornica je pripovedovala o večji previdnosti, ki je bila posledica negativnih reakcij, ki jih ni pričakovala (D36 - »Ja v bistvu je, ker ko sem imela slabe reakcije, sem jih približno iskreno pričakovala, ampak potem, ko so se pa zgodile tako hujše in slabše reakcije, kot sem pričakovala, sem pa dobila tudi večji strah in bolj potipala to osebo, ki sem se ji pripravljena outirati, bolj sem iskala boljši trenutek, ocenila sem tudi dlje, zavlečevala razkrivanje s kakimi osebami, ki se mi zdijo homofobične.«). Postavlja se mi zanimivo vprašanje, ali je ta previdnost tudi razlog za večinsko pozitivne reakcije. Previdnost je mogoče razbrati tudi iz pripovedovanja o razkritju spolne identitete, pri čemer se zadnja sogovornica razkriva samo osebami, ki so že sprejele njeno spolno usmerjenost in so posledično "varne" (D37 - »pri spolni identiteti je pa tko, da sem se razkrivala samo tistim osebami, ki že vejo za mojo spolno usmerjenost, kar je na nek način tudi lažje, ker take osebe, ki lahko sprejmejo mojo spolno usmerjenost, bodo tudi mojo spolno identiteto.«).

Mlade osebe so v intervjujih govorile o razkritjih in reakcijah na razkritje ožje in širše družine. Pogovor je v zvezi s tem potekal tako o konkretnih besedah kot o spremembi obnašanja (A32 - »razen staršev, vedno je blo vse kul«, B8 - »pol mama je sicer kasneje zvedla, ko sem bla na faksu, je bla pač tudi malo je bla šokirana, ampak je rekla, da se ji je itak zdelo, ker me je že večkrat vprašala, in sem jst zanikala in ampak v bistvu je vredu

sprejela. Tista prva začetna reakcija je bila čist primerna, ni bilo nobenega zatiranja v bistvu.«, B14 - »začelo tak, da je sestrična, ki je bila takrat stara 16 al 15, poklicala mojo mam, o pa vprašala če mam jaz punco, pa je mama rekla ja in je bila pol mala ful vesela.«, B15 - »In pač po mamini strani pač babica, dedi, teta, stric pa še en stric so bili ful tak, ne vem, pač čutila sem nek zadržek pri njih, v smislu tak, malo jim ni bilo to lih, kako naj rečem, vseč. Saj mi noben ni upal nič direkt rečt, pač samo, vsi so bili tak, so spoznali mojo punco, so jo sprejeli, samo vseeno se je vidlo ... čutiš tisto energijo, da pač nekaj ni ok, da se jim to ne zdi ok.«, B16 - »babica je pol enkrat, ne vem, rekla, da en teden pred referendumom, da njo ne zanima moj problem, prav problem je rekla in jst sm rekla, kaki problem ... in pol je bila tak, jaja, no saj v redu, saj veš, kaj mislim, nič nimam proti, bodi, kar si al karkoli, ampak še vedno pač jst mislim, da otrok ne morete met in jih vzgajat, ker pač to starokopitno mišljenje.«, C11 - »sm mu pa rekla, da nisem strejt in je on tut reku, ne, ti res nisi strejt.«, C12 - »pa reku, da je njemu vseen, da dokler sm z njim, je to njemu dost. Da tut če sm bi, nima veze, če bi ga pustila zaradi druge punce, bi mu bilo isto, k da bi ga pustila zaradi družga fanta, tko da mu to ne naredi neke velke razlike.«). V določenih primerih so izpostavljale_i tudi razlike, kako jih je sprejela mati in kako oče, oziroma o predvidevanjih o tem (A33 - »Realno pač vrjetno bi blo z materne strani, amm sm vedla, al neki, pač vrjetno mal pasivno agresivnega očitka, ampak ne nujno namernega oziroma slabonamernega.«, A34 - »z očetove strani pa vrjetno kšno jokanje al neki in eventualno sprejemanje zaradi tega, ker pristno mislm, da me ma preveč rad, da bi to lahko med naju pršlo.«).

Govorile_i so tudi o reakcijah prijateljev in družbe, pri čemer so se reakcije prav tako delile na pozitivne in negativne, zadnja sogovorka je izpostavila tudi dejstvo, da je zaradi tega izgubila velik del stare družbe (B25 - »v bistvu je ful dobro odreagirala, na začetku šok, ker je za njo vse to ful novo in je bila mogoče malo prestrašena, ampak vseeno se mi zdi, da je ful lepo sprejela, pa se ful trudi.«, B26 - »kaj je mene pač ful zmotlo pri njej, da mi je kr naenkrat v sms-u pisat v moški obliki. Pač kar sama od sebe, brez da bi me vprašala.«, C8 - »pa so bli tko, ja sej mi to že vemo.«, C18 - »Tut zlo pozitiven odziv.«, C19 - »ena mi je sploh rekla, ena kolegica, k je tut bi, T. jst to vem, ne rabš ti men tega govor.«, D8 - »sem odprla to temo s prijateljico, ki me je na polno podpirala in mi rekla, da je vse v redu in nič ni narobe in se ji zdi totalno normalno, če se včasih počutim kot manjši deček, in da mi tudi to pristaja.«, D29 - »In zaenkrat so imeli vsi zlo pozitivno reakcijo, k sreči.«, D33 - »Ja, definitivno! Imela sem več različnih, zanimivih izkušenj s

starimi prijatelji in prijateljicami. Vse do tega, da so nekatere prijateljice planile v jok in so začele govorit, kako me poznajo že iz otroštva in kaj se je z mano zgodilo in da sem tako odrasla in da sem tako drugačna oseba in kaj mi je bilo tega treba, spreminjati svoj stil, se postržiti in tudi o temu, kako mi LGBT osebe perejo možgane, tko da od negativnih stvari to.«, D19 - »je blo kar težko obdobje se razkrivati, posebej starim prijateljem, in jih hkrati izgubljati.«).

Na splošno sem v intervjujih zaznal tudi razmišljanje o vplivu reakcij, ki jih oseba lahko doživi na razkritje svoje spolne usmerjenosti in/ali spolne identitete, pri čemer se opazi predvidljiv vzorec, da pozitivna reakcija na razkritje vpliva spodbudno in obratno, negativna reakcija vpliva zaviralno (B19 - *»so pred tem govorile ne vem o LGBT osebah in še govorijo recimo na zlo grd način. Zdaj, ker pa pač sem jaz ena izmed teh oseb, so pa pač tak aha, dajmo zdaj malo pazit, kaj rečemo v njeni prisotnosti al pa v prisotnosti njene mame, da ne bo pač kaj narobe. Ker zdej nek tak sovražni govor se je končal, ampak jst vem, da se je to končalo zaradi mene, ne pa zato, ker bi oni dejansko tak mislili, ne.«, B53 - »Če se oseba razkrije, pa dobi od okolice neka pozitivna, pozitivne feedbacke, pol lahko to da osebi neko dodatno moč in te lahko to spodbudi, da se ponovno razkriješ drugim.«, B54 - »Zdej pa če dobiš feedback, ne vem, negativen, pol pa lahko pomoje oseba dobi ful, doživi, ne vem, dobi neko krizo pri sebi in se začne počutit slabo in ji lahko pade samopodoba, samospoštovanje. Ful se lahko počuti manjvredna zaradi tega in se lahko zgodi, da se v bodoče ne upa več razkrivat zaradi tega ne.«, C21 - »Se mi zdi, da se odnos pol spremeni do te osebe.«), a kakorkoli že, razkritje v večini primerov prinese s seboj spremenjen odnos, saj vpliva na vse soudeležene.*

4.6. Vpliv razkritja

Pri raziskovanju vpliva razkritja so se odprle različne zanimive teme. Prva, ki je bodla v oči, je razlika med razkritjem spolne usmerjenosti in razkritjem spolne identitete. To razliko sta skozi refleksijo ubesedili sogovorki, ki imata nenormativno spolno identiteto (B64 - *»če primerjam, ker pač lahko primerjam dve razkritji, ne, in pri prvem mi je blo ful na izi, medtem ko zdaj mi pa ni tak na izi in mi je malo bolj tak, kaj, mislim tak the struggle is real.«, D42 - »Se mi zdi pa, da je še večja, težja in slabša samopodoba pri spolni identiteti, ker enkrat, vsaj zame, ko se outiraš spolno identiteto ostalim in če te vsi ostali res totalno ne razumejo in te začnejo spet mogoče stereotipično predalčkat.«).* Obe

poudarjata, da je bilo razkritje spolne identitete težje in da je imelo večje oziroma slabše posledice za lastno doživljanje same sebe.

Sogovorke_ci so pri pogovoru o vplivu razkritja opisovale_i vpliv na čustveno stanje, pri čemer se navajale_i splošno boljše počutje, dvig ponosa in sproščenost ter po drugi strani občutke izgube privilegijev normativnosti (A36 - *»Boljše počutje, pač predvsem.«*, B46 - *»da sem se jaz nekomu razkrila, mi je dalo nek občutek moči, tak sploh v smislu, ok, dalo mi je nek občutek, da mam jaz pač kontrolo nad tem.«*, B55 - *»men se zdi zlo pač M. je zlo zacvetel, odkar je začel tak mal bolj v javnosti govorit, da je transspolna oseba, in to in se mi zdi, da je ful, da si je nabil en tak ponos v sebi, v dobrem smislu.«*, B56 - *»tudi pri N., ko se je razkrila svojim staršem, da ji je vseč ena punca, ena ne, pač jaz, da ji je ful na neki točki postala tak bolj samozavestna, ful bolj.«*, D17 - *»Tako ko sem to povedala eni osebi na taboru, sem plahnila v jok in se jokala neprestano eno uro, ker sem se zavedala, kako se mi zmanjšajo vsi privilegiji, kako se mi bo življenje obrnilo na glavo.«*, D18 - *»in hkrati sem pa se počutila zelo olajšano, kot da nek tisti zadnji košček sestavljanke, ki mi je manjkal, da sem ga najdla in da zdaj vem, kdo sem in kako se počutim in da je vredno.«*).

Govorile_i so o neposrednem vplivu na samopodobo in samospoštovanje, pri čemer so navajale_i tako spremembe v pozitivno smer kot tudi v negativno, poleg tega se je pri konceptu samospoštovanja pojavilo tudi nespremenjeno stanje (A57 - *»Ja defo. Zarad tega, ker se mi zdi, da če sam sebe ne bi sprejemal, pač tud v tem aspektu, bi se rabu skrivat in se ne bi sprejeu in bi se rabu skrivat, kar pomeni, da se ne počutim dovolj samozavetn oziroma da sam sebe ne sprejemam dovolj, vsaj v tem aspektu. In se mi zdi, da to, da stojiš za tem, kdo si in kaj si, pač tut kar se tiče spolne usmerjenosti al spolne identitete, da pač ja maš sebe rad in se ne dovoliš premaknit tega.«*, A59 - *»Ker pač takoj, ko se rabš neki skrivat, se mi zdi, da kokrkol mogoče na zuni izžarevaš, neko pač samozavest al neki al samospoštovanje.«*, A61 - *»Ja, ker se mi zdi, da tut morš met velko mero samospoštovanje in samoljubezni, recmo temu tko, da stojiš za sabo in rečeš, ja sem to in to in to in pač ne glede na to, pač kljub strahu, da pač mogoč ne boš sprejet.«*, B47 - *»Ja, zdaj pa se mi pač zdi, da je moja samopodoba ful nizka, pač trenutno še zarad drugih stvari in je pač ne vem zdaj, pač a to vpliva kaj tut na ta proces odkrivanja spolne identitete.«*, B49 - *»[samospoštovanje] ne vem, to pa nisem zdaj več tak ziher, če se je al se ni. Ker mislim, da je bolj ostalo nek na isti ravni, kot je že od nekdaj.«*, B50 - *»samospoštovanje se mi zdi, da je ful tak in samopodoba in da oba tak se ful tut navezuje na telo in pač trenutno nisem lih na neki udobni ravni, kar se tega tiče, no.«* C36 - *»Ne počutim se nč bl drugačna zrd tega.*

Mogoče bi se lah počutla tko, da bi blo višje samospoštovanje zrd tega, ker sem mela jajca pa da sm povedala drugim ljudem to okrog sebe, da sm se razkrila al kokrkol, ampak se mi ne zdi dost velka stvar, da bi blo samospoštovanje kej večje, manjše, karkol.«, C48 - »sm razmišljala o tem, če se je odnos do same sebe kej spremenu glede tega outiranja aaam, pa sm razmišljala, da sm enkrat hodila z M. in A. naokol, pa smo se neki pogovarjale, pa sm bla jst tko ful bl kao samozavestna glede svojga odnosa do punc. Ne bi rekla, da sm se lih outirala, ampak sm bla pa tko zlo direktna, kr se tega tiče.«, D35 - »imam boljšo družbo po razkritju in se počutim nekak bolj v stiku sama s sabo«, D40 - »Ja, definitivno. Moja samopodoba se je zelo zelo zmanjšala, ko sem se začela razkrivati o svoji spolni usmerjenosti, ker tudi dobivala sem negativne komentarje.«, D41 - »Tko da že ostali so me predalčkali in me stereotipično mi dajali slabšo samopodobo.«, D46 - »Ja, na samopodobo mislim, saj v mojem primeru, da bl negativno, lahko tudi pozitivno, če tako kot jst obožuješ kratke lase in moška oblačila in se bolje počutiš. Za samospoštovanje pa na tak način, kot sem rekla, da rataš mogoče bl zaščitniški in probaš branit sebe in ostale ljudi okoli sebe.«).

Govorile_i so tudi o doživljanju sprememb v medosebnih odnosih, pri čemer so se od določenih odnosov umaknile_i, drugi pa so se izboljšali zaradi občutkov zblizanja, zaupanja in večjega razumevanja ter občutka podpore (A38 - »Ampak po razkritju naprimer, tut če so pač ble te homoerotične fore, tega nisem več dojemal kot bullyanje ampak kot zajebancijo, kar tut je bla in tale, bil sem bistveno bolj sproščen z vsemi, ker jst nisem rabil več razmišljat, kaj bom povedu, kter izgovor bom meu, kako se rabm počutt, kaj rabim skrivat, česa ne smem povedat.«, B17 - »Tko da ja, zdaj smo pač tak. Jst se se malo odmaknila sicer od celotne te družine, ker pač mi ni ... ne počutim se lih tak najboljše in ne vem.«, B32 - »recimo, če zdaj gledamo družino, da mi je neko breme padlo dol v smislu, da ok, zdaj vejo, mir.«, B40 - »mogoče se je na nek način spremenilo v smislu, da pač je dobila občutek, da ji zaupam. Pač da, pa da, pač ker se zaveda, da je oseba, ki me je v bistvu na nek način privlekla ven, pa se ji zdi, da je pač neka posebna vez pol med nama.«, B42 - »Z A. ne vem, se mi zdi, da sva se malo bolj zblizala zaradi tega, ker je neka skupna točka.«, B44 - »Ja, definitivno, pač neka pozitivna izkušnja, takrat tiste prijateljice. Ja, je bla ful, pač mal poguma mi je dala, no. Da mi je postalo malo bolj vseeno zdej za to, kaj si pa drugi mislijo, na nek način, ker to, mene je bolj to skrbelo.«, C28 - »Nč tazga ni blo, nobene pripombe niso padale, razen take za šale, no T. gremo še teb eno poiskat, veš na to foro. Nč zlobn, zlonamernega.«, C30 - »mogoče sm se počutla mal bl sprejeto oziroma mal bližje ljudem na legebitri.«, D19 - »je blo kar težko obdobje se razkrivati,

posebej starim prijateljem in jih hkrati izgubljeni.«, D21 - »sem najdlja veliko novih prijateljev, ki me sprejmejo takšno, kot sem, in takrat se začneš zavedati, da tudi če je ožji krog, je nekako boljše, ker podpora, ki jo dobiš od prijateljev, je zelo pomembna in se pozna razlika, če imaš na primer pet dobrih prijateljev ali pa dvesto bolj tak tak slabih.«).

Pri vseh sogovorkah_cih pa je vsaj v eni točki pojavilo razmišljanje o splošnem vplivu procesa in dejanja razkritja na samopodobo in samospoštovanje osebe. Večinoma menijo, da je vpliv bolj vezan na reakcije (B52 - *»jaz mislim, da je odvisno od tega, kakšne so reakcije ob razkritju, pa od tega, koliko je oseba močna.«, B53,- »Če se oseba razkrije, pa dobi od okolice neka pozitivna, pozitivne feedbacke, pol lahko to da osebi neko dodatno moč in te lahko to spodbudi, da se ponovno razkriješ drugim.«, B54 - »Zdej pa če dobiš feedback, ne vem, negativen, pol pa lahko pomoje oseba dobi ful, doživi, ne vem, dobi neko krizo pri sebi in se začne počutiti slabo in ji lahko pade samopodoba, samospoštovanje. Ful se lahko počuti manjvredna zaradi tega in se lahko zgodi, da se v bodoče ne upa več razkrivat zaradi tega ne.«, C42- »Ja. Seveda lahko. Zj odvisno je tut od odziva okolice na razkritje. Se mi zdi, da če je odziv pozitiven, da se oseba lahko boljš počut, je dobu pozitiven vpliv na to dvoje, če pa je odziv negativen, pol pa, pol pa ni dobr no.«), prvi sogovornik pa je mnenja, da je lahko razkritost tudi pokazatelj stopnje samospoštovanja, ki ga ima oseba (A60 - *»se mi zdi, da bolj pogosto boš imel outirane osebe z visokim samospoštovanjem, kot pa obratno, se pravi osebe z nizkim samospoštovanjem, ki pač so totalno v omari.«).**

4.7. Doživljanje samopodobe in samospoštovanja

Pri vprašanju samopodobe in samospoštovanje sem ugotovil, kako na ta pojma gledajo sogovorke_ci, in pridobil subjektivni pogled nanju. Pojavljali so se pojmi, kot so samozavest, dostojanstvo, pogum in postavljanje meja. Samopodobo so po večini opisovale_i kot mnenje oziroma sprejemanje same_ga sebe, zaznal pa sem tudi razliko v dobri in slabi samopodobi. (A54 - *»samopodoba meni pomeni to, da sebe sam sebe totalno sprejemaš in se zase še najbolj navijaš. Pač da maš sebe rad brezpogojno in da tale zase navijaš. Da vase vrjameš. Pač v bistvu, da se ne pustiš, da te zunanji dejavniki zjebejo, grdo rečen, in da pač kljub vsem strahovom oziroma kljub vsem pomislekom ownáš to, kdo in kaj si, in greš naprej. Tut če pač ne dobiš nujno pozitiven feedback.«, A55 - »[slaba samopodoba pa je] strah, pač v bistvu to, da ne sprejemaš totalno samega sebe, da te mal*

paralizira in te ne prepusti, da se, pač dovoli, da se premakneš.«, B45 - »ja neko mnenje, ki ga pač mam o sebi, pač kak sebe dojemam, kaj si jaz pač o sebi mislim, kaj si jst pač predstavljam, ne vem. Pač vse to, nek skupek vseh občutij glede sebe.«).

Tem pojmom se je pridružilo še govorjenje o telesni samopodobi in občutkih kompetentnosti, pripadnosti in o potrebi po ugajanju (C29 - *»Neki, česar jst nimam pozitivnega. Samopodoba mi je to, kako ti samga sebe vidš, dojemaš, kok se počutš kompetentnega v stvareh, kok hitr si zadovoln sam s sabo, kok samokritike maš, vse te stvari se mi zdi, da poj nekaj oblikujejo samopodobo. In na fizičnem in na psihičnem, na tko uspehiv življenjskih, v spretnostih, vse. Da na podlagi tega, kako ti sam dojemaš, pa oblikuje tvojo samopodobo. In pa tut iz oči drugih. Kako drugi tebe vidjo, zdej to je odvisn tut, kok si tle krhek pa kok si pustiš, da to vpliva nate, pa kok ne, da tut to vpliva pol na to.«, D39 - »Samopodoba mi pomeni, kako vsak človek sam sebe vidi, kako se ceni, kakšne standarde si postavlja zase in za ostale. In kot nek odsev samega sebe mogoče. Ne samo vizualno, ampak tudi notranja samopodoba.«).*

Vse sogovornice so izpostavile, da imajo slabo samopodobo, v dveh primerih kot odraz vpliva odkrivanja lastne spolne identitete (B47 - *»pač zdi, da je moja samopodoba ful nizka, pač trenutno še zarad drugih stvari in je pač ne vem zdaj, pač a to vpliva kaj tut na ta proces odkrivanja spolne identitete.«, B61 - »... neko to prepričanje vase in to, to se mi zdi pa, da je zadnje čase ful na dnu.«, C29 - »Neki, česar jst nimam pozitivnega ...«, C30- »... jst mam ful probleme z občutkom pripadnosti in jst zmer hočm bit ful všeč ljudem ...«, D41 - »Tko da že ostali so me predalčkali in me stereotipično mi dajali slabšo samopodobo.«, D46 - »Ja, na samopodobo mislim, saj v mojem primeru, da bl negativno ...«).*

Pri doživljanju samospoštovanja pa so odgovori vključevali pojme, kot so dostojanstvo, prepričanje vase in osebne meje (A58 - *»... da maš tut neko dostojanstvo oziroma pač nek pogum in tut ne glede na to, da če si neki, če si v enem slabem okolju, slabi situaciji, da pač ohranš nek jaz in si rečeš, ne.«, B48 - »spoštovanje, ki ga izkazuješ sebi, ne vem s svojimi dejanji, s tem, kar recimo narediš zase ...«, B61 - »... neko to prepričanje vase in to, to se mi zdi pa, da je zadnje čase ful na dnu.«, C34 - »V kolki meri si ti prpravljen jt čez samga sebe.«, C3 5- »če pa nimaš samospoštovanja, pa ti nimaš odnosa do sebe in ti samga sebe nimaš rad in ti je vseen in si tko, jst sm itak, nč nism sposobna narest, jst sm bleble ... nimaš nobene ... ničesar. Po lastnem mnenju nimaš ničesar, za kar bi bil vredna*

samospoštovanja. Se prav, ne jemlješ se kot spoštovanja vredne osebe iz svoje strani in iz strani drugih, ker ni nobene karakteristike, ki bi bla spoštovanja vredna, pr teb.«, D44 - »samospoštovanje mi pomeni, da sebe spoštuješ tako veliko, da se ne spreminjaš zaradi ostalih, da ne narediš napačne stvari sam zaradi tega, ker večinoma ljudi dela to napačno, da imaš dovolj samospoštovanja, da se braniš, ko te kdo zatira, tako da nekak moralno razumsko spoštuješ sam sebe in tudi ostale ljudi okoli tebe.«).

Na koncu se zazdi, da pojma samospoštovanje in samopodoba intervjuvane mlade osebe razumejo kot prepletene in težko ločljiva (B48 - »... v bistvu se mi zdi zlo tko prepletene pojma, ki se zlo združujeta, ker se mi zdi, da recimo, če maš slabo samopodobo, maš tudi slabo samospoštovanje in tak.«, B50 - »... samospoštovanje se mi zdi, da je ful tak in samopodoba in da oba tak se ful tut navezuje na telo ...«, C34 - »... Ful se mi to dvoje s samopodobo meša. Ja ne vem bi lohk še rekla.«).

5. RAZPRAVA

V tem poglavju pišem o pomembnejših temah, ki sem jih skozi intervjuje odprl s sogovornicami_ki. Na osnovi dobljenih rezultatov bom orisal situacijo individualnega doživljanja lastne spolne usmerjenosti in/ali spolne identitete, doživljanja razkritja, njegovega vpliva kot tudi vpliva reakcij nanj ter pogled sogovork_cev na pojma samospoštovanje in samopodoba. Z razpravo vodim do naslednjega poglavja, v katerem predstavim sklepe.

Intervjuvane mlade osebe so, kot pričakovano, svoje doživljanje spolne usmerjenosti in/ali spolne identitete opisovale zelo raznoliko. Že pri morebiti standardnem vprašanju o spolni usmerjenosti sem naletel na izrazito neheteronormativno in tudi na nehomonormativne oblike identitet, pri čemer imam v mislih heteroseksualno, lezbično in gejevsko identiteto. Izkazalo se je, da so intervjuvane mlade osebe očitno precej obveščene in razgledane o tematikah LGbt+ , saj so se pri opredeljevanju kritično odzivale do družbenih struktur moči tako v obči družbi kot tudi znotraj manjšinske skupnosti in prevpraševale med drugim tudi smiselnost procesa razkritja in njegovo nepravilno nujnost.

Pri definiranju lastne spolne usmerjenosti se intervjuvane mlade osebe opirajo na lastna doživljanja, izhajajo iz sebe, hkrati pa smisel iščejo v že obstoječih teorijah in definicijah. Tako je na primer prvi sogovorec svojo spolno usmerjenost definiral s pomočjo Kinseyeve lestvice. Kinsey (1984) je spolne izkušnje razdelil v sedem kategorij (od 0 do 6), kjer 0 pomeni ekskluzivno heteroseksualno, 6 pa ekskluzivno homoseksualno. Sogovorec je poudaril, da se sicer po tej lestvici ne nahaja na sredini, torej ne občuti enakovredno heteroseksualne in homoseksualne identitete, vsekakor pa ne občuti izključno privlačnosti do istega spola. Isti uporabnik je skozi razumevanje Kinseyeve lestvice prišel do razumevanje samega sebe in svojega odraščanja, ko je nad sabo sam večkrat izvajal pritisk in bifobijo. Podlegel je namreč klasičnemu stereotipu, da so vse_i biseksualke_ci v resnici ali hetero ali homoseksualne_i (glej Udis-Kessler 1995). Izpostavil je svojo željo, da bi v mlajših letih že kaj več slišal o specifičnih tematikah spolne usmerjenosti in jih tudi poznal. Najbolj vidne tematike so namreč izključno tiste v okviru lezbično-gejevskega gibanja, ki temelji na dihotomiji hetero : homo (Ivačič, Sešek 2016), s čimer je biseksualnost oziroma nasploh fluidnost spolne usmerjenosti deligitimizirana in podvržena stereotipizaciji (glej McLean 2008). Prav sedanje razumevanje pa mu je dalo občutek miru

in sprejemanja samega sebe. Lahko bi rekli, da je sedaj na točki, ko svojo spolno usmerjenost dojema kot fluidno, spremenljivo, o čemer razpravljata tudi Švab in Kuhar (2005), ko poudarjata, da gre v kontekstu razumevanja identitet kot fluidnih za kontinuiran proces.

Podobno izkušnjo je doživljala sogovorka, ki je skozi svoj proces odkrivanja lastne spolne usmerjenosti našla definicijo panseksualnosti. Sama jo opisuje kot privlačnost do vsega, kar ni spol in kar je od spola neodvisno. V tem namreč tudi vidi razliko od definicije biseksualnosti. Panseksualnost pogosto uporabljajo osebe, ki želijo poudariti dejstvo, da spolna identiteta ali izraz nimata nobene vloge pri njihovi spolni usmerjenosti (Bisexual.org). Prav tako je izpostavila občutek razumevanja same sebe in občutek, "da je zdaj vse v redu".

V tem kontekstu se zdi, da identiteta oziroma razumevanje te lahko na osebo deluje kot vir moči, če nič drugega, pa definitivno kot vir pomirjenosti, kot sta izpostavili obe mladi osebi.

Drugačno izkušnjo z doživljanjem lastne spolne usmerjenosti in/ali identitete ter njenim definiranjem pa imata drugi dve sogovornici. Prva sogovornica zase pravi, da se zaveda, da ne spada med cispolne osebe, saj je njen izraz preveč nenormativen. Posledično avtomatsko, kot sama pravi, pade pod transspolnost. Transspolnost je širok in krovni pojem za množstvo identitet (glej Koletnik *et. al* 2016, Đurković 2012). Zaradi tega dejstva je manjšinska skupnost pod vprašaj postavila celotno njeno samoidentifikacijo glede spolne usmerjenosti. Prav samoidentifikacijo pa različni viri opisujejo kot najbolj relevantno in ključno. Opisujejo jo kot pravico vsake osebe, s čimer si lahko svojo spolno usmerjenost in/ali identiteto prosto preoblikuje in definira (glej Zavod TransAkcija 2017). Na tej točki pa nastopijo mehanizmi heteronormativnosti z biološkim determinizmom na čelu, čemur se dodajo tudi pritiski homonormativnosti znotraj manjšinske skupnosti. Ti vplivajo na stres in občutke legitimnosti, ki jih osebe doživljajo in ki otežujejo proces samoidentifikacije. Kot bi rekel Ponse (1978), ta uporabnica v okviru heteroseksističnega principa konsistentnosti sploh ni prava ženska, saj se njena spolna identiteta ne sklada z njeno seksualno identiteto.

Druga sogovornica pa, za razliko od prejšnje, doživlja pritiske, ki jih nad sabo vrši sama zaradi potrebe po ugajanju. Njen proces razkritja in definiranja lastne spolne usmerjenosti je še vedno v teku, trenutno pa se definira kot neheteroseksualka. Pravi, da ji takšna

definicija daje več svobode in je ne utesnjuje. Vprašal sem jo, zakaj se ne definira kot biseksualka, na kar mi je odgovorila, da si ne upa. Sogovornica namreč doživlja občutke nelegitimnosti, da bi se označila kot biseksualka, in premišljuje o pogojih, ki so potrebni, da si oseba lahko nadene to oznako. Skozi pogovor sem zaznal, da, čeprav nezavedno, povzema ugotovitve, ki jih navaja Gruden (2011): da moramo pri spolni usmerjenosti upoštevati spremenljivke od spolne privlačnosti, vedenja, fantazij, čustvenih preferenc, socialnih preferenc, življenjskega stila vse do samoidentifikacije.

Na osnovi zgornjih pričevanj opažam, da so lahko definicije oziroma identitete tudi vir stresa in prevpraševanja lastne vrednosti in legitimnosti. Navsezadnje lahko delujejo izključno kot omejujoče etikete in preprečujejo na primer socialno delo, ki ne temelji na kategorizaciji (glej Flaker 2012), ali celo služijo nadaljnji marginalizaciji že tako marginaliziranih skupin (glej Zavod TransAkcija 2017).

Intervjuvane osebe imajo jasno zavedanje, da je njihova identiteta bodisi spolne usmerjenosti in/ali spolne identitete nenormativna. To se kaže v ostri kritiki nujnosti razkritja v okviru heteronormativnosti, kar opisuje tudi Kuhar (2005), ko govori o javnem diskurzu, v katerem je heteronormativnost samoumevna in je razkritje toliko bolj potrebno. Mlade osebe izpostavljajo občutke nepravilnosti v smislu, da heteroseksualne in cispolne osebe svojih osebnih okoliščin niso dolžne razkrivati, čeprav jih nezavedno ves čas, medtem ko je za njih dejanje razkritja pogosto dojeta kot nujnost in dolžnost, brez katere niso zmožne mirno živeti. Njihovo zavedanje družbenih okoliščin se kaže tudi v dojemanju reakcij na razkritje. Prisotno je mnenje, da bi morale reakcije na razkritje nenormativne spolne usmerjenosti in/ali spolne identitete potekati na isti način kot na "razkritje" normativne – z neposvečanjem prevelike pozornosti na eno osebno okoliščino in posledično nereduciranje oseb izključno na eno identiteto. Težava, na katero pri tem naletijo, je ta, da je heteronormativnost vseprisotna in zaradi tega pogosto nereflektirana. Kuhar (2005) govori o institucionaliziranosti heteronormativnosti, ki pomembno vpliva na vsakdanje življenje oseb z nenormativno spolno usmerjenostjo in/ali spolno identiteto, seveda pogosto prav v obliki pritiskov in represije normativne družbe in njenih aparatov. To pogosto vodi v samozanikanje neheteroseksualnosti (Denša 2004). Na splošno je nenormativnost osebe dojeta kot deviacija od norm, katerih kršenje pa je na splošno nezaželeno. Brez splošnih norm namreč obstoječi red in morala, ki ju te norme vzdržujejo, izgubita na kredibilnosti (glej Mencin Čeplak 2008).

Pri intervjuvanih osebah sem zaznal tudi prisoten strah pred reakcijo pomembnih drugih in obče družbe na razkritje nenormativne spolne usmerjenosti in/ali spolne identitete. Strah se navezuje tako neposredno na negativne reakcije in spremembo v medsebojnih odnosih kot tudi na izgubo privilegijev, ki jih nase vežeta normativnost in normativna družba (glej Zorn 2000, Enke 2012). Čeprav ima večina intervjuvanih oseb do zdaj v večji meri pozitivne izkušnje, se v nekaterih primerih neposredno, v drugih pa posredno opaža heteroseksistična drža, ki vodi v homofobijo (glej Velikonja 1998). Predvsem v primerih pogovorov z družino pride to še posebej do izraza, saj se družina sooči s porušenimi pričakovanji, pri čemer je prav prodornost heteroseksualne in cispolne norme oblikovala vsako posamično pričakovanje, ki so ga gojile_i do člana z nenormativno spolno usmerjenostjo in/ali spolno identiteto (glej Markowe 1996). V teh primerih se pojavljajo diskurzi o "problemu", "drugačnosti", "pranju možganov" itd. S tem se ponovno nakazujeta večvrednost in legitimnost "ene in edine" normativne spolne usmerjenosti in/ali spolne identitete, še posebej, če ju primerjamo z nenormativnimi (glej Zorn 2000, Nastran Ule 1999, Velikonja 1998). Ker se v teh primerih mlade osebe pogosto soočajo z občutki iracionalnega strahu pomembnih drugih, se lahko vprašamo, ali je slučajno pri mladih strah povezan tudi z nedokončanostjo procesa razkrivanja same_ga sebi.

Intervjuvane mlade osebe so pričevale o procesu razkritja in o njegovem lastnem doživljanju. Pojavljale so se teme razkrivanja in raziskovanja lastne spolne usmerjenosti in/ali spolne identitete, ki je v večini primerov še trajajoč proces. Tudi Kuhar (2001) razkritje razume kot proces prepoznavanja lastne spolne usmerjenosti in z njo povezane nastajajoče nove identitete, ki se potrjuje z interakcijo v širši družbi. Izkazalo se je, da posamezna intervjuvana mlada oseba enači razkritje pred samo seboj z razumevanjem, sprejemanjem in občutkom miru po eni strani in ogromno negotovostjo, stresom in nestrpnostjo na drugi strani. Podobno govori Drescher (2004), ki ugotavlja, da osebe šele s procesom razkritja vzpostavijo občutek lastne vrednosti in presežejo ponotranjeno sovraštvo, ki ga pridobijo skozi proces socializacije. Na možne negativne posledice razkritja pa se osredotoča Baetz (1984), ki navaja izgubo samozavesti, samosovraštvo, fizične bolezni, živčne zlome, alkoholizem, samomor ipd. kot morebitne posledice. Govorimo lahko o psihološki komponenti razkritja.

Vse izmed intervjuvanih mladih oseb so vključene v program svetovanja in samopomoči pri DIC Legebitra, zaradi česar lahko sklepam, da je večina teh negativnih občutkov predelanih in da se ne manifestirajo v intenzivno škodljivih oblikah, kljub temu pa so

opazne posledice, ko smo se dotaknile_i teme samopodobe in samospoštovanja, vendar o tem več v nadaljevanju.

Intervjuvane mlade osebe so poleg razkrivanja pred samo seboj govorile tudi o razkrivanju pred pomembnimi drugimi. Večinoma so si za prvo razkritje izbrale eno samo bližnjo osebo, ki so se ji razkrile. Poudarjale_i so pomen občutka varnosti in varnega prostora, zaupanja osebi in potrebo po tem, da se sploh razkrijejo. Starši, sorojenke_ci in družina na sploh pa so bile_i naslednji korak v procesu razkritja. Razkritje doma je pogosto najbolj obremenjujoče, kot pripovedujejo tudi intervjuvanke_ci, ki se v določenih primerih ne želijo o dotičnih temah več pogovarjati ali pa na razkritje pred družino sploh še niso pripravljene_i. Prav to razkritje od osebe terja največ energije in je pogosto tudi čustveno najbolj obremenjujoče (Kuhar 2001, Markowe 1996). Kot ugotavlja Kuhar (2001), razkritje pred širšim socialnim okoljem dosežejo le redke osebe, kar se je izkazalo tudi v primeru intervjuvanih oseb. Te imajo sicer različne stopnje razkritosti, le ena od njih pa je zase rekla, da se razkriva skoraj vsakodnevno. Kot razloge za razkrivanje v širšem socialnem okolju navaja aktivistične nazore po razbijanju binarnosti in heteronormativnih predvidevanj ter pričakovanj, s čimer se poveča vidnost nenormativnih spolnih usmerjenosti in/ali spolnih identitet in ustvarja varnejši prostor za druge, potencialno nerazkrite osebe. O tem govori Kuhar (2001) in to opiše kot razkritje kot družbena podskupina.

Ko se dotaknemo razlogov, zakaj se druge intervjuvane osebe ne razkrivajo v širšem socialnem kontekstu, naletimo na različne ovirajoče elemente. Najbolj očiten je družbeni kontekst, kamor spadajo vse stereotipne predstave, družbena pričakovanja in splošen heteroseksizem. Vse to se lahko ponotranji in takrat govorimo o ponotranjeni oziroma internalizirani homo(bi, trans idr.)fobiji, ki je v večini primerov posledica socializacije v prej omenjeni družbeni kontekst. Skozi pogovor sem večkrat zaznal tudi domnevo, da tako ali tako že ljudje vse vedo ali pa predvidevajo, zaradi česar razkrivanje ni pomembno. O vseh teh elementih je govoril že Marshall (1995), dodaja pa še projicirano homofobijo in posameznin_kov odnos s starši, pri čemer ima v mislih predvsem tako imenovane neme družine. Pri intervjuvankah_cih lahko opazimo, da tudi pri njih pogovor s starši in zaupanje staršem, še posebej očetu, ni precej pogosto, vendar bolj kot med samimi intervjuji to temo načenjamo pogosteje v podporni skupini.

Lahko sklepam in povzamem, da tudi mlade osebe, tako kot tudi nekateri avtorji (glej Kuhar 2001, Švab, Kuhar 2005, La Placa 2000), same ločijo proces razkritja v različne kategorije, in sicer na razkritje pred samo_im seboj, ožje in širše socialno razkritje ter razkritje kot družbena podskupina. Z avtorji (Kuhar 2001, Markowe 1996) si delijo tudi mnenje, da doživljajo razkritje kot dolgotrajen in vseživljenjski proces.

Da lahko dobimo vpogled v doživljanje spremembe samopodobe in samospoštovanja v navezavi na razkritje nenormativne spolne usmerjenosti in/ali spolne identitete, moramo najprej pridobiti subjektivni vpogled v konstrukt teh dveh pojmov pri mladih intervjuvanih osebah.

Intervjuvanke_ci konstrukt samopodobe doživljajo kot skupek raznolikih občutij o sebi, opisujejo jih s pojmi samozavesti, dostojanstva, poguma, postavljanja meja, občutki kompetentnosti itd. Koncept samopodobe podobno razumemo tudi danes, saj se jo interpretira kot množico odnosov, ki jih posameznice_ki vzpostavljamo do samih sebe (glej Kobal Grum 2003). Sogovorke_ci so izpostavljale_i tako pozitivne plati samopodobe kot tudi negativne, pri čemer se je govorilo o strahu in stagnaciji. Razvoj samopodobe je še posebej razvit v obdobju mladostništva, v katerem se nahajajo tudi vse_i sogovorke_ci. Poteka v interakciji med mlado osebo in njenim okoljem, v katerem se osebe soočajo z raznolikimi razvojnimi nalogami (glej Kobal Grum 2000). Med njimi sta iskanje lastne identitete in oblikovanje spolne vloge dve, ki imata na intervjuvanke_ce še poseben vpliv, saj ne spadata v okvir pričakovanega in normativnega. Ostale teme, ki so jih intervjuvane osebe odprle in za katere menijo, da vplivajo na njih, lahko pregledamo s pomočjo dejavnikov, ki jih navajata Tušak in Faganel (2004). Predstava o lastnem telesu je prvi tak dejavnik, ki močno vpliva na samopodobo. Posebej ga je izpostavila oseba, ki je v procesu raziskovanja lastne spolne identitete in ki ji občutek do telesa občasno povzroča stisko. Občutke disforije pa navaja druga sogovornica, ki se definira kot oseba s fluidno spolno identiteto. Jezik je drugi dejavnik in poimenovanje, kaj osebe čutijo, kaj doživljajo in kdo so, se zdi zelo pomembno, čeprav se v njihovem odnosu do tega kaže ambivalentnost. Vendar opazimo, da lahko jezik – odvisno od konteksta – močno vpliva kot vir moči kot tudi zaviralni dejavnik na samopodobo mlade osebe. Povratne informacije in njihova interpretacija so tretje področje. Mlade osebe so pri tem zelo jasno izrazile svoje stališče, predvsem v navezavi na reakcije ob razkritju nenormativne spolne usmerjenosti in/ali spolne identitete, pri čemer je počutje močno odvisno od pozitivnosti oziroma negativnosti reakcije pomembnih drugih. Izjemno relevanten za intervjuvane mlade osebe pa je

dejavnik identifikacije s pripadajočo spolno vlogo. Kot sem že prej zapisal, kakršno koli odstopanje od družbenih norm družba šteje kot deviacijo in ni zaželeno.

Kobal Grum (2000) samospoštovanje definira kot vrednostni vidik samopodobe, Rosenberg (1965) pa ga razume kot pozitivno oziroma negativno stališče do same_ga sebe. Intervjuvane mlade osebe so za opisovanje doživljanja samospoštovanja uporabljale pojme dostojanstva, prepričanje vase in osebnih meja. Večkrat so izpostavile_i idejo, da sta jim oba pojma, torej samopodoba in samospoštovanje, preveč prepletena in težko razumljiva ločeno. Tudi Kobal Grum (2000) ugotavlja, da se pogosto dokazuje, da sta samopodoba in samospoštovanje isti koncept, vendar hkrati poudarja, da samopodoba deluje predvsem na zavestni ravni, medtem ko samospoštovanje nasprotno, predvsem na podzavestni ravni.

Intervjuvanke_ci so govorile_i o neposrednem vplivu razkritja na samopodobo in samospoštovanje, kp so navajale_i tako spremembe v pozitivno kot tudi v negativno smer, poleg tega pa se je pri konceptu samospoštovanja pojavilo tudi nespremenjeno stanje.

Opazimo lahko, da je imelo razkritje vpliv na čustveno stanje, saj so mlade osebe pripovedovale o splošnem boljšem počutju, o izboljšanju občutka ponosa, o miru in o sproščenosti, ki je bila posledica pristnosti do sebe in drugih. Po drugi strani pa so se pojavljali tudi občutki izgube privilegijev normativnosti, še posebej v primeru oseb, ki imata nenormativno spolno identiteto. Temu je prispevalo tudi doživljanje sprememb v medosebnih odnosih, saj so se intervjuvane osebe od določenih odnosov umaknile, predvsem v primeru družine in starih prijateljev_ic, drugi odnosi pa so se izboljšali zaradi občutkov zblizanja, zaupanja, večjega razumevanja in občutkov podpore z novo nastalo skupnostjo.

Lahko ugotovimo, da vse sogovorke_ci podobno razmišljajo o splošnem vplivu procesa in dejanja razkritja na samopodobo in samospoštovanje osebe. Večinoma so tudi mnenja, da je vpliv bolj vezan na reakcije, ki jih oseba prejme, kot pa na neposredno na dejanje oziroma proces razkritja.

Naivno bi bilo mišljenje, da lahko zaključimo s tezo, da je doživljanje razkritja mladih z nenormativno spolno usmerjenostjo in/ali spolno identiteto neposredno vezano na reakcije, in sicer pozitivna reakcija na razkritje vodi k pozitivnim spremembam v samopodobi in samospoštovanju ter obratno, negativna reakcija na razkritje vodi do negativnih sprememb, čeprav bi morebiti prav reakcijam lahko pripisali največjo težo. Zaradi raznolikosti in

nenormativnosti intervjuvanih oseb, tako znotraj obče heteronormativne družbe kot tudi znotraj skupnosti LGbt+, se nam lahko poraja vprašanje, ali je kakršno koli posploševanje sploh smotno in ali ima to sploh smisel. Z raziskavo smo dobile_i vpogled v raznolikost doživljanja razkritja spolne usmerjenosti in/ali spolne identitete ter njegovega vpliva na samospoštovanje in samopodobo. Seveda lahko sklepamo, da razkritje vsekakor vpliva na osebo, izkazalo pa se je, da pri tem ne smemo zanemariti individualnih dejavnikov, pri čemer imam v mislih značajske lastnosti osebe, družbeni kontekst, v katerem se oseba nahaja, in morebitnih dodatnih presečnih identitet, ki dodajajo k izkušnji marginaliziranosti.

Pomembno se mi zdi, da kot strokovnjaki_nje reflektiramo lasten položaj v institucionalnem sistemu naše družbe, ozavestimo lastne privilegije in z občutljivostjo pristopimo do oseb, pri čemer se zavestno skušamo odreči predvidevanjem, in izhajamo iz uporabnic_kov, tukaj in zdaj!

6. SKLEPI

Mlade osebe svojo spolno usmerjenost in/ali spolno identiteto doživljajo zelo raznoliko.

- Za opisovanje svojega doživljanja uporabljajo termine, ki še danes pridobivajo na vidnosti in legitimnosti.

Odkrivanje lastne spolne identitete se mladim osebam zdi težji proces od procesa odkrivanja lastne spolne usmerjenosti.

- Vprašanje rabe osebnih zaimkov, spolnega izraza itd. je dodaten vidik, ki ga pri spolni usmerjenosti ni (nujno) treba raziskovati.

Mlade osebe zaradi svoje nenormativne spolne usmerjenosti in/ali spolne identitete doživljajo občutke pritiska normativne družbe kot tudi skupnosti LGbt+.

- Zaradi pritiskov normativnosti se pojavlja občutek nujnosti po razkritju.
- Mladim osebam se zdi nujnost po razkritju nepravilna in nepotrebna.
- Mlade_i čutijo pritisk binarnosti hetero : homo, moški : ženska.

Mlade osebe doživljajo razkritje nenormativne spolne usmerjenosti in/ali spolne identitete kot proces.

- Mladim se razkritje ne zdi potrebno, če nista zagotovljena varnost in varen prostor.
- Mladi se običajno najprej razkrijejo bližnjim prijateljicam_em, partnerkam_jem.
- Mladi se družini težko ali pa se ne razkrivajo zaradi raznolikih strahov.

Mlade osebe doživljajo pozitivne in negativne reakcije na razkritje nenormativne spolne usmerjenosti in/ali spolne identitete.

- Reakcije lahko vplivajo na nadaljnja razkritja.
- Reakcije lahko spremenijo doživljanje lastne samopodobe in samospoštovanja.

Razkritje nenormativne spolne usmerjenosti in/ali spolne identitete lahko vpliva na mlado osebo pozitivno ali negativno.

- Razkritje lahko vpliva na poslabšanje samopodobe pri transspolnih osebah.
- Potencialno izboljšanje samopodobe zaradi razkritja in občutka pristnosti.
- Spremembe v samospoštovanju osebe niso zaznavale v veliki meri.

7. PREDLOGI

Razkritje je proces, ki je mladim skrivnosten in včasih težko razumljiv, prav tak pa se lahko dozdeva tudi osebam, ki z mladimi z raznolikimi osebnimi okoliščinami sodelujemo. V nadaljevanju navajam predloge, ki bi lahko potencialno koristili vsem vpletenim v osebnem odnosu.

Smiselno se mi zdi začeti pri izvoru ideje. Porodila se je pri uporabnicah_kih v podporni skupini za mlade v DIC Legebitra. Skupina je odprta, število obiskovalk_cev je variirajoče, spadajo pa v starostno skupino mladih in so stare_i med 15 in 29 let. Osebe v skupini pridobivajo podporo in odprt prostor za deljenje lastnih stisk, težav in raznolikih občutij, s katerimi se srečujejo v času svojega odraščanja. Skupina je specifično namenjena populaciji z nenormativno spolno usmerjenostjo in/ali spolno identiteto, zato se pogovori pogosto vračajo na te teme, saj je to eden izmed redkih varnih prostorov, v katerem se počutijo sproščene_i in sprejete_i. Teme pogovorov običajno obravnavamo zelo individualistično, za prihodnje pa menim, da se mora temu elementu dodati tudi element širše, obče družbe in vpliva družbe na njih. Odprlo se je zanimivo vprašanje o legitimaciji za kategoriziranje, s čimer lahko dobimo občutek, da mlade osebe ne občutijo moči, da bi se uprle mehanizmom predvidevanja in represije, ki so tako vseprisotni, da se jih pogosto sploh ne zavedamo. Z namernim vnosom prevpraševanja družbenih norm in pričakovanj bi lahko pri uporabnicah_kih povzročili zavedanje, da konstruiranje ni le stvar privilegiranih oseb na položajih moči, s čimer se bi potencialno lahko okrepilo njihovo moč. Hkrati se mi zdi pomembno, da se uporabnice_ke seznanijo z družbenimi gibanji, ki stojijo na njihovi strani in ki ne delujejo v okviru dihotomije hetero : homo, temveč prepoznavajo raznolikosti (ne)identitet in delujejo s perspektive presečnosti. Dotičnega bi se morali zavedati tudi strokovnjaki_nje same_i, s čimer bi se lahko izognile_i potencialnim škodljivim projekcijam lastnih doživljanj, občutenj in predvidevanj na uporabnico_ka. Ta morda doživlja več okoliščin, na osnovi katerih doživlja diskriminacijo, kot me_i same_i.

Ko razmišljam o diplomskem delu, se ves čas soočam z dejstvom človekove biološke nujnosti po kategorizaciji in z njenimi učinki. Mlade osebe se počutijo omejene, pod stresom, saj ne spadajo v družbeno konstruirane in normirane kategorije, nedefiniranje pa jim lahko daje občutek svobode in miru. Čeprav bi, vsaj za nekatere osebe, idealno življenje vključevalo popolno kategorično anarhijo, pa se vseeno ne morem izogniti

vprašanju o morebitnih potencialih, ki jih kategorije vselej s seboj prinašajo. Kot osebe, ki se bomo z osebami z zelo raznolikimi osebnimi okoliščinami srečevale_i pri svojem delu, se mi zdi pomembno, da ozavestimo in reflektiramo tako biološko nujnost kot tudi vse (pozitivne in negativne) potencialne učinke, ki jih kategorizacija s seboj prinese za družbo kot tudi posameznico_ka, in raziščemo življenjski svet uporabnice_ka. Na tak način skupaj ugotovimo, ali je kategorija nekaj, kar si oseba sama želi in kar ji daje občutek miru ter sprejetosti, ali ji povzroča občutke stresa in nesprejetosti, ali pa kaj popolnoma drugega.

Menim, da je pri delu s posameznicami_ki lahko priročno upoštevanje in predstavljanje samoidentifikacije kot pomembnega orodja, ki je na voljo vsem osebam in lahko poteka zunaj že vnaprej postavljenih (omejujočih) okvirov, ki jih določijo drugi oziroma družba. Moč tako rekoč preložimo s pripisujoče družbe in drugih na osebo samo. Osebi se lahko predstavi koncept razkritja kot proces, pri čemer se ji nikamor ne mudi in – tako kot ga dojemajo tudi intervjuvane osebe v diplomskem delu – poteka celo življenje ali pa da, navsezadnje, ni nujno. Z mlado osebo lahko pogovor o fluidnosti odgovori prav na vprašanje, zakaj nikamor ne spadam, in prav to, da oseba sliši, da ni nič narobe z njo, je lahko tisto, kar ji daje občutek miru, sprejemanja, ji izboljša samopodobo in samospoštovanje ter ji daje moči.

Kot socialne_i delavke_ci pa imamo vlogo tudi v zagovorništvu. Zagovorniška drža, ki jo lahko zavzamemo, se ne nujno kaže samo v podpori v okviru diskriminatorne zakonodaje, v primerih nasilja ali socialnih izzivov. Predlog, ki ga sam vidim, je ravno v razbijanju heteronormativnih okvirov družbe, do česar pa lahko pridemo z ozaveščanjem lastnih privilegijev, struktur moči in koncepta interseksionalnosti. Prvi korak je sam jezik, ki je hkrati naš konstrukt in istočasno konstruira tudi naše dožemanje sveta okoli nas. Uporaba podčrtaja je samo prvi predlog, kako se izogniti binarnosti moški - ženska. Če resnično izhajamo iz življenja uporabnic_kov in smo njihove_i spoštljive_i in odgovorne_i zaveznice_ki, bi bilo samoumevno, da njihova življenja postavimo pred konstruirana pravila slovenske slovnice.

8. UPORABLJENA LITERATURA:

1. Bibič, Š, Lemačić, V., Oblak, T., Pirih, T., Topolovec, M. (ur.) (2011). *LGBTQ slovar: slovar lezbičnih, gejevskih, biseksualnih, transspolnih, transseksualnih in queer besed*. Ljubljana: Kulturni center Q (Klub Tiffany), Društvo ŠKUC.
2. Bickford, S. (1997). Anti-Anti-Identity Politics: Feminisy, Democracy and the Complexities of Citizenship. *Hypatia*, 12, 4: 111-131.
3. Butler, J. (2004). Imitation and gender insubordination. V: Salih, S., Butler, J. (ur.). *The Judith Butler reader*. Malden, MA: Blackwell: 119-137.
4. Castro Varela, M. do M., Dhawan, N., Engel, A. (2011). *Introduction: Hegemony and heteronormativity: revisiting "the political" in queer politics*. Farnham: Ashgate.
5. Čačinovič Vogrinčič, G. (1993). Družina: pravica do lastne stvarnosti. *Socialno delo* 32, 1/2: 54-60
6. Čačinovič Vogrinčič, G. (2002). Koncept delovnega odnosa v socialnem delu. *Socialno delo* 41, 2: 91-96.
7. Čačinovič Vogrinčič, G., Kobal, L., Mešl, N., Možina, M. (2005). Vzpostavljanje delovnega odnosa in osebnega stika. Ljubljana: Fakulteta za socialno delo.
8. Čačinovič Vogrinčič, G. (2010). Soustvarjanje pomoči v socialnem delu. *Socialno delo* 49, 4: 239-245
9. Denša, A. (2004). *Socialni delavci-ke in njihov odnos do ljudi, ki živijo v istospolni skupnosti*. Diplomaska naloga. Ljubljana: Fakulteta za socialno delo.
10. Devor, H. (1987). Gender Blending Females (Woman and sometimes Men). *American Behavioral Scientist*, 31, 1: 12-40.
11. Drescher, J. (2004). The closet: Psychological issues of Being in and Coming out. Dostopno na: <http://www.psychiatrytimes.com/articles/closet-psychological-issues-being-and-coming-out> (Pridobljeno 19. 3. 2017)
12. Đurković, S. (2012). Transrodnost. V: Transrodnost, transeksualnost in rodna normativnost: pot v prostranstvo. Rijeka: Lezbijska organizacija Rijeka "LORI": 14-16.
13. Enke, A. F. (2012). The education of little cis: Cisgender and the discipline of opposing bodies. V Enke, A. (ur.). *Transfeminist perspectives: In and beyond transgender and gender studies*. Philadelphia: Temple university press: 60-77.
14. Flaker, V. (2012). *Direktno socialno delo: Boj za*. Ljubljana: Založba/*cf.

15. Gruden, A. (2011). Demontaža spolne usmerjenosti kot kontinuuma ali kako se barva "tisto tam za mavrico". V: Habjan, A. (ur.) (2011). *MAVRICNA svetovalnica: usposabljanje prostovoljcev*. Ljubljana: Društvo DIH.
16. Hrženjak, M., Jalušič, V. (2011). *Vrata niso baš odprta (treba da jih gurneš, pa da se odvaraju: perspektive v reševanju kompleksnih neenakosti)*. Ljubljana: Mirovni inštitut.
17. Ivačić, M., Sešek, K. (2016). *Ognjišče, nožnica in "ženski homoseksualec": heteronormativnost diskurza na Fakulteti za socialno delo*. Diplomsko delo. Ljubljana: Fakulteta za socialno delo.
18. Kinsey, A. C. (1948). *Sexual behaviour in the human male*. London: W.B. Saunders Company.
19. Kobal, D. (2000). *Temeljni vidiki samopodobe*. Ljubljana: Pedagoški inštitut.
20. Kobal Grum, D. (2003). *Bivanje samopodobe*. Ljubljana: i2.
21. Koletnik, A., Grm, A., Gramc, M. (2016). Vsi spoli so resnični: transspolnost, transseksualnost in cispolna nenormativnost. Ljubljana: Društvo informacijski center Legebitra.
22. Kuhar, R. (2001). *Mi, drugi: oblikovanje in razkritje homoseksualne identitete*. Ljubljana: Škuc, zbirka Lambada.
23. Kuhar, R. (2005). Razkritje homoseksualne identitete. *Družboslovne razprave*, 21, 49/50: 119-138.
24. Lamovec, T. (1994). *Psihodiagnostika osebnosti 2*. Ljubljana: Filozofska fakulteta, Znanstveni Inštitut Filozofske fakultete.
25. LORI (2012). *Transrodnost, transeksualnost in rodna nenormativnost: pot v prostranstvo*. Rijeka: Lezbijska organizacija Rijeka "LORI".
26. Markowe A., L. (1996). *Redefining the Self (Coming out as Lesbian)*. Cambridge: Polity press.
27. McLean, K. (2008). Silences and stereotypes: The impact of (mis)constructions of bisexuality on australian bisexual men and women. *Gay & Lesbian issues and Psychology Review*, 4, 3: 158-165.
28. Mencin Čeplak, M. (2002). Mladi in prostori političnosti. *Socialna pedagogika*, 6, 3: 239-253.
29. Mencin Čeplak, M. (2008). Stigmatizacija, identitetne politike in podreditvena razmerja. *Dialogi*, 44, 10 52-66.
30. Mesec, B. (1997). Metodologija raziskovanja v socialnem delu II. Študijsko gradivo. Ljubljana: Fakulteta za socialno delo.

31. Mesec, B. (1994). "Dan na psihiatriji": Primer kvalitativne analize. V: Mesec, B. (2007). *Kvalitativna metodologija. Študijsko gradivo*. Ljubljana: Fakulteta za socialno delo.
32. Musek Lešnik, K., Lešnik Musek, P. (2010). *Samozavedanje, samovrednotenje, pozitivna samopodoba (6 do 8 let): priročnik za prvo triletje OŠ*. Brezovica pri Ljubljani: IPSOS.
33. Nastran Ule, M. (ur.) (1999). *Predsodki in diskriminacije. Izbrane socialno-psihološke študije*. Znanstveno in publicistično središče Ljubljana.
34. Plahutnik Baloh, B. (2015). *Kako razumeti svojega otroka: brošura za starše lezbijk in gejev*. Ljubljana: Društvo informacijski center Legebitra.
35. Ponse, B. (1978). *Identities in the lesbian world: The social construction of self*. Westport: Greenwood Press.
36. Prause, N., Graham, C. A. (2007). Asexuality: Classification and Characterization. *Archives of Sexual Behaviour*, 36: 341-356.
37. Seidman, S. (1993). Identity and politics in a "postmodern" gay culture: Some historical and conceptual notes. V: Warner, M. (ur.). *Fear of a Queer Planet*. Minnesota: University of Minnesota Press: 105-142.
38. Saleebey, D. (1992) *The strenght Perspective in Social Work Practice*. New York, London: Longman.
39. Shackelford, T. K. et al. (ur.) (2015). *The evolution of Sexuality*. Heidelberg, New York, Dordrecht, London: Springer International Publishing Switzerland.
40. Švab, A., Kuhar, R. (2005). *Neznosno udobje zasebnosti: Vsakdanje življenje gejev in lezbijk*. Ljubljana: Mirovni inštitut.
41. Tušak, M., Faganel, M. (2004). *Jaz – športnik, samopodoba, identiteta športnikov*. Ljubljana: Fakulteta za šport, Inštitut za šport.
42. Udis-Kessler, A. (1995). Challenging the Stereotypes. V: Rose, S., Stevens, C. (ur.), *Bisexual Horizons: Politics, Histories, Lives*. London: Lawrence & Wishart Ltd: 45-57.
43. Urek, M. (2005) Lezbične in gejevske družine v Sloveniji: implikacije za socialno delo. *Družboslovne razprave*, 21, 49/50: 155-174.
44. Velikonja, N. (1998). *Izobraževanje proti homofobiji*. Ljubljana, ŠKUC.
45. Zaviršek, D., Sobočan, M. A. (2012) Mavrične družine grejo v šolo: *Perspektive otrok, staršev in učiteljic*. Ljubljana: Fakulteta za socialno delo.
46. Zorn, J. (2000). Homoseksualnost iz perspektive drugega. *Socialno delo* 39, 1: 21-32.

47. Žibert, S. (2011). *Vpliv samopodobe na osebnost in učno uspešnost*. Nova Gorica: Melior, Educa.
48. WHO (2017). *Recognizing adolescence*. Dostopno na: <http://apps.who.int/adolescent/second-decade/section2/page1/recognizing-adolescence.html> (Pridobljeno 16.4.2017)
49. William, J. (1890). *The Principles of psychology. Vol. 1*. New York: Henry Holt and Company.
50. Youngs, B. B. (2000). *Šest temeljnih prvin samopodobe: kako jih razvijamo pri otrocih in učencih: priročnik za vzgojitelje in učitelje v vrtcih, osnovnih in srednjih šolah*. Ljubljana: Educy.

Viri:

51. Legebitra 2017: LGBTQ slovar. Dostopno na: <http://www.legebitra.si/lgbtq-slovar/> (Pridobljeno: 20.5.2017)
52. Zavod TransAkcija (2017) Slovar. Dostopno na: <http://transakcija.si/2017/03/13/slovar-izrazov/> (Pridobljeno 10.5.2017)
53. What is the difference between bisexual and terms like pansexual, polysexual, omnisexual, ambisexual, and fluid? Bisexual.org. Dostopno na: <https://bisexual.org/?qna=what-is-the-difference-between-bisexual-and-terms-like-pansexual-polysexual-omnisexual-ambisexual-and-fluid> (Pridobljeno: 25.5.2017)

9. PRILOGE

9.1. Vodilo za intervjuje

Strukturirana vprašanja:

1. Kako definiraš lastno spolno usmerjenost in spolno identiteto?
2. Ali si glede svoje spolne usmerjenosti in/ali spolne identitete razkrit_a?
3. Kje vse si razkrit_a?
4. Kako je potekal oz. poteka tvoj proces razkritja?
5. Kakšne so bile reakcije na tvoje razkritje?
6. Kolikokrat si se razkril_a?
7. Ali se je tvoja spolna identiteta spreminjala?
8. Kako okolica reagira na ponovno in/ali drugačno razkritje? (Primer drugačnega: Razkritje istospolne usmerjenosti in kasneje transspolne identitete s heteroseksualno spolno usmerjenostjo)
9. Kako težko je bilo zate obdobje pred/po razkritju?
10. Kako je reakcija na prvo razkritje vplivala na druga razkritja?
11. Kakšna je bila tvoja samopodoba pred in po razkritju?
12. Kakšno je bilo tvoje samospoštovanje pred in po razkritju?
13. Meniš, da razkritje vpliva na tvoje samospoštovanje in samopodobo in kako?
14. S katerimi strahovi, stiskami se soočaš v sedanjem času in kako bi ocenil_a kakovost tvojega življenja?

9.2. intervjuji

INTERVJU 1

Datum: 11.4.2017

Trajanje intervjuja: 00:53:01

Starost: 25

Spolna usmerjenost: Gej / Bi radoveden

Spolna identiteta: moški

Spol pripisan ob rojstvu: moški

A: Kako definiraš lastno spolno usmerjenost in/ali spolno identiteto?

I: Ok. Od kdaj naprej?

A: Trenutno.

I: Trenutno. Hmm. Dobro vprašanje, zaradi tega, ker trenutno lih tut sam o tem razmišljam. Do zdej je vedno blo gej al neki, sam, mislm homoseksualno, s tem da od kar sem to mel predstavljen, kot da pač spolna usmerjenost ni samo spolna privlačnost, pač to kar te privlači, se mal ... in tko če razmišljam za svoje crushe za nazaj je mogoče mal bl pisano, kot pa, kako bi reku, monotono recmo temu tko. Pač da ni samo gej.

A: A pa misliš, da se spolna usmerjenost lahko spreminja?

I: Ja sure, why not. Pač maš folk, ki, kaj jst vem, recimo glih k sm enkrat brau da je ena gospa pr svoji menopavzi ugotovila, oziroma kot upokojenka, da pač so ji vseč ženske. Why not?

A: Če te prav razumem, potem bolj v bi smeri razmišljaš?

I: Ok, sicer vem, da ni strokovno čist, ampak po Kinseyu pač, k maš tisto lestvico od nula do pet, je bolj prot sredini kot pa prot kaj, petki? Tko da ja pač ni čista sredina, se prav ni čist bi, ampak recimo, če je tri totalni bi in tale pet totalno homoseksualno, potem je kok štiri al kej tazga al do kam je lestvica?

A: Mislim, da je do šest.

I: No, pol pa recmo, da je tm pet, štiri, kej tazga. Ni lih spolna privlačnost je pa tut ... Je pa privlačnost.

A: Kako bi pa svojo spolno identiteto definiral?

I: Mmm. Kaj to pomeni?

A: Recimo a se dojemaš kot moški ali kot ženska, za ne binarno osebo?

I: Imam se za tipa.

A: Ok. Si glede svoje spolne usmerjenosti razkrit?

I: Hmm. To je dobro vprašanje. Pač ne skrivam ... pač v okolju, kjer se počutim varno kar se tega tiče. Kar je tko ful okolja, večino okolja. Ampka ne izražam tega ful, mislm recimo glih kokr je bla tista anketa, če kšn prfoks ve, ne vem. Pač ne izražam tega, pač nism, ne piše mi na čelu, ampak tut ne skrivam niti ne izpostavljam.

A: To, ko govoriš o anketi, misliš o tej Legebitrini anketi?

I: ja, ja, ja. To kar je zdjle blo.

A: Kaj pa recimo kje si razkrit? Reku si v okolju, kjer se počutiš varno ...

I: V bistvu socialno okolje, se prav kšni frendi. Aaa, družina recimo, tm pač par članov. Se prav kšna ... par sestričn, en bratranc, dve teti, to je pa tut s tem, da ena od teh dveh tet je bivša sosedka, tko da ni krvno sorodstvo.

A: Starši torej recimo ne vejo?

I: Starši am, hmm. Verjetno vejo, nikol se o tem nismo pogovoril, ampak aaam, tut vprašanje kolk si to priznajo. Ker pač tkt k sm šu iz Kranja, je pač bil razlog to, da je bivšemu fotr v, v bistvu v mojmu spanju je fotr amm vdru v mojo sobo. No, ni glih vdru, ker je bla odklenjena, ampak okej, si je v mojmu spanju sposodu moj mobitel, tko da je našu cifro od mojga bivšega, mu poslal dva opozorilna sms-a, da naj pazi s kom se on družu oziroma tralalalala in ga nazaj vrnu, pač mobitel. Ja. Tko da je takt meu krizo glede tega in sta oba dva misnla, da me je kokr pač sm slišal iz druge roke, nikol pač iz prve roke, da me je bivši zapelu. Zarad tega, da me lahko izkorišča zarad pač stanovanja, denarja, kokrkol že. Tko da, kokr sm, pač tudi mati je rekla, dej če je gej, naj to že pove, pač moji sestri, moji teti, ki ve zame, tko da po mojem mnenju vesta, ampak različno sprejemata. Tko da mati bi reku, da, pač oba dva vesta, mati bi reku da 90 postno sprejema, fotr pa ... aa, vsaj 50/50, mogoče sčasoma je zdle na kej večjem procentu glede sprejemanja.

A: Ali nameravaš glede tega kaj mogoče narediti? Razmišljaš kej o tem?

I: Razmišljam ful o tem, pač aaam, kako bi reku. Sem glih pred enim letom sem mel ful potrebo po tem, pol v bistvu sem ugotovu, da vrjetno ne bi nč profituru od tega. Aaa, tko da sm si reku, dokler nekoga ne spoznam, pač da bi bil res ful del mojga lajfa, tega ne bom pač izpostavljal, čist zrd, kako bi reku, naše dinamike, miru. Aam, ampak zdle ker se je to spremenil, pač razmišljam skos bolj aktivno o tem.

A: Veš kaj me zanima, recimo ko si rekel, da si v socialnih krogih razkrit. Kako je ta tvoj proces razkritja potekal?

I: aam, hmm. Pač v bistvu po brejkupu s tistim bivšim je tko blo, da je pač v bistvu v tistem odnosu sm to ful rabu skrivat, kokr kol, pač v bistvu jst sm tut z bivšim pr seb ozavestu pač kar se tiče svoje spolne usmerjenoti in na začetku k me je pač vprašu ej a bi hipotetično lahko pač midva kdaj bla out, sem reku ja šure in pač k sm rabu pač k je zame

vse to blo novo pač to predelat in sprejet ampak pol čez ene pol leta sem bil kul glede tega in sem bil ok, sem ready, lahko se outirava frendici pač ful dobri in amm v bistvu sva bla outirana samo eni frendici oziroma dvema. Ena od tega je bla pač lezbijka, tko da je bla kul glede tega, pol pa k naj bi se eni drugi frendici, je pa tip totalno zablokiru, meu rahlega paničnega, rabu se je odmaknit na wc in sm jst reku ok, kul je in pol se tri leta nč ni spremenil. Tko da v bistvu po tem, ko sem pršu ven iz te zveze, ko mi pač ni blo več treba tega skrivat, amm, sem pol aa pač z najbližjimi frendi bil ok, zdej pač ti zaupam. Lej pač taka in taka je situacija in so me pač sprejel, ker sem pač že takrt vedu ker tut pač sred zveze je blo tko, da je blo tisto igranje, o jst grem domov, o a ti tut, a greš slučajno mim mene, a me lahko zapelješ tja in pač vsi smo se med sabo gledal kokr ja vsem nam se je zdel neumn, vsi smo vedl kok je ura ampak zarad kok bi reku miru oziroma pač zarad spoštovanja te osebe pač, smo potem se delal kt da je ta igra legit. Tko da ja pač večina teh frendov je tko blo, da sm pač se posedu, reku, ej meu sm brejkup in s tem pač tale impliciral, oziroma povedu glede svoje spolne usmerjenosti. Pač od tkt naprej recimo pol nazaj k sm se vrnu na faks tud nism neki skrivu, pač spet ni blo kako bi reku, da bi blo ful očitno, izorma ne da bi ktermukol povedu, ampak je potem frend je pač sklepal in nisem bil tko, da bi se ustrašu tko omfg kako da ve, ampak pač sm reku ja, pač in sm pol z njim meu homoerotične fore, pač nism tega skrival.

A: Daj mi povej, te je motilo to, da sta se z bivšim skrivala? Ta cela dinamika med vama?

I: Amm. Ful. Ful je blo utesnjujoče, sam mel sm osebo pač rad in sm pač razumel, da pač to rab in če maš nekoga rad itak, da greš čez sebe in pač to nrliš in sem pač tut razumel, da je to zanjga issue in če bi ga v to silu, ne bi blo zanj to nč produktivnega, tko da sm ga v bistvu bolj kot ne eno leto urgu, da gre pač na Legebitro na posvet in potem še za tem pol leta, da je šu na center za mentalno zdravje kaj je že, ne vem če je točn to ... ne, pardon, na Metelkovi k je pač en psihoterapevt. En Zajc? Mislm, da mu je priimk. K ma pač prov skupino za ponotranjeno homofobijo, da je pol tja šu. Zdej bla sva skupi še par mescov, k je on tja hodu. Vsaj kokr jst vem, da je hodu, oziroma se mi zdi, da je hodu. Ja to je pa to. Amapak ja, je blo kr utesnjujoče se fakin skos skrivat in glumit in lagat in tut tm, kjer se men zdi, da je nepotrebn, pač recimo da frendici, s katero je blo obema jasno, da ve, da je tko blo pač kdo od naju bo pršu z 10 minutno zamudo, da pač nauva skp pršla istočasno tja. Da si nau folk kj mislu, folk k pač ve.

A: Ali sta se vidva kdaj prav specifično o tem pogovarjala ali si ti enostavno vajino situacijo sprejel kot dejstvo?

I: O tem čem?

A: O tem, da ti je bilo recimo stresno oziroma utesnjujoče, kot si rekel, da sta se mogla skrivat.

I: Ammm. Pač ja, sva se pogovorila in sm reku, da pač ja je stresno in je pač blo tut obljubljanje recimo, pač da ammm, čist konkretno recimo je tko blo, da je ful hotu it za predsednika ne pač v senat za študente univerze v ljubljani in pač reku, da razume, da če pač bo to sprejel, bo še mnj časa za naju ampak, da bo zarad tega, če pač to sprejme in je

pač reku, da vrjetno ne bo, ker mu je neumno in stresno kokrkol že, da se bo pol outiral svojima, da pol lahko več časa preživiva skupi in sm vidu, da mu je pomembna ta pozicija in pač sm vedu, da si itak ne bo to zgodil in sm reku lej pač ti sprejmi, kr itak vem, da ti to ful velik pomeni in vem, da se svojima dvema ne boš do konc mesca outiral, ker pač ne deluje tko amm, pač sem skos urgala, da pač se outira takrt, ko je njemu prijetno, ko je pač prpravljen za to, ne neki na silo in ja, je sprejel ni se outiral, kar je blo za pričakovat ampak je meu tut kako bi reku tko momente, spontane tko ob treh ponoči tko da me je že v avtu prjeu in tko dej te bom jst svojima zdle outiral mislm tko zdle svojima zdj predstavu, da se pač outiram, ker pač je stresno, sam sm ga pol tko skos pomiriu v smislu lej kul je, bova že pohendlala, ne rabš nč na silo se zdej outirat zarad trenutne stiske, naredi ko boš na to pripravljen, ne ko bo za to panika. Tko da ja, v bistvu prot koncu zveze se je outiral še ene dvem frendom al neki tazga, staršem takrt ne. Ampak ja, je blo stresno in je blo tut par paničnih napadov z njegove strani recimo, da se je bal, da bo frend v mojmu stanovanju našu fotoaparata, k je biu tm, ker pač kaj če bo najdu dokaz, pač najine skupne slike.

A: A pa si ti tudi kdaj mel kakšen paničen napad glede tega, da bi vaju kdo ... [me prekine]

I: Ne, v bistvu men je blo čist jasno, da folk ve in pač osebno ne bi nč spremenil, razn tega, da bi pač lahko sproščeno naprej pač furala odnos. To.

A: Veš kaj te nisem vprašal. Kdaj si se ti sploh razkril?

I: Komu?

A: Prvo razkritje, na primer.

I: Fora je bla, da sm jst pri sebi ozavestu pač z bivšim kar je fora pač pri devetnajstih. In fora je bla, da sm jst še dva tedna pred začetkom zveze ... sm meu še frendici poslau sms, k sm sedel na vlaku ok, vidm zakaj bi ženske noge lahko ble smatrane kot seks simbol, kot neki seksi. Takrat mislm, da sm mel pač fazo, ko sm mislu, da sm aseksualn, no in pol sm tkt bivšega že poznal in sva bla frenda, sva se zabavala in pol po tem ko se je men on outiral. Pač, ko se je on men outiral se je men fizično se mi je zvrtel in sm rabu it na wc, ker pač kako je lahko ena tako straight looking oseba gej in vrjetno se me je neki dotaknlo v men. Neki v men se je premaknlo. No kokrkol tale dva tedna kasnej, kšn mesec, je tko blo, k sva spet mela te neke homoerotične fore tale ej kaj pa če se ne bi samo zabavala v tej smeri ampak bi tut kej iz tega dejansko kej blo je on men napisal in sm samo odgovoru, da ok jst nikol nism tale hotu bit v zvezi al hotu bit starš, ker se pač bojim, da bi zajebal in mi je tko blo, kaj pa če mi zaupaš in bova že pofurala in tko ok. Tko da v bistvu sem takt istočasno in ratu pač bil v prvi zvezi in tale bil s tem ratu gej.

A: To je bilo pri devetnajstih ali kdaj?

I: Osemnajstih oziroma v začetku devetnajstih, ja.

A: A pa si se za tem zdaj kdaj v zadnjem času spet razkril?

I: Da bi to prov komu zdaj povedal? Ne, ker v bistvu folk itak ponavadi ve, oziroma pač predvidi al neki, aa in če slučajno amm, mogoče še najboljši približek tega je, da smo šli z eno frendico na kavo in sm ji sam reku, da ej jst sm pa ugotovu, da na tindrju sm vidu, da mava ful skupnih frendov na ta način. Tko sm se nekak indirektno outiral, nism pa ja dau tko direktno povedu al reku ej jst sm gej.

A: Kaj tebi razkritje sploh pomeni? A je to vedno nujno eksklamacija "jaz sem gej" ali lahko poteka tudi v kakšni drugačni obliki?

I: Ja, na primer ta moj primer, da daš subtilno vedt, oziroma pri mojih razkritjih je blo tko, ej mam tipa oziroma z njim sva bla skupi. Al pa recimo, da je blo par takih primerov, da sva se preprosto poljubila pred skupnimi frendi in sva dala s tem vedt.

A: Pa imaš načeloma dobre reakcije na razkritje?

I: Z izjemo staršev, ja. Pač razen staršev, vedno je blo vse kul.

A: Kakšno reakcijo pa bi si želel s strani staršev?

I: Aam, v najboljšem primeru bi blo ok super, ok, nč ne spremeni, še zmeri te mava rada oziroma vse je kul aaa, s tem da dvomim, da bo temu tko. Bolj ne bi blo. Realno pač vrjetno bi blo z matrne strani amm sm vedla, al neki, pač vrjetno mal pasivno agresivnega očitka ampak ne nujno namernega oziroma slabo namernega, z očetove strani pa vrjetno kšno jokanje al neki in eventualno sprejemanje zarad tega ker pristno mislm, da me ma preveč rad, da bi to lahko med naju pršlo ker pač se mi zdi da, če že zdle ve vsaj nezavedno, pa s emi zdi da tut zavedno se pač poigrava s to idejo, še posebej če je pač govoru s teto v smislu pač, da ja mogoče pa je samo faza al neki kokr je omenila al kokrkol že, tiste klasične, da bo kako bi reku tut to predelu in sčasoma sprejel. Ker pač kokrkol tega ne razume al kako bi reku, am mene preveč rad, da bi to lahko med naju pršlo. Se mi zdi.

A: torej imaš v bistvu občutek, da bi razkritje znalo biti nekaj pozitivnega, če prav razumem?

I: Hmm. Neki zlo stresnega definitivno. Pozitivnega pa predvsem zame. Za njiju ne, se mi zdi, ker kako bi reku mata neke svoje želje in pričakovanja. Aaam, ampak se mi zdi, da na dolgi rok zna bit to pozitivn za vse, ker se lahko bolj odkrito pogovarjamo glede vsega in pač jst lahko svoj lajf lažje, boljš delim z njima. In ne skrivam. Kar v bistvu si mislm, da bi si tut ona dva želela, da pač sm jst ob njima bolj sproščen in pač ne skrivam. To.

A: Pa če greva stran od te hipotetične situacije. Pri prijateljih, s katerimi si razkrit, ali lahko primerjaš obdobje pred razkritjem z obdobjem po razkritju?

I: Boljše počutje, pač predvsem, pač konkretno, če so ble kakšne homoerotične fore pač men je ful blo ne kul, da pač sem se zavedu, da je pač stresna situacija in mislm oni so s tem, kokr smo se pol pogovarjal, hotl sporočit da vemo in ok, kul je, sprejemamo, ampak jst sm to doživel kot kako bi reku bullyanje, na nek način. V bistvu sem podoživel travme iz srednje in osnovne šole kokr kol. Ker pač je v bistvu kokr kol je namen biu drugačen, je

rezultat bil enak. Ampak po razkritju naprimer, tut če so pač ble te homoerotične fore, tega nisem več dojemal kot bullyanje ampak kot zajebancijo, kar tut je bla in tale, bil sem bistveno bolj sproščen z vsemi, ker jst nisem rabil več razmišljat kaj bom povedu, kter izgovor bom meu, kako se rabm počutt kaj rabim skrivat, česa ne smem povedat in tko naprej. Recimo čist konkretno z bivšim, ko sva šla skupaj v Haag, je tko blo, kater od naju je zdaj šou v Haag. Resno... Tist k ni šou v Haag, kaj bo pol povedu, da je delal čez praznike, čez počitnice. Res neumno, ampak ja, pač recmo temu nujno zlo. Tko da ja, rečmo, da mi je olajšal, da sploh ne rabim razmišljat in v bistvu ful če sm se pogovarju s kšnimi frendi, k so recimo tut v omari, je tko blo, da ful jih prav, da ja sej tale pomoje ne bi nč pozitivnega iz tega pršlo, ker sej mi ni bed pač ampak po moje da dokler si v omari ful ne razumeš kolk energije ti požre to konstantno razmišljanje in skrivanje pač od zaimkov do izgovorov do vsega in pol, vsaj po mojih izkušnjah in primerih, da pol ko enkrat se outiraš in si sprejet, da pol šele za nazaj vidš, ne nujno takoj ampak pol za nazaj kolk se bolj in lažje počutš.

A: Ali poznaš veliko ljudi, ki so še v omari?

I: V bistvu niti ne. Ker takrat ful, ampak tut zdle se mi zdi ne vem, al sm zamenju družbo al tale nismo več v stiku. Tko da trenutno itak se bl ko ne družim s takim folkom, k so out and about in se pač kul počutjo in ja pač tut nimam tolik zlo, mislm itak je ponavad moja družba starejša, kar pomen da je tut med tem več folka, ki so out in sploh se trenutno ne morm spomt pač nobene osebe za katero bi vedu, da je v omari.

A: Se ti zdi, da se je to bolj časovno spremenilo ali je bolj posledica tega, da si spremenil družbo?

I: Oboje. Pač eno se mi zdi, da s starostjo, ker amm do neke mere vrjetno rabš dozoret oziroma tut tale se dovolj sprostit v okolju, da se lahko dovolj pač odpreš, ker recimo pr začetku faksa ful folka še kr eni še kaj jst vem iz manjših mest, recimo tut iz kranja, k ni tok majhno mesto, plus še tale, da eni rabjo cajt, da se sami sprejmejo in ja tut s starostjo. Tko da ja, pomoje se tut čez čs naveličaš in vidš, da ej res nč ne spremeni in se kul počutš. Pač če nč družga več začneš vn hodt in vidš kok zelo nisi sam kok nisi tok zlo edini gej kokr se ti zdi in v bistvu tut vidš za nazaj kok folka je blo istospolno usmerjenih in sam ti tega nisi ozavestu, oziroma se je ta isti folk skrivau tko kokr ti. In tut ne vem morda, spet moj morda samo filing, se mi zdi da tut mogoče mlajša generacija je bolj odprta, ker recimo samo na primeru moje gimnazije naprimer. Ko sem jst bil četrti letnik, noben ni bil outiran, recimo jst tut zase nism sploh vedu takt. Ampak recimo takt drugi letnik pa je že meu neki takih, k so že bli totalno out. Tko da se mi zdi, da vrjetno tut se to mejbi mal spreminja. Lahko da je čist moj filing, lahko pa da se morda kej spreminja, je kej na tem. Za tistga jst nism tut nč slišal nč slabga, tut da bi ga kdo bullyal al kaj. Vrjetno mu ni blo lahko, pač sej kermu pa je, sam tale nism pa slišu, da bi kjer blo ful izpostavljen, da mu je ful bed, da se ful nanjga spravljajo al pa karkol.

A: ko si govoril o razkritju, da si verjetno s starostjo bolj pripravljen itd. ali imaš občutek, da so še kakšni drugi pomembni dejavniki, ki vplivajo na razkritje? Ali si mel ti kakšne specifične situacije, ki so pripomogle k temu, da si sprejel odločitev, zdaj se bom razkril?

I: Hmm, torej neki zunanji dejavniki. Hmm. Vrjetno je ful pomagal to, da sem pač mel frendico, ki je bla odprto lezbijka. In ker sm pač vidu, da okol nje se folk čist nč drugač ne obnaša kokr bi se sicer, pač amm, edino kar sm negativno doživel je pa to je mogoče samo karakternost z njo povezano, ne pa s spolno usmerjenostjo, pač da se je govoril, da vse kar ji ne uspe oziroma vse kar ji spodleti je zaradi tega, ker je lezbijka. To je zase pravla. Zdej ne vem a je to blo kot neke vrsta homofobije al kaj ne vem, tut je nism karakternost tok poznal. Če točno odgovorim na vprašanje, ful mi je pomagal, da sm zanjo vedu in amm, kaj še kej tazga. V bistvu tut pomoje, da z dejtanjem sm ubistvu ugotovu, da je ful več folka, kokr bi si mislu. Pač da res nisi tolik sam in predvsem recimo best frendica, k me je totalno sprejemala in se mi zdi, da ko maš enkrat okolje, kjer se počutš totalno sprejeto, da si pol OK, kul sem, kul je. Tko da točno kšnih zunanjih dejavnikov ni lih, tko specifičnih, mi je pa pomoje vse to olajšal, ne pa pač pogojeval.

A: Recimo omenil si zdaj to svojo "best frendico" in da te je popolnoma sprejela. Ali je to sprejetje iz njene strani na kakršen koli način vplivalo nate?

I: Ja totalno, kr se mi zdi pač, da ko enkrat vidš, da te nekdo brez pogojno in totalno sprejema pač si mislš zakaj pa ne bi bil še kšn tak drug folk. Mogoče pač nezavedno ampak če se ob eni osebi počutš totalno samozavestno, da te ena oseba že totalno sprejema, zakaj ne bi bla še ena taka. In pač tut v teh kako bi reku manj sprejemljivih aspektih.

A: A si imel potem kakšno reakcijo, ki je mogoče v tebi povzročila kakšen strah pred ponovnim razkritjem?

I: Pač ne, sam tale sm bil, mislm tko tud mam v mislih pač komu se bom outiral, recimo, k sm sestrični povedal, k se mi je zdel, da recimo sprejema ampak z njo, ona tut k sva se pogovarjala recimo mi je tko govorila o enmu frendu al o eni frendici, k je pač bla LGBT osebnost in pač sm pr njej potem sklepal, da ej ona zna bit safe. Recimo pri njeni materi nism biu več zih ampak jo mam ful rad, je pač ena izmed mojih najljubših tet, če ne najljubša teta in sem jo pač vprašal ej a misliš, da bi sprejela in je bla pač dej ne pričakvat kj pretirane reakcija, da bo pač ful oh in sploh sprejemala al kokrkol, sam tko kot pač opozorilo. Ji bo kul nau nč mela proti ampak ne pričakuj, da bo zdj oh in sploh kul. In pol sm tko biu pač fuck it, ker sem mel tisto obdobje pač dejmo se povsod outirat tko rečen pač ne čist, ampak sm meu to željo, ker in me je tuki bivši clo oviral pr tem, zaradi tega, ker ok vrjetno kot relevanten info je pač, da so ti sorodniki po večini iz Bosne, ki ne velja za najbolj toplo okolje, kar se tega tiče. In je v bistvu mel že rahlega paničnega, dej kaj če temu bratrancu poveš, da nau kšna jeba al neki. Ampak ne, tut teta je blat ko pač sm jo pelu na sprehod, k je bla lih na morju, k sm jo pač pršu pogledat, ker je bla z mojima staršema in sm tko biu ej lej ne vem če to karkol pr teb spremeni al kako, ampak jst mam tipa pač zrd tega ker mi je še kr blo mal cringey tale povedat, da sm pač gej. Lažje se mi je blo pač outirat ne da bi omenu pač svojo spolno usmerjenost in je pač za sekundo pogledala pač

pred sebe, normalno sva še kr naprej hodila in tko ja ok kul, lej to pr men pač nč ne spremeni, totalno te sprejemam, tale totalno kul tralala in v bistvu tisto, kar je sestrična rekla, da naj ne pričakujem, sem to dobu. Kar je ful vrede in tut ni mojima staršema nč omenla. Ampak ja, v bistvu se mi zdi da v tistih letih po sprejemanju samega sebe da mi je največja ovira pri outiranju biu bivši zaradi svoje lastne ponotranjene homofobije do samega sebe.

A: Pojdiva kar na prej. Skozi ta intervju želim predvsem videti, če razkritje na kakršen koli način vpliva na tvojo samopodobo in samospoštovanje. Tako da predno greva na to, me zanima kako ti sploh gledaš na samopodobo in samospoštovanje. Kaj recimo tebi samopodoba pomeni?

I: Ok, samopodoba meni pomeni to, da sebe sam sebe totalno sprejemaš in se zase še najbolj navijaš. Pač da maš sebe rad brezpogojno in da tale zase navijaš. Da vase vrjameš. Pač v bistvu, da se ne pustiš, da te zunanji dejavniki zjebejo grdo rečen in da pač kljub vsem strahovom oziroma kljub vsem pomislekom ownáš to kdo in kaj si in greš naprej. Tut če pač ne dobiš nujno pozitiven feedback.

A: To gledaš kot na dobro samopodobo?

I: Tako.

A: Kaj bi ti bila pa recimo slaba samopodoba?

I: Strah, pač v bistvu to, da ne sprejemaš totalno samega sebe, da te je strah in da se prepustiš temu strahu, pač da te mal paralizira in te ne prepusti, da se, pač dovoli, da se premakneš. Pač v bistvu stagnacija tut na nek način. In vrjetn tut enormna želja po spremembi samega sebe, zarad tega, ker samega sebe ne sprejemaš ergo rabš bit drugačn. Kar pa ne nujno pomeni, pač ker pač se mi zdi, da tut pr pozitivni samopodobi se lahko spremeniš, ampak bolj kot nadgradnja samega sebe pač kar je tut na nek način sprememba ampak nadgradnja, pač zboljševanje že obstoječega, pri negativni samopodobi pa se mi zdi pač totalno spreminjanje tega kdo in kaj si.

A: Razumem. Zelo zanimiv pogled. Pa mogoče pri sebi lahko gledaš na samopodobo kot na nekaj, kar se je spreminjalo tekom [... me prekine]

I: O totalno.

A: Pa se ti zdi, da je tudi razkritje imelo kej s tem, ali pač [... me prekine]

I: Ja defo. Zarad tega, ker se mi zdi, da če sam sebe ne bi sprejemal, pač tud v tem aspektu, bi se rabu skrivat in se ne bi sprejeu in bi se rabu skrivat, kar pomeni, da se ne počutm dovolj samozavetn, oziroma da sam sebe ne sprejemam dovolj, vsaj v tem aspektu. In se mi zdi, da to, da stojiš za tem, kdo si in kaj si, pač tut kar se tiče spolne usmerjenosti al spolne identitete, da pač ja maš sebe rad in se ne dovoliš premaknit tega.

A: V bistvu si že sam omenil samozavest, oziroma dajmo preit na samospoštovanje, kaj ti to pomeni?

I: to v bistvu pomeni, da maš tut neko dostojanstvo oziroma pač nek pogum in tut ne glede na to, da če si neki če si v enem slabem okolju, slabi situaciji, da pač ohranš nek jaz in si rečeš ne. Pač ne rečeš nekemu drugemu ne, zaradi tega ker pač maš sam sebe preveč rad. Pač recimo po break upu pač v mojmu primeru je samospoštovanje blo to, da kljub tebu, da sem mel ful enormno željo pač iskat pozornost, da se vrne po starem, da je pač blo ne, mam neko svojo dostojanstvo, pač da ne bom se za nekom metu. To.

A: Razumem. Isto vprašanje kot prej, a misliš, da se je spremenilo tvoje samospoštovanje?

I: O totalno. Pač, se mi zdi, da po samem outiranju al na sploh?

A: Po utiranju.

I: ja, ker pač kot rečeno nisem se rabu bit prestrašen, nisem rabu pač skos razmišljat in sem pač lahko ownu, da to sem. Ker pač takoj, ko se rabš neki skrivat se mi zdi da kokrkol mogoče na zuni izžarevaš neko pač samozavest al neki al samospoštovanje, mogoče ni temu čist tko, mogoče vsaj ne na eni zlo globinski ravni. Se pravi, ne pravm, da je to pogoj, pač outiranje, da maš samospoštovanje, ampak se mi zdi, da bolj pogosto boš imel outirane osebe z visokim samospoštovanjem, kot pa obratno, se pravi osebe, z nizkim samospoštovanjem, ki pač so totalno v omari. Ampak ne pravim, da pač to ne obstaja. Itak. Komot.

A: Potem na splošno v bistvu bi lahko, oziroma je tvoje mnenje, da razkritje ima vpliv tako na samopodobo kot tudi samospoštovanje?

I: Ja ker se i zdi, da tut morš met veliko mero samospoštovanje in samoljubezni recmo temu tko, da stojiš za sabo in rečeš ja sem to in to in to in pač ne glede na to pač kljub strahu, da pač mogoč ne boš sprejet.

A: Ali bi mogoče lahko iz primerov ljudi, ki jih poznaš sklepal tudi kakšne posledice je imelo razkritje za njih? Če govoriva na splošno.

I: Se pravi za LGBT osebe? Hmmm. Recimo zdej totalno ne mogoče, je nepovezano. Mam prijatelja, ki je v omari. Ampak čuti, ne potrebo, ampak istočasno razmišlja, da bi blok ul, da se outira in si tega želi, istočasno pa reče da pač ne bi, ker pač ti pomisleki in strahovi. Tko da v bistvu, ko je reku, da nazadnje je gledu glih pač porniče na kompu in ga je mati vidla, pr njegovih 30 ali 31ih, da je v bistvu, ko sva se pred pol leta pogovarjala, ja mogoče bi blo kup, pol ko ga je mati pa zasačla in tega ni mogu res skrit, se je v bistvu počut olajšanga, se prav da je zaradi enga eksternega razloga, da ga je neki outiral in se je pač počutu kul. Potem, da recimo aaam, poznam tut ene par primerov, kjer si vključno z mojim, folk ne upa outirat iz skrbi zaradi staršev. Pač recimo, čist v mojmu primeru, jst se svojim staršem ne upam primarno outirat zaradi tega, ker me je pač strah, da to nau slabo na njihju vplival. Konkretno pač moj fotr je razmišljal o samomoru, pač po tem, ko je samo razmišljal o tem, da je mogoče opcija, da sm jst pač gej. Tok da je se začel name pač da se ga pač pomiri. O tem od kaj še kšna taka oseba, ful nisem sam pač dost jih je blo takih prstrašenih, pač pa niso vedl kako bi oziroma se mi zdi, da v ne malih primerih je blo mogoč clo mal samoprepričevanje, da to ne bi blok ul. Ampak se mi pa vseen zdi, da je

neka skrita želja, da si folk pač to želi narest. Ker se mi zdi, da si vsak pač želi bit totalno sproščen glede samega sebe pač in v svoji koži in v svojem okolju in sprejet.

A: Razumem, da se ti zdi to tako, ali se ti pa zdi, da je razkritje potrebna stvar na eni točki? Da je nujno potrebna stvar?

I: Ne. Če se oseba počuti udobno oziroma če enostavno pač ne čuti te potrebe, ker marsikdo tut ne čuti te potrebe, kul. Pač eni furajo tko lajf in jim je tko kr kul in se pač totalno počutijo udobno in sprejeto glede tega ne morm pač jst reč ej to je dobr zate. Pač če oseba misl, da je to pač zanjo dobr, kul, supr, če je srečna, super.

A: V bistvu sem prišel bolj kot ne čez glavne teme intervjuja, zdaj je samo še kaj se ti recimo zdaj dogaja, kako bi ocenil trenutno življenje po nekem razkritju in ali maš še kakšne posebne stiske, ki jih v zvezi s tem doživljaš, kakšna dodatna pričakovanja glede prihodnosti, pa na sploh kako bi recimo ocenil kakovost svojega življenja?

I: ok, zdej ne nujno kot pogoj, pač zarad outiranja, vrjetno je pa ogromn dejavnik, glede outiranja pač, da se bistveno bolj počutim, bistveno bolj sprejeto, bistveno bolj zadovoljno. To je eno, drugo pa v bistvu bi si želel, da je mogoče glih tm, k sm biu mlajši, recimo kšna predvsem srednja šola, da bi mogoče blo več LGBT oseb, oziroma pač, da bi se o tem več govoril, zarad tega k jst pač tkt nism meu nobenga stika, sploh nism meu ozaveščeno, da je to možno. In ko sm recimo imel sošolko, ki se je identificirala kot bi, men se je to zdel neki najbl carskega tko neki najbolj kul in recimo s eprov spomnem, da ko sm šou domov enkrat in sm po cesti prov razmišljal ej, kaj pa če sm tut jst bi, t o bi blo ful carsko in je pol en glas v men reku tko ne, lej, dej sam priznej si, pač si gej in sm tko komi zdržu solze pač dokler nism pršu domov ampak pol tut sam pr seb nism pač, ful sm biu zmeden, ful sm biu zgubljen, ker pač nism vedu zakaj recimo gledam za tipi zakaj me prvlačjo in pač pogrešam, da pač nism tega že prej vedu. Da pač ej je možn, tut to je kul. Recimo, ker se mi zdi, da če bi vedu, da je to možno in, da je to ok, bi se tut jst bistveno bolj počutu in bi se pač lahko tut bistveno prej sprejel. Samo to.

A: Kaj pa zdaj recimo, ker na začetku si začel govorit o tem, da trenutno nisi najbolj prepričan kaj pa kako, ker maš pač nove informacije ... [me prekine]

I: Men se zdi, da je pač spolna usmerjenost neki, kar je pač fluidno. In pač mam recimo tut prijateljco, ki se je pač mela vedno za strejt, da pa ma recimo tut obdobja, kjer je pa gledala samo in izključno lezbično pornografijo in jo je totalno rajcal, kljub temu, da se je pač identificirala kot strejt. In pol k sva se pogovarjala pač, je rekla, da se pa morda identificira pač kot bi curious in je pač tut šla na par dejtov pač z eno punco, tko da ja, tut recimo zase se mi zdi, recimo ko pogledam v otroštvu pa na splošno tko ceu lajf sem mel tko ful enih crushov na punce pa tko ženske like al kakorkol že in mi je zdle spet na nek način malo razkritje, zarad tega kr pač je mogoče tut tist, k po drugi strani znotraj community-a, pač LGBT komunitija pač ne slišiš tut tok mogoč zlo glede bi, pač pa tko ja dej pač priznej pač sam gej si, al kokrkol že, in recimo tut jst sm recimo meu obdobje ko sm pač si mislu za enga prjatla, da je samo v fazi, pač da je bi, zarad tega ker pol k sm ga vprašu tale akkšno pornografijo pa gledaš, je tko biu ja samo pač možko, samo pač

homoseksualno in je zaradi tega, ker sm jst mislu, da pač samo s polna usmerjenost je samo pač tista, ki pomeni, ne pardon, seksualna usmerjenost je tista, ki pač pomeni tudi spolno usmerjenost, sem si mislu pač ok, vrjetno je v fazi pač tistga bi in pol, k se bo enkrat pač totalno sprejel, se bo identificiral pač kot homoseksualna oseba, nism mu pa nič šou rečt, ej pač mislm d si tak in tak pač to je biu moj pomislek, k sm ga obdržu zase in sm ga totalno sprejeu kot biseksualno osebo, sam zj k vidm, da pač eno ne pomeni nujno drugo, je tko ok kul in pač tut pr sebi bi tko pač vidu v tej luči pač z razlogom sem mel tok enih crushov, z razlogom opazm kšno osebo ženskega spola ne samo zaradi tega, ker mi je estetska, pač ker yay umetniška duša, ampak je mogoče neki več za tem. Pač crusha ne razviješ na neki, kar je samo lepega. Tko.

A: Ali ti daje ta informacija kej miru? Več sprejemanja, tega, kaj si doživljal?

I: pomoje, da več sprejemanja, zaradi tega ker, kako bi reku, bolj sam sebe sprejemam na nek način. Bolj se kul sam pr seb počutim in v bistvu razmuvenje predvsem kar me v bistvu predvsem pomirja, ker recimo prej v srednji kar sm recimo pogrešal, da nism tega sam pr sebi vedu, ker nism meu razumevanja in me je zmedl in recimo zdej spet to pač ok mi daje neko razumevanj in glih to razumevanje me pol pomirja.

A: Super, da si to rekel, ker me je spomnilo na eno stvar in sicer, znotraj skupnosti se pojavlja gibanje proti identitetnim politikam, kar v bistvu pomeni, da se ne identificiraš kot npr. lezbijka ali gej, ampak imaš nenormativno spolno usmerjenost, torej nisi strejt. Kakor sem razumel, je tebi v bistvu razumevanje kam spadaš dalo nek mir? Kako pa misliš, da bi lahko to, da enostavno rečeš, da si nenormativen, dalo isti občutek, ali potrebuješ ... [me prekine]

I: ne, isti občutek bi bil, ker potem ne bi imel, v bistvu je bolj vprašanje česa pol ne bi imel. In to pomen, da ne bi imel folka, oziroma mnenj ljudi, kokrkol že, ki pravjo, da rabš bit to in to in to. Pač če bi mi nekdo reku ej karkol čutš, je kul. Kul je recimo, da pač maš čustva za tipe, ženske kokrkol že, se mi zdi, da bi avtomatično sam sebe sprejel. Ker dokler pa maš pač folk, ki ti pravi pač morš to čutt, oziroma je narobe da to in to čutiš, pol se ne morš pač se ti želiš zaradi tega ukalupit. Zarad folka, ne zaradi sebe.

A: Dajva še res zaključit, kakšna misliš, da zdaj nasploh po procesu, ki ga imaš za sabo in po vseh teh izkušnjah, bi ocenil, je kakovost tvojega življenja?

I: Se mi zdi, da je bistveno boljša. Bistveno bolj sem happy sam pri sebi, bistveno bolj sem zadovoljen pač z lajfom in edino, kar pogrešam je community in to je ne toksičen community, ker se mi zdi, da pač kokrkol maš posameznike, ki te sprejemajo pri katerih se kul počutiš istočasno pogrešam širši kako bi reku community al neki, kjer bi se glih tolk udobno počutu, zaradi tega, ker se mi zdi, da tut znotraj communitya oziroma znotraj same skupine obstaja folk, ki pač al postavlja druge stereotipe al jih v bistvu druga oknčna, druge predalčke. In njihov odnos je tko pač mal ne ok. To. Pač ker se mi zdi, da en folk je totalno embracau, da pač kako bi reku to svojo nalepko in sem zdi da potem še prej še kr naprej hoče to propagirat, še v večji meri.

A: Ali maš kakšno idejo, kje bi lahko v prihodnje dobil take vrste community? Misliš, da je to možno?

I: Ne. Pač v bistvu zuni, mislm, da ne. Ampak se mi zdi, da ustvariš sam svoj community, kar pač zame pomeni družina. Pač zame družina ni tisto, kar je krvno sorodstvo, pač to se mi zdi samo folk s katerim si pač po nekem naključju rojen, pač z istim, podobnim genetskim materialom. Družina je zame pač folk s katerim se obdaš pač v bistvu sekundarna družina, ob katerih se udobno počutiš in si totalno sprejet. Tko da v bistvu tuki s emi zdi, da je tist community, ki bi ga pogrešau, v katerem bi se počutu totalno sprejeto in dobrodošlo in bi mi blo vseen za to kar kdorkol prav zuni. Pač čist konkretno, pr srečanju tut v kakšni tifli al kokrkol že, ponavad glih k sm brau člank, ponavad v kakšnih takih eventih al neki recimo za istorasne osebe se počutiš bl sprejeto, pač to so moji ljudje. Jst na takih eventih se bl ko ne počutim tuki so posamezniki, ki so iste skupine kokr jst, ob katerih se kul počutim, ampak pol maš drugo polovico sobe, kjer se počutš k v najboljšem primeru kot kos mesa, v najslabšem primeru pa kot, da te merjo pač od glave do pete in pač kako bi reku, te pol al razvrščajo al opravljajo al neki, pač v bistvu hočjo spet neki od tebe. Pač hočjo te spet nekam dat.

A: Ali imaš recimo kakšen poseben strah, s katerim se trenutno soočaš, ki bi bil navezan na razkritje?

I: Da bi me nekdo zunanji outiral ne, pač posebej mojim staršem recimo en folk me je vprašu a te ne skrbi, da bi nekdo od zuni, da bi recimo starša zvedla, ne. Recimo, ker se mi zdi da tut če bi kdo zunanji reku, ne spremeni, da ona dva že vesta in tut če bi nekdo zunanji reku ej vidu sm ga s tipom al karkol že bi recimo, konkretno moj fotr bi reku ja vrjetno je sam frend, mejbi si narobe vidu, bi našu pač razlog zakaj to ne sprejet oziroma zakaj tega ne slišat. Aaaam, strah povezan z razkritjem usmerjenosti nasploh al s communityjem al samo z razkritjem?

A: kakor želiš.

I: v bistvu pr razširjeni družini se prav kšnim sorodniki zarad tega, ker iskreno rečeno jih dojemam kot bosanske hillbillie po večini, kar tut eni dejansko so. Po mojemu mnenju, pa lahko da se motim, bi v najboljšem primeru bi se me odpovedal, v najslabšem primeru pa ne vem. Tut men direktno rečen bi z veseljem totalno javno postal na fejsbuku razne take LGBT poste, mam pa za to pač posebej LGBT skupino, kjer mam not folk, ki je pač totalno sprejemljiv in nimam not raznih sorodnikov, zarad tega, ker me v bistvu skrbi kako bi to pol vplival na moja starša. Pač strah me je, da v bistvu , ker vem, da njima ful pomen ta družina in me je strah, da pač bi pol ona dva bla na slabšem zarad tega. To je vrjetn edini al največji strah, kar se tiče razkritja.

A: Kaj pa kakšna svetla točka, veselje, kaj takega, kar imaš recimo trenutno, da zaključiva na lepi noti?

I: Ja, šur! ful novga folka, ful kul folka, pač k si ne bi mislu, da bi ga spoznal in v bistvu je ful vreu k spoznaš en folk, s katerim maš neki skupnega. Pač kindered spirit in pač v

bistvu vidš, da pač ok nisi sam nekdo je tut neki podobnega doživel in v bistvu se, tut če se o tem ne pogovarjaš, zavibriraš na isti valovni dolžini in pač maš tist neki skupnega in vaju pač povezuje tut če nimaš al ozaveščeno al sploh ne dojameš.

A: Bi še mogoče kaj dodal, se ti je kej utrnilo med tem, ko sva se pogovarjala?

I: Glede samega razkritja?

A: Karkoli, če ti je padlo na pamet.

I: Ne, to je kr to, če še bo kj, sporočim.

A: Najlepša hvala.

I: Z veseljem, še kdaj.

INTERVJU 2

Datum: 12.4.2017

Trajanje intervjuja: 00:44:33

Starost: 24

Spolna usmerjenost: Lezbijka

Spolna identiteta: ne normativna

Spol pripisan ob rojstvu: ženski

A: Dajva kar začet z vprašanjem, kako definiraš svojo spolno usmerjenost in ali spolno identiteto?

I: aaam, ok. Za spolno usmerjenost definiram pač, da sem pač lezbijka, aaaa spolna identiteta pa je pač pri meni mal v procesu iskanja in je pač ni lih definirana, pač jst se zavedam, da nisem cis in torej padem pod trans ne, ampak pač ni še to čist izoblikovano.

A: Kakšni so pa občutki glede tvoje trans identitete? Imaš podporo kar se tega tiče ali si sama v tem procesu?

I: zaenkrat pač ve za to ena oseba, dve in pač ni ne še neke ful podpore no, ker še jaz o tem nekaj ful ne govorim.

A: Potem v bistvu glede spolne identitete nisi razkrita, če prav razumem?

I: Tako je.

A: Kaj pa glede spolne usmerjenosti?

I: Pa sem.

A: Bi lahko mogoče malce več povedala v katerih krogih si razkrita?

I: V bistvu ve družina, razen pač očeta, mislim, po mojem ve, ampak nisva o tem nikol konkretno spregovorila. Pomoje on res ve, ampak se o tem nikol nisma pogovarjala, pa tudi, sicer ne vem zakaj, ampak ok, drugače ostala družina, mama, babica, dedek, po njeni strani vsi vejo, aaaam in pol vejo vsi moji prijatli, sošolke, v bistvi ljudje, ki me pač poznajo, naj bi vedli no. Ne preverjam pri njih al vejo al ne.

A: Kdaj si se pa prvič razkrila?

I: Aaam, v srednji šoli se mi zdi, ja. In sicer pač v bistvu je potekalo čist tak pri prvi puncu, v bistvi z njo in pol počasi se je začel ta krog širit med prijatli ampak tak zlo ne ni šlo na hitro, pač da bi zdaj v srednji šoli sošolci vedli. Pač vedla je mogoče ena sošolka, ostali pač ne. Bolj sem se držala pač v krogu LGBT oseb pač, ker je blo bolj varno na nek način. Ja.

A: Torej prvo je bilo s punco in potem preko nje se je to preneslo na prijatelje in LGBT krog. Kakšne so bile pa reakcije ljudi, na razkritje?

I: Ja ne vem, recimo sošolka ena in edina, ki je vedla, je bla ful ok kul, pač nobenga problema, aaam pol mama je sicer kasneje zvedla, ko sem bla na faksu, je bla pač tudi malo je bla šokirana, ampak je rekla, da se ji je itak zdelo, ker me je že večkrat vprašala in sem jst zanikala in ampak v bistvu je vreau sprejela. Tista prva začetna reakcija je bla čist primerna, ni blo nobenega zatiranja v bistvu, dobro to kaj je prišlo kasneje je blo drugo. Ko je začela malo probavat kaj zdaj boš mela kakega fanta pol, ko sem bla samska in sem bla pač tak ne, neee mama, ne, pol jo je blo mal, malo ji je blo pač težko no na tej točki se mi zdi, ampak zdaj je kul.

A: Kako si se pa ti počutila, ko si se na nek način mogla sama večkrat razkrivat?

I: A pred njo?

A: Ja, pred njo zdaj specifično.

I: Ja pač ful mi je šlo na živce, ker pač, če sm ti povedala, ne rabiš zdaj upat na to, da bom jaz zdaj mela fanta. Oziroma jst sem ji rekla, da pač jst ne vem s kom bom jaz v prihodnosti pač lahko se zgodi, da bo meni enkrat kak fant kdaj vseč in pač bom z njim, ampak pač načeloma ne in pomoje to, ko sm jst to njej rekla, se je ona ful obesla na to zadnjo biljko in upala, po eni strani upala, no čeprav mi je rekla, da kao spoštuje m oje odločitve in želi, da sem jaz pač srečna in da je to glavno, ne, pa mogoče tudi je večkrat govorila v smislu, da ja, da zdaj bi bil pa čas, da mogoče poskusim bit s fantom ne, pač na take fore in pač meni je šlo to ful na živce in sva se v bistvu na eni točki malo nehale o tem pogovarjat, ker sem se jaz umaknila, ker sem si pač mislila, ne bom se s tabo sploh pogovarjala o tem, če pač ne moreš dojet določenih stvari.

A: Pa se je to s časoma, zdaj kaj spremenilo?

I: ja, ja, je se pol, ko sem bla z drugo punco in sem jo predstavlja in vse, je blok ul. Jo je ful lepo sprejela in je v bistvu ona potem mene sforsirala kasneje, da sem povedala še ostalim sorodnikom. V bistvu je kr ona začela razlagat čist vesela in jst sm bla tako ojoj, ok.

A: Ja, kako ti je bilo drugače to? Ti je bilo vreau, da je to počela?

I: Pač jaz po moje tega ne bi naredila, sam je pač ona ful rekla, da pred referendumom 2015, da kao daj dajmo to naredit, da mogoče pa koga prepričamo. Dajmo to naredit, pač zakaj bi se skrivala, pač v smislu, da ji gre na živce, da ko gremo na družinska kosila in na te piknike in te fore, da mi reče, da vsi sprašujejo ja a L. pride, to jo vsi sprašujejo pa a ma kakega fanta, da pač zraven povabli in pač vedno ona reče ne, po drugi strani pa je tak, ne morem pa rečt, ja, ma pa punco, a bi njo zraven povabli. In v bistvu ja, se je začelo tak, da je sestrična, ki je bla takrat stara 16 al 15 poklicala mojo mamo pa vprašala če mam jaz punco, pa je mama rekla ja in je bla pol mala ful vesela in je pol tut men napisala sms in ful wow wow wow, pač ono tretjo, celi proces tega in pol je mama pač rekla tak čez en mesec, daj pač, povej še ostalim, dajmo še ostalim povedat. In pol je že spraševala da bo punca pač enkrat z mano domov prišla in sem jo pač predstavlja.

A: Sliši se super!

I: No ja, a te zanimajo reakcije?!

A: Ja, definitivno.

I: No, to govorimo o družini po mamini strani, ker sta moja dva ločena in ne gre to več skupaj. In pač po mamini strani pač babica, dedi, teta, stric pa še en stric so bli ful tak, ne vem, pač čutla sem nek zadržek pri njih, v smislu tak, malo jim ni blo to lih kako naj rečem, vseč. Saj mi noben ni upal nič direkt rečt, pač samo, vsi so bili tak, so spoznali mojo punco, so jo sprejeli, samo vseeno se je vidlo ... čutiš tisto energijo, da pač nekaj ni ok, da se jim to ne zdi ok. Mislm, babica je pol enkrat ne vem rekla, da en teden pred referendumom, da njo ne zanima moj problem, prav problem je rekla in jst sm rekla kaki problem... ja to, da maš ti pač punco, pa sem rekla, ja to ni noben problem, pač to pač jaz sem in če ti to dojemaš kot problem, ga maš očitno ti sama s tem, ni pa to moj problem ne, ker pač dejansko ni nič narobe in pol je bla tak jaja no saj vredu, saj veš kaj mislim, nič nimam proti, bodi kar si al karkoli, ampak še vedno pač jst mislim, da otrok ne morete met in jih vzgajat, ker pač to starokopitno mišljenje. In sem bla jst tak ok, to je pač tvoje mišljenje jst mam pa svojega in obkroži ti tam kar hočeš, briga me. Pač sem dala vedit, da pač mene ona s svojimi dejanji ne bo mogla obrnit al pa ne vem, mi povzročat slabo vest al pa karkoli. Tko da ja, zdaj smo pač tak. Jst se se malo odmaknila sicer od celotne te družine, ker pač mi ni ... ne počutim se lih tak najboljše in ne vem. Pred kratkim, ko smo meli pač eno kosilo in sem prišla po dolgem času pač na to kosilo, na babičin rojstni dan se je prav videlo kak so si vsi sorodniki za mizo, torej še njeni bratje in sestre prav na nek način ono oddahnili, prišla je, ok ni nam zamerla, v smislu pač in pol se mi vsi tam nekaj prilizujejo in to in je meni pač tak, come on, vsi vemo koliko je ura.

A: Pa a bi si za prihodnost želela, da se odnosi spremenijo? Kako se glede njih počutiš?

I: Pač vsekakor bi blo kul, če bi se spremenili, ampak pač jst se zavedam, da to je dolgi proces, da se to ne more zgodit čez noč in, da bi mogli bit obojestransko, pač obe strani bi si mogli to želet. In jaz in oni. Pač na nek način si želim, po drugi strani pa ful nimam energije, da bi vlagala svoj trud in čas še v to, z osebami, ki ne vem, so pred tem govorile ne vem o LGBT osebah in še govorijo recimo na zlo grd način. Zdaj ker pa pač sem jaz ena izmed teh oseb, so pa pač tak aha, dajmo zdaj malo pazit kaj rečemo v njeni prisotnosti al pa v prisotnosti njene mame, da ne bo pač kaj narobe. Ker zdej nek tak sovražni govor se je končal, ampak jst vem, ad se je to končalo zaradi mene, ne pa zato ker bi oni dejansko tak mislili, ne. Upam lahko, da bo drugač. Sej načeloma ni tak katastrofalno, je ok, ampak pač tudi ta oddaljenost krajev nas malo ločuje in pač vsi bi se mogli potruditi, da se vidimo, ne samo jaz. Ne moram bit vedno samo jaz tista, ki se bo trudla in delala na odnosu sam zato, ker pač ne vem, jst se ne čutim dolžno delat na odnosu zato, ker sem jst ena izmed LGBT oseb, pač jst to sem, zdaj pa pač sprejmi to, al pa pač ne sprejmi, ampak pač če ne sprejmeš in to sem se jst pač odločila, da take osebe pač potisnem na stranski tir, ker ne gre drugače no. Tak se mi zdi no, zdj pa familija gor al pa dol.

A: Veš kaj me zelo zanima, ker praviš, da se zdaj iščeš glede spolne identitete. Ali si lahko predstavljáš scenarij, v katerem bi to podelila z družino?

I: Pač mama na nek način, ja v bistvu je mama še ena izmed oseb, ki ve, ker me je tudi vprašala, ker hodi na to podporno skupino na Legebitro in tam ne vem mislim, da so štiri družine al kak naj rečem, štirje starši oziroma po nekod prideta oba starša, ne. Ampak jim vsi oni starši se pač od transspolnih oseb in se je moja mama ful tak počutla, ko je poslušala njihove zgodbe, kot da po eni strani posluša mojo zgodbo pač na nek način. In mi je t pač enkrat povedala in me je začela pač nekaj spraševati o tem in jst sem bla pač tak, ok, pač kaj mi zdaj hočeš povedati. Je rekla, ja da ne vem, jst sm pol tam rekla, da mene mogoče še vse to čaka, pač kr tak direkt. In sem bla pač tak, ne vem če te še karkoli čaka ampak pač, ker še niti jaz ne vem, samo pač definitivno če gledaš ti iz strokovnega vidika, kot so poimenovanja, jaz pač ne spadam v cis normativnost, pač to mi je jasno. Pod kaj pa pol avtomatsko padeš, ja pač pod trans padeš, zdaj pa pač transspolnost je širok pojem in zdaj se pa najt nekje tu, je pa pač se mi zdi malo dolgo trajen postopek.

A: Se ti zdi, da potrebuješ prav neko identiteto zase, s katero bi se [... me prekine]

I: ne, ker pač ful ne maram tega predalčkanja drugače. In se mi ne zdi. Bolj se osredotočam na ta trenutek, kaj jst rabim, kaj je pač meni kul in kaj ne.

A: V bistvu potem se tvoja spolna identiteta spreminja? [prikima] Pa poleg mami, kako sta še te dve osebi, ki vesta odreagirali?

I: N. je v bistvi to na en način, nekak privlekla to iz mene. Mislim privlekla, sej meni je po eni strani že jasno, samo ona je bla tista, ki se je začela o tem z mano pogovarjati in me je začela malo spraševati o tem in je bla pač ful kul, pač ni, v bistvu je ful dobro odreagirala, ful je bla ono ... mislim, malo je blo na začetku šok, ker je za njo vse to ful novo in je bla mogoče malo prestrašena, ampak vseeno se mi zdi, da je ful lepo sprejela, pa se ful trudi. In recimo ona, ampak kaj je mene pač ful zmotlo pri njej ne, pač mi smo šli gledat oni film.

A: Transspolna življenja v Sloveniji?

I: Ja ... in ona po tistem filmu je meni rekla, da je ful mene vidla v filmu ne v smislu vse, kar so te osebe govorile. In sem bla jst tak ok, ok kul hvala in smo se potem tak začele pogovarjati o tem, ampak mene j epol ful motlo, da mi je kr naenkrat v sms-u pisat v moški obliki. Pač kar sama od sebe, brez da bi me vprašala. In me je pač ful vrglo iz tira to, ful sem pač znorela in sem rekla, kaj se greš, pač ne moreš kr sama se odločit in začeti to delati, pač če že, ti lahko jaz pač to dovolim, ne pa da to nrdiš kr sama od sebe. Samo pač ji tega ne zamerim, zato ker ona tudi ni vedla v tistem momentu pravilno odreagirati. Pač to je blo za njo v tistem momentu čist novo, pojma ni mela, da to sploh obstaja in mislim, da obstaja ... ni bla poučena o tem in sem bla pol tak ok, pač razumem, saj ni hotla nič slabega, ampak pol čez nekaj časa, ko sma se dosti o tem pogovarjale, sem ji jaz pač začela dovoliti, da meša zaimke, ampak jst to samo njej dovolim, pač nobeni drugi osebi recimo, pa tudi je prepovedano, da to dela v javnosti, če je kdo drugi zraven. Čeprav se ji zgodi včasih, da ji uide in je pol ful smešno po eni strani, ampak malo tak no. Ni več tak neprijetno, če pač se ji zgodi. Pač obrneva na hec, da pol drugi ne gledajo pač čudno.

A: Ali pa se ti kdaj zgodi ali dogaja, da v družbi uporabljajo druge zaimke zate?

I: Ja itak, ful. Ampak mene to do pred kratkim me je to še ful iz tira vrglo in sem ful odreagirala z neko paniko in jezo, zdaj pa vedno bolj, pač vedno manj. Vedno bolj sem tak ok, kul, pač na nek način ignorriam to in sem pač tak ok, sej bo.

A: A kaj razmišljaš o uporabi zaimkov, ker trenutno uporabljaš ženskega, razen z N. Pa mogoče razmišljaš, da bi to mešanje nekoč postalo konstantno?

I: Ne vem še. To res še en vem, ker je to še vse res od začetka, ker tudi, ko sma se z A. pogovarjala, je v bistvu je on mene če greva na pijačo in me je na koncu pač vprašal, če se hočem kaj o tem pogovarjat. In sma se pol začela in je pač itak reku, da naj si pustim čas, da bo ko bo in da pri njemu je pač isto, da je najprej šlo res samo od začetka z Z., zaimki in to in pol ne pač kak se jaz počutim in men se res konec koncev nikamor ne mudi.

A: Ja, pač to si ti.

I: Ja, saj to.

A: Veš kaj me zelo zanima, recimo če gledava obdobje specifično pred razkritjem, pa najprej spolne usmerjenosti, z obdobjem po. A opaziš pri sebi kakršno kol razliko v tem, kako si dojemala svoje življenje?

I: To se moram zdaj na srednjo šolo osredotočit, ne?

A: Glede na to, da je takrat bilo prvo razkritje, prosim, ja.

I: Mislim, mene ni to nikoli tak dušilo, da so pač meni vseč punce. Mene ni to nikol, ni me blo tega strah. Pač jst sem bla tak ok, pač bla mi je pač ena punca, ki mi je bla vseč, pač nekaj mava ok kul, pač bo kar bo. Jst ne vem, na začetku sem mogoče bla ok, mogoče je sam neko eksperimentiranje, ne vem ne, ampak pol ko je itak to šlo, preraslo v nekaj več, je pa blo pač tak ja ok kul mi je pač punca vseč. Ok. Ni nobene panike, ni konec sveta, pač zaradi tega. Nič ni narobe s tem. Nisem mela jaz problemov s tem, s sprejemanjem sebe. Glede tega ...

A: Tako da razlike po razkritju ne bi [... me prekine]

I: mogoče je razlika edino v tem smislu, da recimo, če zdaj gledamo družino, da mi je neko breme padlo dol v smislu, da ok, zdaj vejo, mir. Čeprav se men di ful glupo, d a pač mormo to govorit, ker potem takem bi mogla strejt oseba iste stvari občutit. Isto bi mogla met nek cmok v grlu, ko bi mogla nekemu povedat, ojej, jst sm strejt. Pa pač načeloma ne delajo tega, ne.

A: Se ti zdi, da je iz družbene strani isti pogled na to, če je nekdo strejt ali pa če ni strejt?

I: Ja družba pač je razlika ja, itak da je. Ampak jst pravim, jst to dojemam tak, tudi recimo ko so cimre, bivše cimre, k pač niso vedle za mene in ko so zvedle, so ble prvo užaljene, ker jim tega sama nisem povedala, ker so zvedle na en drugačen način, ker so našle eno fotko oziroma en moj profil na enem portalu, ne pa pol so ble pač tak ja, zakaj nam pač tega nisi povedala ne, pa sem bla jst tak a si me kdaj vprašala? Pa je bla tak, ja ne vem. Pa

sem bla tak ja ne nisi me, vprašala si me, a mam fanta, pa sem rekla ne in se je potem tu najin pogovor zaključu, nisi me pa vprašala če mam punco, pač če bi ti mene to vprašala, bi jaz tebi mogoče rekla ja ej jo mam al pa sem jo mela, pač se mi je, pač ne vem nisem ti povedala kaj, ker še tudi jaz nisem bla v tistem momentu v takem stanju, da bi brez problema rekla nekemu, ki me vpraša a maš fanta odgovorila ne, sem pa mela punco zato da bi blo osebi pač jasno, da me naj o fantih ne sprašuje mogoče ne. Pač nikoli ni nobena vprašala jaz pa pač nisem povedala, ker se mi je zdelo nepotrebno.

A: To je ena izmed stvari, ki se pri razkritju hitro kaže in sicer, da človek misli, da je to nujna stvar, ki se more narediti. Kakšen odnos pa maš do tega ti? Se ti zdi nujna stvar v človekom življenju?

I: Da se razkriješ ... Pač odvisno od posameznika. Zdaj za mene se mi ni zdelo tak nujno, ker pač razen če bi, razen če bi meni blo joj, jaz pa to zdaj moram to povedat, hočem, ampak pač ni blo nikoli, jst sem bla pač tak če bo koga zanimalo, me bo vprašal in mu bom povedala in na tak način sem se začela pač širšemu krogu razkrivat, ker se mi zdi nekaj najbolj groznega ne vem, pripraviti celo sceno z neko frendico in reči več jaz ti moram nekaj povedat in pol si tak pa ne vem kak naj povem in potem končno to izustiš in pol je itak kolegica tak ok in pol si ti tak zakaj sploh to govorim in ok, gremo dalje. Pač, kr nekaj ne. Se mi zdi pač ful, ne ne zdi se mi potrebno, da bi se mogli, razen, ne vem, zdaj za širšo družbo, če bi zdej hotli bit neki aktivisti al pa delovat na tem področju, pol se mi zdi ok, da se pač razkriješ ne. Pa ne vem, meni je recimo ful pomagalo, če sem vidla, da se razkritje kak športnik, šprtnica, ne. V smislu sploh če je biu kak taki, ki je bil meni mogoče malo idol oziroma, ki je bil bolj takšen, ki ga spoštuješ, pol pa izveš še na primer, da je LGBT in si tak o kul, pač 'pa si misliš o lej, tut uspešni ljudje na položajih ne. Tak no, za take ljudi si jaz želim, da bi se razkrili, ampak je pa to še vedno njihova odločitev.

A: Kaj pa če greva na spolno identiteto. A recimo pri razkritju nenormativne spolne identitete tudi je nekaj takega, kar si želiš videti od slavnih oseb?

I: Ja, tudi ja. Pač se mi zdi, da to pol vliva nek pogum pač nam, ki smo še malo v omarah ne.

A: Da se vrneva na vprašanje, recimo obdobje pred razkritjem ne normativne spolne identitete, recimo tem osebam, s katerimi si razkrita, ali je odnos z njimi zdaj kaj drugačen zaradi tega?

I: Zdaj za N. ne vem, pač to težko rečem, ker so še druge stvari ne, mogoče se je na nek način spremenilo v smislu, da pač je dobila občutek, da ji zaupam. Pač da, pa da, pač ker se zaveda, da je oseba, ki me je v bistvu na nek način privlekla ven, pa se ji zdi, da je pač neka posebna vez pol med nama vseeno ne, glede na to da njej pač največ stvari dovolim kar se tega tiče. Zdaj tak mal težko rečem za ostale, ker pač glih ne vejo. Mislim, sej jaz pač verjamem, da ful folka ve, samo pač se še jaz nisem o tem z njimi pogovarjala ne. Pač to je ono, ko vsi vejo pred tabo. Z A. ne vem, se mi zdi, da sva se malo bolj zblížala zaradi tega, ker je neka skupna točka ne in je malo bolj tak. Mama pa tudi se mi zdi, si je malo bolj oddahnila, ko je zvedela, samo pol je zdej tako, ona je pol začela s takimi spraševanji a

misliš it na operacijo, pa sem rekla joj mama come on, come on, joj mene je to tak strah, ne it na operacijo. Jst pa pač tak, mama a lah nehaš, to je zdaj pač ful, to se tak ne sprašuje no, na tak način pa sploh ne.

A: Sploh pa ne, če maš tok jasno sporočilo, da sama ne veš kako in kaj.

I: Ja, ampak to so pač mame. Pa sem ji poslala knjigo Vsi spoli so resnični, pa je brala, pa pomoje pol stvari ni dojela očitno. Čist možno.

A: Glede na to, da razkritje pri tebi ni neka tako zelo pomembna stvar, kot sem dojel, ti ni bila tok pomembna [... me prekine]

I: ja, takrat mi res ni bla tok pomembna.

A: Ali se ti zdi, da vseeno, ta pozitivna reakcija s strani prijateljice, da je kej vplivala na nadaljnja razkritja?

I: Ja, definitivno, pač neka pozitivna izkušnja, takrat tiste prijateljice. Ja, je bla ful, pač mal poguma mi je dala no. Da mi je postalo malo bolj vseeno zdej za to, kaj si pa drugi mislijo na nek način, ker to, mene je bolj to skrbelo ja, kak bojo ... če drugi tega ne bi sprejeli, ker pač jaz pri sebi sem sprejela, meni to ni blo problem, ni blo problema da bi jst sama sebe zanikala, samo bolj me je blo strah ja, kaj če drugi bojo pol name gledali kot na nekega frika, čudaka, no pač kaj ... mislim tak, ker itak pol naše okolje srednje šole je blo dokaj tak nestrpno do LGBT oseb, tudi s strani profesorjev se mi zdi.

A: Ali ste imeli na šoli več razkritih oseb?

I: ne sej to, pač skor nobenga ... Je blo par oseb, za ktere sm jaz vedla, samo, pa za katere se je recimo govorilo, samo ni blo tak, da bi ble prav na neki udobni ravni s tem.

A: Celotna poanta tega intervjuja je, če mogoče misliš, da je razkritje kakorkoli vplivalo na tvoje samospoštovanje in samopodobo. Tako da zdaj bova šla v ta del, pa bi najprej te vprašal kaj tebi sploh samopodoba predstavlja?

I: aaam, ja neko mnenje, ki ga pač mam o sebi, pač kak sebe dojemam, kaj si jaz pač o sebi mislim, kaj si jst pač predstavljam, ne vem. Pač vse to, nek skupek vseh občutij glede sebe.

A: Pa če gledaš potem ta skupek občutij o sebi, ali so se kakorkoli spremenili z razkritjem recimo?

I: Čaki, da malo pomoslim ... ja jst sm bla v tistem obdobju ful na samozavestni ravni, v srednji šoli recimo in to, da sem se jaz nekomu razkrila, mi je dalo nek občutek moči, tak sploh v smislu, ok, dalo mi je nek občutek, da mam jaz pač kontrolo nad tem, pač če se razkrijem, da je vseeno moja odločitev, da pač osebe, s kerimi stopam v interakcijo še vedno jaz na nek način odločam a jim povem, al ne in pač če jim sem povedala, na nek način al pa da so zvedle na kak drug način, mi je blo zdaj tak, kul, ono zdaj veš, misli si kaj si hočeš, to jaz sem. Pač to je blo takrat moje mnenje, tudi če je bla njihova reakcija

negativna, pač sem bla jaz tak ok, pač ne rabiš se družiti z mano, go away in je blo ful tak vseeno, ful sem bla samozavestna takrat, preveč (smeh).

A: Glede na to, da je bilo to takrat, a je zdaj kaj drugače?

I: Ja, zdaj pa se mi pač zdi, da je moja samopodoba ful nizka, pač trenutno še zaradi drugih stvari in je pač ne vem zdaj, pač a to vpliva kaj tut na ta proces odkrivanja spolne identitete, mislim a je to povezano s tem, ne vem, pač bomo vidli ne čez čas, aaam. Ja pač ker trenutno se ne dojemam glih kot samozavestno osebo, pa kot , v smislu moja samopodoba se zavedam zdaj, da je mal tak uničena no, že nekaj časa. Še zaradi drugih stvari.

A: Kaj pa samospoštovanje? Kako bi to definirala?

I: Samospoštovanje je, a to moram svoje mnenje povedal al neke definicije brskati?

A: kako ti to dojemáš, kaj ti pomeni?

I: Pač spoštovanje, ki ga izkazuješ sebi, ne vem s svojim idejanji, s tem kar recimo narediš zase, aaam, v bistvi se mi zdi zlo težko ločiti samopodobo od samospoštovanja, v bistvu se mi zdi zlo tko prepletena pojma, ki se zlo združujeta, ker se mi zdi, da recimo, če máš slabo samopodobo, máš tudi slabo samospoštovanje in tak.

A: Ali bi lahko vseeno pogledala mogoče, čeprav sta tako prepletena, če se je samospoštovanje kej spremenilo?

I: A to zdaj al takrat?

A: Pa dejva tako pogledat kakor sva prej, najprej takrat.

I: Mmm, ne vem, to pa nisem zdaj več tak ziher, če se je al se ni. Ker mislim, da je bolj ostalo nek na isti ravni, kot je že od nekdaj, pač samospoštovanje.

A: Torej v bistvu, če sem te prav razumel, tako ali tako si se vedno samo spoštovala in sprejemala samo sebe. To gledáš na tak način?

I: V misliš v smislu spolne usmerjenosti?

A: Ja, a je pa kej drugače, ko razmišljšáš v smislu spolne identitete?

I: Ja no, to pa je mal drugače, ja. Ker zdaj trenutno mam zlo slabo samopodobo in samospoštovanje, ampak sej pravim, še zaradi drugih stvari, ampak če gledam z vidika spolne identitete pa tudi ja, ker pač ful, samo spoštovanje se mi zdi da je ful tak in samopodoba in da oba tak se ful tut navezuje na telo in pač trenutno nisem lih na neki udobni ravni, kar se tega tiče no.

A: Kaj pa recimo osebnostno?

I: Kak to misliš?

A: Recimo zdaj si prav izpostavila telo. Kaj pa tako osebno, svoje karakterne lastnosti. Jih drugače dojemaš kot telesne?

I: aja to. Do karakternih lastnosti svojim imam malo boljši, lepši pogled, ja. Mogoče. Kar se tiče, ja, do karakternih je malo lepša situacija (smeh).

A: Dajva na splošno pogledat, a misliš, ali pa če poznaš kakšen primer, ali razkritje ali spolne usmerjenosti ali spolne identitete vpliva na splošno na samospoštovanje in samopodobo?

I: ja, jaz mislim, da je odvisno od tega, kakšne so reakcije ob razkritju pa od tega koliko je oseba močna. Recimo, če se oseba razkrije, pač to je moje mnenje. Če se oseba razkrije, pa dobi od okolice neka pozitivna, pozitivne feedbacke, pol lahko to da osebi neko dodatno moč, da si reče o wow, zdaj ko sem se pa razkrila, pa me ljudje pač dojemajo kot ne vem, kot da te majo malo rajši, ker si jim pa nekaj takega povedal in je ooo, super, pač joj, pridi sem, ful fajn, ful fajn in dobiš neke ful fajne reakcije, povratne informacije ne in te lahko to spodbudi, da se ponovno razkriješ drugim, dokler pač dobivaš take feedbacke. Zdej pa če dobiš feedback, ne vem, negativen, ono pač ne vem, se razkriješ ej jst sm pač lezbijka in ti pol reče kdo kaj, fuj, to je ful umazano, ne vem, to je ful grdo, daj nisi normalna, pač ne vem, pol pa lahko pomoje oseba dobi ful, doživi, ne vem, dobi neko krizo pri sebi in se začne počutit slabo in ji lahko pade samopodoba, samospoštovanje. Ful se lahko počuti manjvredna zaradi tega in se lahko zgodi, da se v bodoče ne upa več razkrivat zaradi tega ne.

A: Ali pa imaš mogoče kakšen primer osebe, kjer si specifično videla prav kakšno razliko po, med in pred razkritjem?

I: Spolne identitete al spolne usmerjenosti?

A: Česarkoli, da greva ven iz hipotetičnih vod.

I: Aaam, ja razmišljam. Ne vem, men se zdi zlo pač M. je zlo zacvetel, od kar je začel tak mal bolj v javnosti govorit, da je transspolna oseba in to in se mi zdi, da je ful, da si je nabil en tak ponos v sebi, v dobrem smislu. Sej tota imena boš ti cenzuriral ane?

A: ja, seveda.

I: Ok. No pa se mi zdi tudi pri N., ko se je razkrila svojim staršem, da ji je všeč ena punca ena ne, pač jaz, da ji je ful na neki točki postala tak bolj samozavestna, ful bolj. Ker prej je bla ful v krizi in ji je blo skos nekaj begala sem pa tja z mislimi pač a je zdaj vse ok s tem, ko pa je pač družini povedala, pa se ji je tak prav celi triglav odvalil od srca, zdaj pa družina ve, zdaj pa je kul. In ful lažje pač funkcionira, ne s tem. Ampak sej pač fora je v tem, da njena družina je to ful dobro sprejela, ne. Njo je blo najbolj strah, kaj pa če je oči ne bi sprejel al pa nekaj takega, ampak jo je in ji je ful odleglo.

A: Ali pa mogoče slučajno poznaš kakšno osebo, ki bi imela slabo reakcijo na razkritje? Da lahko še v takšno situacijo pogledava, če je kakšna razlika.

I: sigurno ja, samo da se spomnim. Bom mogla malo razmislit. Sej itak, da je tega ful, sam zdej se ne morem konkretnega primera spomnit.

A: No, saj če se spomniš, mi lahko kadarkoli poveš.

I: ok, ti povem.

A: Ali misliš, da na splošno v skupnosti je razkritje pomembna stvar?

I: V naši sceni recimo?

A: Ja.

I: Včasih se mi zdi, da malo čutim pritiska iz strani določenih delov skupnosti al kak naj rečem, v smislu, da ti zna včasih pač kdo rečt ja kaj si pol ti. Ne vem, a si še vedno lezbijka, če si transspolna oseba al si punca al si fant, pač to ja, to me ful zmoti, ker se mi zdi, da ravno pri nas, LGBT skupnosti, ne bi rablo tega bit, ker je dovolj tega pri ostalih osebah, pri strejt in cis osebah. Je pri njih dovolj tega, da se na tak način obnašajo in se mi zdi, da bi se LGBT skupnost mogla malo bolj podučeno o določenih tematikah ne. Če se je pomembno razkrit, ja pač včasih je tut pritisk, to sem jaz občutla ta pritisk recimo ne. Na začetku, ko sem se začela družit z osebami, ki so pač bile lezbijke in geji in če recimo jaz se nisem na nek način razkrila, so me pa pač začele spraševat, ja kaj si pa ti, a si bi a si lezbijka, ja kaj si, a si sploh? In sem bla pač tak to je pač moja stvar in zakaj siliš s takimi vprašanji, daj čas pa me spoznaj pa vidiš na čem smo, ne pa, da vam moram zdaj takoj, ko vas spoznam povedat kaj sem, to je moja stvar, ne. Ja včasih se mi zdi da je pritisk iz te strani.

A: Dobro. Še nekakšen zaključek, zadnje bolj splošno vprašanje. Trenutno recimo, se soočaš s kakšnimi strahovi, stiskami, ki bi bile vezane na spolno usmerjenost ali pa spolno identiteto?

I: Kaj na primer bi to blo?

A: Recimo, dotaknila sva se mogoče malo slabše samo podobe in sama si izpostavila, če je mogoče vezano na proces odkrivanja spolne identitete. A bi rekla. [... me prekine]

I: Ja, delno pomoje je, delno. Ampak se mi zdi, da itak na eni točki, ko maš nek problem in ga probaš rešit, ko da nalašč pridejo še vsi ostali problemi za tabo in se vse odpre z vseh strani in pol samo iščeš obliže, da samo zafilaš, da ne eksplodira vse, ne. Ja pomoje pač je delno tut povezava s samo spolno identiteto.

A: Kako bi pa na sploh ocenila, recimo temu, kakovost svojega življenja trenutno?

I: (smeh) zelo slabo. Kaj je treba kaj razčlenit, al kr? Kakovost življenja se deli na, čaki, to se spomnim (smeh) ... Materialna blaginja, socialna blaginja (smeh) ... pomagaj mi.

A: Ne rabiš specificirat, bolj v smislu tvojih občutkov.

I: Zdej če rečem kakovost življenja glede moje družbe, je se je ful izboljšala se mi zdi, od kar sem samska. Mislim, tu mislim, da pač takrat, ko sem bla s S. skup. (smeh) pač to se je ful izboljšalo, ker se ful družim z ljudmi, s ful boljšimi ljudmi, kar mi ful odgovarja in ja tu lahko dam kakovosti življenja en plus, aaam, kar se tiče kak bi to definirali, pač neko to prepričanje vase in to, to se mi zdi pa, da je zadnje čase ful na dnu. Tak, če bi dala zdravje je pa čist odvisno, to duševno zdravje ni glih, je bolj slabe kakovosti, ono drugo, fizično dobro počutje je pa kul načeloma. V bistvu nimam nekih bolezn recimo al pa kaj, tak da ja. Kaj še ... finančno smo ok (smeh), še en plus.

A: Kaj pa pričakovanja recimo za naprej? Kaj na sploh pričakuješ?

I: Na splošno, glede kakovosti? Pričakujem, da se bo pač moje to mentalno dobro počutje ful izboljšalo, mislim pričakujem, to si želim no. Delam na tem. Hodim k M., a pozabljaš? (smeh) Pa pač ja, želim si, da mogoče, da bi si pršla na jasno z lastno spolno identiteto, ker me pač malo duši no včasih, se mi zdi tak... ni zdaj to ... ker pač če primerjam, ker pač lahko primerjam dve razkritji ne in pri prvem mi je blo ful na izi, med tem ko zdaj mi pa ni tak na izi in mi je malo bolj tak, kaj, mislim tak the struggle is real (smeh).

A: Jaz nimam nobenih več podvprašanj, a maš pa mogoče ti, kar bi še za konec dodala, kakšna ideja, ki bi se ti utrnila vmes, komentar?

I: Pač ne vem, prijeten klepet, kaj naj rečem! Če me boš pa še kdaj kaj rabil, boš pa povedal, bova še naknadno. Upam, da si dobil, kaj uporabnega.

A: Definitivno sem! Hvala.

I: Prosim.

INTERVJU 3

Datum: 18.4.2017

Trajanje intervjuja: 00:37:07

Starost: 21

Spolna usmerjenost: ne normativna

Spolna identiteta: ženska

Spol pripisan ob rojstvu: ženski

A: Veš kaj me zanima, kako definiraš lastno spolno usmerjenost?

I: Kot ne strejt!

A: Ali bi znala kaj več povedat o tem, kaj ti to pomeni ne strejt?

I: Aaam, kot da me ne zanimajo samo fantje ampak tut kšna punca, mislm, zdej drugih ljudi oziroma oseb, na primer trans oseb nisem še nikol začutla do nobene česarkol tazga, tko da ne bi vedla povedat za njih, sm pa ja, me pa tut punce kok bi rekla prvlačjo al kako.

A: Pa ti recimo tradicionalna oznaka, ker po navadi se za to uporablja biseksualno, ne bi ustrezala?

I: Ne vem, to sm prej razmišljala, ane, pa sm pršla do tega, da se počutim k, da če bi se označla za bi, kt revež, k pride v eno bogato center, predel mesta, tko ne vem zakaj ampak prov k da nism k da si ne zaslužm bit tm. K da si ... ne jemljem si pravice, da bi se tko sama označla. Zato ker mam občutek, da bi drugi ljudje to vzel kot neko preseravanje al kaj, nekak.

A: Pa če recimo ne bi gledala druge ljudi, pa njihove reakcije in podobno, ali bi si lahko nadela to, ali bi si sploh želela nadet oznako bi?

I: lahko, bi, bi (smeh), ampak ja, če bi pa si želela to sm pa pol že naprej mal razmišljala, pa me je strah, po pravic povedan, zarad splošne nestrpnosti in vseh teh predsodkov in to in morm priznat, da mi je nerodn al, ja, lohk bi rekl da mi je nerodn, ker me je tut strah pol kaj bi drugi ljudje, kako bi me pol oni začel dojemati, čeprav v okolju kolegov in kolegic sem že enkrat rekla to in so rekl ja ok, whatever, sej mi to že vemo, tko kaj? Pa so rekl nč novga T. (smeh), tko da ja v tem ožjem okolju mi ne bi blo težko rečt tega.

A: Kaj pa tvoja spolna identiteta, kako jo definiraš?

I: Kot pač jst se mam za žensko, tko.

A: Spol, ki ti je bil pripisan ob rojstvu, pa je bil?

I: ženski, ja. Sem pa bl un, bl tko na izven tom boy varianta punce, ne pašejo mi lih te oblekce. Sm pa ke mam ja dneve, k mi kej paše, ampak sm se že večkrat probala v to klasično žensko damsko podobo dat, ampak ne vem, ne morm, ne počutm se notr v tem. Sm bolj tom boy varianta.

A: Rekla si, da si pr prijateljih enkrat omenila, glede tvoje spolne usmerjenosti. A si takrat izrazila, da si bi, kako si to izpeljala?

I: Ja, takrat sm tko da sm rekla ja o fak, jst sm pomoje bi, ja, jest sm bi. To je blo to, pa vsi smo bli na kp lih takrat pa smo mel neko žurko al kaj je že blo, pa so bli tko, ja sej mi to že vemo, haha.

A: Kaj pa nasploh tako, bi zase rekla, da si razkrita ali?

I: Ljudje, ki me poznajo mau bl, ve ... mislm, da jih ne bi presenetl. Ne vem pa, če bi oni mene označil, da sm bi. Sploh zarad tega, k mam fanta že tok cajta, ja, mislm pa, da jih ne bi lih presenetl, da bi bli tko aja, sej mejbi res. Tut ne vem a zarad teh cunj, pa tom boy, pa k smo večkrat bli skup pa so kšne takšne pripombe padale pa ne vem k smo se babe med sabo kušvale pa to, kaj jst vem. Ja. Uradno pa ne bi rekla, da sm tko prav razkrita.

A: Razen med temi prijatelji?

I: Ja, to je pa grupa petih punc pa en fant. Ajd, dva fanta.

A: Kaj pa partner, ki si ga omenila. Si njemu razkrita?

I: njemu ne vem, če sm rekla, da sm bi, sm mu pa rekla, da nism strejt in je on tut reku ne, ti res nisi strejt, tko.

A: V bistvu bi to znalo bit razkritje.

I: V bistvu ja, sm ga pa pol vprašala kaj pa če bi bla jst bi in mi je, to je blo še pred vsem tem in mi je pa reku, da je njemu vseen, da dokler sm z njim, je to njemu dost. Da tut če sm bi nima veze, če bi ga pustila zarad druge punce, bi mu blo isto k da bi ga pustila zarad družga fanta, tko da mu to ne naredi neke velke razlike.

A: Pa ko sva že prišla do tega, kako si se mu razkrila na nek način, kaj tebi sploh razkritje predstavlja. A je to vedno tista eksklamacija "Jaz sem vstavi nekaj" ali se lahko razkritje naredi tudi na drug način?

I: Mislm, da se lahko tut na drug način nardi, ampak ne vem, če te pol ljudje resno jemljejo. Se prav, če bi jst na primer ne vem gledala druge bejbe pa jih hvalila, pa ta je huda, una ni, al pa če bi ne vem kdaj s kšno bluzila pa to, se mi zdi, da bi se vseen jemal kt aha, sej so mladi pa neumni pa so pijani in ja, da ljudje tega vseen, dokler ti ne rečeš jst sm to pa to te nekak ne jemljejo resno al pa sami nočjo te vzeti resno. Tak filing mam. A razumeš?

A: Ja, če sem te razumel, torej pač misliš, so drugi načini, ampak človek teh drugih ne jemlje tok resno.

I: Ja, mislm pa da rabjo prov potrditev od tebe pa zdej al oni tebe vprašajo al pa jim ti sam poveš, to pa pol kokr je.

A: Zdaj, glede na to, da si se razkrila samo tej skupini prijateljev, a bi rekla, da si vseeno pri tem imela nek proces, ki je vodil do tega, da si naredila razkritja, ali je bilo to bolj spontano? Kako je potekalo?

I: Sam proces, da bi se jst zdej odločala, zdej se bom pa jst razkrila ni bil, bil je pa bl pr seb, da sm jst ugotavljala kaj se pr men dogaja, tko da pa povem, mi pa ni bil problem za to skupino ljudi, ki so mi bliz. Ja je blo pa bl pr seb no, da se odločm. Kaj sm jst, kje sm, a je to prov a ni prov, mislm ne a je to prov, ampak a je prav, da se tko kategoriziram, označm kot bi, al ni prov. Se prav sm se spraševala, al če je men punca sam všeč a sm že bi, al če sm zalublena vanjo al če bi lahko z njo mela zvezo, itd. kaj vse od tega, kje vse mora bit kljukca, da se jst lahk označm kot bi.

A: Pa sej če te v bistvu prav razujem, na nek način to še vedno traja, ta proces ugotavljanja?

I: Ja, sej zato pa rajš rečem, da se mam za ne strejt kot pa za bi, ker je ful bolj odprta pa manj definira pa tko.

A: Aha, a misliš, da v končnem boš prišla do neke točke, kjer boš jasno znala povedat kaj si, si sploh to želiš?

I: zdej mi je kul tko k je, tko da tut če ne, mi je vseen. Aja pa še eni sm se ja na taboru, k smo, vodji projekta, enkrat sva ble skupi, k smo mulce mirkal, pa sm jst tko mau po domač punce, fantje, to je men vseen, važn, da se mamo fletn, pa pol ona tko men a rees, a tko, pa jst ja lej, če je fejst punca, zakaj pa ne, pa ona tko aja ja kul, men to sicer ni, ampak če je teb všeč, pa tut fajn. In to je blo to. Tut zlo pozitiven odziv.

A: No saj ravno to je v bistvu moje naslednje vprašanje. Kakšne so bile načeloma reakcije na dejanje razkritja? Prej si že rekla, kako je bilo v tisti skupini, zelo pozitivno?

I: ja ja, še oni so men rekl T., to mi vemo že po moje, ena mi je sploh rekla, ena kolegica, k je tut bi, T. jst to vem, ne rabš ti men tega govor. Pa sm bla jst ok, pol pa ne, pol pa oprost. Aaam, ta vodja projekta je bla pa tut kul, tko, whatever. Pač k da bi ji rekla, da sm si kupla nove čevlje, ni dajala nobenga posebnega poudarka pa ni šla pol posebi razlagat okol usem ej veeš kaj je T. rekla.

A: Pa ti je takšna reakcija v redu, bi si želela kej drugače?

I: ne, kul. Se mi zdi v redu, ker tut če bi ena druga punca rekla, ja jst sm pa strejt, bi blo ok, ja prov, strejt si, pa? Mislm, ni nč nenavadnega. Ne vem zakaj bi mogla bit pj pr ker kol drugi usmerjenosti oziroma tem, kšn bl, drgačen odziv. Pač rečeš ok, prov. Ker še vseen ti jemlješ človeka takšnga kokr je on, ne pa pod kaj se on identificira al pa kko je on usmerjen, al pa vse ostalo.

A: Ali maš občutek, da je na splošno v naši družbi tako ali drugače? Da so pogoste takšne reakcije, k si jo zdaj ti opisala?

I: A da se drugače jemlje pol ljudi, ko se ti razkrijejo?

A: Ja.

I: Ja, pomoje da se ja. Zdej men se zdi, da v moji družbi tko v skupini ljudi, s katerimi mam jst stika, ne, ampak v nasplošno pa mislm, pa da ja. Da je pa ful tega. In tko oooooo, ta je pa gej, ej a veš to. Al pa ne vem, pol ga ful drgač začnejo jemati al pa se drgač pogovarjat z nemu, karkol. Se mi zdi, da se odnos pol spremeni do te osebe.

A: Glede na te pozitivne reakcije, k si jih ti v bistvu dobila, se ti zdi, da je misel na kakšno ponovno razkritje lažja zaradi tega?

I: ne. Ker naslednja skupina poj kamr bi pa šla s tem, je pa družina. In to pa... sicer sm tm tut že provocirala, pa ne vem, k je biu lansk let prajd, pa sm mela tle bi zastavo, pa je fotr pršu takrt na obisk, pa jst tko vsa ponosna razlagala ja veš oči to je pa bi zastava, nanana in pa ene parkrt sm mu rekla, kaj pa če bi jst punco domov prpelala, pa hotla sm ga enkrt za en socialen eksperiment da bi kolegica pršla z mano, pa da bi igrala v bistvu mojo punco, pa da bi bli na družinskem kosilu, da bi se mide kušnle, kašn bi biu poj odziv ljudi, tko da mislm, da njemu se neki sanja no. Mi je blo pa težko, k mi je zadnjič eno tako pripombo dal, k je ena ženska šla čez cesto in sva jo neki gledala, pa on da neki kao taj pa fejest ane. T. pa me tko pomenljivo pogleda, kao sej teb so tut punce všeč, takt mi je blo pa ful nerodn pol. in da bi se mu jst tkt mogla ... oziroma, če bi me on vprašal direkt, a so teb tut punce všeč, ne vem, ne vem kuko bi blo. K poj pa un ane, sej do zdj so bli te znaki pa to razkritje kukr sm prej govorila, tle bi blo pa prov to, dobesedno rečeno jest sm bi oziroma jest nism strejt. Tko da tle bi blo poj tisto drugačno dojemanje oziroma resno bi vzel vse te moje pripombe od prej, kar jih do zdej ni, se mi zdi. Ja no naprej v družino ne vem če bi lohk šla s temu. Na širšo.

A: Ali te je strah, da bi se torej spremenil način, kako se do tebe obnašajo, kako te gledajo? Kaj je razlog, da ne bi šla naprej?

I: Ja to, pa razne pripombe pa sej maš fanta, pa kuko pa to, pa da me ne bi vzel resno. Aaam, v bistvu bl to, da mi ne bi priznal tega, da bi, ne da ... na drugačen način bi kazal ne strinjanje s tem, ne direkt z direktno bi fobijo, čeprov tut to je bi fobija po moje, da ti ne priznajo tega ... seprav ne bi bli hahaha, če bi se za geje, je lažje, k je bl splošno znano, o lej taj pa pedr al pa neki, ampak da bi bli bl tko ja sej je sam faza nanana, na ta princip no bi šli. Da mi ne bi priznaval legitimnosti.

A: Ali maš občutek, da recimo biseksualnost ali pa geje lezbijke, drugače dojemajo? Ljudje na splošno?

I: Ja, ker jim ni jasn ... Pač al si strejt al si pa gej oziroma lezbijka. Da si pa bi, sm se pa že z velik ljudmi pogovarjala, pa so bli tko ja kuko, a pol ti je en dan so ti všeč punce, drug dan pa fantje, kuko to pol. pa ne znam povedat, k ne ni tko, mislm, vsaj pr men ni. Vrijamem, da je to čist odvisn od vsazga posebej, tko da ja, ni jim jasn ta koncept in zarad tega pomoje drugač dojemajo kt pa direkt strejt, gej, lezbijka.

A: Ali bi potem sploh zaznala kakšno razliko pred trenutkom, ko si se recimo tej skupini prijatelj razkrila, ali pa potem, glede na vse, kar si do zdaj povedala?

I: V njihovem odnosu do mene?

A: Ali pa pri sebi, ali pa odnosu iz njihove strani.

I: Ne, tut na primer punce se me niso začele izogibat. Nč tazga ni blo, nobene pripombe niso padale, razen take za šale, no T. gremo še teb eno poiskat, veš na to foro. Nč zlobn, zlonamernega.

A: Kaj pa pri sebi, si opazila kakšno spremembo?

I: Ne, tut ne. Se mi zdi, da je nš odnos tak kkršn je biu in je to to. Ni nekega faktorja, k smo vsi bl na tak princip, če se ti vreau do mene obnašaš, se bom jst do tebe in to res ni neka velka stvar.

A: Pojdiva v drug del samega intervjuja in sicer, preden začneva, bi te rad vprašal, kaj tebi pomeni samopodoba?

I: O Bog. Neki, česar jst nimam pozitivnega, ne vem (smeh). Samopodoba mi je to, kako ti samga sebe vidš, dojemaš aamm, kok si, se počutš kompetentnega v stvarih, kok hitr si zadovoln sam s sabo, aaa kok samokritike maš, vse te stvari s emi zdi, da poj nekaj oblikujejo samopodobo. In na fizičnem in na psihičnem, na tko uspehiih življenjskih, v spretnostih, vse. Da na podlagi tega kako ti sam dojemaš pa oblikuje tvojo samopodobo. In pa tut iz oči drugih. Kako drugi tebe vidjo, zdej to je odvisn tut kok si tle krhek pa kok si pustiš, da to vpliva nate pa kok ne, da tut to vpliva pol na tko. Tko da kaj je samopodoba ne vem, ne vem pa tko povedat v enmu stavku, kva je to.

A: Saj ne rabiš, si prav dobro opisala kako jo doživljaš... Zdaj se sprašujem koliko smiselno je vprašanje kakšna je bila samopodoba pred in po razkritju, ampak ali mogoče si opazila kakršno koli spremembo?

I: mogoče sm se počutla mal bl sprejeto oziroma mal bližje ljudem na legebitri, ker je... jst mam ful probleme z občutkom pripadnosti in jst zmer hočm bit ful vseč ljudem in se mi zdi, da s tem, k sm nekaj to dojela sama pr seb, da sm bla pol tko ok, zdej me pa naujo več, oziroma zdej se jst ne bom več počutila, k da ne spadam tja, pa k da me oni grdo gledajo, ker sm strejt, ker jst sama zase vem, da nism strejt in se zrd tega boljš počutm, ker sm poj tut mela občutek, k da ljudje na legebitri mene drugač dojemajo.

A: Zanimivo, zelo dobro drugače! A pa je recimo skupnost na Legebitri tudi na kakršen kol način vplivala nate v smislu razkrivanja ali pa odkrivanja?

I: Ja je ja, sploh z M., k sva se enkrat pogovarjale kuj na začetku, pa mi je ona lih povedala, da je pršla ena uporabnica la uporabnik, ne vem. Ena oseba je pršla na Legebitro in je bla tko a sm jst bi al nism, pa ona, poj njen odgovor tej osebi je biu ti se ne rabš klasificirat. K če si si, če nisi nisi, ne rabš se označt kot bi, lahko si kar hočš ti bi. Ti sama sebe določaš ane. Ne mene sprašvat a ti si bi al nisi, to se moraš ti sama odločt kot oseba. In k mi je to povedala, sm blat ko o wow, hudo, ne rabm se označt al sm bi al nism. In to mi je ful pomagal. Pa tut vreau mi je blo, ker je bla, zdela se mi je taka sprejemajoča

skupnost, da ni blo vse kar nrdiš, je pa zdj narobe, vse kar je pa drugač kukr se pričakuje od tebe, je pa narobe. Tut mislm, da je tabor, ta ustvarjalince pa to, k je biu tak ustvarjaln tabor, se mi zdi, da je pozitivno vplival name tut zato, k sm spoznala več ljudi pa tko, ja je pozitivno vplivala Legebitra na vse to.

A: Ali pa maš kej stika s širšo LGBT skupnostjo, poleg Legebitre?

I: Ne, sploh ne vem kje je ta širša skupnost, po pravic povedan vseen mi je, ne čutm neke hude potrebe po tem.

A: Pojdiva potem kar na pojem samospoštovanja. Kaj ti pa to predstavlja?

I: (smeh) Samospoštovanje. V kolki meri si ti prpravljen jt čez samga sebe. To mi je ena taka ... samospoštvanje ... se prav a si ti za drugo osebo, za to, da je ne vem, zde jok, če je iz ljubezni do druge osebe, če greš čez samga sebe ... ne, never mind. Ful se mi to dvoje s samopodobo meša. Ja ne vem bi lohk še rekla.

A: Kaj pa če primerjava s samozavestjo?

I: Ja samozavest je drugo, kot samospoštovanje. Ker samozavest ... ti lahko nisi samozavesten, maš pa samospoštovanje, sam ne boš upau ven it, nečesa na glas povedat, nečesa narest, zarad tega, ker se ti bojiš, al pa ker nimaš dost podpore uzad al pa karkol, če pa nimaš samospoštovanja, pa ti nimaš odnosa do sebe in ti samga sebe nimaš rad in ti je vseen in si tko, jst sm itak, nč nism sposobna narest, jst sm bleble ... nimaš nobene ... ničesar. Po lastnem mnenju nimač ničesar za kar bi bil vredna samospoštovanja. Se prav ne jemlješ se kot spoštovanja vredne osebe iz svoje strani in iz strani drugih, ker ni nobene karakteristike, ki bi bla spoštovanja vredna pr teb. Tko. A je razumljivo?

A: Je, je. Pa isto vprašanje. Misliš, da se je samospoštovanje na kakršen kol način spremenilo?

I: Hmmm, ne. Ampak zdej ne vem a to zrd tega, ker tut pr drugih ljudeh ne dajem poudarka na to in tut pr seb ne, mi je čist vseen. Ne počutm se nč bl drugačna zrd tega. Mogoče bi se lah počutla tko da bi blo višje samospoštovanje zrd tega, ker sem mela jajca pa da sm povedala drugim ljudem to okrog sebe, da sm se razkrila al kokrkol, ampak se mi ne zdi dost velka stvar, da bi blo samospoštovanje kej večje, manjše, karkol.

A: Rekla si, da se ti pri drugih ne zdi to pomembno, s tem si mislila dejanje razkritja?

I: Ne, njihova usmerjenost se mi ne zdi. Ne zdi se mi stvar, da bi poj rekla ok, tebe pa zdj bl spoštujem, zato ker si pač nenormativno usmerjen, usmerjena. Al pa tebe bl spoštujem, ker si mi strejt. Ne zdi se mi faktor pr spoštovanju človeka.

A: Kaj pa razkritje? Se ti zdi ena stvar, ki je pomembna v življenju neke osebe ki ima nenormativno spolno usmerjenost ali pa identiteto?

I: Ja, zdej če je njej to pomembna stvar, pol je. Če je pa oseba ne dojema kot pomembne, pol pa ne. vrjamem pa, da je velik ljudi, k skos to najdejo neko širšo identiteto, ne vem, če

je to prov, da rečem. Kot ne vem, ja jst sm pa ne vem, ok sm rokerka, sm bi, sm rada mam motorje, tatuje, itd. če to vzameš kot neko identiteto človeka, pa da je to tist mejhn košček puzle, k bi sedl notr, da bi se oseba počutila popoln in izpopolnjeno, pol ja, je zelo pomembna. Mislm, sej pravm, če je osebi to pomembno, pol je pomembno. Če se pa osebi ne zdi pomembno, je pa to čist njena stvar.

A: To, kar si zdaj rekla, me v bistvu zelo zanima in sicer kakšen maš pogled na te identitetne politike. Torej da se označujemo, označujejo, recimo kot bi. Kako gledaš na to označevanje in gibanje?

I: V splošnem ... amm, zdi se mi, da so, če se oseba da v neko kategorijo, da so neke značilnosti, oziroma neke norme, vrednote, karkol, k jim poj posledično al pa tut ne posledično, k jim sledi. Na primer, zdj to jst najbl vem za musko ane. Ne pravm, da si zrd tega kej bl slabši al pa bolši človk, sam jst sama se na primer tko z rok, metal populacijo ful bolj razumem, kt pa ne vem, s tehažo pa elektronko, pa temi stvarmi. Ampak sej poj k človeka spoznaš enkrat, je to najbrš vseen, je pa res, da je to čist mim, po drugi stran to označevanje, ker ti pa da že kuj nek predsodek o osebi in ti kuj še predn spoznaš osebo, si že ustvarš neko sliko o njej v glavi. Na primer enkrat sm se pogovarjala z eno kelnarco, k je bla ful vredu, sam v momentu, k mi je rekla, da ona posluša pa elektronko, je blo tko konc. Nimam več interesa zate, sploh me ne zanimaš, ker ne vem, se ne spuščam v intelektualne debate, ker ne premislš o stvareh, ker ti je vseen kakšno musko poslušaš in zrd teh stvari sem poj spremenila svoj odnos do nje. Tko da se mi zdi to kategoriziranje lahko je slaba stvar, ker ti že vnaprej da podobo o človeku oziroma si sam na podlagi te kategorije ustvarš neko podobo o človeku, k pa sploh ni nujno, da je resnična. Lahko delaš krivico drugi osebi zarad teh kategorij. Kar se pa politike tiče, tle pa če je en desn, pa jst leva, me pa ne zanima. Ma lohk je supr človk, ampak tle pa nauva skup pršla. Tko da pr političnemu opredelvanju, tle je pa druga stvar. Tle pa kr nej bo (smeh).

A: Ali misliš, da so pa lahko tudi kakšne pozitivne stvari?

I: Pr kategoriziranju?

A: Ja.

I: Ja, najbrž lahko deluje to v obeh smereh ane. Pač kokr si lahko ti ustvarš neko slabšo oziroma zgubiš interes za drugo oseba, ker na primer posluša drugo musko kot ti, lahko za osebo b ti naraste na primer intere zanjo in za njeno razmišljanje in družbo in vse. Pa najbrž tut to kategoriziranje sej je rečmo že faks je neka kategorija, kamr se ti daš ane. Tko da ja, so dobre stvari, pa tm maš pol isto ljudi, k podobn razmišljajo in so sposobni delat skupi naprej, nekj k majo interes za to in se ne siljo bit skp. Vsaj tko si jst predstavljam faks, vem da to je pr ns mal drgač, ampak ok. Ja, ne vem. Ja, so dobre in slabe stvari. Pa zdej sm dala sam eno, to bi mogla prej mal bl premisl.

A: Ne, čist super je! Karkoli poveš, karkoli razmišljaš je več kot v redu in zaželeno, tako da hvala... Na splošno, a misliš, da razkritje lahko vpliva na samospoštovanje in samopodobo?

I: Ja. Seveda lahko. Zj odvisno je tut od odziva okolice na razkritje. Se mi zdi, da če je odziv pozitiven, da se oseba lahko bolj počut, je dobu pozitiven vpliv na to dvoje, če pa je odziv negativen, pol pa, pol pa ni dobr no. Se mi zdi, da vlik ljudi pri ns je že tko v slabši koži zarad tega, ker se počutjo, da delajo neki narobe, pa da je z njimi neki narobe, pol pa če še dobijo nek negativen odziv okolice, je to sam potrditev za njihove domneve. Tko da ja, ma. Seveda ma vpliv na samopodobo in samospoštovanje, al na kaj že. Ma, itak.

A: Ali mogoče poznaš osebno kakšen primer, kjer si opazila vpliv razkritja v katero kol smer, na osebo?

I: Se mi zdi, da je na Legebitri ena oseba, k se je razkrila kot trans doma in je mela poj sicer jebo, ampak za to osebo se mi pa zdi, da je to nanjo to ful dobr vplival in da je zdej tm, kjer si želi bit in je na poti k uresničitvi svojih želja. Pa ja najbrž so tut ostale osebe, sam d se nism pogovarjala zdej z njimi o tem. Pa tut mislm, da enga kolega, k je zdj za očeta ne vem, če mu je povedal al ni, za mati pa, pa je poj mati pršla na prajd pa se mi zdi, da je biu to zanjga zlo dobra stvar in da je to nanjga zelo v pozitivno vplival, bi ga mogla pa še vprašat, kako se on počut s tem.

A: Prišla sva do konca, veš ... rad bi naredil samo še nek pregled kje si ta trenutek z recimo vprašanjem o razkritju? Ali pričakuješ, da se boš v prihodnje še kje razkrila, ali je to nekako to, sploh še o tem razmišljaš?

I: Ja familija mi je en korak naprej, k se ukvarjam s tem no, a bi, al ne bi, kaj bi (smeh). Ja ne, družina. Mislm, za začetek fotr. Mislm, da je dost pametn, da na podlagi raznih komentarjev bi lahko že kej sklepal počas in mislm tut, da se mu že sanja, ampak ne vem, če me jemlje resno, tko da on je prva oseba pr ker mam to še za razkrit al kokrkol, širša familija pa tut če ne, ker itak nismo v nekih globokih stikih, pa tut če ne vejo a veš kwa. Men je vseen, njim je vseen, nč več se naumo vidl, nč bolš se naumo zastopl zarad tega, tko da. Moj odnos do njih je bl tak. Za naprej pa za druge osebe, k bojo pa pomembne in bojo pršlo v moj življenje, bom pa vidla poj sprot. Če me pa kdo vpraša, mu pa povem. Sam če me direkt vpraša. Pač seveda, če je okolje tako, kjer se počutm varno, če pa ne bi blo varno okolje, pa ne vem, če bi povedala. Bi rekla, ne, sej mam fanta, sej vidš al pa ne bi rekla tko, bi rekla lej fanta mam, kaj mislš ti? Ja, tko.

A: Pa tako še čisto zdaj, v tem trenutku, kako bi ocenila kakovost svojega življenja?

I: Kakovost svojga življenja, wow. To je pa deep vprašanje. Kakovost svojega življenja ... ne izkoriščam ga dost. Mam velik možnosti, pa velik potencialov, ampak jih ne izkoriščam in to me mal mot. Lahko bi blo moje življenje velik bl polno, lahko bi velik več kompetenc že dobila v tem cajtu, k sm doma, pa k zabušavam, po drug stran pa ne vem ,sm pa doma z živalicami, pa se mam z njimi fajn, pa sm s fantom, pa ne vem, skrbim za svoj dom. Sm se zdej že tko udomačila tle, da mislm, da drug let bo, bomo šli mal naprej izkoriščat mal potenciale. Sej zdej s temu swingom je to že zdej ena stvar, k se boljš počutm, k pa prej in se je kvaliteta življenja izboljšala.

A: Potem se veseliš vsega, kar še bo?

I: se veselim, da bom šla novim zmagam naproti!

A: Super, dobro. A imaš še kakšno dodatno misel, se ti je kej utrnilo med tem, ko sva se pogovarjala in te nisem dodatno vprašal?

I: Zdjle na konc sm razmišljala o tem, če se je odnos do same sebe kej spremenu glede tega outiranja aaam, pa sm razmišljala, da sm enkrat hodila z M. in A. naokol, pa smo se neki pogovarjale pa sm bla jst tko ful bl kao samozavestna glede svojga odnosa do punc. Ne bi rekla, da sm se lih outirala, ampak sm bla pa tko zlo direktna, kr se tega tiče. Tko da ja, mogoče je mel vpliv to name pa na svoj odnos, mislm moj odnos do sebe. V pozitivno smer, zdej pa ne vem če direkt v samozavet al pa samospoštovanje, ampak je eno področje več, k je, k ma kljukco no, ki prispeva k boljši samopodobi v splošnem. Tko. Tko da ja. To je to pomoje.

A: Ja super, hvala.

I: Drugač pa mejte se radi, mejmo se radi pa ne volt za Normo Korošec! Pa ja, ne smemo se preveč osredotočat na to. Če je človk vredu je vredu, ne glede na to kwa je, kdo je, kakšne barve je, v kva vrjame, vse to, kdo mu je všeč. Tko.

A: Se strinjam! Hvala.

I: Prosim.

INTERVJU 4

Datum: 19.4.2017

Trajanje intervjuja: 00:41:14

Starost: 19

Spolna usmerjenost: panseksualka

Spolna identiteta: spolno fluidna

Spol pripisan ob rojstvu: ženski

A: Bova kar direktno začela ... Kako definiraš lastno spolno usmerjenost?

I: Svojo spolno usmerjenost definiram kot panseksualna oseba, aaam, se pravi, mi ni pomembno aaam za kak spol, katerega spola si, ampak me privlači neka razmišljanja, neka ne vem, potreba po pogovoru in po spoznati, o moj bog (smeh) Po spoznavanju neke osebe, kot njene duše in ne njenega telesa oziroma njegovega oziroma kakorkoli že. Najbl mi ustreza potem panseksualnost, tko da ja, to je moja spolna usmerjenost.

A: Pa se to razlikuje od biseksualnosti?

I: Načeloma naj se ne bi razlikovala, ampak, ker po novi definiciji biseksualnost je, da te privlačita dva oziroma več spolov, ampak kot jst vidim razliko, je da te ne privlači noben spol oziroma vsi spoli, se pravi, da je manjša različica v temu, da te privlači nekaj drugega, kar ni spol.

A: Super, hvala. Kako pa definiraš svojo spolno identiteto?

I: Aaam, svojo spolno identiteto trenutno definiram kot gender fluid, oziroma fluidno identiteto. Imam dneve, ko se počutim bolj ženstveno in druge dneve bolj moško in to izražam preko oblačil in ne vem, glede svojga spolnega izgleda, načina kako se obnašam. To ne pomeni, da menjam zaimke, ker nisem še pripravljena na to, aaam, amopak ja, važno je, da vem, kako se jst počutim in to uporabim v vsakodnevnem življenju.

A: Pa si glede spolne usmerjenosti razkrita?

I: Ne in ja. Razkrita sem svojim najbližjim prijateljem in prijateljica, ker se družim tudi s takimi osebami, ki so večinoma tudi LGBT+ osebe, zato, da se počutim varno v družbi, da ne rabim razmišljati kako prikriti svojo spolno identiteto in spolno usmerjenost, aaam, po potrebi pa se mam občutek, da se moram razkriti ostalim osebam, dobim občutek krivde, če ne povem tako velikega dela sebe in za zdaj imam kr večinoma dobre izkušnje z razkritjem novim ljudem.

A: Kaj pa izkušnje glede spolne identitete?

I: s spolno identiteto se mi pa zdi, da sem še manj razkrita kot s spolno usmerjenostjo, ker jo tudi še sama odkrivam in tudi sama imam dneve disforije in razmišljanja kaj je sploh prav in kaj ni prav in probam najdt nek aaam izgovor zakaj se tako počutim ali probam najdt nek način kako to usmerit na drugačen način, da ne razmišljam o svoji spolni identiteti ampak včasih imam težke dneve in težko mi je iti tut ven iz stanovanja, ker se ne

počutim kot ta spol, ki mi je bil pripisan ob rojstvu in zelo malo ljudi oziroma ve za mojo spolno identiteto, ker še sama nisem sto procentno prepričana, kam bi se tako rekoč popredalčkala, za to pa se tut še nisem veliko pogovarjala z ostalimi o tem.

A: Ampak popravi me, če narobe razumem, si pa naredila kar velik korak, s sliko na razstavi v pritličju (Transspolna življenja).

I: Ja, na srečo, par dni preden je bil poslan pozziv za transspolne in spolno ne normativne osebe sem odprla to temo s prijateljico, ki me je na polno podpirala in mi rekla, da je vse v redu in nič ni narobe in se ji zdi totalno normalno, če se včasih počutim kot manjši deček in, da mi tudi to pristaja in ko je bil razpis za prijavo na fotografiranje, me je tudi ta prijateljica prepričala, naj me ne bo strah in da naj naredim nekaj dobrega zase in tudi za ostale, tako da mislim, da je bil to večji korak naprej, za popraševanje mojih biših prijateljev zakaj sem se odločila za to fotkanje in, da lahko tudi sebe izrazim na tak način.

A: Pač ja, meni osebno se to zdi kar pomemben korak no in zelo dobro ter pogumno!

I: Ja (smeh). Hvala.

A: Nekaj si že omenila kje vse si že razkrita in sicer v krogu svojih prijateljev, kaj pa družina na primer?

I: aaam, družini sem se razkrila le mati, nekaterim tetam in bratrance, med ovinki sem se probala razkriti tudi svojima dvema bratoma, starejšima ampak iz izkušenj in pogovorov, ki smo jih imeli o tej temi, se mi zdita močno homofoba in me je rahlo strah nadaljevati pogovor na tak način, da bi se jim direktno outirala. Očetu se še nisem outirala in tudi mislim, da nimam potrebe, da se, le če bi moje življenje prišel resnejši ali prišla resnejša partnerka, ampak vidim že, da bo to dost težavno (SmeH). Ja.

A: Je to v bistvu si govorila o razkritju spolne usmerjenosti, če prav razumem?

I: Ja, samo spolne usmerjenosti, aaam, čudno je, ker prihajam iz take družine, kjer imam dva starejša brata in zelo so tradicionalni in imeti hčerko je bil kot večji minus, kot pa plus, tako da me še doma večinoma naslavljajo z moškimi zaimki. In prav to se mi zdi semšno, ker njim se zdi vrede, da nosim moška oblačila, da me naslavljajo z moškimi zaimki, če bi se jim pa na primer outirala kot transspolna oseba, da to bi bilo pa nedopustno, čeprav me tudi sami nekak vidijo tako. Aaam, kot mogoče dva mešana spola kot pa samo neka punčka in hčerkica.

A: Kako pa se počutiš, ko zate uporabljajo moške zaimke?

I: Zelo mi je domače, zelo mi je prijetno in nekako tut ljubkovalno. Se mi zdi, da mi pristaja, ko mi to domači rečejo, ker sem navajena tega že od otroštva. Nekaj časa me je to motilo, ko sem prišla v ta mlada najstniška leta in se spomnim, ko sem prišla pozdravit očeta, ki je lih nazdravljajal s svojimi prijatelji in sem bila totalno tako zrihtana in v kiklci in s frizurco in nališpana in vse in me je objel in pred vsemi prijatli rekel no, to pa je moj sin (smeh) in takrat sem blat ko joj ne. Tko da vem, da me je to parkrat znalo tut zmotit, potem

kasneje, ko sem odkrivala svojo spolno identiteto, sem bla v bistvu zelo hvaležna, da sem vsaj to dobila od staršev. Neko večjo nebinarnost mogoče.

A: Pa se ti zdi mogoče, da bi tudi s strani drugih nekoč želela uporabo drugih zaimkov?

I: aaam, se mi zdi, da ja. Trenutno, ko razmišljam o slovenskih zaimkih, ki sta samo dva, oziroma tretji spol ne obstaja, ker je že tisto ono, ampak če bi obstajal tretji spol v slovenskih zaimkih, se mi zdi, da bi ga uporabljala. Uporabljala sem včasih na kakih predavanjih ali daljših izobraževanjih tudi moško ime, ker se je moje žensko ime ponavljalo in me to ni motilo, niti ostale. Tako da mislim, da bi lahko tudi zaimke druge začela uporabljati.

A: Kaj pa recimo proces, pa dejva najprej spolne usmerjenosti, kako je potekal proces razkritja pri tebi? A se je to hipno zgodilo, si se dlje časa pripravljala? Kako je potekalo to pri tebi?

I: jst imam to neizmerno, ogromno srečo, da sem odkrila svojo spolno usmerjenost na LGBT+ taboru. Tako da sem bila vržena v tak ogromen varen prostor s prelepimi in krasnimi, ljubečimi ljudmi, kjer sem se zamislila o ne vsakodnevnih stvareh in začela razmišljati bolj širše in začela tudi sama pri sebi razmišljati o svoji spolni usmerjenosti in tudi o svoji preteklosti, kjer sem tudi imela izkušnje že z istospolnim parom, vendar se nikoli nisem spuščala v to, da bi se drugače identificirala, al kakorkoli že, ker me je tud bilo strah, da bo bla nekaj drugačnega zaradi aaam, slabih izkušenj drugačnosti v šoli in tudi močne homofobije od doma. Sem čutila nek ves ta pritisk, ampak, ko sem bila na temu taboru, si nisem mogla nikakršen način ustavit in samo razmišljati o temu, kako se lahko predstavljam z isto spolnim parom in osebe tam so me tudi spraševale za mojo spolno usmerjenost in sem bla cela zmedena in še sama nisem znala povedat kako čutim. Nekateri so rekli, da sem mogoče biseksualka ampak to mi ni čisto ustrezalo, ker ni tisto, kar me privlači. Ne privlači me moškost ali ženskost oziroma spolni organi, tako da na srečo sem najdla izraz panseksualnost, tko da ja. Takoj, ko sem to povedala eni osebi na taboru, sem plahnila v jok in se jokala neprestano eno uro, ker sem se zavedala, kako se mi zmanjšajo vsi privilegiji, kako se mi bo življenje obrnilo na glavo in hkrati sem pa se počutila zelo olajšano, kot da nek tisti zadnji košček sestavljanke, ki mi je manjkal, da sem ga najdla in, da zdaj vem kdo sem in kako se počutim in, da je vredno. Potem kot sem rekla, sem imela to srečo, da sem bila obkrožena s takimi krasnimi LGBT osebami in mi je blo lahko. Potem pa, ko sem se rabila vrniti v svojo staro družbo, ki gledajo zelo stereotipično svet, ki večinoma ne podpirajo LGBT+ osebe, je blo kar težko obdobje se razkrivati, posebej starim prijateljem in jih hkrati izgubljati, aaam, ker tudi če so me podpirali in če so govorili, da je v redu, da sem ostala takšna kot sem, da me ne vidijo drugače, niso podpirali na primer zakonika istospolnih parov, niso podpirali posvojitve in drugih stvari, ki so meni ogromno pomenile. Zarad tega sem se odločila, da na žalost ne bomo ostali prijatelji, ker nekaj je govoriti, da podpirajo mene, ampak hkrati me ne podpirajo (smeh), če veš kaj mislim.

A: Kako si pa doživljala to, da si zgubila te stare prijatelje?

I: Mi je bilo kar težko, ja, ker moj krog prijateljev se je ogromno zmanjšal, tudi spomnim se, ko sem imela dneve, ko sem na Facebooku brisala vse, ki mislim in predvidevam, da so homofobi in tisti, ki so. In sem izbrisala več kot dvesto ljudi, le od tega občutka jeze, da me ne sprejmejo in hkrati sem dobila nek občutek varnosti, kjer se lahko prosto izražam, brez kakršnih koli ne vmesnih in homofobičnih komentarjev. Aaam, še danes se včasih spomnim na te prijatelje in prijateljice in razmišljam, kako bi mogoče danes gledali name, ampak hkrati sem hvaležna, da nisem več v takem slabem krogu, ker sem najdla veliko novih prijateljev, ki me sprejmejo takšno, kot sem in takrat se začneš zavedat, da tudi če je ožji krog, je nekako boljše, ker podpora, ki jo dobiš od prijateljev je zelo pomembna in se pozna razlika, če imaš na primer pet dobrih prijateljev ali pa dvesto bolj tak tak slabih (smeh).

A: Ja, se strinjam... Omenila si, da so te na tem taboru spraševali ljudje glede svoje spolne usmerjenosti in ti predlagali, da mogoče si biseksualka. Kako si doživljala to interakcijo med vami? Kakšne občutke si imela?

I: Prvo sem imela veliko težavo že priti na tabor, ker sem se definirala kot strejt, se pravi, da me privlači nasprotni spol in zelo zelo zelo močno sem podpirala LGBT+ osebe že pred tem, ker imam veliko prijateljev in prijateljic že od prej, ne samo od tabora kasneje LGBT+, ki so, ampak potem na taboru, ko sem videla, da so v bistvu vsi veseli, da sem prišla, ne glede na to, da nimam enake spolne usmerjenosti kot oni, sem se počutila bolj varno tudi razmišljati o tej smeri, o svoji spolni usmerjenosti, ampak ko so mi ljudje pripisovali neke nazive, in neka imena, sem se počutila predalčkano in ta občutek mi ni bil všeč, ker nisem mogla biti samo jaz, ta oseba, ki se poznam dobro in vem kaj mi je všeč in kaj ne, ampak mi je nekdo drug probal pripisati neko drugo ime. Tako da to mi ni bilo všeč. Mi je bilo pa všeč, ko sem najdla definicijo o panseksualnosti in sem si sama lahko to popredalčkala, če tko rečem. Al pa samo poistovetila s tem opisom.

A: Se ti zdi, da na splošno v družbi to predalčkanje pogosto poteka?

I: Definitivno. Še posebej to predalčkanje, če ni eno, je pa drugo ane. Ampak pri spolni usmerjenosti in spolni identiteti ni tko, če ni eno, je pa drugo, tko da na nek način se mi zdi, v redu, da obstaja beseda, da obstaja naziv za neka občutja, za neko stvar, ker potem je realno. Potem obstaja. Ampak na žalost s tem se rabimo potem tut predalčkati, če pridemo do takih tem, pogovorov, kdo ti je všeč in kako se počutiš in tko naprej.

A: Kako pa je proces razkritja spolne identitete pri tebi potekal? Omenila si že eno prijateljico, ki te je podpirala pri fotografiranju, pa se je že pred tem kaj dogajalo?

I: Ja, že mnogo pred tem, je v bistvu neka druga prijateljica pristopila do mene in mi začela govorit kako ima mene za navdih, da kljub temu, da uporabljam ženske zaimke in ne vem, da imam žensko ime, se oblačim po moško in, da včasih mi zgleda mogoče malo androgena in, da je bilo njo tega zelo strah naresti, ampak zarad tega, ker se z mano družim, je ratala bolj pogumna in tudi sebe bolj izraža v moških cotah in parfumih in tako dalje. T ako da ta prijateljica mi je dala veliko za vedeti, že s tem nazivom, ki sem ga takrat prvič slišala, tko androgen, kaj jeto, ker ne vem sem slišala tom boy in te fore, za androgen videz

pa še nikoli, tko da ko sem malo pobrskala o temu, mi je ratalo vse bolj in bolj všeč in s tem, ko sem stereotipično razmišljala kaj je bolj moško in kaj je bolj žensko, kaj mi je bolj všeč in kaj mi bolj ustreza, sem večinoma tut stvari najdla, ki ležijo bolj na tej stereotipični moški strani. Aaam, pri tem sem spoznala ljudi, ki so začeli menjati zaimke zame, na moške, tudi če jim tega nisem povedala in nisem bila užaljena, prvo se mi je zdelo malo smešno, ker sebe ne vidim kot cis spolnega moškega, ampak zgleda so oni to videli na meni, ali samo oddajam nek tak vibe ali karkoli že. Tko da takrat sem pa rekla nekaj je na temu in ne vem, nekega jutra sem se začela pogovarjati s tisto prijateljico o temu in je rekla, da me totalno razume in da maš potem nek ta strah in občutek, da nočiš užaliti transspolne osebe, ki grejo v tranzicijo, ki menjajo zaimke in imena in vse, ampak hkrati se počutiš tudi zelo svobodnega, če se obnašaš tako kot ti takrat zapaše in če pač nosiš moške obleke in tako dalje. Zlo je zakompleksano, ampak razkrivanje ni to potekalo tako, kot razkrivanje spolne usmerjenosti, ampak bolj kot nek pogovor, odpiranja samega sebe in pogovor med parimi ljudmi, prijatli, ki se največ z njimi družim in samo iskanje te podrtive, če se jim to zdi normalno in v redu, to na meni. In zaenkrat so imeli vsi zlo pozitivno reakcijo, k sreči.

A: Si že odgovorila na moje naslednje vprašanje, ki se tiče reakcij, tako da me zanima, kolikokrat bi pa rekla, da si se razkrila do zdaj v življenju?

I: Če bi štela, po moje ne bi mogla dost naštet, ker razkrivam se skor po tako vsak drugi dan, že s tem, da mogoče rešujem kako anketo in vidim, da moraš pripisati samo en spol ali eno spolno usmerjenost in se razkrijem, ko se pritožim, da to ni vredno in napišem pod drugo svoje stvari, ko spoznavam nove ljudi in ko prva stvar, ki jo omenim, je, da sem prostovoljka pri Legebitri in zakaj sem tam prostovoljka, ko se pogovarjamo s tujci in ko imajo homofobne izjave in jih popravim. Tako da ja, razkrivanje mislim, da poteka celo življenje. Včasih lažje, včasih težje. Najtežje se mi je razkrivati družinskimi člani, ker imam občutek, da z družinskimi člani si prisiljen biti v nekem kontaktu in v nekih takih dobrih odnosih in tega me je strah, da bi bila v slabših odnosih zaradi tega, ali pa večjim skupinam, kjer me je strah, da ker je večina strejt, da bojo name gledali vsi malo bolj drugače. Tko da ja.

A: Glede na to, da se je tvoja spolna identiteta in v bistvu spolna usmerjenost spreminjala, a se ti zdi, da so se reakcije ljudi nate s tem kaj spremenile?

I: Ja, definitivno! Imela sem več različnih, zanimivih izkušenj s starimi prijatelji in prijateljicami. Vse do tega, da so nekatere prijateljice planile v jok in so začele govorit kako me poznajo že iz otroštva in kaj se je z mano zgodilo in, da sem tako odrasla in da sem tako drugačna oseba in kaj mi je bilo tega treba, spreminjati svoj stil, se postrižiti in tudi o temu kako mi LGBT osebe perejo možgane, tko da od negativnih stvari to. Mogoče še to, da nekatere prijateljice, ki so strejt, so preizkušale kok imajo možnosti pri meni oziroma, če so one dovolj privlačne zame, četudi niso imele nobenih namenov z mano. Tko da ja, so znale bit tut na začetku take malo bolj negativne izkušnje, ampak na dolgi rok mi je všeč, ko aaaam, k tudi same te prijateljice in prijatelji sami dojamejo, da moja spolna

usmerjenost in moj spol ne vplivata na mojo osebnost, aaaam, in na moj karakter na ta način, kot sem bila prej, sem ostala enaka. (smeh) imam enake hobije in enake želje in tko.

A: Zanima me še recimo, zelo imaš dobro pozicijo o govoru pred in po razkritju, ker maš tudi zelo različne družbe, kot si omenila. Kako si se počutila pred razkritjem in po tem?

I: Kako sem se počutila v družbi ali sama pri sebi?

A: Dajva najprej družbo, potem pa še nase.

I: V družbi, zdej ko gledam na to, se mi je pred razkritjem zdela družba zelo, zelo velika, zelo obširna, ampaka ne pa tok čustveno povezana kot zdaj. Včasih mi je vsak ta drug znanec lahko bil prijatelj in lahko smo normalno šli na kavo in kofetkali in se pogovarjali o vseh temah, ampak po razkritju, enkrat ko začneš širše razmišljati, ko se zavedaš, da so ti tvoji prejšnji prijatelji, da imajo bedne, homofobične, transfobične izjave, seksistične, nekako ne moreš iti preko tega, da te to ne zmoti. In sem se trudila popravljati glede na najlepši način možen in jim obrazložiti stvari, ampak nekateri ljudje niso pripravljeni se spremeniti in biti obzirni in spoštljivi do ostalih. Tko da potem, ko sem te ljud nekako skenslala (smeh) iz svojega življenja, sem prišla nekako v ta novi krog ožjih prijateljev, nekateri so tudi ostali od prej in vseč mi je pri teh starejših prijateljih, da so še danes pripravljeni me poslušati in se kej naučiti novega in kar se da jim probam obrazložiti vse LGBT+ tematike, ki mislim, da so pomembne v našem življenju. In zdej je tko, lahko grem z vsemi temi iz manjšega kroga tudi na kavo, ampak imamo tk bolj intenzivne pogovore, se mi zdi, da smo tok bolj čustveno povezani in spoštljivi drug do drugega in obzirni in ne vem, pred kratkim s emi je to zgodil, ko sem bila povabljen na nek dogodek in sem zraven vprašala, če gre lahkok nekatera oseba, ki je pač transspolna oseba in ta, ki me je povabila na dogodek je rekla komot, lahko, naj pride, ampak je rekla, da bo vprašala te ljudi, k gredo z nami, da če so mogoče transfobni, da ne bi naredili kaj nezaželjenega. In to, da že moji prijatelji obzirno razmišljajo o mojih drugih prijateljih, mi je zelo vseč. Aaam, tko da ja, definitivno imam boljšo družbo po razkritju in se počutim nekaj bolj v stiku sama s sabo. Ja. (smeh)

A: Zanima me še, če misliš, da je, ali pa če si opazila, da je reakcija recimo, na tvoje razkritje, pa dejva reči spolne usmerjenosti, vplivala kej na prihodnja razkritja?

I: Ja v bistvu je, ker ko sem imela slabe reakcije, aaam, sem jih približno iskreno pričakovala, ampak potem, ko so se pa zgodile tako hujše in slabše reakcije, kot sem pričakovala, sem pa dobila tudi večji strah in bolj potipala to osebo, ki sem se ji pripravljena outirati, bolj sem iskala boljši trenutek, ocenila sem tudi dlje, zavlečevala razkrivanje s kakimi osebami, ki se mi zdijo homofobične. Ampak ja, včasih so me te osebe presenetile in so pozitivno odreagirale, včasih so odreagirale tako, kot sem pričakovala, da bojo ampak lih zarad tega, ker sem pričakovala, da bojo negativno odreagirale, sem bila bolj pripravljena aaam na lepši način sem jim to povedala, manj sem bila zadirčna ali sama sebe branila ampak probala povedati, da tudi njih razumem in da je tudi to za njih sprememba. Tko da je kr razlika, se pozna.

A: Kaj pa pri spolni identiteti?

I: Aaaam, pri spolni identiteti je pa tko, da sem se razkrivala samo tistim osebam, ki že vejo za mojo spolno usmerjenost, kar je na nek način tudi lažje, ker take osebe, ki lahko sprejmejo mojo spolno usmerjenost, bodo tudi mojo spolno identiteto. Res pa je, da se nisem še velikokrat razkrila in tudi od tega, kar sem se razkrivala ni bilo vse direktno razkritje, ampak bolj med ovinki. Ne vem, nisem dobila še tako negativne reakcije, tko da še čakam na to, mogoče.

A: A pričakuješ, da boš dobila kakšno?

I: imam občutek, da sigurno bo kdaj tudi slaba reakcija, ja. Mogoče kdaj, ko jene bom pričakovala ampak sem tut rekla, da s svojo spolno identiteto še nisem tako, 100% nekam popredalčkana, tako da nimam tudi takega razkrivanja direktnega.

A: Ker si omenila direktno razkritje. Kaj ti sploh razkritje predstavlja? Je to vedno nekaj, kjer rečeš "Jaz sem, vstavi besedo" ali lahko to poteka tudi na drugačne načine?

I: Aaam, ja vsaj pri meni je to na drugačne načine, da ne začnem jst sem pa oseba, ker se mi zdi do zdej, da vsakemu k sm se razkrila, sploh ne ve kaj pomeni ta izraz panseksualnost, ampak začneš pa razlagat o temu kaj čutiš in začneš razlagat, vsaj v mojem primeru, meni so pa vseč ljudje. Ja kaj je to ljudje, ne samo fantje? Ne tut punce, ampak ne samo fantje in punce tudi osebe brez spola oziroma transspolne osebe in potem nekako moraš začeti obrazloževati svoja čustva, čeprav je včasih težko, ker tudi sam ne razumeš svojih čustev in zakaj tako čutiš, ampak dovolj sem že čutila neke ljubezni do ljudi različnih spolov, ne samo dveh, treh ampak večih različnih spolov, tako da sem prepričana v svojo spolno usmerjenost. In začneš se razkrivati tako, da rečeš, ej meni so pa vseč ljudje, ki tako pa tako razmišljajo, ne glede na spol in jst si pa lahko predstavljam življenje ne vem, s punco, s fantom, s transspolno osebo in tako dalje. Tko da ja, vsaj jst se začnem tako razkrivati, da izhajam iz sebe in iz svojih čustev.

A: Super, hvala. Zdaj bova pa šla v drugi del intervjuja in preden te bi spraševal kako se je to spreminjalo, me zanima, kako sploh sama definiraš samopodobo. Kaj ti pomeni?

I: Samopodoba mi pomeni kako vsak človek sam sebe vidi, kako se ceni, kakšne standarde si postavlja zase in za ostale, aaaam, in kot nek odsev samega sebe mogoče. Ne samo vizualno ampak tudi notranja samopodoba.

A: Pa imaš občutek, da so se ti elementi pri tebi kej spremenili z razkritjem spolne usmerjenosti?

I: Ja, definitivno. Moja samopodoba se je zelo zelo zmanjšala, ko sem se začela razkrivati o svoji spolni usmerjenosti, ker tudi dobivala sem negativne komentarje. V tistem času sem si tudi postrigla lase, sem imela zelo daljše, sem se postrigla čisto na kratko in komentarji od ostalih pa so bili da ja, zdj ko sem pa lezbijka, bom pa mela še lezbično frizuro, čeprav nč od tega ni blo res. Tko da že ostali so me predalčkali in me stereotipično mi dajali slabšo samopodobo. Ne vem zakaj. Se mi zdi pa, da je še večja težja in slabša samopodoba pri spolni identiteti, ker enkrat, vsaj zame, ko se outiraš spolno identiteto ostalim in če, te vsi ostali res totalno ne razumejo in te začnejo spet mogoče stereotipično predalčkat in, na

primer, če bi jst zdej uporabljala moške zaimke sem večkrat dobila tudi občutek, da ne bi mogla izkazati tiste žensvene plati, sem dobila strah, da bi me ostali začeli obsojati, aaam, in da se ne morem izmišljovati in čutit oboje in tko naprej. K sm sama, če mam kdaj možnost bit za več dni sama doma al pa na kakšnem potovanju, takrat se počutim najbolj svobodno in moja samopodoba je na vrhuncu, ker mislim, da slaba samopodoba izhaja iz negativnih izkušenj z ostalimi ljudmi, vsaj pri meni je tko (smeh).

A: Kaj pa samospoštovanje. Kaj ti to pomeni?

I: Hmm, samospoštovanje mi pomeni, da sebe spoštuješ tako veliko, da se ne spreminjša zaradi ostalih, da ne narediš napačne stvari sam zarad tega, ker večinoma ljudi dela tega, to napačno, da imaš dovolj samospoštovanja, da se braniš, ko te kdo zatira, tako da nekaj moralno razumsko spoštuješ sam sebe in tudi ostale ljudi okoli tebe.

A: A pa se je samospoštovanje tudi kej spremenilo po razkritju, pri tebi?

I: Hmm, mislim, da ne. Mogoče edino to, da sem ratala bl kako bi to rekla zaščitniška do sebe in do LGBT+ oseb, ker sem opazila kako je spoštovanje pomembno pri zaimkih, tudi včasih pri spolni usmerjenosti, tako da probam opozarjati ljudi na samo spoštovanje ostalih.

A: Bi na sploh potem rekla, da imaš občutek, da razkritje vpliva na samopodobo in samospoštovanje pri ljudeh?

I: Ja, na samopodobo mislim, saj v mojem primeru, da bl negativno, lahko tudi pozitivno, če tako kot jst obožuješ kratke lase in moška oblačila in se bolje počutiš. Za samospoštovanje pa na tak način, kot sem rekla, da rataš mogoče bl zaščitniški in probaš branit sebe in ostale ljudi okoli sebe.

A: Hvala! V bistvu sva že skoraj pri koncu. Tako da za konec bi samo preveril recimo še kaj se ti trenutno dogaja. Si zadovoljna s tem na kateri točki si v življenju kar se tiče razkrivanja, kako se identiteta razvija, a imaš potrebo in si predstavljaš, da boš v prihodnjem se še večkrat razkrila?

I: Trenutno sem zelo zadovoljna s svojo spolno usmerjenostjo in gledam jo kot na privilegij, ne včasih deprivilegij, ko sem razmišljala o kakšni spolni usmerjenosti. Za spolno identiteto me je še danes strah, ne vem kako se bom počutila v prihodnosti, ampak verjamem, da bo vse v redu in, da imam prijatelje okoli sebe, ki me podpirajo ne glede na to, kakšna je moja odločitev in kako se počutim. Drugače pa ja, zdej po tem intervjuju bl intenzivno razmišljam o razlikah, ki jih spolna usmerjenost in spolna identiteta prinese s sabo in verjamem, da je težko, ne samo meni, ampak vsakemu, ki je eden izmed LGBT+ oseb in mislim, da je pomembno meti neko tako notranjo samorefleksijo, ki sem jo zdej mogoče jst dobila, zaradi tega, da narediš še bolj varen prostor z ostalimi in mogoče si prav ti tisti, ki jim ta možnost nekomu, da se razkrije, ali da odkrije nekaj novega o sebi.

A: Super, čudovito. Če imaš še karkoli, kar bi rada podelila, mogoče še kakšna dodatna misel, prosim, z veseljem, drugače pa je to iz moje strani vse.

I: Aaaam, zdej ko sem lih to omenjala o tem varnem prostoru, sem se spomnila enga primera, ko sem se preselila s cimrom in sva spoznala tudi novo cimro in, ko sem razlagala o svoji spolni identiteti in mi je začela reči, da se ona tudi tako počuti in da se je tudi ona večkrat opisovala tako s punco in na licu mesta se mi je outirala in mi je rekla, da se ona tako počuti kot jst, da bi ona tudi bila lahko panseksualna oseba in v bistvu mi je že to polepšalo dan, ker s tem, da sebe outiram, s tem, da sem jst tista, ki je vidna in glasna, odpiram tudi prostore, varne prostore in prostore za razmišljanje samega sebe in vse to ustvarim. Tako da mislim, da je pomembno se razkrivati, pomembno je tudi gledati za svoj varen prostor in, da si pač razkrit na varnem prostoru (smeh). Pa hkrati je pomembno se razkrivati čim več.

A: Ali pa misliš, da je čist za vse pomembno, da se razkrijejo?

I: Ja. Mislim, da, kot sem rekla, v varnem prostoru. Za kake transspolne osebe se mi zdi, da tudi za geje, da se je težje razkriti, ker je malo več homofobije in transfobije na temu področju, ampak če imaš občutek varnega prostora, se mi zdi, da je pomembno, da se razkriješ, zaradi tega, ker lahko tudi ostali ljudje, ki te podpirajo in tvoji prijatelji širijo besedo o ljudeh, takih kot si ti.

A: Še kaj mogoče?

I: Ne.

A: Potem pa najlepša hvala!

I: Hvala tebi.

9.3. Kvalitativna analiza

9.3.1. Odprto kodiranje

ODPRTO KODIRANJE A

ŠT. IZJAVE	PODČRTANI DELI IZJAVE	KODA	KATEGORIJA
A1	<u>Do zdej je vedno blo gej, mislm homoseksualno ...</u>	Homoseksualna spolna usmerjenost	Spolna usmerjenost
A2	<u>in tko če razmišljam za svoje crushe za nazaj je mogoče mal bl pisano, kot pa, kako bi reku, monotono recmo temu tko. Pač da ni samo gej.</u>	Bi radovedna spolna usmerjenost	
A3	<u>Pač maš folk, ki, kaj jst vem, recimo gluh k sm enkrat brau da je ena gospa pr svoji menopavzi ugotovila, oziroma kot upokojenka, da pač so ji vseč ženske</u>	Fluidnost spolne usmerjenosti	
A4	<u>po Kinseyu pač, k maš tisto lestvico, ni čista sredina, se prav ni čist bi... Ni lih spolna privlačnost je pa tut ... Je pa privlačnost.</u>	Bi radovedna spolna usmerjenost	
A5	<u>Imam se za tipa</u>	moški	Spolna identiteta
A6	<u>v okolju, kjer se počutm varno, kar je tko ful okolja, večino okolja, ne piše mi na čelu, ampak tut ne skrivam niti ne izpostavljam.</u>	Stopnja razkritosti spolne usmerjenosti	Razkritje spolne usmerjenosti
A7	<u>kšni frendi.</u>	Področje razkritosti - prijatelji	
A8	<u>družina recimo, tm pač par članov</u>	Področje razkritosti - družina	
A9	<u>Starši am, hmm. Verjetno vejo, nikol se o tem nismo pogovoril, ampak aaam, tut vprašanje kolk si to priznajo</u>	Področje razkritosti - družina	
A10	<u>oba dva mislna, da me je kokr pač sm slišal iz druge roke, nikol pač iz prve roke, da me je bivši zapelu. Zarad tega, da me lahko izkorišča</u>	Reakcija na razkritje - družina	
A11	<u>po mojem mnenju vesta, ampak različno sprejemata.</u>	Področje razkritosti - družina	
A12	<u>Tko da mati bi reku, da, pač oba dva vesta, mati bi reku da 90 postno sprejema,</u>	Reakcija na razkritje – družina - mati	
A13	<u>fotr pa ... aa, vsaj 50/50, mogoče sčasoma je zdle na kej večjem procentu glede sprejemanja.</u>	Reakcija na razkritje – družina - oče	
A14	<u>Razmišljam ful o tem, dokler</u>	Načrti o razkritju -	Razkritje spolne

	<u>nekoga ne spoznam, pač da bi bil res ful del mojga lajfa, tega ne bom pač izpostavljaj, čist zrd, kako bi reku, naše dinamike, miru.</u>	družina	usmerjenosti
A15	<u>v bistvu jst sm tut z bivšim pr seb ozavestu pač kar se tiče svoje spolne usmerjenoti in sm rabu to predelat in sprejet</u>	Potek razkritja	
A16	<u>ampak pol čez ene pol leta sem bil kul glede tega in sem bil ok, sem ready, lahko se outirava frendici</u>	Potek razkritja	
A17	<u>sva bla outirana samo eni frendici oziroma dvema. Ena od tega je bla pač lezbijka, tko da je bla kul glede tega</u>	Področje razkritosti – prijatelji - Lezbijka	
A18	<u>naj bi se eni drugi frendici, je pa tip totalno zablokiru, meu rahlega paničnega, rabu se je odmaknit na wc in sm jst reku ok, kul je in pol se tri leta nč ni spremenil.</u>	Potek razkritja	
A19	<u>tko da v bistvu po tem, ko sem pršu ven iz te zveze, ko mi pač ni blo več treba tega skrivat</u>	Potek razkritja	
A20	<u>ej meu sm brejkup in s tem pač tale impliciral, oziroma povedu glede svoje spolne usmerjenosti</u>	Potek razkritja	
A21	<u>k sm se vrnu na faks tud nism neki skrivu, pač spet ni blo kako bi reku, da bi blo ful očitno</u>	Področje razkritosti - fakulteta	
A22	<u>Ful je blo utesnjujoče, sam mel sm osebo pač rad in sm pač razumel, da pač to rab in če maš nekoga rad itak, da greš čez sebe</u>	Stanje pred razkritjem - neg	Situacija pred razkritjem spolne usmerjenosti
A23	<u>kr utesnjujoče se fakin skos skrivat in glumit in lagat in tut tm, kjer se men zdi, da je nepotrebn</u>	Stanje pred razkritjem - neg	
A24	<u>sem skos urgat, da pač se outira takrt, ko je njemu prijetno, ko je pač prpravljen za to, ne neki na silo</u>	Potek razkritja	Razkritje spolne usmerjenosti
A25	<u>blo stresno in je blo tut par paničnih napadov z njegove strani</u>	Potek razkritja	
A26	<u>v bistvu men je blo čist jasno, da folk ve in pač osebno ne bi nč spremenil, razn tega, da bi pač lahko sproščeno naprej pač furala odnos</u>	Stanje pred razkritjem - poz	Situacija pred razkritjem spolne usmerjenosti
A27	<u>Takrat mislm, da sm mel pač fazo, ko sm mislu, da sm aseksualn</u>	Aseksualna spolna usmerjenost	Spolna usmerjenost
A28	<u>ko se je on men outiral se je men fizično se mi je zvrtil in sm rabu it na wc, ker pač kako je lahko ena</u>	Potek razkritja	Razkritje spolne usmerjenosti

	<u>tako straight looking oseba gej in vrjetno se me je neki dotaknlo v men. Neki v men se je premaknlo.</u>		
A29	<u>Ne, ker v bistvu folk itak ponavadi ve, oziroma pač predvidi</u>	Ponovno razkritje	
A30	<u>mogoče še najboljši približek tega je, da smo šli z eno frendico na kavo in sm ji sam reku, da ej jst sm pa ugotovu, da na tindrju sm vidu, da mava ful skupnih frendov na ta način. Tko sm se nekak indirektno outiral</u>	Ponovno razkritje	
A31	<u>daš subtilno vedt, oziroma pri mojih razkritjih je blo tko, ej mam tipa oziroma z njim sva bla skupi. Al pa recimo, da je blo par takih primerov, da sva se preprosto poljubila pred skupnimi frendi in sva dala s tem vedt.</u>	Kaj je razkritje	
A32	<u>razen staršev, vedno je blo vse kul</u>	Reakcija na razkritje - družina	Reakcije na razkritje
A33	<u>Realno pač vrjetno bi blo z matrne strani amm sm vedla, al neki, pač vrjetno mal pasivno agresivnega očitka ampak ne nujno namernega oziroma slabo namernega,</u>	Reakcija na razkritje - mati	
A34	<u>z očetove strani pa vrjetno kšno jokanje al neki in eventualno sprejemanje zarad tega ker pristno mislm, da me ma preveč rad, da bi to lahko med naju pršlo</u>	Reakcija na razkritje - oče	
A35	<u>Neki zlo stresnega definitivno. Pozitivnega pa predvsem zame. Za njiju ne, se mi zdi, ker kako bi reku mata neke svoje želje in pričakovanja. Aaam, ampak se mi zdi, da na dolgi rok zna bit to pozitivn za vse, ker se lahko bolj odkrito pogovarjamo glede vsega in pač jst lahko svoj lajf lažje, boljš delim z njima. In ne skrivam. Kar v bistvu si mislm, da bi si tut ona dva želela, da pač sm jst ob njima bolj sproščen in pač ne skrivam. To.</u>	Vpliv razkritja	Vpliv razkritja
A36	<u>Boljše počutje, pač predvsem</u>	Vpliv razkritja	
A37	<u>če so ble kakšne homoerotične fore pač men je ful blo ne kul, da pač sem se zavedu, da je pač stresna situacija, jst sm to doživel kot kako bi reku bullyanje, na nek način. V bistvu sem podoživel travme iz</u>	Stanje pred razkritjem	

	<u>srednje in osnovne šole</u>		
A38	<u>Ampak po razkritju naprimer, tut če so pač ble te homoerotične fore, tega nisem več dojemal kot bullyanje ampak kot zajebancijo, kar tut je bla in tale, bil sem bistveno bolj sproščen z vsemi, ker jst nisem rabil več razmišljat kaj bom povedu, kter izgovor bom meu, kako se rabm počutt kaj rabim skrivat, česa ne smem povedat</u>	Stanje po razkritju	
A39	<u>mi je olajšal, da sploh ne rabim razmišljat</u>	Vpliv razkritja	
A40	<u>pol ko enkrat se outiraš in si sprejet, da pol šele za nazaj vidš, ne nujno takoj ampak pol za nazaj kolk se bolj in lažje počutš.</u>	Stanje pred razkritjem	Situacija pred razkritjem spolne usmerjenosti
A41	<u>trenutno itak se bl ko ne družim s takim folkom, k so out and about in se pač kul počutjo</u>	Stanje po razkritju	Situacija po razkritju spolne usmerjenosti
A42	<u>Pač eno se mi zdi, da s starostjo, ker do neke mere vrjetno rabš dozoret oziroma tut se dovoli sprostit v okolju, da se lahko dovoli pač odpreš</u>	Potek razkritja – dejavniki za	Razkritje spolne usmerjenosti
A43	<u>Pač če nč družga več začneš vn hodt in vidš kok zelo nisi sam kok nisi tok zlo edini gej kokr se ti zdi in v bistvu tut vidš za nazaj kok folka je blo istospolno usmerjenih in sam ti tega nisi ozavestu, oziroma se je ta isti folk skrivau tko kokr ti.</u>	Potek razkritja – dejavniki za	
A44	<u>Vrjetno je ful pomagal to, da sem pač mel frendico, ki je bla odprto lezbijka. In ker sm pač vidu, da okol nje se folk čist nč drugač ne obnaša kokr bi se sicer</u>	Potek razkritja – dejavniki za	
A45	<u>best frendica, k me je totalno sprejemala in se mi zdi, da ko maš enkrat okolje, kjer se počutš totalno sprejeto, da si pol OK, kul sem, kul je.</u>	Potek razkritja – dejavniki za	
A46	<u>Ja totalno, kr se mi zdi pač, da ko enkrat vidš, da te nekdo brez pogojno in totalno sprejema pač si mislš zakaj pa ne bi bil še kšn tak drug folk</u>	Potek razkritja – dejavniki za	
A47	<u>tko tud mam v mislih pač komu se bom outiral</u>	Potek razkritja - previdnost	
A48	<u>mi je tko govorila o enmu frendu al</u>	Potek razkritja -	

	<u>o eni frendici, k je pač bla LGBT osebnost in pač sm pr njej potem sklepal, da ej ona zna bit safe.</u>	previdnost	
A49	<u>sem mel tisto obdobje pač dejmo se povsod outirat tko rečen pač ne čist, ampak sm meu to željo, ker in me je tuki bivši clo oviral pr tem</u>	Potek razkritja	
A50	<u>ti sorodniki po večini iz Bosne, ki ne velja za najbolj toplo okolje, kar se tega tiče</u>	Področje razkritosti – družina – zaviralni dejavniki	
A51	<u>še kr blo mal cringey tale povedat, da sm pač gej. Lažje se mi je blo pač outirat ne da bi omenu pač svojo spolno usmerjenost</u>	Potek razkritja	
A52	<u>lej to pr men pač nč ne spremeni, totalno te sprejemam, tale totalno kul</u>	Reakcija na razkritje - teta	Reakcije na razkritje
A53	<u>v bistvu se mi zdi da v tistih letih po sprejemanju samega sebe da mi je največja ovira pri outiranju biu bivši zaradi svoje lastne ponotranjene homofobije do samega sebe</u>	Potek razkritja - zaviralni	Razkritje spolne usmerjenosti
A54	<u>samopodoba meni pomeni to, da sebe sam sebe totalno sprejemaš in se zase še najbolj navijaš. Pač da maš sebe rad brezpogojno in da tale zase navijaš. Da vase vrjameš. Pač v bistvu, da se ne pustiš, da te zunanji dejavniki zjebejo grdo rečen in da pač kljub vsem strahovom oziroma kljub vsem pomislekom ownáš to kdo in kaj si in greš naprej. Tut če pač ne dobiš nujno pozitiven feedback.</u>	Dobra samopodoba	Samopodoba
A55	<u>Strah, pač v bistvu to, da ne sprejemaš totalno samega sebe, da te mal paralizira in te ne prepusti, da se, pač dovoli, da se premakneš.</u>	Slaba samopodoba	
A56	<u>O totalno</u>	Spreminjanje samopodobe	
A57	<u>Ja defo. Zarad tega, ker se mi zdi, da če sam sebe ne bi sprejemal, pač tud v tem aspektu, bi se rabu skrivat in se ne bi sprejeu in bi se rabu skrivat, kar pomeni, da se ne počutm dovolj samozavetn, oziroma da sam sebe ne sprejemam dovolj, vsaj v tem aspektu. In se mi zdi, da to, da stojiš za tem, kdo si in kaj si, pač tut kar se tiče spolne usmerjenosti al</u>	Spreminjanje samopodobe – vpliv razkritja	Vpliv razkritja

	<u>spolne identitete, da pač ja maš sebe rad in se ne dovoliš premaknit tega.</u>		
A58	<u>da maš tut neko dostojanstvo oziroma pač nek pogum in tut ne glede na to, da če si neki če si v enem slabem okolju, slabi situaciji, da pač ohranš nek jaz in si rečeš ne.</u>	Pomen samospoštovanja	Samospoštovanje
A59	<u>O totalno, nisem se rabu bit prestrašen, nisem rabu pač skos razmišljat in sem pač lahko ownu, da to sem. Ker pač takoj, ko se rabš neki skrivat se mi zdi da kokrkol mogoče na zuni izžarevaš neko pač samozavest al neki al samospoštovanje</u>	Spreminjanje samospoštovanja – vpliv razkritja	
A60	<u>se mi zdi, da bolj pogosto boš imel outirane osebe z visokim samospoštovanjem, kot pa obratno, se pravi osebe, z nizkim samospoštovanjem, ki pač so totalno v omari.</u>	Vpliv razkritja na samospoštovanje	Vpliv razkritja
A61	<u>Ja ker se i zdi, da tut morš met veliko mero samospoštovanje in samoljubezni recmo temu tko, da stojiš za sabo in rečeš ja sem to in to in to in pač ne glede na to pač kljub strahu, da pač mogoč ne boš sprejet.</u>	Vpliv razkritja na samospoštovanje	
A62	<u>folk ne upa outirat iz skrbi zarad staršev. Pač recimo, čist v mojmu primeru, jst se svojim staršem ne upam primarno outirat zarad tega, ker me je pač strah, da to nau slabo na njiju vplival.</u>	Strah pred razkritjem – potek razkritja - zaviralni	Razkritje spolne usmerjenosti
A63	<u>Konkretno pač moj fotr je razmišljajl o samomoru, pač po tem, ko je samo razmišljajl o tem, da je mogoče opcija, da sm jst pač gej.</u>	Posledice razkritja - oče	Posledice razkritja
A64	<u>se mi pa vseen zdi, da je neka skrita želja, da si folk pač to želi narest. Ker se mi zdi, da si vsak pač želi bit totalno sprošččen glede samega sebe pač in v svoji koži in v svojem okolju in sprejet.</u>	Razkritje kot želja	Nujnost razkritja
A65	<u>Ne. Če se oseba počuti udobno oziroma če enostavno pač ne čuti te potrebe, ker marsikdo tut ne čuti te potrebe, kul.</u>	Razkritje kot nuja	
A66	<u>se bistveno bolj počutim, bistveno bolj sprejeto, bistveno bolj</u>	Vpliv razkritja	Vpliv razkritja

	<u>zadovoljno</u>		
A67	<u>bistvu bi si želel, da je mogoče glih tm, k sm biu mlajši, recimo kšna predvsem srednja šola, da bi mogoče blo več LGBT oseb, oziroma pač, da bi se o tem več govoril, zarad tega k jst pač tkt nism meu nobenga stika, sploh nism meu ozaveščeno, da je to možno.</u>	Želje in potrebe	Želje in potrebe
A68	<u>ful sm biu zmeden, ful sm biu zgubljen, ker pač nism vedu zakaj recimo gledam za tipi zakaj me prvlačjo in pač pogrešam, da pač nism tega že prej vedu.</u>	Stanje pred razkritjem-zmedenost – želje in potrebe	
A69	<u>tut recimo zase se mi zdi, recimo ko pogledam v otroštvu pa na splošno tko ceu lajf sem mel tko ful enih crushov na punce pa tko ženske like al kakorkol že in mi je zdle spet na nek način malo razkritje</u>	Fluidnost spolne usmerjenosti	Spolna usmerjenost
A70	<u>po drugi strani znotraj community-a, pač LGBT communitija pač ne slišiš tut tok mogoč zlo glede bi, pač pa tko ja dej pač priznej pač sam gej si</u>	Pritisk znotraj skupnosti	Vpliv skupnosti
A71	<u>seksualna usmerjenost je tista, ki pač pomeni tudi spolno usmerjenost</u>	Biseksualnost - privlačnost	Spolna usmerjenost
A72	<u>pomoje, da več sprejemanja, zarad tega ker, kako bi reku, bolj sam sebe sprejemam na nek način. Bolj se kul sam pr seb počutim in v bistvu razmuvenje predvsem kar me v bistvu predvsem pomirja</u>	Razumevanje –mir - sprejemanje	Vpliv razumevanja
A73	<u>Ker dokler pa maš pač folk, ki ti pravi pač morš to čutt, oziroma je narobe da to in to čutiš, pol se ne morš pač se ti želiš zarad tega ukalupit. Zarad folka, ne zarad sebe.</u>	Potreba po predalčkanju	Vpliv skupnosti
A74	<u>Se mi zdi, da je bistveno boljša. Bistveno bolj sem happy sam pri sebi, bistveno bolj sem zadovoljen pač z lajfom</u>	Kakovost življenja	Stanje po razkritju
A75	<u>in edino, kar pogrešam je community in to je ne toksičen community</u>	Želje in potrebe – pritisk znotraj skupnosti	Vpliv skupnosti
A76	<u>znotraj communitya oziroma znotraj same skupine obstaja folk, ki pač al postavlja druge stereotipe</u>	Pritisk znotraj skupnosti	

	<u>al jih v bistvu druga oknčna, druge predalčke. In njihov odnos je tko pač mal ne ok</u>		
A77	<u>Ampak se mi zdi, da ustvariš sam svoj community</u>	Želje in potrebe	
A78	<u>počutim tuki so posamezniki, ki so iste skupine kokr jst, ob katerih se kul počutim, ampak pol maš drugo polovico sobe, kjer se počutš k v najboljšem primeru kot kos mesa, v najslabšem primeru pa kot, da te merjo pač od glave do pete in pač kako bi reku, te pol al razvrščajo al opravljajo al neki, pač v bistvu hočjo spet neki od tebe. Pač hočjo te spet nekam dat.</u>	Pritiski znotraj skupnosti	
A79	<u>v bistvu pr razširjeni družini se prav kšnim sorodniki zarad tega, ker iskreno rečeno jih dojemam kot bosanske hillbillye po večini, kar tut eni dejansko so v najboljšem primeru bi se me odpovedal, v najslabšem primeru pa ne vem.</u>	Potek razkritja – širša družina – strah – zaviralni	Razkritje spolne usmerjenosti
A80	<u>Pač strah me je, da v bistvu , ker vem, da njima ful pomen ta družina in me je strah, da pač bi pol ona dva bla na slabšem zarad tega</u>	Potek razkritja – strah - družina	
A81	<u>ful novga folka, ful kul folka, pač k si ne bi mislu, da bi ga spoznal in v bistvu je ful vrede k spoznaš en folk, s katerim maš neki skupnega.</u>	Kakovost življenja – veselje – prijateljstva – skupnost	Stanje po razkritju

ODPRTO KODIRANJE B

ŠT. IZJAVE	PODČRTANI DELI IZJAVE	KODE	KATEGORIJA
B1	<u>Za spolno usmerjenost definiram pač, da sem pač lezbijka</u>	Lezbična spolna usmerjenost	Spolna usmerjenost
B2	<u>spolna identiteta pa je pač pri meni mal v procesu iskanja in je pač ni lih definirana, pač jst se zavedam, da nisem cis in torej padem pod trans ne, ampak pač ni še to čist izoblikovano</u>	Transspolna identitea	Spolna identiteta
B3	<u>ni ne še neke ful podpore no, ker še jaz o tem nekaj ful ne govorim.</u>	Področje razkritosti - Podpora	Razkritje spolne usmerjenosti
B4	<u>V bistvu ve družina, razen pač očeta, mislim, po mojem ve, ampak nisva o tem nikol konkretno spregovorila, drugače ostala družina,</u>	Področje razkritosti – družina – oče – prijatelji – fakulteta – lezbična spolna	

	<u>mama, babica, dedek, po njeni strani vsi vejo, in pol vejo vsi moji prijatli, sošolke, v bistvi ljudje, ki me pač poznajo, naj bi vedli no.</u>	usmerjenost	
B5	<u>v srednji šoli se mi zdi, ja. In sicer pač v bistvu je potekalo čisto tak pri prvi puncu, v bistvi z njo in pol počasi se je začel ta krog širit med prijatli ampak tak zlo ne ni šlo na hitro</u>	Potek razkritja – prva punca	
B6	<u>Bolj sem se držala pač v krogu LGBT oseb pač, ker je bilo bolj varno na nek način.</u>	Potek razkritja – varnost – LGBT krog	
B7	<u>recimo sošolka ena in edina, ki je vedla, je bila ful ok kul, pač nobena problema</u>	Reakcija na razkritje - prijatelji	Reakcije na razkritje spolne usmerjenosti
B8	<u>pol mama je sicer kasneje zvedla, ko sem bila na faksu, je bila pač tudi malo je bila šokirana, ampak je rekla, da se ji je itak zdelo, ker me je že večkrat vprašala in sem jst zanimala in ampak v bistvu je vredno sprejela. Tista prva začetna reakcija je bila čisto primerna, ni bilo nobenega zatiranja v bistvu</u>	Reakcija na razkritje – družina - mati	
B9	<u>kasneje je bilo drugo. Ko je začela malo probavat kaj zdaj boš mela kakega fanta pol, ko sem bila samska in sem bila pač tak ne, neee mama, ne, pol jo je bilo malo, malo ji je bilo pač težko no na tej točki se mi zdi, ampak zdaj je kul. ko sm jst to njej rekla, se je ona ful obesla na to zadnjo biljko in upala</u>	Reakcija na razkritje – mati – pričakovanja – upanje	
B10	<u>ful mi je šlo na živce, ker pač, če sm ti povedala, ne rabiš zdaj upat na to, da bom jaz zdaj mela fanta.</u>	Reakcija na razkritje – mati – frustriranost	
B11	<u>sva se v bistvu na eni točki malo nehale o tem pogovarjat, ker sem se jaz umaknila, ker sem si pač mislila, ne bom se s tabo sploh pogovarjala o tem, če pač ne moreš dojet določenih stvari.</u>	Potek razkritja – družina - mati	
B12	<u>ja, je se pol, ko sem bila z drugo punco in sem jo predstavlja in vse, je blok ul. Jo je ful lepo sprejela in je v bistvu ona potem mene sforsirala kasneje, da sem povedala še ostalim sorodnikom. V bistvu je kr ona začela razlagat čisto vesela in jst sm bila tako ojoj, ok.</u>	Potek razkritja – družina – mati – sprejemanje - dejavniki za - podpora	
B13	<u>jaz po moje tega ne bi naredila, sam</u>	Potek razkritja –	

	<u>je pač ona ful rekla, da pred referendumom 2015, da kao daj dajmo to naredit, da mogoče pa koga prepričamo. Dajmo to naredit, pač zakaj bi se skrivala, pač v smislu, da ji gre na živce, da ko gremo na družinska kosila in na te piknike in te fore, da mi reče, da vsi sprašujejo ja a L. pride, to jo vsi sprašujejo pa a ma kakega fanta, da pač zraven povabli in pač vedno ona reče ne, po drugi strani pa je tak, ne morem pa rečt, ja, ma pa punco, a bi njo zraven povabli.</u>	družina – mati – podpora – dejavniki za	
B14	<u>začelo tak, da je sestrična, ki je bla takrat stara 16 al 15 poklicala mojo mamo pa vprašala če mam jaz punco, pa je mama rekla ja in je bla pol mala ful vesela</u>	Reakcija na razkritje – širša družina – sestrična - pozitivna	
B15	<u>In pač po mamini strani pač babica, dedi, teta, stric pa še en stric so bli ful tak, ne vem, pač čutla sem nek zadržek pri njih, v smislu tak, malo jim ni blo to lih kako naj rečem, všeč. Saj mi noben ni upal nič direkt rečt, pač samo, vsi so bili tak, so spoznali mojo punco, so jo sprejeli, samo vseeno se je vidlo ... čutiš tisto energijo, da pač nekaj ni ok, da se jim to ne zdi ok.</u>	Reakcija na razkritje – družina – zadržan odnos	
B16	<u>babica je pol enkrat ne vem rekla, da en teden pred referendumom, da njo ne zanima moj problem, prav problem je rekla in jst sm rekla kaki problem... in pol je bla tak jaja no saj vreau, saj veš kaj mislim, nič nimam proti, bodi kar si al karkoli, ampak še vedno pač jst mislim, da otrok ne morete met in jih vzgajat, ker pač to starokopitno mišljenje.</u>	Reakcija na razkritje – družina – babica – problem spolne usmerjenosti – negativno	
B17	<u>Tko da ja, zdaj smo pač tak. Jst se se malo odmaknila sicer od celotne te družine, ker pač mi ni ... ne počutim se lih tak najboljše in ne vem.</u>	Potek razkritja – družina – posledice razkritja - stanje po razkritju – odmik	
B18	<u>vsekakor bi blo kul, če bi se spremenili, ampak pač jst se zavedam, da to je dolgi proces, da se to ne more zgodit čez noč in, da bi mogli bit obojestransko, pač obe strani bi si mogli to želet.</u>	Želje in potrebe	Želje in potrebe
B19	<u>so pred tem govorile ne vem o LGBT</u>	Stanje po razkritju –	Razkritje spolne

	<u>osebah in še govorijo recimo na zlo grd način. Zdaj ker pa pač sem jaz ena izmed teh oseb, so pa pač tak aha, dajmo zdaj malo pazit kaj rečemo v njeni prisotnosti al pa v prisotnosti njene mame, da ne bo pač kaj narobe. Ker zdej nek tak sovražni govor se je končal, ampak jst vem, ad se je to končalo zaradi mene, ne pa zato ker bi oni dejansko tak mislili, ne.</u>	posledice razkritja – družina – sovražni govor	usmerjenosti
B20	<u>jst se ne čutim dolžno delat na odnosu zato, ker sem jst ena izmed LGBT oseb, pač jst to sem, zdaj pa pač sprejmi to, al pa pač ne sprejmi, ampak pač če ne sprejmeš in to sem se jst pač odločila, da take osebe pač potisnem na stranski tir, ker ne gre drugače no. Tak se mi zdi no, zdj pa familija gor al pa dol.</u>	Potek razkritja – način ravnanja z negativno reakcijo	
B21	<u>Pač mama na nek način, ja v bistvu je mama še ena izmed oseb, ki ve</u>	Področje razkritosti – transspolna identiteta – družina – mati	Razkritje transspolne identitete
B22	<u>hodi na to podporno skupino na Legebitro in tam vsi oni starši se pač od transspolnih oseb in se je moja mama ful tak počutla, ko je poslušala njihove zgodbe, kot da po eni strani poslušaj mojo zgodbo jst sm pol tam rekla, da mene mogoče še vse to čaka, pač kr tak direkt. In sem bla pač tak, ne vem če te še karkoli čaka ampak pač, ker še niti jaz ne vem, samo pač definitivno če gledaš ti iz strokovnega vidika, kot so poimenovanja, jaz pač ne spadam v cis normativnost, pač to mi je jasno. Pod kaj pa pol avtomatsko padeš, ja pač pod trans padeš, zdaj pa pač transspolnost je širok pojem in zdaj se pa najt nekje tu, je pa pač se mi zdi malo dolgotrajen postopek.</u>	Potek razkritja – transspolna identiteta – družina – mati	
B23	<u>ne, ker pač ful ne maram tega predalčkanja drugače. In se mi ne zdi. Bolj se osredotočam na ta trenutek, kaj jst rabim, kaj je pač meni kul in kaj ne</u>	Potek razkritja – potreba po predalčkanju	
B24	<u>N. je v bistvi to na en način, nekaj privlekla to iz mene. Mislim privlekla, sej meni je po eni strani že</u>	Potek razkritja – transspolna identiteta – prijatelji – prvo	

	<u>jasno, samo ona je bla tista, ki se je začela o tem z mano pogovarjat in me je začela malo spraševati o tem in je bla pač ful kul</u>	razkritje	
B25	<u>v bistvu je ful dobro odreagirala, na začetku šok, ker je za njo vse to ful novo in je bla mogoče malo prestrašena, ampak vseeno se mi zdi, da je ful lepo sprejela, pa se ful trudi.</u>	Reakcija na razkritje – transspolna identiteta – prijatelji – šok – strah – sprejemanje - pozitivna	
B26	<u>kaj je mene pač ful zmotilo pri njej, da mi je kr naenkrat v sms-u pisat v moški obliki. Pač kar sama od sebe, brez da bi me vprašala. In me je pač ful vrglo iz tira to, ful sem pač znorela in sem rekla, kaj se greš, pač ne moreš kr sama se odločit in začet to delat, pač če že, ti lahko jaz pač to dovolim, ne pa da to nrđiš kr sama od sebe. Samo pač ji tega ne zamerim, zato ker ona tudi ni vedla v tistem momentu pravilno odreagirat.</u>	Reakcija na razkritje – transspolna identiteta – prijatelji – lastnoročna sprememba rabe zaimkov – burna reakcija – nespoštovanje	Reakcije na razkritje transspolne identitete
B27	<u>ampak pol čez nekaj časa, ko sma se dosti o tem pogovarjale, sem ji jaz pač začela dovoliti, da meša zaimke, ampak jst to samo njej dovolim, pač nobeni drugi osebi recimo, pa tudi je prepovedano, da to dela v javnosti, če je kdo drugi zraven.</u>	Potek razkritja – raba zaimkov – dovoljenje - zasebno	
B28	<u>Ja itak, ful. Ampak mene to do pred kratkim me je to še ful iz tira vrglo in sem ful odreagirala z neko paniko in jezo, zdaj pa vedno bolj, pač vedno manj. Vedno bolj sem tak ok, kul, pač na nek način ignoriram to in sem pač tak ok, sej bo.</u>	Napačna raba zaimkov – pogost dogodek - missgendering – ignoriranje	
B29	<u>To res še en vem, ker je to še vse res od začetka</u>	Želje in potrebe – raba zaimkov	
B30	<u>ko sma se z A. pogovarjala, je v bistvu je on mene če greva na pijačo in me je na koncu pač vprašal, če se hočem kaj o tem pogovarjat. In sma se pol začela in je pač itak reku, da naj si pustim čas</u>	Področje razkritosti – transspolna identiteta – prijatelji - transspolna oseba	
B31	<u>Mislím, mene ni to nikoli tak dušilo, da so pač meni všeč punce.</u>	Stanje pred razkritjem	Vpliv razkritja spolne usmerjenosti
B32	<u>recimo, če zdaj gledamo družino, da mi je neko breme padlo dol v smislu, da ok, zdaj vejo, mir.</u>	Stanje po razkritju – vpliv razkritja – mir	
B33	<u>Čeprav se men di ful glupo, d a pač</u>	Razkritje kot nuja –	Pogled na razkritje

	<u>mormo to govorit, ker potem takem bi mogla strejt oseba iste stvari občutit. Isto bi mogla met nek cmok v grlu, ko bi mogla nekomu povedat, ojej, jst sm strejt. Pa pač načeloma ne delajo tega, ne.</u>	nepravičnost razkritja - heteronormativnost	
B34	<u>Ja družba pač je razlika ja, itak da je. bivše cimre, k pač niso vedle za mene in ko so zvedle, so ble prvo užaljene, ker jim tega sama nisem povedala,</u>	Heteronormativnost – področje razkritosti – reakcija na razkritje – sostanovke - užaljenost	
B35	<u>odvisno od posameznika. Zdaj za mene se mi ni zdelo tak nujno, razen če bi, razen če bi meni blo joj, jaz pa to zdaj moram to povedat, hočem</u>	Razkritje kot nuja – razkritje kot želja	
B36	<u>če bo koga zanimalo, me bo vprašal in mu bom povedala in na tak način sem se začela pač širšemu krogu razkrivat,</u>	Potek razkritja – področje razkritosti – širši socialni krog	Razkritje spolne usmerjenosti
B37	<u>ker se mi zdi nekaj najbolj groznega ne vem, pripraviti celo sceno z neko frendico in rečt veš jaz ti moram nekaj povedat in pol si tak pa ne vem kak naj povem in potem končno to izustiš</u>	Potek razkritja – stresno – neprijetna podoba	Razkritje spolne usmerjenosti
B38	<u>ne zdi se mi potrebno, da bi se mogli, razen, ne vem, zdaj za širšo družbo, če bi zdej hotli bit neki aktivisti al pa delovat na tem področju, pol se mi zdi ok, da se pač razkriješ ne. Pa ne vem, meni je recimo ful pomagalo, če sem vidla, da se razkritje kak športnik, šprtnica, ne. V smislu sploh če je biu kak taki, ki je bil meni mogoče malo idol oziroma, ki je bil bolj takšen, ki ga spoštuješ, pol pa izveš še na primer, da je LGBT in si tak o kul, pač 'pa si misliš o lej, tut uspešni ljudje na položajih ne. Tak no, za take ljudi si jaz želim, da bi se razkrili, ampak je pa to še vedno njihova odločitev.</u>	Razkritje kot nuja – želje in potrebe – vidnost LGBT oseb v medijih – aktivizem – dejavnik za	
B39	<u>Pač se mi zdi, da to pol vliva nek pogum pač nam, ki smo še malo v omarah ne</u>	Vpliv razkritja – dejavnik za	Vpliv razkritja transspolne identitete
B40	<u>mogoče se je na nek način spremenilo v smislu, da pač je dobila občutek, da ji zaupam. Pač da, pa da, pač ker se zaveda, da je oseba, ki me je v bistvu na nek način privlekla ven, pa se ji zdi, da je pač neka</u>	Stanje po razkritju – vpliv razkritja – transspolna identiteta - prijatelji	

	<u>posebna vez pol med nama</u>		
B41	<u>mal težko rečem za ostale, ker pač glih ne vejo. Mislim, sej jaz pač verjamem, da ful folka ve, samo pač se še jaz nisem o tem z njimi pogovarjala ne. Pač to je ono, ko vsi vejo pred tabo.</u>	Predvidevanje s strani drugih	Vpliv skupnosti drugih
B42	<u>Z A. ne vem, se mi zdi, da sva se malo bolj zblížala zaradi tega, ker je neka skupna točka</u>	Vpliv razkritja – transspolna identiteta-prijatelji – transspolna oseba	Vpliv razkritja transspolne identitete
B43	<u>Mama pa tudi se mi zdi, si je malo bolj oddahnila, ko je zvedela, samo pol je zdej tako, ona je pol začela s takimi spraševanji a misliš it na operacijo,</u>	Vpliv razkritja – transspolna identiteta – družina – mati	
B44	<u>Ja, definitivno, pač neka pozitivna izkušnja, takrat tiste prijateljice. Ja, je bla ful, pač mal poguma mi je dala no. Da mi je postalo malo bolj vseeno zdej za to, kaj si pa drugi mislijo na nek način, ker to, mene je bolj to skrbelo</u>	Vpliv razkritja – posledica razkritja – pozitivna izkušnja	
B45	<u>ja neko mnenje, ki ga pač mam o sebi, pač kak sebe dojemam, kaj si jaz pač o sebi mislim, kaj si jst pač predstavljam, ne vem. Pač vse to, nek skupek vseh občutij glede sebe.</u>	Pomen Samopodobe	Samopodoba
B46	<u>ja jst sm bla v tistem obdobju ful na samozavestni ravni, v srednji šoli recimo in to, da sem se jaz nekomu razkrila, mi je dalo nek občutek moči, tak sploh v smislu, ok, dalo mi je nek občutek, da mam jaz pač kontrolo nad tem. Pač to je blo takrat moje mnenje, tudi če je bla njihova reakcija negativna, pač sem bla jaz tak ok, pač ne rabiš se družiti z mano, go away in je blo ful tak vseeno, ful sem bla samozavestna takrat, preveč</u>	Vpliv razkritja – srednja šola – visoka samozavest – občutek moči in kontrole	Vpliv razkritja spolne usmerjenosti
B47	<u>Ja, zdaj pa se mi pač zdi, da je moja samopodoba ful nizka, pač trenutno še zarad drugih stvari in je pač ne vem zdaj, pač a to vpliva kaj tut na ta proces odkrivanja spolne identitete</u>	Vpliv razkritja – transspolna identiteta – nizka samopodoba – spreminjanje samopodobe	Vpliv razkritja transspolne identitete
B48	<u>spoštovanje, ki ga izkazuješ sebi, ne vem s svojim idejanji, s tem kar recimo narediš zase, aaam, v bistvi se mi zdi zlo težko ločit samopodobo</u>	Pomen samospoštovanja	Samospoštovanje

	<u>od samospoštovanja, v bistvu se mi zdi zlo tko prepletena pojma, ki se zlo združujeta, ker se mi zdi, da recimo, če maš slabo samopodobo, maš tudi slabo samospoštovanje in tak.</u>		
B49	<u>ne vem, to pa nisem zdaj več tak ziher, če se je al se ni. Ker mislim, da je bolj ostalo nek na isti ravni, kot je že od nekaj</u>	Spreminjanje samospoštovanja – spolna usmerjenost	Vpliv razkritja spolne usmerjenosti
B50	<u>zdaj trenutno mam zlo slabo samopodobo in samospoštovanje, ampak sej pravim, še zaradi drugih stvari, ampak če gledam z vidika spolne identitete pa tudi ja, ker pač ful, samo spoštovanje se mi zdi da je ful tak in samopodoba in da oba tak se ful tut navezuje na telo in pač trenutno nisem lih na neki udobni ravni, kar se tega tiče no.</u>	Spreminjanje samospoštovanja – spreminjanje samopodobe – slabo – transspolna identiteta – pogled na telo	Vpliv razkritja transspolne identitete
B51	<u>karakternih lastnosti svojim imam malo boljši, lepši pogled, ja</u>	Spreminjanje samospoštovanja- Osebne lastnosti	Vpliv razkritja
B52	<u>jaz mislim, da je odvisno od tega, kakšne so reakcije ob razkritju pa od tega koliko je oseba močna.</u>	Vpliv razkritja na samopodobo in samospoštovanje	
B53	<u>Če se oseba razkrije, pa dobi od okolice neka pozitivna, pozitivne feedbacke, pol lahko to da osebi neko dodatno moč in te lahko to spodbudi, da se ponovno razkriješ drugim</u>	Vpliv razkritja – reakcija na razkritje – pozitivna – dejavniki za	
B54	<u>Zdej pa če dobiš feedback, ne vem, negativen, pol pa lahko pomoje oseba dobi ful, doživi, ne vem, dobi neko krizo pri sebi in se začne počutit slabo in ji lahko pade samopodoba, samospoštovanje. Ful se lahko počuti manjvredna zaradi tega in se lahko zgodi, da se v bodoče ne upa več razkrivat zaradi tega ne</u>	Vpliv razkritja – reakcija na razkritje – negativna - zaviralni	
B55	<u>men se zdi zlo pač M. je zlo zacvetel, od kar je začel tak mal bolj v javnosti govorit, da je transspolna oseba in to in se mi zdi, da je ful, da si je nabil en tak ponos v sebi, v dobrem smislu.</u>	Vpliv razkritja – transspolna identiteta – spreminjanje samospoštovanja - pozitivno	Vpliv razkritja transspolne identitete
B56	<u>tudi pri N., ko se je razkrila svojim staršem, da ji je všeč ena punca ena ne, pač jaz, da ji je ful na neki točki</u>	Vpliv razkritja – spolna usmerjenost – spreminjanje	Vpliv razkritja spolne usmerjenosti

	<u>postala tak bolj samozavestna, ful bolj.</u>	samospoštovanja – spreminjanje samopodobe - pozitivno	
B57	<u>Včasih se mi zdi, da malo čutim pritiska iz strani določenih delov skupnosti al kak naj rečem, v smislu, da ti zna včasih pač kdo rečt ja kaj si pol ti. Ne vem, a si še vedno lezbijka, če si transspolna oseba al si punca al si fant, pač to ja, to me ful zmoti</u>	Pritiski znotraj skupnosti – potreba po predalčkanju	Vpliv skupnosti
B58	<u>Ja, delno pomoje je, delno. Ampak se mi zdi, da itak na eni točki, ko maš nek problem in ga probaš rešit, ko da nalašč pridejo še vsi ostali problemi za tabo in se vse odpre z vseh strani in pol samo iščeš obliže, da samo zafilaš, da ne eksplodira vse, ne.</u>	Stiska – transspolna identiteta –problemi	Kakovost življenja
B59	<u>zelo slabo</u>	Kakovost življenja - slaba	
B60	<u>rečem kakovost življenja glede moje družbe, je se je ful izboljšala se mi zdi, od kar sem samska. se ful družim z ljudmi, s ful boljšimi ljudmi, kar mi ful odgovarja</u>	Kakovost življenja – skupnost – prijatelji - dobra	
B61	<u>kar se tiče kak bi to definirali, pač neko to prepričanje vase in to, to se mi zdi pa, da je zadnje čase ful na dnu.</u>	Kakovost življenja – slaba – spreminjanje samospoštovanja – spreminjanje samopodobe - negativno	
B62	<u>Pričakujem, da se bo pač moje to mentalno dobro počutje ful izboljšalo, mislim pričakujem, to si želim no. Delam na tem.</u>	Želje in potrebe - pričakovanja	Želje in potrebe
B63	<u>želim si, da mogoče, da bi si pršla na jasno z lastno spolno identiteto, ker me pač malo duši no</u>	Želje in potrebe	
B64	<u>če primerjam, ker pač lahko primerjam dve razkritji ne in pri prvem mi je blo ful na izi, med tem ko zdaj mi pa ni tak na izi in mi je malo bolj tak, kaj, mislim tak the struggle is real</u>	Razlika pri razkritju spolne usmerjenost in spolne identitete	Razlika razkritja spolne usmerjenosti in transspolne identitete

ODPRTO KODIRANJE C

ŠT. IZJAVE	PODČRTANI DELI IZJAVE	KODE	KATEGORIJA
------------	-----------------------	------	------------

C1	<u>Kot ne strejt</u>	Nenormativna spolna usmerjenost	Spolna usmerjenost
C2	<u>kot da me ne zanimajo samo fantje ampak tut kšna punca, mislm, zdej drugih ljudi oziroma oseb, na primer trans oseb nisem še nikol začutla do nobene česarkol tazga, tko da ne bi vedla povedat za njih</u>	Nenormativna spolna usmerjenost	
C3	<u>počutim k, da če bi se označla za bi, kt revež, k pride v eno bogato center, predel mesta, tko ne vem zakaj ampak prov k da nism k da si ne zaslužm bit tm. ne jemljem si pravice, da bi se tko sama označla. Zato ker mam občutek, da bi drugi ljudje to vzel kot neko preseravanje</u>	Nenormativna spolna usmerjenost – biseksualnost – občutek nevednosti za biseksualno identiteto	
C4	<u>me je strah, po pravic povedan, zarad splošne nestrpnosti in vseh teh predsodkov, mi je nerodn, ker me je tut strah pol kaj bi drugi ljudje, kako bi me pol oni začel dojemati</u>	Sram – strah – heteronormativnost	Vpliv skupnosti
C5	<u>se mam za žensko</u>	Ženska spolna identiteta	Spolna identiteta
C6	<u>Sem pa bl un, bl tko na izven tom boy varianta punce, ne pašejo mi lih te oblekce, sm se že večkrat probala v to klasično žensko damsko podobo dat, ampak ne vem, ne morm, ne počutm se notr v tem</u>	Spolni izraz – tom boy	
C7	<u>takrat sm tko da sm rekla ja o fak, jst sm pomoje bi, ja, jest sm bi. To je bloto, pa vsi smo bli na kp</u>	Potek razkritja – prvo razkritje – področje razkritosti - prijatelji	Razkritje spolne usmerjenosti
C8	<u>pa so bli tko, ja sej mi to že vemo</u>	Reakcija na razkritje – prijatelji – pozitivna - predvidevanje	Reakcija na razkritje
C9	<u>Ljudje, ki me poznajo mau bl, ve ... mislm, da jih ne bi presenetl. Ne vem pa, če bi oni mene označil, da sm bi. Sploh zarad tega, k mam fanta že tok cajta</u>	Stopnja razkritosti – prijatelji – nevidnost zaradi partnerja	
C10	<u>Tut ne vem a zarad teh cunj, pa tom boy, pa k smo večkrat bli skup pa so kšne takšne pripombe padale pa ne vem k smo se babe med sabo kušvale pa to</u>	Stopnja razkritosti – prijatelji – predvidevanje - stereotipi	
C11	<u>sm mu pa rekla, da nism strejt in je on tut reku ne, ti res nisi strejt</u>	Področje razkritosti – partner – potek razkritja – reakcija na razkritje - partner	Reakcija na razkritje - partner
C12	<u>pa reku, da je njemu vseen, da dokler sm z njim, je to njemu dost.</u>	Reakcija na razkritje - partner	

	<u>Da tut če sm bi nima veze, če bi ga pustila zarad druge punce, bi mu blo isto k da bi ga pustila zarad družga fanta, tko da mu to ne naredi neke velke razlike.</u>		
C13	<u>Mislm, da se lahko tut na drug način nardi, ampak ne vem, če te pol ljudje resno jemljejo. dokler ti ne rečeš jst sm to pa to te nekaj ne jemljejo resno al pa sami nočjo te vzeti resno.</u>	Kaj je razkritje? – potek razkritja – nevidnost	Pogled na razkritje
C14	<u>Sam proces, da bi se jst zdej odločala, zdej se bom pa jst razkrila ni bil, bil je pa bl pr seb, da sm jst ugotavljala kaj se pr men dogaja. Kaj sm jst, kje sm, a je to prov a ni prov, mislm ne a je to prov, ampak a je prav, da se tko kategoriziram, označm kot bi, al ni prov.</u>	Potek razkritja – odkrivanje lastne identitete	Razkritje spolne usmerjenosti
C15	<u>če je men punca sam všeč a sm že bi, al če sm zalublena vanjo al če bi lahko z njo mela zvezo, itd. kaj vse od tega, kje vse mora bit kljukca, da se jst lahk označm kot bi.</u>	Potek razkritja – odkrivanje lastne identitete – legitimnost biseksualnosti	
C16	<u>Ja, sej zato pa rajš rečem, da se mam za ne strejt kot pa za bi, ker je ful bolj odprta pa manj definira pa tko.</u>	Odkrivanje lastne identitete – še trajajoč proces – odprtost ne strejt identitete	Odkrivanje lastne spolne usmerjenosti
C17	<u>zdej mi je kul tko k je, tko da tut če ne, mi je vseen.</u>	Želje in potrebe – še trajajoč proces	Želje in potrebe
C18	<u>Aja pa še eni sm se ja na taboru, k smo, vodji projekta, enkrat sva ble skupi, k smo mulce mirkal, pa sm jst tko mau po domač punce, fantje, to je men vseen, važn, da se mamo fletn, pa pol ona tko men a rees, a tko, pa jst ja lej, če je fejst punca, zakaj pa ne, pa ona tko aja ja kul, men to sicer ni, ampak če je teb všeč, pa tut fajn. In to je blo to. Tut zlo pozitiven odziv.</u>	Potek razkritja – področje razkritosti – sodelavka – reakcija na razkritje - pozitivna	
C19	<u>ena mi je sploh rekla, ena kolegica, k je tut bi, T. jst to vem, ne rabš ti men tega govor.</u>	Reakcija na razkritje – prijatelji - biseksualka	Reakcije na razkritje
C20	<u>Se mi zdi vredu, ker tut če bi ena druga punca rekla, ja jst sm pa strejt, bi blo ok, ja prov, strejt si, pa? Mislm, ni nč nenavadnega. Ne vem zakaj bi mogla bit pj pr ker kol drugi usmerjenosti oziroma tem, kšn bl, drgačen odziv. Pač rečeš ok, prov.</u>	Reakcije na razkritje - heteronormativnost	

	<u>Ker še vse eni ti jemlješ človeka takšnega kakor je on, ne pa pod kaj se on identificira ali pa kako je on usmerjen, ali pa vse ostalo.</u>		
C21	<u>Zdej men se zdi, da v moji družbi tko v skupini ljudi, s katerimi imam stika, ne, ampak v nasplošno pa mislim, pa da ja. Da je pa ful tega. pol ga ful drgač začnejo jemati ali pa se drgač pogovarjati z nemo, karkoli. Se mi zdi, da se odnos pol spremeni do te osebe.</u>	Reakcije na razkritje – stanje po razkritju – heteronormativnost – stereotipi in predsodki	
C22	<u>ne. Ker naslednja skupina poj kamrbi pa šla s tem, je pa družina.</u>	Reakcije na razkritje – pozitivna – dejavnik za – ni vpliva	
C23	<u>mislim, da njemu se neki sanja no. Mi je bilo pa težko, k mi je zadnjič eno tako pripombo dal, k je ena ženska šla čez cesto in sva jo neki gledala, pa on da neki kao taj pa fejest ane, T. pa me tko pomenljivo pogleda, kao sej tebi so tute punce všeč, takt mi je bilo pa ful nerodn pol.</u>	Stopnja razkritosti – družina – oče – predvidevanje - sram	Razkritje spolne usmerjenosti
C24	<u>Ja no naprej v družino ne vem če bi lohka šla s temu. Na širšo</u>	Stopnja razkritosti – družina – širša – ne	
C25	<u>pripombe pa sej maš fanta, pa kuko pa to, pa da me ne bi vzel resno, na drugačen način bi kazal ne strinjanje s tem, ne direktno z direktno bi fobijo, čeprav tute to je bi fobija po moji, da ti ne priznajo tega</u>	Potek razkritja – zaviralni – nevidnost – nelegitimnost - heteronormativnost	
C26	<u>Ja, ker jim ni jasno ... Pač al si strejti al si pa gej oziroma lezbijka. Da si pa bi, sm se pa že z velikimi ljudmi pogovarjala, pa so bli tko ja kuko, a pol ti je en dan so ti všeč punce, drug dan pa fantje</u>	Nerazumevanje – biseksualna identiteta – nelegitimnost – nevidnost	Biseksualnost
C27	<u>ni jim jasno ta koncept in zaradi tega pomoje drugače dojemajo kot pa direktno strejti, gej, lezbijka.</u>	Biseksualnost – nerazumevanje - bifobija	
C28	<u>Ne, tute na primer punce se me niso začele izogibat. Nč tazga ni bilo, nobene pripombe niso padale, razen take za šale, no T. gremo še tebi eno poiskati, veš na to foro. Nč zlobn, zlonamernega.</u>	Stanje po razkritju – prijatelji	Vpliv razkritja spolne usmerjenosti
C29	<u>Neki, česar jim nimam pozitivnega. Samopodoba mi je to, kako ti samga sebe vidiš, dojemam aamm, kako si, se počutiš kompetentnega v stvareh,</u>	Pomen samopodobe	Samopodoba

	<u>kok hitr si zadovoln sam s sabo, kok samokritike maš, vse te stvari s emi zdi, da poj nekaj oblikujejo samopodobo. In na fizičnem in na psihičnem, na tko uspehih življenjskih, v spretnostih, vse. Da na podlagi tega kako ti sam dojemaš pa oblikuje tvojo samopodobo. In pa tut iz oči drugih. Kako drugi tebe vidjo, zdej to je odvisn tut kok si tle krhek pa kok si pustiš, da to vpliva nate pa kok ne, da tut to vpliva pol na to</u>		
C30	<u>mogoče sm se počutla mal bl sprejeto oziroma mal bližje ljudem na legebitri ... jst mam ful probleme z občutkom pripadnosti in jst zmer hočm bit ful všeč ljudem in se mi zdi, da s tem, k sm nekaj to dojela sama pr seb, da sm bla pol tko ok, zdej me pa naujo več, oziroma zdej se jst ne bom več počutila, k da ne spadam tja, pa k da me oni grdo gledajo, ker sm strejt, ker jst sama zase vem, da nism strejt in se zrd tega boljš počutm, ker sm poj tut mela občutek, k da ljudje na legebitri mene drugač dojemajo.</u>	Spreminjanje samopodobe – vpliv razkritja - občutek pripadanja	Vpliv razkritja
C31	<u>Ena oseba je pršla na Legebitro in je bla tko a sm jst bi al nism, pa ona, poj njen odgovor tej osebi je biu ti se ne rabš klasificirat. K če si si, če nisi nisi, ne rabš se označt kot bi, lahko si kar hočš ti bi. Ti sama sebe določaš ane. Ne mene sprašvat a ti si bi al nisi, to se moraš ti sama odločt kot oseba. In k mi je to povedala, sm blat ko o wow, hudo, ne rabm se označt al sm bi al nism. In to mi je ful pomagal.</u>	Proces odkrivanja spolne identitete – razumevanje - Dejavniki za -	Odkrivanje lastne spolne usmerjenosti
C32	<u>Pa tut vreu mi je blo, ker je bla, zdela se mi je taka sprejemajoča skupnost, da ni blo vse kar nrdiš, je pa zdj narobe, vse kar je pa drugač kukr se pričakuje od tebe, je pa narobe.</u>	Skupnost – varno in sprejemajoče okolje – dejavniki za	Vpliv skupnosti
C33	<u>Ne, sploh ne vem kje je ta širša skupnost, po pravic povedan vseen mi je, ne čutm neke hude potrebe po tem.</u>	LGBT Skupnost	
C34	<u>V kolki meri si ti prpravljen jt čez</u>	Pomen	Samospoštovanje

	<u>samga sebe. Ful se mi to dvoje s samopodobo meša. Ja ne vem bi lohk še rekla.</u>	samospoštovanja	
C35	<u>če pa nimaš samospoštovanja, pa ti nimaš odnosa do sebe in ti samga sebe nimaš rad in ti je vseen in si tko, jst sm itak, nč nism sposobna narest, jst sm bleble ... nimaš nobene ... ničesar. Po lastnem mnenju nimač ničesar za kar bi bil vredna samospoštovanja. Se prav ne jemlješ se kot spoštovanja vredne osebe iz svoje strani in iz strani drugih, ker ni nobene karakteristike, ki bi bla spoštovanja vredna pr teb.</u>	Pomen samospoštovanja	
C36	<u>ne. Ampak zdej ne vem a to zrd tega, ker tut pr drugih ljudeh ne dajem poudarka na to in tut pr seb ne, mi je čist vseen. Ne počutm se nč bl drugačna zrd tega. Mogoče bi se lah počutla tko da bi blo višje samospoštovanje zrd tega, ker sem mela jajca pa da sm povedala drugim ljudem to okrog sebe, da sm se razkrila al kokrkol, ampak se mi ne zdi dost velka stvar, da bi blo samospoštovanje kej večje, manjše, karkol. Ne zdi se mi faktor pr spoštovanju človeka.</u>	Stanje po razkritju – spreminjanje samospoštovanja- vpliv razkritja - minimalen	Vpliv razkritja
C37	<u>Ja, zdej če je njej to pomembna stvar, pol je. Če je pa oseba ne dojema kot pomembne, pol pa ne.</u>	Razkritje kot nuja	Pomen razkritja
C38	<u>vrijamem pa, da je velik ljudi, k skos to najdejo neko širšo identiteto</u>	Razkritje kot želja	
C39	<u>zdi se mi, da so, če se oseba da v neko kategorijo, da so neke značilnosti, oziroma neke norme, vrednote, karkol, k jim poj posledično al pa tut ne posledično, k jim sledi. to označevanje, ker ti pa da že kuj nek predsodek o osebi in ti kuj še predn spoznaš osebo, si že ustvarš neko sliko o njej v glavi</u>	Identiteta – predsodki in stereotipi – norme – vrednote – potreba po predalčkanju	Vpliv razkritja
C40	<u>Tko da se mi zdi to kategoriziranje lahko je slaba stvar, ker ti že vnaprej da podobo o človeku oziroma si sam na podlagi te kategorije ustvarš neko podobo o človeku, k pa sploh ni nujno, da je resnična. Lahko delaš krivico drugi osebi zarad teh kategorij.</u>	Potreba po predalčkanju - krivičnost	

C41	<u>Ja, najbrž lahko deluje to v obeh smereh ane. Pač kokr si lahko ti ustvarš neko slabšo oziroma zgubiš interes za drugo oseba, ker na primer posluša drugo musko kot ti, lahko za osebo b ti naraste na primer intere zanjo in za njeno razmišljanje in družbo in vse.</u>	Potreba po predalčkanju – pozitivni vidik	
C42	<u>Ja. Seveda lahko. Zj odvisno je tut od odziva okolice na razkritje. Se mi zdi, da če je odziv pozitiven, da se oseba lahko boljš počut, je dobu pozitiven vpliv na to dvoje, če pa je odziv negativen, pol pa, pol pa ni dobr no.</u>	Vpliv razkritja na samopodobo in samospoštovanje	
C43	<u>vlik ljudi pri ns je že tko v slabši koži zarad tega, ker se počutjo, da delajo neki narobe, pa da je z njimi neki narobe, pol pa če še dobijo nek negativen odziv okolice, je to sam potrditev za njihove domneve.</u>	Slaba samopodoba – reakcija na razkritje – negativna – spreminjanje samopodobe - negativno	
C44	<u>Se mi zdi, da je na Legebitri ena oseba, k se je razkrila kot trans doma in je mela poj sicer jebo, ampak za to osebo se mi pa zdi, da je to nanjo to ful dobr vplival in da je zdej tm, kjer si želi bit in je na poti k uresničitvi svojih želja.</u>	Vpliv razkritja – pozitivno	
C45	<u>Ja familija mi je en korak naprej, k se ukvarjam s tem no, a bi, al ne bi, kaj bi, širša familija pa tut če ne, ker itak nismo v nekih globokih stikih, pa tut če ne vejo</u>	Strah pred razkritjem – Področje razkritosti - družina	Vpliv skupnosti
C46	<u>Če me pa kdo vpraša, mu pa povem. Sam če me direkt vpraša. Pač seveda, če je okolje tako, kjer se počutm varno, če pa ne bi blo varno okolje, pa ne vem, če bi povedala.</u>	Potek razkritja – širša družba – varno okolje	
C47	<u>ne izkoriščam ga dost. Mam velik možnosti, pa velik potencialov, ampak jih ne izkoriščam in to me mal mot.</u>	Kakovost življenja	Kakovost življenja
C48	<u>sm razmišljala o tem, če se je odnos do same sebe kej spremenu glede tega outiranja aaam, pa sm razmišljala, da sm enkrat hodila z M. in A. naokol, pa smo se neki pogovarjale pa sm bla jst tko ful bl kao samozavestna glede svojga odnosa do punc. Ne bi rekla, da sm se lih outirala, ampak sm bla pa tko zlo direktna, kr se tega tiče.</u>	Vpliv razkritja – spreminjanje samopodobe - pozitivno	Vpliv razkritja

ODPRTO KODIRANJE D

ŠT. IZJAVE	PODČRTANI DELI IZJAV	KODE	KATEGORIJA
D1	<u>Svojo spolno usmerjenost definiram kot panseksualna oseba, se pravi, mi ni pomembno aaam za kak spol, katerega spola si, ampak me privlači neka razmišljanja, neka ne vem, potreba po pogovoru in Po spoznavanju neke osebe, kot njene duše in ne njenega telesa oziroma njegovega oziroma kakorkoli že</u>	Panseksualna spolna usmerjenost	Spolna usmerjenost
D2	<u>kot jst vidim razliko, je da te ne privlači noben spol oziroma vsi spoli, se pravi, da je manjša različica v temu, da te privlači nekaj drugega, kar ni spol.</u>	Razlika od biseksualnosti?	
D3	<u>svojo spolno identiteto trenutno definiram kot gender fluid, oziroma fluidno identiteto. Imam dneve, ko se počutim bolj ženstveno in druge dneve bolj moško in to izražam preko oblačil in ne vem, glede svojga spolnega izgleda, načina kako se obnašam. To ne pomeni, da menjam zaimke, ker nisem še pripravljena na to</u>	Fluidna spolna identiteta – ženstvenost – možatost – spolni izraz – menjava zaimkov	Spolna identiteta
D4	<u>Ne in ja. Razkrita sem svojim najbližjim prijateljem in prijateljica, ker se družim tudi s takimi osebami, ki so večinoma tudi LGBT+ osebe, zato, da se počutim varno v družbi, da ne rabim razmišljati kako prikriti svojo spolno identiteto in spolno usmerjenost</u>	Stopnja razkritosti – prijatelji – LGBT+ osebe – varno okolje	Razkritje spolne usmerjenosti
D5	<u>po potrebi pa se mam občutek, da se moram razkriti ostalim osebam, dobim občutek krivde, če ne povem tako velikega dela sebe in za zdaj imam kr večinoma dobre izkušnje z razkritjem novim ljudem.</u>	Stopnja razkritosti – širša družba – razkritje kot nujnost – občutek krivde	
D6	<u>s spolno identiteto se mi pa zdi, da sem še manj razkrita kot s spolno usmerjenostjo, ker jo tudi še sama odkrivam in tudi sama imam dneve disforije in razmišljanja kaj je sploh</u>	Stopnja razkritosti – fluidna spolna identiteta – manj razkrita – v procesu odkrivanja - disforija	Razkritje transspolne identitete

	<u>prav in kaj ni prav</u>		
D7	<u>včasih imam težke dneve in težko mi je iti tut ven iz stanovanja, ker se ne počutim kot ta spol, ki mi je bil pripisan ob rojstvu in zelo malo ljudi oziroma ve za mojo spolno identiteto, ker še sama nisem sto procentno prepričana, kam bi se tako rekoč popredalčkala, za to pa se tut še nisem veliko pogovarjala z ostalimi o tem.</u>	Proces razkritja – disforija – Potreba po predalčkanju - nerazumevanje	
D8	<u>sem odprla to temo s prijateljico, ki me je na polno podpirala in mi rekla, da je vse v redu in nič ni narobe in se ji zdi totalno normalno, če se včasih počutim kot manjši deček in, da mi tudi to pristaja, me je tudi ta prijateljica prepričala, naj me ne bo strah in da naj naredim nekaj dobrega zase in tudi za ostale</u>	Potek razkritja – reakcija na razkritje – prijateljica – pozitivna - podpora	
D9	<u>družini sem se razkrila le mati, nekaterim tetam in bratranci, med ovinki sem se probala razkriti tudi svojima dvema bratoma, starejšima ampak iz izkušenj in pogovorov, ki smo jih imeli o tej temi, se mi zdita močno homofoba in me je rahlo strah nadaljevati pogovor na tak način, da bi se jim direktno outirala.</u>	Področje razkritosti – spolna usmerjenost - družina – mati – homofobija bratov – strah pred razkritjem	Razkritje spolne usmerjenosti
D10	<u>Očetu se še nisem outirala in tudi mislim, da nimam potrebe, da se, le če bi moje življenje prišel resnejši ali prišla resnejša partnerka, ampak vidim že, da bo to dost težavno</u>	Področje razkritosti – spolna usmerjenost - družina – oče - previdnost	
D11	<u>me še doma večinoma naslavljajo z moškimi zaimki. In prav to se mi zdi semšno, ker njim se zdi vredu, da nosim moška oblačila, da me naslavljajo z moškimi zaimki, če bi se jim pa na primer outirala kot transspolna oseba, da to bi bilo pa nedopustno, čeprav me tudi sami nekak vidijo tako.</u>	Uporaba zaimkov – podpora moškosti – nedopustnost transspolnosti - absurd	Uporaba zaimkov
D12	<u>Zelo mi je domače, zelo mi je prijetno in nekako tut ljubkovalno. Se mi zdi, da mi pristaja, ko mi to domači rečejo, ker sem navajena tega že od otroštva. kasneje, ko</u>	Uporaba zaimkov – družina – prijetno in domače – nebinarnost v domu	

	<u>sem odkrivala svojo spolno identiteto, sem bla v bistvu zelo hvaležna, da sem vsaj to dobila od staršev. Neko večjo nebinarnost mogoče.</u>		
D13	<u>se mi zdi, da ja. Trenutno, ko razmišljam o slovenskih zaimkih, ki sta samo dva, oziroma tretji spol ne obstaja, ker je že tisto ono, ampak če bi obstajal tretji spol v slovenskih zaimkih, se mi zdi, da bi ga uporabljala.</u>	Uporaba zaimkov – Želje in potrebe – spolno zaznamovan jezik	
D14	<u>ist imam to neizmerno, ogromno srečo, da sem odkrila svojo spolno usmerjenost na LGBT+ taboru. Tako da sem bila vržena v tak ogromen varen prostor s prelepimi in krasnimi, ljubečimi ljudmi, kjer sem se zamislila o ne vsakodnevnih stvareh in začela razmišljat bolj širše in začela tudi sama pri sebi razmišljat o svoji spolni usmerjenosti in tudi o svoji preteklosti</u>	Potek razkritja – varnost – LGBT+ osebe – raziskovanje same sebe	Razkritje spolne usmerjenosti
D15	<u>vendar se nikoli nisem spuščala v to, da bi se drugače identificirala, al kakorkoli že, ker me je tud bilo strah, da bo bla nekaj drugačnega zaradi aam, slabih izkušenj drugačnosti v šoli in tudi močne homofobije od doma.</u>	Strah pred razkritjem – homofobija - drugačnost	Vpliv skupnosti Vpliv razkritja
D16	<u>osebe tam so me tudi spraševale za mojo spolno usmerjenost in sem bla cela zmedena in še sama nisem znala povedat kako čutim. Nekateri so rekli, da sem mogoče biseksualka ampak to mi ni čisto ustrezalo, ker ni tisto, kar me privlači.</u>	Potreba po predalčkanju – pritisk znotraj skupnosti -	
D17	<u>Takoj, ko sem to povedala eni osebi na taboru, sem plahnila v jok in se jokala neprestano eno uro, ker sem se zavedala, kako se mi zmanjšajo vsi privilegiji, kako se mi bo življenje obrnilo na glavo</u>	Potek razkritja – vpliv razkritja – stiska – izguba privilegijev	
D18	<u>in hkrati sem pa se počutila zelo olajšano, kot da nek tisti zadnji košček sestavljanke, ki mi je manjkal, da sem ga najdla in, da zdaj vem kdo sem in kako se počutim in, da je vredno.</u>	Potek razkritja – vpliv razkritja – olajšanje - razumevanje	

D19	<u>ko sem se rabila vrniti v svojo staro družbo, ki gledajo zelo stereotipično svet, ki večinoma ne podpirajo LGBT+ osebe, je bilo kar težko obdobje se razkrivati, posebej starim prijateljem in jih hkrati izgubljati</u>	Področje razkritosti – stari prijatelji – homofobija – strah pred razkritjem – izguba prijateljev	Vpliv skupnosti
D20	<u>moj krog prijateljev se je ogromno zmanjšal, tudi spomnim se, ko sem imela dneve, ko sem na Facebooku brisala vse, ki mislim in predvidevam, da so homofobi in tisti, ki so. In sem izbrisala več kot dvesto ljudi, le od tega občutka jeze, da me ne sprejmejo in hkrati sem dobila nek občutek varnosti, kjer se lahko prosto izražam, brez kakršnih koli ne vmesnih in homofobičnih komentarjev.</u>	Stanje po razkritju – izguba prijateljev – težko ob izgubi stikov – pridobitev - varen prostor	
D21	<u>sem najdla veliko novih prijateljev, ki me sprejmejo takšno, kot sem in takrat se začneš zavedat, da tudi če je ožji krog, je nekako boljše, ker podpora, ki jo dobiš od prijateljev je zelo pomembna in se pozna razlika, če imaš na primer pet dobrih prijateljev ali pa dvesto bolj tak tak slabih</u>	Stanje po razkritju – vpliv razkritja – nova socialna mreža - podpora	
D22	<u>ko so mi ljudje pripisovali neke nazive, in neka imena, sem se počutila predalčkano in ta občutek mi ni bil všeč, ker nisem mogla biti samo jaz, ta oseba, ki se poznam dobro in vem kaj mi je všeč in kaj ne, ampak mi je nekdo drug probal pripisati neko drugo ime.</u>	Potreba po predalčkanju – pritisk s strani skupnosti – pripisovanje	
D23	<u>Mi je bilo pa všeč, ko sem najdla definicijo o panseksualnosti in sem si sama lahko to popredalčkala, če tko rečem. Al pa samo poistovetila s tem opisom.</u>	Samoidentifikacija - identiteta	Samoidentifikacija
D24	<u>Definitivno. Še posebej to predalčkanje, če ni eno, je pa drugo ane. Ampak pri spolni usmerjenosti in spolni identiteti ni tko, če ni eno, je pa drugo, tko da na nek način se mi zdi, v redu, da obstaja beseda, da obstaja naziv za neka občutja, za neko stvar, ker potem je realno. Potem obstaja.</u>	Potreba po predalčkanju – pritisk s strani skupnosti – heteronormativnost – biološki determinizem – pravica do obstoja	Vpliv skupnosti
D25	<u>Ampak na žalost s tem se rabimo</u>	Potreba po	

	<u>potem tut predalčkati, če pridemo do takih tem, pogovorov, kdo ti je všeč in kako se počutiš in tko naprej.</u>	predalčkanju – stereotipi in predsodki	
D26	<u>Ja, že mnogo pred tem, je v bistvu neka druga prijateljica pristopila do mene in mi začela govorit kako ima mene za navdih, da kljub temu, da uporabljam ženske zaimke in ne vem, da imam žensko ime, se oblačim po moško in, da včasih mi zgloda mogoče malo androgena</u>	Potek razkritja – spolna identiteta – androgenost – uvod v raziskovanje	Razkritje transspolne identitete
D27	<u>sem malo pobrskala o temu, mi je ratalo vse bolj in bolj všeč in s tem, ko sem stereotipično razmišljala kaj je bolj moško in kaj je bolj žensko, kaj mi je bolj všeč in kaj mi bolj ustreza, sem večinoma tut stvari najdla, ki ležijo bolj na tej stereotipični moški strani. pri tem sem spoznala ljudi, ki so začeli menjati zaimke zame, na moške, tudi če jim tega nisem povedala in nisem bila užaljena, prvo se mi je zdelo malo smešno, ker sebe ne vidim kot cis spolnega moškega</u>	Potek razkritja – moškost – uporaba zaimkov	
D28	<u>nekega jutra sem se začela pogovarjati s tisto prijateljico o temu in je rekla, da me totalno razume in da maš potem nek ta strah in občutek, da nočiš užaliti transspolne osebe, ki grejo v tranzicijo, ki menjajo zaimke in imena in vse, ampak hkrati se počutiš tudi zelo svobodnega, če se obnašaš tako kot ti takrat zapaše</u>	Potek razkritja – področje razkritja – prijateljica – občutki strahu – žalitev oseb, ki grejo v tranzicijo – občutek svobode – ambivalentnost občutkov	
D29	<u>razkrivanje ni to potekalo tako, kot razkrivanje spolne usmerjenosti, ampak bolj kot nek pogovor, odpiranja samega sebe in pogovor med parimi ljudmi, prijatli, ki se največ z njimi družim in samo iskanje te podrtive, če se jim to zdi normalno in v redu, to na meni. In zaenkrat so imeli vsi zlo pozitivno reakcijo, k sreči.</u>	Razlika med razkritjem spolne usmerjenosti in spolne identitete – potek razkritja – spolna identiteta – Reakcije na razkritje - pozitivna	Razlika med razkritjem spolne usmerjenosti in transspolne identitete
D30	<u>Če bi štela, po moje ne bi mogla dost naštet, ker razkrivam se skor po tako vsak drugi dan, že s tem, da mogoče rešujem kako anketo in vidim, da moraš pripisati samo en</u>	Ponovno razkritje – Potek razkritja	Pomen razkritja

	<u>spol ali eno spolno usmerjenost in se razkrijem, ko se pritožim, da to ni vredu</u>		
D31	<u>Tako da ja, razkrivanje mislim, da poteka celo življenje. Včasih lažje, včasih težje.</u>	Potek razkritja – celo življenje	
D32	<u>Najtežje se mi je razkrivati družinskim članom, ker imam občutek, da z družinskimi člani si prisiljen biti v nekem kontaktu in v nekih takih dobrih odnosih in tega me je strah, da bi bila v slabših odnosih zaradi tega, ali pa večjim skupinam, kjer me je strah, da ker je večina strejt, da bojo name gledali vsi malo bolj drugače.</u>	Strah pred razkritjem – zaviralni	Strah pred razkritjem
D33	<u>Ja, definitivno! Imela sem več različnih, zanimivih izkušenj s starimi prijatelji in prijateljicami. Vse do tega, da so nekatere prijateljice planile v jok in so začele govorit kako me poznajo že iz otroštva in kaj se je z mano zgodilo in, da sem tako odrasla in da sem tako drugačna oseba in kaj mi je bilo tega treba, spreminjati svoj stil, se postržiti in tudi o temu kako mi LGBT osebe perejo možgane, tko da od negativnih stvari to.</u>	Reakcije na razkritje – negativne – ne sprejemanje	Reakcije na razkritje
D34	<u>ampak po razkritju, enkrat ko začneš širše razmišljati, ko se zavedaš, da so ti tvoji prejšnji prijatelji, da imajo bedne, homofobične, transfobične izjave, seksistične, nekako ne moreš iti preko tega,</u>	Stanje po razkritju – homofobija – transfobija – ne moreš ignorirati	Vpliv razkritja
D35	<u>In zdej je tko, lahko grem z vsemi temi iz manjšega kroga tudi na kavo, ampak imamo tk bolj intenzivne pogovore, se mi zdi, da smo tok bolj čustevno povezani in spoštljivi drug do drugega in obzirni, definitivno imam boljšo družbo po razkritju in se počutim nekaj bolj v stiku sama s sabo</u>	Stanje po razkritju – nova družba – spoštljivost in boljša povezanost – razumevanje	
D36	<u>Ja v bistvu je, ker ko sem imela slabe reakcije sem jih približno iskreno pričakovala, ampak potem, ko so se pa zgodile tako hujše in slabše reakcije, kot sem pričakovala, sem pa dobila tudi</u>	Reakcija na razkritje – negativna – strah pred razkritjem – previdnost	Reakcije na razkritje

	<u>večji strah in bolj potipala to osebo, ki sem se ji pripravljena outirati, bolj sem iskala boljši trenutek, ocenila sem tudi dlje, zavlečevala razkrivanje s kakimi osebami, ki se mi zdijo homofobične</u>		
D37	<u>pri spolni identiteti je pa tko, da sem se razkrivala samo tistim osebam, ki že vejo za mojo spolno usmerjenost, kar je na nek način tudi lažje, ker take osebe, ki lahko sprejmejo mojo spolno usmerjenost, bodo tudi mojo spolno identiteto. Res pa je, da se nisem še velikokrat razkrila in tudi od tega, kar sem se razkrivala ni bilo vse direktno razkritje, ampak bolj med ovinki. Ne vem, nisem dobila še tako negativne reakcije, tko da še čakam na to, mogoče.</u>	Potek razkritja - spolna identiteta – reakcija na razkritje – pozitivna - pogovor	
D38	<u>vsaj pri meni je to na drugačne načine, da ne začnem jst sem pa oseba, ker se mi zdi do zdej, da vsakemu k sm se razkrila, sploh ne ve kaj pomeni ta izraz panseksualnost, ampak začneš pa razlagat o temu kaj čutiš in začneš razlagat, vsaj v mojem primeru, meni so pa všeč ljudje. Tko da ja, vsaj jst se začnem tako razkritvati, da izhajam iz sebe in iz svojih čustev.</u>	Potek razkritja – Kaj je razkritje? – izhajanje iz sebe	Pomen razkritja
D39	<u>Samopodoba mi pomeni kako vsak človek sam sebe vidi, kako se ceni, kakšne standarde si postavlja zase in za ostal. in kot nek odsev samega sebe mogoče. Ne samo vizualno ampak tudi notranja samopodoba.</u>	Pomen samopodobe	Samopodoba
D40	<u>Ja, definitivno. Moja samopodoba se je zelo zelo zmanjšala, ko sem se začela razkritvati o svoji spolni usmerjenosti, ker tudi dobivala sem negativne komentarje.</u>	Spreminjanje samopodobe – vpliv razkritja - negativno	Vpliv razkritja
D41	<u>Tko da že ostali so me predalčkali in me stereotipično mi dajali slabšo samopodobo.</u>	Potreba po predalčkanju – stereotipi in predsodki – vpliv razkritja - negativno	
D42	<u>Se mi zdi pa, da je še večja težja in</u>	Primerjava razkritje	Primerjava razkritja

	<u>slabša samopodoba pri spolni identiteti, ker enkrat, vsaj zame, ko se outiraš spolno identiteto ostalim in če, te vsi ostali res totalno ne razumejo in te začnejo spet mogoče stereotipično predalčkat in, na primer, če bi jst zdej uporabljala moške zaimke sem večkrat dobila tudi občutek, da ne bi mogla izkazati tiste žensvene plati, sem dobila strah, da bi me ostali začeli obsojati, in da se ne morem izmišljevati in čutit oboje in tko naprej.</u>	spolne usmerjenosti in spolne identitete – težje – stereotipi in predsodki – potreba po predalčkanju - obsojanje	spolne usmerjenosti in transspolne identitete
D43	<u>mislim, da slaba samopodoba izhaja iz negativnih izkušenj z ostalimi ljudmi, vsaj pri meni je tko</u>	Slaba samopodoba – pretekle izkušnje	Vpliv skupnosti
D44	<u>samospoštovanje mi pomeni, da sebe spoštuješ tako veliko, da se ne spreminjša zaradi ostalih, da ne narediš napačne stvari sam zaradi tega, ker večinoma ljudi dela tega, to napačno, da imaš dovolj samospoštovanja, da se braniš, ko te kdo zatira, tako da nekaj moralno razumsko spoštuješ sam sebe in tudi ostale ljudi okoli tebe.</u>	Pomen samospoštovanja	Samospoštovanje
D45	<u>mislim, da ne. Mogoče edino to, da sem ratala bl kako bi to rekla zaščitniška do sebe in do LGBT+ oseb, ker sem opazila kako je spoštovanje pomembno pri zaimkih, tudi včasih pri spolni usmerjenosti, tako da probam opozarjati ljudi na samo spoštovanje ostalih.</u>	Spreminjanje samospoštovanja – minimalno – vpliv razkritja – pomembnost spoštovanja	Vpliv razkritja
D46	<u>Ja, na samopodobo mislim, saj v mojem primeru, da bl negativno, lahko tudi pozitivno, če tako kot jst obožuješ kratke lase in moška oblačila in se bolje počutiš. Za samospoštovanje pa na tak način, kot sem rekla, da rataš mogoče bl zaščitniški in probaš branit sebe in ostale ljudi okoli sebe.</u>	Vpliv razkritja na samopodobo in samospoštovanje	
D47	<u>Trenutno sem zelo zadovoljna s svojo spolno usmerjenostjo in gledam jo kot na privilegij</u>	Razumevanje – zadovoljstvo -	Odkrivanje lastne identitete
D48	<u>Za spolno identiteto me je še danes strah, ne vem kako se bom počutila v prihodnosti, ampak</u>	Strah pred razkritjem – spolna identiteta – prijatelji – podpora	Strah pred razkritjem

	<u>verjamem, da bo vse vredno in, da imam prijatelje okoli sebe, ki me podpirajo ne glede na to, kakšna je moja odločitev in kako se počutim.</u>		
D49	<u>ker s tem, da sebe outiram, s tem, da sem jst tista, ki je vidna in glasna, odpiram tudi prostore, varne prostore in prostore za razmišljanje samega sebe in vse to ustvarim. Tako da mislim, da je pomembno se razkrivati, pomembno je tudi gledati za svoj varen prostor in, da si pač razkrit na varnem prostoru. Pa hkrati je pomembno se razkrivati čim več.</u>	Rakritje kot nuja – razkritje kot želja – odpiranje varnega prostora - aktivizem	Pomen razkritja

9.3.2. Kodiranje znotraj raziskovalnih vprašanj

Doživljanje lastne spolne usmerjenosti in/ali spolne identitete

PODČRTANI DELI IZJAV	POJMI	KATEGORIJE
<u>(A1) Do zde je vedno blo gej, mislm homoseksualno ...</u>	Gej	Spolna usmerjenost
<u>(A2) in tko če razmišljam za svoje crushe za nazaj je mogoče mal bl pisano, kot pa, kako bi reku, monotono recmo temu tko. Pač da ni samo gej.</u>	Bi-radoveden	Fluidnost
<u>(A3) Pač maš folk, ki, kaj jst vem, recimo glih k sm enkrat brau da je ena gospa pr svoji menopavzi ugotovila, oziroma kot upokojenka, da pač so ji vseč ženske</u>	Fluidnost spolne usmerjenosti	Nenormativnost
<u>(A4) po Kinseyu pač, k maš tisto lestvico, ni čista sredina, se prav ni čist bi... Ni lih spolna privlačnost je pa tut ... Je pa privlačnost.</u>	Kinseyeva lestvica	Kategorizacija
<u>(A5) Imam se za tipa</u>	Moški	Spolna identiteta
<u>(A6) ne piše mi na čelu, ampak tut ne skrivam niti ne izpostavljam.</u>	Spolni izraz	Cisspolnost
<u>(A27) Takrat mislm, da sm mel pač fazo, ko sm mislu, da sm aseksualn.</u>	Aseksualnost	Transspolnost
<u>(A28) ko se je on men outiral se je men fizično se mi je zvirtel in sm rabu it na wc, ker pač kako je lahko ena tako straight looking oseba gej in vrjetno se me je neki dotaknlo v men. Neki v men se je premaknlo.</u>	Zaljubljenost	Spolni izraz
<u>(A69) ... recimo ko pogledam v otroštvu pa na splošno tko ceu lajf sem mel tko ful enih crushov na punce pa tko ženske like ...</u>	Vrsta privlačnosti – seksualna	Jezik
<u>(A71) ... seksualna usmerjenost je tista, ki</u>	Lezbijka	
	Cisspolnost	
	Transspolnost	
	Sprejemanje same_ga	

<p><u>pač pomeni tudi spolno usmerjenost ...</u></p> <p>(B1) <u>Za spolno usmerjenost definiram pač, da sem pač lezbijka</u></p> <p>(B2) <u>spolna identiteta pa je pač pri meni mal v procesu iskanja in je pač ni lih definirana, pač jst se zavedam, da nisem cis in torej padem pod trans ne, ampak pač ni še to čist izoblikovano</u></p> <p>(B20) <u>jst se ne čutim dolžno delat na odnosu zato, ker sem jst ena izmed LGBT oseb, pač jst to sem, zdaj pa pač sprejmi to, al pa pač ne sprejmi</u></p> <p>(B23) <u>ful ne maram tega predalčkanja drugače. In se mi ne zdi. Bolj se osredotočam na ta trenutek, kaj jst rabim, kaj je pač meni kul in kaj ne</u></p> <p>(B27) <u>čez nekaj časa, ko sma se dosti o tem pogovarjale, sem ji jaz pač začela dovolit, da meša zaimke</u></p> <p>(B29) <u>To res še en vem, ker je to še vse res od začetka</u></p> <p>(C1) <u>Kot ne strejt</u></p> <p>(C2) <u>kot da me ne zanimajo samo fantje ampak tut kšna punca, mislm, zdej drugih ljudi oziroma oseb, na primer trans oseb nisem še nikol začutla do nobene česarkol tazga, tko da ne bi vedla povedat za njih</u></p> <p>(C3) <u>... ne jemljem si pravice, da bi se tko sama označla. Zato ker mam občutek, da bi drugi ljudje to vzel kot neko preseravanje ...</u></p> <p>(C5) <u>se mam za žensko</u></p> <p>(C6) <u>Sem pa bl un, bl tko na izven tom boy varianta punce, ne pašejo mi lih te oblekce, sm se že večkrat probala v to klasično žensko damsko podobo dat, ampak ne vem, ne morm, ne počutm se notr v tem.</u></p> <p>(C15) <u>če je men punca sam všeč a sm že bi, al če sm zalublena vanjo al če bi lahko z njo mela zvezo, itd. kaj vse od tega, kje vse mora bit kljukca, da se jst lahk označm kot bi.</u></p> <p>(C16) <u>... zato pa rajš rečem, da se mam za ne strejt kot pa za bi, ker je ful bolj odprta pa manj definira pa tko.</u></p> <p>(D1) <u>Svojo spolno usmerjenost definiram kot panseksualna oseba, se pravi, mi ni pomembno za kak spol, katerega spola si, ampak me privlači neka razmišljanja, neka</u></p>	<p>sebe</p> <p>Proces odkrivanja same_ga sebe</p> <p>Predalčkanje identitet</p> <p>Osebni zaimki</p> <p>Ne strejt</p> <p>Pravica do identitet</p> <p>Ženska</p> <p>Tom boy</p> <p>Odprtost ne normativne identitete</p> <p>Panseksualnost</p> <p>Pan ni Bi?</p> <p>Spolno fluidna identiteta</p> <p>Disforija</p> <p>Nebinarnost</p> <p>Spolno zaznamovana slovenščina</p> <p>Androgenost</p>	
--	---	--

ne vem, potreba po pogovoru in Po spoznavanju neke osebe, kot njene duše in ne njenega telesa oziroma njegovega.

(D2) kot jst vidim razliko, je da te ne privlači noben spol oziroma vsi spoli, se pravi, da je manjša različica v temu, da te privlači nekaj drugega, kar ni spol.

(D3) svojo spolno identiteto trenutno definiram kot gender fluid, oziroma fluidno identiteto. Imam dneve, ko se počutim bolj žensveno in druge dneve bolj moško in to izražam preko oblačil in ne vem, glede svojga spolnega izgleda, načina kako se obnašam. To ne pomeni, da menjam zaimke, ker nisem še pripravljena na to.

(D6) s spolno identiteto se mi pa zdi, da sem še manj razkrita kot s spolno usmerjenostjo, ker jo tudi še sama odkrivam in tudi sama imam dneve disforije in razmišljanja kaj je sploh prav in kaj ni prav.

(D7) včasih imam težke dneve in težko mi je iti tut ven iz stanovanja, ker se ne počutim kot ta spol, ki mi je bil pripisan ob rojstvu in zelo malo ljudi oziroma ve za mojo spolno identiteto, ker še sama nisem sto procentno prepričana, kam bi se tako rekoč popredalčkala, za to pa se tut še nisem veliko pogovarjala z ostalimi o tem.

(D11) me še doma večinoma naslavljajo z moškimi zaimki. In prav to se mi zdi semšno, ker njim se zdi vrede, da nosim moška oblačila, da me naslavljajo z moškimi zaimki, če bi se jim pa na primer outirala kot transspolna oseba, da to bi bilo pa nedopustno...

(D12) Zelo mi je domače, zelo mi je prijetno in nekako tut ljubkovalno. Se mi zdi, da mi pristaja, ko mi to domači rečejo, ker sem navajena tega že od otroštva. kasneje, ko sem odkrivala svojo spolno identiteto, sem bla v bistvu zlo hvaležna, da sem vsaj to dobila od staršev. Neko večjo nebinarnost mogoče.

(D13) Trenutno, ko razmišljam o slovenskih zaimkih, ki sta samo dva, oziroma tretji spol ne obstaja, ker je že tisto ono, ampak če bi obstajal tretji spol v slovenskih zaimkih, se

<p>mi zdi, da bi ga uporabljala.</p> <p>(D26) ... <u>kljub temu, da uporabljam ženske zaimke in ne vem, da imam žensko ime, se oblačim po moško in, da včasih mi zgleda mogoče malo androgena.</u></p>		
---	--	--

Pogled na proces razkritja

PODČRTANI DELI IZJAV	POJMI	KATEGORIJE
(A6) ... <u>ne piše mi na čelu, ampak tut ne skrivam niti ne izpostavljam.</u>	Kaj je razkritje?	Posredno razkritje
(A15) <u>v bistvu jst sm tut z bivšim pr seb ozavestu pač kar se tiče svoje spolne usmerjenoti ...</u>	Predvidevanje, da tako ali tako drugi vedo	Direktno razkritje Ne razkritje
(A26) <u>v bistvu men je blo čist jasno, da folk ve ...</u>	Razkritje spolne identitete	Razkritje sami_emu sebi in drugim
(A31) <u>daš subtilno vedt, oziroma pri mojih razkritjih je blo tko, ej mam tipa oziroma z njim sva bla skupi. Al pa recimo, da je blo par takih primerov, da sva se preprosto poljubila pred skupnimi frendi in sva dala s tem vedt.</u>	partnerke_ja Razkritje sebi	
(A30) <u>mogoče še najboljši približek tega je, da smo šli z eno frendico na kavo in sm ji sam reku, da ej jst sm pa ugotovu, da na tindrju sm vidu, da mava ful skupnih frendov na ta način. Tko sm se nekaj indirektno outiral</u>	Razkritje s strani druge osebe Razkritje ob direktnem vprašanju	
(A51) ... <u>Lažje se mi je blo pač outirat ne da bi omenu pač svojo spolno usmerjenost.</u>	Poljub z osebo Indirektno razkritje	
(B4) ... <u>po mojem ve, ampak nisva o tem nikol konkretno spregovorila ...</u>	Drugačni načini	
(B12) ... <u>V bistvu je kr ona začela razlagat čist vesela in jst sm bla tako ojoj, ok.</u>	Izogibanje uporabi spolne usmerjenosti pri razkritju	
(B24) <u>N. je v bistvi to na en način, nekaj privlekla to iz mene...</u>	Vprašljiva legitimnost	
(B36) ... <u>če bo koga zanimalo, me bo vprašal in mu bom povedala ...</u>	Izhajanje iz sebe	
(C7) ... <u>sm rekla ja o fak, jst sm pomoje bi, ja, jest sm bi...</u>	Govor o čustvih	
(C11) ... <u>sm mu pa rekla, da nism strejt ...</u>	Definicija spolne	
(C13) <u>Mislm, da se lahko tut na drug način nardi, ampak ne vem, če te pol ljudje</u>		

<p><u>resno jemljejo. dokler ti ne rečeš jst sm to pa to te nekak ne jemljejo resno al pa sami nočjo te vzet resno.</u></p> <p>(C14) <u>Sam proces, da bi se jst zdej odločala, zdej se bom pa jst razkrila ni bil, bil je pa bl pr seb, da sm jst ugotavljala kaj se pr men dogaja. Kaj sm jst, kje sm, a je to prov a ni prov, mislm ne a je to prov, ampak a je prav, da se tko kategoriziram, označm kot bi, al ni prov.</u></p> <p>(D8) <u>... sem odprla to temo s prijateljico ...</u></p> <p>(D9) <u>... med ovinki sem se probala razkriti tudi svojima dvema bratoma ...</u></p> <p>(D23) <u>Mi je bilo pa všeč, ko sem najdla definicijo o panseksualnosti in sem si sama lahko to popredalčkala ...</u></p> <p>(D38) <u>vsaj pri meni je to na drugačne načine, da ne začnem jst sem pa oseba, ker se mi zdi do zdej, da vsakemu k sm se razkrila, sploh ne ve kaj pomeni ta izraz panseksualnost, ampak začneš pa razlagat o temu kaj čutiš in začneš razlagat, vsaj v mojem primeru, meni so pa všeč ljudje. Tko da ja, vsaj jst se začnem tako razkritvati, da izhajam iz sebe in iz svojih čustev.</u></p>	<p>usmerjenosti</p> <p>Nerazumevanje</p>	
---	--	--

Doživljanje razkritja

PODČRTANI DELI IZJAV	POJMI	KATEGORIJE
<p>(A35) <u>Neki zlo stresnega definitivno. Pozitivnega pa predvsem zame. Za njiju ne, se mi zdi, ker kako bi reku mata neke svoje želje in pričakovanja. Aaam, ampak se mi zdi, da na dolgi rok zna bit to pozitivn za vse, ker se lahko bolj odkrito pogovarjamo glede vsega in pač jst lahko svoj lajf lažje, boljš delim z njima. In ne skrivam. Kar v bistvu si mislm, da bi si tut ona dva želela, da pač sm jst ob njima bolj sproščen in pač ne skrivam.</u></p> <p>(A36) <u>Boljše počutje, pač predvsem</u></p> <p>(A45) <u>... se mi zdi, da ko maš enkrat okolje, kjer se počutš totalno sprejeto, da si pol OK, kul sem, kul je.</u></p> <p>(B31) <u>Mislím, mene ni to nikoli tak dušilo, da so pač meni všeč punce.</u></p>	<p>Stresno pred in med</p> <p>(so)Udeležene_i v razkritju</p> <p>Pričakovanja staršev</p> <p>Šok razkritja</p> <p>Pozitivnost razkritja na dolgi rok</p> <p>Vpliv razkritja</p> <p>Boljše počutje po</p>	<p>Čustveno doživljanje pred, med in po razkritju</p> <p>Vpliv razkritja na vse udeležene v procesu</p> <p>Razbijanje pričakovanj</p> <p>Nepravičnost razkritja</p> <p>Heteronormativnost</p> <p>Biolóški</p>

<p><u>(B32) recimo, če zdaj gledamo družino, da mi je neko breme padlo dol v smislu, da ok, zdaj vejo, mir.</u></p> <p><u>(B33) Čeprav se men zdi ful glupo, da pač mormo to govorit, ker potem takem bi mogla strejt oseba iste stvari občutit. Isto bi mogla met nek cmok v grlu, ko bi mogla nekomu povedat, ojej, jst sm strejt. Pa pač načeloma ne delajo tega, ne.</u></p> <p><u>(C4) me je strah, po pravic povedan, zaradi splošne nestrpnosti in vseh teh predsodkov, mi je nerodn, ker me je tut strah pol kaj bi drugi ljudje, kako bi me pol oni začel dojemati.</u></p> <p><u>(C20) Se mi zdi vredu, ker tut če bi ena druga punca rekla, ja jst sm pa strejt, bi blo ok, ja prov, strejt si, pa? Mislm, ni nč nenavadnega. Ne vem zakaj bi mogla bit poj pr ker kol drugi usmerjenosti oziroma tem, kšn bl, drgačen odziv. Pač rečeš ok, prov. Ker še vseen ti jemlješ človeka takšnga kokr je on, ne pa pod kaj se on identificira al pa kko je on usmerjen, al pa vse ostalo.</u></p> <p><u>(D24) Definitivno. Še posebej to predalčkanje, če ni eno, je pa drugo ane. Ampak pri spolni usmerjenosti in spolni identiteti ni tko, če ni eno, je pa drugo, tko da na nek način se mi zdi, v redu, da obstaja beseda, da obstaja naziv za neka občutja, za neko stvar, ker potem je realno. Potem obstaja.</u></p> <p><u>(D25) Ampak na žalost s tem se rabimo potem tut predalčkati, če pridemo do takih tem, pogovorov, kdo ti je všeč in kako se počutiš in tko naprej.</u></p> <p><u>(D30) Če bi štela, po moje ne bi mogla dost naštetit, ker razkrivam se skor po tako vsak drugi dan, že s tem, da mogoče rešujem kako anketo in vidim, da moraš pripisati samo en spol ali eno spolno usmerjenost in se razkrijem, ko se pritožim, da to ni vredu</u></p> <p><u>(D31) Tako da ja, razkrivanje mislim, da poteka celo življenje. Včasih lažje, včasih težje.</u></p>	<p>Sprošččenost po</p> <p>Občutek dušenja</p> <p>Mir</p> <p>Nepravičnost in neumnost razkritja</p> <p>Strah</p> <p>Obstoj identitete</p> <p>Predalčkanje identitet</p> <p>Potek skozi celo življenje</p>	<p>determinizem</p> <p>Kategorizacija</p> <p>Celo življenjski proces</p>
---	--	--

Razkritje kot nujnost

PODČRTANI DELI IZJAV	POJMI	KATEGORIJE
<p>(A64) <u>se mi pa vseeno zdi, da je neka skrita želja, da si folk pač to želi narest. Ker se mi zdi, da si vsak pač želi bit totalno sproščen glede samega sebe pač in v svoji koži in v svojem okolju in sprejet.</u></p> <p>(A65) <u>Ne. Če se oseba počuti udobno oziroma če enostavno pač ne čuti te potrebe, ker marsikdo tut ne čuti te potrebe, kul.</u></p> <p>(A70) <u>po drugi strani znotraj community-a, pač LGBT komunitija pač ne slišiš tut tok mogoč zlo glede bi, pač pa tko ja dej pač priznej pač sam gej si.</u></p> <p>(A76) <u>znotraj communitya oziroma znotraj same skupine obstaja folk, ki pač al postavlja druge stereotipe al jih v bistvu druga oknčna, druge predalčke. In njihov odnos je tko pač mal ne ok.</u></p> <p>(B35) <u>odvisno od posameznika. Zdaj za mene se mi ni zdelo tak nujno, razen če bi, razen če bi meni blo joj, jaz pa to zdaj moram to povedat, hočem</u></p> <p>(B38) <u>ne zdi se mi potrebno, da bi se mogli, razen, ne vem, zdaj za širšo družbo, če bi zdej hotli bit neki aktivisti al pa delovat na tem področju, pol se mi zdi ok, da se pač razkriješ ne. Pa ne vem, meni je recimo ful pomagalo, če sem vidla, da se razkritje kak športnik, šprtnica, ne. V smislu sploh če je biu kak taki, ki je bil meni mogoče malo idol oziroma, ki je bil bolj takšen, ki ga spoštuješ, pol pa izveš še na primer, da je LGBT in si tak o kul, pač 'pa si misliš o lej, tut uspešni ljudje na položajih ne. Tak no, za take ljudi si jaz želim, da bi se razkrili, ampak je pa to še vedno njihova odločitev.</u></p> <p>(B75) <u>Včasih se mi zdi, da malo čutim pritiska iz strani določenih delov skupnosti al kak naj rečem, v smislu, da ti zna včasih pač kdo rečt ja kaj si pol ti. Ne vem, a si še vedno lezbijka, če si transspolna oseba al si punca al si fant, pač to ja, to me ful zmoti.</u></p> <p>(C37) <u>Ja, zdej če je njej to pomembna stvar, pol je. Če je pa oseba ne dojema kot</u></p>	<p>Skrita želja</p> <p>Potreba po sproščenosti</p> <p>Sprejetost v okolju</p> <p>(Ne)Potreba po razkritju</p> <p>Odvisno od posameznice_ka</p> <p>Aktivizem</p> <p>Vpliv razkritja slavne osebe</p> <p>Dojemanje pomembnosti</p> <p>Identiteta posameznice_ka</p> <p>Varnost</p> <p>Varen prostor</p> <p>Reflektiranje</p> <p>Pritiski znotraj skupnosti</p> <p>Pripisovanje</p>	<p>Želja po razkritju</p> <p>Nujnost razkritja</p> <p>Pozicija razkritja v aktivizmu</p> <p>Vidnost</p> <p>Pritisk opredeljevanja</p> <p>Vloga skupnosti pri razkritju</p>

<p><u>pomembne, pol pa ne.</u></p> <p>(C38) <u>vriamem pa, da je velik ljudi, k skos to najdejo neko širšo identiteto</u></p> <p>(D16) <u>osebe tam so me tudi spraševale za mojo spolno usmerjenost in sem bla cela zmedena in še sama nisem znala povedat kako čutim. Nekateri so rekli, da sem mogoče biseksualka ampak to mi ni čisto ustrezalo, ker ni tisto, kar me privlači.</u></p> <p>(D22) <u>ko so mi ljudje pripisovali neke nazive, in neka imena, sem se počutila predalčkano in ta občutek mi ni bil všeč, ker nisem mogla biti samo jaz, ta oseba, ki se poznam dobro in vem kaj mi je všeč in kaj ne, ampak mi je nekdo drug probal pripisati neko drugo ime.</u></p> <p>(D49) <u>ker s tem, da sebe outiram, s tem, da sem jst tista, ki je vidna in glasna, odpiram tudi prostore, varne prostore in prostore za razmišljanje samega sebe in vse to ustvarim. Tako da mislim, da je pomembno se razkrivati, pomembno je tudi gledati za svoj varen prostor in, da si pač razkrit na varnem prostoru. Pa hkrati je pomembno se razkrivati čim več.</u></p>		
--	--	--

Reakcije na razkritje

PODČRTANI DELI IZJAV	POJMI	KATEGORIJE
<p>(A32) <u>razen staršev, vedno je blo vse kul</u></p> <p>(A33) <u>Realno pač vrjetno bi blo z matrne strani amm sm vedla, al neki, pač vrjetno mal pasivno agresivnega očitka ampak ne nujno namernega oziroma slabo namernega.</u></p> <p>(A34) <u>z očetove strani pa vrjetno kšno jokanje al neki in eventualno sprejemanje zarad tega ker pristno mislm, da me ma preveč rad, da bi to lahko med naju pršlo.</u></p> <p>(A52) <u>lej to pr men pač nč ne spremeni, totalno te sprejemam, tale totalno kul.</u></p> <p>(B7) <u>recimo sošolka ena in edina, ki je vedla, je bla ful ok kul, pač nobenga problema.</u></p> <p>(B8) <u>pol mama je sicer kasneje zvedla, ko sem bla na faksu, je bla pač tudi malo je bla šokirana, ampak je rekla, da se ji je itak zdelo, ker me je že večkrat vprašala in sem</u></p>	<p>Reakcije staršev</p> <p>Razlike pri reakcijah s strani matere in očeta</p> <p>Reakcije s strani članov širše družine</p> <p>Reakcije s strani prijateljev</p> <p>Problem</p> <p>Zatiranje</p> <p>Zadržek</p>	<p>Razkritje spolne usmerjenosti</p> <p>Razkritje spolne identitete</p> <p>Vpliv reakcije na razkritje</p> <p>Pozitivne reakcije</p> <p>Sprejemanje in podpora</p> <p>Dejavnik za razkritje</p> <p>Negativne reakcije</p>

<p><u>jst zanikala in ampak v bistvu je vredu sprejela. Tista prva začetna reakcija je bla čist primerna, ni blo nobenega zatiranja v bistvu.</u></p> <p><u>(B14) začelo tak, da je sestrična, ki je bla takrat stara 16 al 15 poklicala mojo mamo pa vprašala če mam jaz punco, pa je mama rekla ja in je bla pol mala ful vesela.</u></p> <p><u>(B15) In pač po mamini strani pač babica, dedi, teta, stric pa še en stric so bli ful tak, ne vem, pač čutla sem nek zadržek pri njih, v smislu tak, malo jim ni blo to lih kako naj rečem, vseč. Saj mi noben ni upal nič direkt rečt, pač samo, vsi so bili tak, so spoznali mojo punco, so jo sprejeli, samo vseeno se je vidlo ... čutiš tisto energijo, da pač nekaj ni ok, da se jim to ne zdi ok.</u></p> <p><u>(B16) babica je pol enkrat ne vem rekla, da en teden pred referendumom, da njo ne zanima moj problem, prav problem je rekla in jst sm rekla kaki problem... in pol je bla tak jaja no saj vredu, saj veš kaj mislim, nič nimam proti, bodi kar si al karkoli, ampak še vedno pač jst mislim, da otrok ne morete met in jih vzgajat, ker pač to starokopitno mišljenje.</u></p> <p><u>(B19) so pred tem govorile ne vem o LGBT osebah in še govorijo recimo na zlo grd način. Zdaj ker pa pač sem jaz ena izmed teh oseb, so pa pač tak aha, dajmo zdaj malo pazit kaj rečemo v njeni prisotnosti al pa v prisotnosti njene mame, da ne bo pač kaj narobe. Ker zdej nek tak sovražni govor se je končal, ampak jst vem, ad se je to končalo zarad mene, ne pa zato ker bi oni dejansko tak mislili, ne.</u></p> <p><u>(B25) v bistvu je ful dobro odreagirala, na začetku šok, ker je za njo vse to ful novo in je bla mogoče malo prestrašena, ampak vseeno se mi zdi, da je ful lepo sprejela, pa se ful trudi.</u></p> <p><u>(B26) kaj je mene pač ful zmotlo pri njej, da mi je kr naenkrat v sms-u pisat v moški obliki. Pač kar sama od sebe, brez da bi me vprašala.</u></p> <p><u>(B53) Če se oseba razkrije, pa dobi od okolice neka pozitivna, pozitivne feedbacke,</u></p>	<p>Sprejemanje</p> <p>Posvojitve in vzgoja otrok kot protiargument</p> <p>Starokopitno mišljenje</p> <p>Sovražni govor</p> <p>Spolna usmerjenost</p> <p>Transspolna identiteta</p> <p>Uporaba zaimkov brez soglasja</p> <p>Spremenjen odnos</p> <p>Predvidevanje vnaprej</p> <p>Jok</p> <p>Pranje možganov</p>	<p>Zatiranje in sovražni govor</p> <p>Zaviralni dejavnik za razkritje</p>
---	--	---

<p><u>pol lahko to da osebi neko dodatno moč in te lahko to spodbudi, da se ponovno razkriješ drugim.</u></p> <p><u>(B54) Zdej pa če dobiš feedback, ne vem, negativen, pol pa lahko pomoje oseba dobi ful, doživi, ne vem, dobi neko krizo pri sebi in se začne počutit slabo in ji lahko pade samopodoba, samospoštovanje. Ful se lahko počuti manjvredna zaradi tega in se lahko zgodi, da se v bodoče ne upa več razkrivat zaradi tega ne.</u></p> <p><u>(C8) pa so bli tko, ja sei mi to že vemo.</u></p> <p><u>(C11) sm mu pa rekla, da nism strejt in je on tut reku ne, ti res nisi strejt.</u></p> <p><u>(C12) pa reku, da je njemu vseen, da dokler sm z njim, je to njemu dost. Da tut če sm bi nima veze, če bi ga pustila zarad druge punce, bi mu blo isto k da bi ga pustila zarad družga fanta, tko da mu to ne naredi neke velke razlike.</u></p> <p><u>(C18) Tut zlo pozitiven odziv.</u></p> <p><u>(C19) ena mi je sploh rekla, ena kolegica, k je tut bi, T. jst to vem, ne rabš ti men tega govor.</u></p> <p><u>(C21) Se mi zdi, da se odnos pol spremeni do te osebe.</u></p> <p><u>(D8) sem odprla to temo s prijateljico, ki me je na polno podpirala in mi rekla, da je vse v redu in nič ni narobe in se ji zdi totalno normalno, če se včasih počutim kot manjši deček in, da mi tudi to pristaja.</u></p> <p><u>(D29) In zaenkrat so imeli vsi zlo pozitivno reakcijo, k sreči.</u></p> <p><u>(D33) Ja, definitivno! Imela sem več različnih, zanimivih izkušenj s starimi prijatelji in prijateljicami. Vse do tega, da so nekatere prijateljice planile v jok in so začele govorit kako me poznajo že iz otroštva in kaj se je z mano zgodilo in, da sem tako odrasla in da sem tako drugačna oseba in kaj mi je bilo tega treba, spreminjati svoj stil, se postržiti in tudi o temu kako mi LGBT osebe perejo možgane, tko da od negativnih stvari to.</u></p> <p><u>(D36) Ja v bistvu je, ker ko sem imela slabe reakcije sem jih približno iskreno pričakovala, ampak potem, ko so se pa</u></p>		
--	--	--

<p><u>zgodile tako hujše in slabše reakcije, kot sem pričakovala, sem pa dobila tudi večji strah in bolj potipala to osebo, ki sem se ji pripravljena outirati, bolj sem iskala boljši trenutek, ocenila sem tudi dlje, zavlečevala razkrivanje s kakimi osebami, ki se mi zdijo homofobične.</u> <u>(D37) pri spolni identiteti je pa tko, da sem se razkrivala samo tistim osebam, ki že vejo za mojo spolno usmerjenost, kar je na nek način tudi lažje, ker take osebe, ki lahko sprejmejo mojo spolno usmerjenost, bodo tudi mojo spolno identiteto.</u></p>		
--	--	--

Vpliv razkritja

PODČRTANI DELI IZJAV	POJMI	KATEGORIJE
<p><u>(A36) Boljše počutje, pač predvsem.</u> <u>(A38) Ampak po razkritju naprimer, tut če so pač ble te homoerotične fore, tega nisem več dojemal kot bullyanje ampak kot zajebancijo, kar tut je bla in tale, bil sem bistveno bolj sproščen z vsemi, ker jst nisem rabil več razmišljat kaj bom povedu, kter izgovor bom meu, kako se rabm počutt kaj rabim skrivat, česa ne smem povedat. (A57) Ja defo. Zarad tega, ker se mi zdi, da če sam sebe ne bi sprejemal, pač tud v tem aspektu, bi se rabu skrivat in se ne bi sprejeu in bi se rabu skrivat, kar pomeni, da se ne počutm dovolj samozavetn, oziroma da sam sebe ne sprejemam dovolj, vsaj v tem aspektu. In se mi zdi, da to, da stojiš za tem, kdo si in kaj si, pač tut kar se tiče spolne usmerjenosti al spolne identitete, da pač ja maš sebe rad in se ne dovoliš premaknit tega.</u> <u>(A59) Ker pač takoj, ko se rabš neki skrivat se mi zdi da kokrkol mogoče na zuni izžarevaš neko pač samozavest al neki al samospoštovanje.</u> <u>(A60) se mi zdi, da bolj pogosto boš imel outirane osebe z visokim samospoštovanjem, kot pa obratno, se pravi osebe, z nizkim samospoštovanjem, ki pač so totalno v omari.</u> <u>(A61) Ja ker se i zdi, da tut morš met velko</u></p>	<p>Boljše počutje</p> <p>Sproščenost</p> <p>Ni se več potrebno skrivati</p> <p>Pozitivna sprememba samopodobe</p> <p>Pozitivna sprememba samospoštovanja</p> <p>Povezava razkritja z samospoštovanjem</p> <p>Odmik od družine</p> <p>Mir, ker družina ve</p> <p>Vpliv na osebo, ki se ji razkriješ</p> <p>Občutek zaupanja</p> <p>Zbližanje prijateljstva</p> <p>Dvig poguma</p>	<p>Vpliv razkritja spolne usmerjenosti</p> <p>Vpliv razkritja spolne identitete</p> <p>Vpliv razkritja na čustveno stanje</p> <p>Vpliv razkritja na samospoštovanje in samopodobo</p> <p>Vpliv razkritja na odnose v družini</p> <p>Vpliv razkritja na medosebne odnose</p> <p>Vpliv razkritja na dožemanje same_ga sebe</p>

<p><u>mero samospoštovanje in samoljubezni recmo temu tko, da stojiš za sabo in rečeš ja sem to in to in to in pač ne glede na to pač kljub strahu, da pač mogoč ne boš sprejet.</u></p> <p><u>(B17) Tko da ja, zdaj smo pač tak. Jst se se malo odmaknila sicer od celotne te družine, ker pač mi ni ... ne počutim se lih tak najboljši in ne vem.</u></p> <p><u>(B32) recimo, če zdaj gledamo družino, da mi je neko breme padlo dol v smislu, da ok, zdaj vejo, mir.</u></p> <p><u>(B40) mogoče se je na nek način spremenilo v smislu, da pač je dobila občutek, da ji zaupam. Pač da, pa da, pač ker se zaveda, da je oseba, ki me je v bistvu na nek način privlekla ven, pa se ji zdi, da je pač neka posebna vez pol med nama.</u></p> <p><u>(B42) Z A. ne vem, se mi zdi, da sva se malo bolj zblížala zaradi tega, ker je neka skupna točka.</u></p> <p><u>(B44) Ja, definitivno, pač neka pozitivna izkušnja, takrat tiste prijateljice. Ja, je bla ful, pač mal poguma mi je dala no. Da mi je postalo malo bolj vseeno zdej za to, kaj si pa drugi mislijo na nek način, ker to, mene je bolj to skrbelo.</u></p> <p><u>(B46) da sem se jaz nekomu razkrila, mi je dalo nek občutek moči, tak sploh v smislu, ok, dalo mi je nek občutek, da mam jaz pač kontrolo nad tem.</u></p> <p><u>(B47) Ja, zdaj pa se mi pač zdi, da je moja samopodoba ful nizka, pač trenutno še zaradi drugih stvari in je pač ne vem zdaj, pač a to vpliva kaj tut na ta proces odkrivanja spolne identitete.</u></p> <p><u>(B49) ne vem, to pa nisem zdaj več tak ziher, če se je al se ni. Ker mislim, da je bolj ostalo nek na isti ravni, kot je že od nekdej.</u></p> <p><u>(B50) samo spoštovanje se mi zdi da je ful tak in samopodoba in da oba tak se ful tut navezuje na telo in pač trenutno nisem lih na neki udobni ravni, kar se tega tiče no.</u></p> <p><u>(B52) jaz mislim, da je odvisno od tega, kakšne so reakcije ob razkritju pa od tega koliko je oseba močna.</u></p> <p><u>(B53) Če se oseba razkrije, pa dobi od okolice neka pozitivna, pozitivne feedbacke,</u></p>	<p>Občutek moči in nadzora</p> <p>Negativna sprememba samopodobe</p> <p>Povezava med samopodobo in transspolno identiteto</p> <p>Ne spreminjanje samospoštovanja z razkritjem</p> <p>Povezanost samospoštovanja in samopodobe s telesom</p> <p>Vpliv razkritja odvisen od poz. Ali neg. reakcije nanj</p> <p>Pozitivna reakcija kot vzpodbuda za prihodnja razkritja</p> <p>Negativna reakcija kot zaviralni dejavnik</p> <p>Dvig ponosa</p> <p>Lažje razkritje spolne usmerjenosti kot transspolne identitete</p> <p>Veljavnost identitete</p> <p>Občutek pripadanja</p> <p>Izguba privilegijev</p> <p>Svet obrnil na glavo</p> <p>Olajšanje</p> <p>Izguba prijateljev_ic</p>	
---	--	--

<p><u>pol lahko to da osebi neko dodatno moč in te lahko to spodbudi, da se ponovno razkriješ drugim.</u></p> <p><u>(B54) Zdej pa če dobiš feedback, ne vem, negativen, pol pa lahko pomoje oseba dobi ful, doživi, ne vem, dobi neko krizo pri sebi in se začne počutit slabo in ji lahko pade samopodoba, samospoštovanje. Ful se lahko počuti manjvredna zaradi tega in se lahko zgodi, da se v bodoče ne upa več razkrivat zaradi tega ne.</u></p> <p><u>(B55) men se zdi zlo pač M. je zlo zacvetel, od kar je začel tak mal bolj v javnosti govorit, da je transspolna oseba in to in se mi zdi, da je ful, da si je nabil en tak ponos v sebi, v dobrem smislu.</u></p> <p><u>(B56) tudi pri N., ko se je razkrila svojim staršem, da ji je všeč ena punca ena ne, pač jaz, da ji je ful na neki točki postala tak bolj samozavestna, ful bolj.</u></p> <p><u>(B64) če primerjam, ker pač lahko primerjam dve razkritji ne in pri prvem mi je blo ful na izi, med tem ko zdaj mi pa ni tak na izi in mi je malo bolj tak, kaj, mislim tak the struggle is real.</u></p> <p><u>(C13) Mislm, da se lahko tut na drug način nardi, ampak ne vem, če te pol ljudie resno jemljejo.</u></p> <p><u>(C28) Nč tazga ni blo, nobene pripombe niso padale, razen take za šale, no T. gremo še teb eno poiskat, veš na to foro. Nč zlobn, zlonamernega.</u></p> <p><u>(C30) mogoče sm se počutla mal bl sprejeto oziroma mal bližje ljudem na legebitri.</u></p> <p><u>(C36) Ne počutm se nč bl drugačna zrd tega. Mogoče bi se lah počutla tko da bi blo višje samospoštovanje zrd tega, ker sem mela jajca pa da sm povedala drugim ljudem to okrog sebe, da sm se razkrila al kokrkol, ampak se mi ne zdi dost velka stvar, da bi blo samospoštovanje kej večje, manjše, karkol.</u></p> <p><u>(C42) Ja. Seveda lahko. Zj odvisno je tut od odziva okolice na razkritje. Se mi zdi, da če je odziv pozitiven, da se oseba lahko boljš počut, je dobu pozitiven vpliv na to dvoje, če pa je odziv negativen, pol pa, pol pa ni dobr</u></p>	<p>Pridobitev novih prijateljev_ic</p> <p>Boljše razumevanje same_ga sebe</p> <p>Kategoriziranje s strani drugih</p>	
---	--	--

no.

(C48) sm razmišljala o tem, če se je odnos do same sebe kej spremenu glede tega outiranja aaam, pa sm razmišljala, da sm enkrat hodila z M. in A. naokol, pa smo se neki pogovarjale pa sm bla jst tko ful bl kao samozavestna glede svojga odnosa do punc. Ne bi rekla, da sm se lih outirala, ampak sm bla pa tko zlo direktna, kr se tega tiče.

(D17) Takoj, ko sem to povedala eni osebi na taboru, sem plahnila v jok in se jokala neprestano eno uro, ker sem se zavedala, kako se mi zmanjšajo vsi privilegiji, kako se mi bo življenje obrnilo na glavo.

(D18) in hkrati sem pa se počutila zelo olajšano, kot da nek tisti zadnji košček sestavljanke, ki mi je manjkal, da sem ga najdla in, da zdaj vem kdo sem in kako se počutim in, da je vredno.

(D19) je blo kar težko obdobje se razkrivati, posebej starim prijateljem in jih hkrati izgubljeni.

(D21) sem najdla veliko novih prijateljev, ki me sprejmejo takšno, kot sem in takrat se začneš zavedat, da tudi če je ožji krog, je nekako boljše, ker podpora, ki jo dobiš od prijateljev je zelo pomembna in se pozna razlika, če imaš na primer pet dobrih prijateljev ali pa dvesto bolj tak tak slabih.

(D35) imam boljšo družbo po razkritju in se počutim nekaj bolj v stiku sama s sabo.

(D40) Ja, definitivno. Moja samopodoba se je zelo zelo zmanjšala, ko sem se začela razkrivati o svoji spolni usmerjenosti, ker tudi dobivala sem negativne komentarije.

(D41) Tko da že ostali so me predalčkali in me stereotipično mi dajali slabšo samopodobo.

(D42) Se mi zdi pa, da je še večja težja in slabša samopodoba pri spolni identiteti, ker enkrat, vsaj zame, ko se outiraš spolno identiteto ostalim in če, te vsi ostali res totalno ne razumejo in te začnejo spet mogoče stereotipično predalčkat.

(D46) Ja, na samopodobo mislim, saj v mojem primeru, da bl negativno, lahko tudi pozitivno, če tako kot jst obožuješ kratke

<u>lase in moška oblačila in se bolje počutiš. Za samospoštovanje pa na tak način, kot sem rekla, da rataš mogoče bl zaščitniški in probaš branit sebe in ostale ljudi okoli sebe.</u>		
--	--	--

Doživljanje pojma samopodobe in samospoštovanja

PODČRTANI DELI IZJAV	POJMI	KATEGORIJE
<u>(A54) samopodoba meni pomeni to, da sebe sam sebe totalno sprejemaš in se zase še najbolj navijaš. Pač da maš sebe rad brezpogojno in da tale zase navijaš. Da vase vrjameš. Pač v bistvu, da se ne pustiš, da te zunanji dejavniki zjebejo grdo rečen in da pač kljub vsem strahovom oziroma kljub vsem pomislekom ownáš to kdo in kaj si in greš naprej. Tut če pač ne dobiš nujno pozitiven feedback.</u>	Sprejemanje same_ga sebe	Dobra in slaba samopodoba
<u>(A55) Strah, pač v bistvu to, da ne sprejemaš totalno samega sebe, da te mal paralizira in te ne prepusti, da se, pač dovoli, da se premakneš.</u>	Imeti se rad_a	Samospoštovanje
<u>(A58) ... da maš tut neko dostojanstvo oziroma pač nek pogum in tut ne glede na to, da če si neki če si v enem slabem okolju, slabi situaciji, da pač ohranš nek jaz in si rečeš ne.</u>	Vera vase	Prepletenost obeh
<u>(A60) se mi zdi, da bolj pogosto boš imel outirane osebe z visokim samospoštovanjem, kot pa obratno, se pravi osebe, z nizkim samospoštovanjem, ki pač so totalno v omari.</u>	Samozavest	
<u>(B45) ja neko mnenje, ki ga pač mam o sebi, pač kak sebe dojemam, kaj si jaz pač o sebi mislim, kaj si jst pač predstavljam, ne vem. Pač vse to, nek skupek vseh občutij glede sebe.</u>	Ponos	
<u>(B47) pač zdi, da je moja samopodoba ful nizka, pač trenutno še zarad drugih stvari in je pač ne vem zdaj, pač a to vpliva kaj tut na ta proces odkrivanja spolne identitete</u>	Dostojanstvo	
<u>(B48) spoštovanje, ki ga izkazuješ sebi, ne vem s svojim idejanji, s tem kar recimo narediš zase, v bistvi se mi zdi zlo težko ločit samopodobo od samospoštovanja, v bistvu se mi zdi zlo tko prepletena pojma, ki se zlo</u>	Pogum	
	Postavljanje meja	
	Vpliv (ne)razkritja	
	Dojemanje sebe	
	Skupek občutij	
	Prepletenost samopodobe in samospoštovanja	
	Telesna samopodoba	
	Občutek kompetentnosti	
	Občutek pripadnosti	
	Potreba po ugajanju	

<p><u>združujeta, ker se mi zdi, da recimo, če maš slabo samopodobo, maš tudi slabo samospoštovanje in tak.</u></p> <p>(B50) <u>... samo spoštovanje se mi zdi da je ful tak in samopodoba in da oba tak se ful tut navezuje na telo ...</u></p> <p>(B61) <u>... neko to prepričanje vase in to, to se mi zdi pa, da je zadnje čase ful na dnu.</u></p> <p>(C29) <u>Neki, česar jst nimam pozitivnega. Samopodoba mi je to, kako ti samga sebe vidš, dojemaš, kok se počutš kompetentnega v stvareh, kok hitr si zadovoln sam s sabo, kok samokritike maš, vse te stvari se mi zdi, da poj nekak oblikujejo samopodobo. In na fizičnem in na psihičnem, na tko uspehih življenjskih, v spretnostih, vse. Da na podlagi tega kako ti sam dojemaš pa oblikuje tvojo samopodobo. In pa tut iz oči drugih. Kako drugi tebe vidjo, zdej to je odvisn tut kok si tle krhek pa kok si pustiš, da to vpliva nate pa kok ne, da tut to vpliva pol na to</u></p> <p>(C30) <u>... jst mam ful probleme z občutkom pripadnosti in jst zmer hočm bit ful všeč ljudem ...</u></p> <p>(C34) <u>V kolki meri si ti prpravljen jt čez samga sebe. Ful se mi to dvoje s samopodobo meša. Ja ne vem bi lohk še rekla.</u></p> <p>(C35) <u>če pa nimaš samospoštovanja, pa ti nimaš odnosa do sebe in ti samga sebe nimaš rad in ti je vseen in si tko, jst sm itak, nč nism sposobna narest, jst sm bleble ... nimaš nobene ... ničesar. Po lastnem mnenju nimač ničesar za kar bi bil vredna samospoštovanja. Se prav ne jemlješ se kot spoštovanja vredne osebe iz svoje strani in iz strani drugih, ker ni nobene karakteristike, ki bi bla spoštovanja vredna pr teb.</u></p> <p>(D39) <u>Samopodoba mi pomeni kako vsak človek sam sebe vidi, kako se ceni, kakšne standarde si postavlja zase in za ostale. in kot nek odsev samega sebe mogoče. Ne samo vizualno ampak tudi notranja samopodoba</u></p> <p>(D44) <u>samospoštovanje mi pomeni, da sebe spoštuješ tako veliko, da se ne spreminjaš zaradi ostalih, da ne narediš napačne stvari</u></p>		
--	--	--

<u>sam zaradi tega, ker večinoma ljudi dela to napačno, da imaš dovolj samospoštovanja, da se braniš, ko te kdo zatira, tako da nekak moralno razumsko spoštuješ sam sebe in tudi ostale ljudi okoli tebe.</u>		
--	--	--

10. POVZETEK

Razkritje nenormativne spolne usmerjenosti in/ali spolne identitete je vseživljenjski proces, za razumevanje katerega je treba upoštevati več področij. Kljub temu lahko ugotovimo, da je še vedno zavito v oblak misterioznosti zaradi svoje subjektivne narave in raznolikih okoliščin, ki ga obkrožajo.

V diplomskem delu prikažem teoretična ozadja samega procesa razkritja in kako ga doživljajo različne_ i avtorice_ji. Orišem heteronormativni okvir kot orodje, s katerim se oblikuje koncept norme v obči družbi. Heteronormativnost vodi v naturalizacijo normalnosti in ustvarja že vnaprej določene, restriktivne kategorije, npr. binarnost spolov moški – ženska. Opišem ga kot sistem represije in favoriziranja določenih skupin družbe in sistem zatiranja ter diskriminacije drugih, predvsem v obliki heteroseksizma in homo(bi, trans idr.)fobije. Sam heteronormativni okvir je doumljen tudi kot glavni razlog, da se razkritje dojema kot nujnost.

V teoretičnem delu pišem tudi o konceptu spolne usmerjenosti in spolne identitete. Predstavim tako vidne, obstoječe identitete kot tudi koncept njihove fluidnosti. V navezavi na njih pa diskurz poteka tudi o vidnosti in legitimnosti manjšinskih identitet ter tudi o normativnosti obče heteronormativne družbe kot tudi znotraj skupnosti LGbt+, ki se odraža v tako imenovani homonormativnosti, namen katere je asimilacija v večinsko družbo.

Teoretični del zaključim s koncepti samopodobe in samospoštovanja, v teorijo pa vpeljem tudi praktični vidik in potencial zagovorništva, ki ga vidim v stroki socialnega dela.

V metodološkem delu diplomskega dela opišem, kako sem se lotil empiričnega dela, vrsto raziskave in potek zbiranja ter analize gradiv, za katerimi sledijo rezultati in razprava.

Skozi raziskavo prikažem dodaten vpogled v proces razkritja, in sicer subjektivno plat mladih oseb z nenormativno spolno usmerjenostjo in/ali spolno identiteto. Vpogled dobimo tudi v njihovo doživljanje in izkušnje s procesom razkritja ter v reakcije ožjega in širšega socialnega okolja na razkritje. Prav tako lahko pridobimo dodatno razumevanje njihovega doživljanja pojmov samospoštovanja in samopodobe

Rezultate predstavim v okviru vnaprej postavljenih raziskovalnih vprašanj.

V rezultatih je jasno viden pogled mladih na proces razkritja in njegovo interpretiranje v družbenih okvirih, pri čemer se pogosto izpostavlja občutke pritiska, strahu pred napačnim kategoriziranjem in celo vprašanja o legitimnosti samoidentifikacije.

Skozi analizo raznolikost intervjuvanih oseb pride še toliko bolj do izraza, kljub temu pa se pojavljajo posamezne skupne teme. Prav tako se v odnosu do kategoriziranja in posledično razkritja pojavlja ambivalenten odnos, saj lahko zaznamo občutek želje in nuje po tem kot tudi občutke odpora, utesnjenosti in nepravilnosti samega procesa.

Ugotovitve diplomskega dela povzamem na koncu v sklepih in predlogih, v katerih predstavim tudi nekaj načinov delovanja, ki lahko socialni_emu delavki_cu pomagajo pri opravljanju njenega_njegovega dela in pri vzpostavljanju varnega prostora, v katerem lahko zavzame držo spoštljive_ga in odgovorne_ga zaveznice_ka.

Namen svojega diplomskega dela vidim predvsem v osvetlitvi raznolikosti procesa razkritja in osebnih okoliščin spolne usmerjenosti in spolne identitete. Kot človeška bitja se namreč soočamo z biološko nujnostjo kategoriziranja, ki lahko na naše uporabnice_ke deluje omejujoče. Pri tem je sprejemajoča in reflektirajoča drža nujna, saj v celoten proces vstopamo z lastnimi privilegiji in stereotipi ter predsodki, ki se vežejo na potencialne kategorije, ki jih lahko uporabnicam_kom pripišemo. Prav tako pa je namen diplomskega dela uvid v proces razkritja, ki lahko deluje kot dejavnik opolnomočenja in tudi kot močan dejavnik tveganja, s čimer posebej poudarim pomen zagovorniške drže, še posebej na področju dekonstruiranja heteroseksualnosti kot obče norme v družbi.